

K.0000153196

KAP FA
030

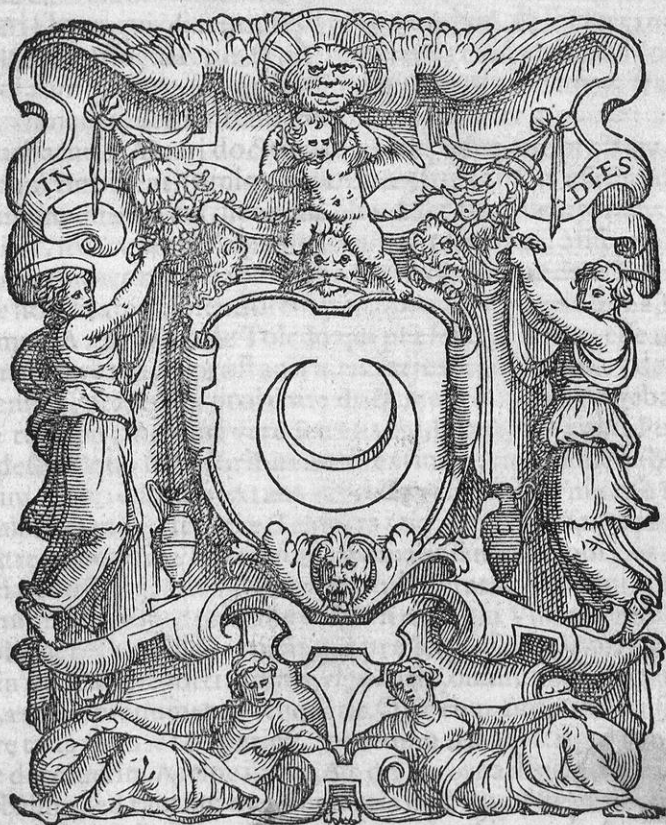
ALVARI PELAGII

HISPANI, EX ORDINE
MINORIT, THEOLOGI, ET
DECRETORVM DOCTORIS,
EPISCOPI SILVENSIS
LIBRI DVO.

IN QVIBVS AD CONFIRMANDAM PONTIFICIS
potestatem, verissimamq; Christianæ doctrinæ cognitionem,
ex sacris libris plurima traduntur,

CVM INDICE COPIOSISSIMO,

CVM PRIVILEGIIS.

VENETIIS,
EX OFFICINA FRANCISCI SANSOVINI, ET SOCIORVM.
M D L X.

C. Bazzia

DE PLANCIV
ECCLESIAE

ALVARI PELAGII
HISPANI EX ORDINE

MINORIT. THEOLOG. ET
DECRETORVM DOCTORIS

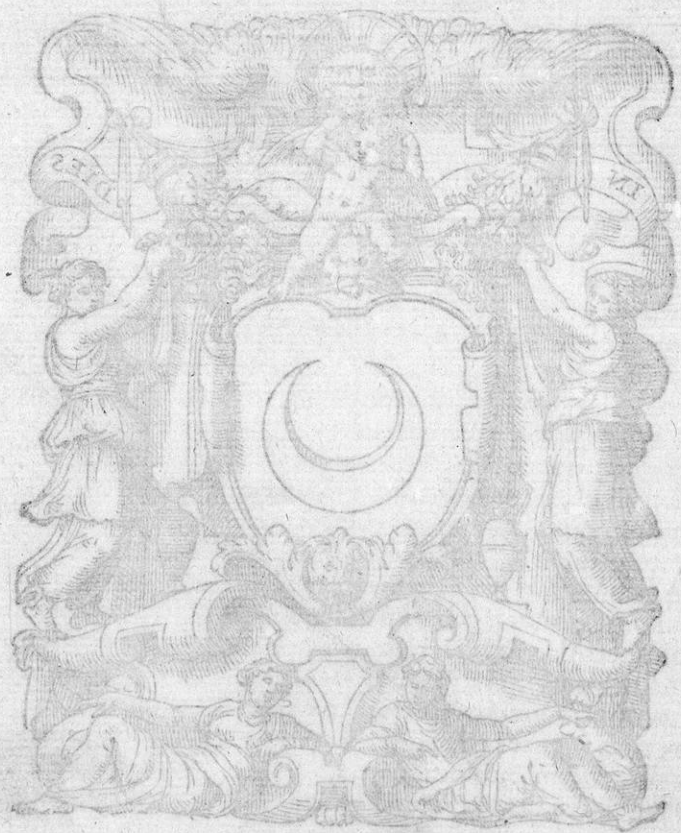
EPISCOPI SILEVENSIS

LIBRI DV.

IN QVAEVS AD CONFIRMANDAM PONTIFICIS
POTESTATEM, VERITATEM & CHRISTIANAE DOCTRINAE COGNITIONEM,
EX SACRIS LIBRIS PLURIMIS TRADUNTUR.

CVM INDICE COPIOSISSIMO.

LCVM FRIVIEGIS

VENETIS

EX OFFICINA FRANCISCI SANSONINI ET SOCIORVM
M. D. L. X.

ILLVSTRISSIMO VIRO,

A LOYSIO DE TOLEDO,

NICOLAUS TINTVS PHYSICVS S. D.

VID QUID homines agunt, ALOYSI præstantissime, vel iucunditatis causa agere, vel vt aliquem fructû percipiant, fatis inter omnes constat. nec vero illud obscurum est, nullam neque iucunditatem, neque vtilitatem præstantiorem esse, quàm quæ oritur ex earum artium studio, quæ quòd homine libero, idest ingenii ac morum elegantia prædico, dignæ viderentur, liberales appellatæ sunt. in his artibus excellunt litteræ, in litteris ea quæ Philosophia dicitur. Ipsa vero Philosophia duas in partes distribuitur. aut enim humana tractat, aut diuina contemplatur. humanis autem diuina quantum antecellant, nisi qui rationis expers plane sit, ignorat nemo. Quare cum ipsa me semper diuina studia, in quibus vera cognitio, animorumq; nostrorum sita salus est, mirifice delectarint: feliciter mecum agi puto, quòd Aluari de Planctu Ecclesiæ scripta cognouerim: in quibus, quæcunque homines pii, ac sincere de Christiana religione sentientes diligenter quærere consueuerunt, omnia ita subliter vir ille summus, & ad expellendas errorum tenebras restituendamque veritatis lucem natus, ita erudite, ita diserte persecutus est, vt quantum heroibus illis, quorum virtus exitiosa monstra, idest vitia extinguebat, antiquitas debuit, tantum nos huius ingenio, industriæ, pietati debere videamur. Et quoniam hominis est de ceteris hominibus bene mereri, idque Christiana maxime caritas postulat, libenter parui clarissimo viro, excellenti virtute ornatissimo, Zachariæ Dolfino, Liffæ Episcopo, summi Pontificis personam apud Ferdinandum Imperatorem eximia cum laude sustinenti, qui mihi auctor fuit, suoq; consilio quasi currètem incitauit, vt Aluari libros, qui olim impressi propemodum obsoleuerant, vt eorum nomen, ac memoria paulatim extingueretur, typis renouatos cum omnibus communicarem. quod ego statim arripui, tum quia me sapiētissimi hominis, cui quidem, & fratribus eius omni laude florentibus, eximiam obseruantiam præsto, vehementer mouebat auctoritas: tum vero quia res ipsa loquebatur, & Aluari doctrina nihil sublimius, aut præstantius, nihil Ecclesiæ Romanæ, his præsertim turbulētissimis temporibus, fructuosius esse intelligebam. Captû erat de editione consilium: quæsiui cui dicendus liber esset. tum ille, optimus liber optimi viri patrocinium requirit. sed cum ab Hispano homine sit scriptus, Hispano Principi, qui virtute excellat, deberi videtur. nec tales habet paucos, præcipuo quodam Dei munere, illa prouincia: Sed si familiæ nobilitatem, splendoremq; maiorum, si propria bona, si ea quæ vere laudabilia sunt, quærimus, ALOYSI de Toledo qui præferatur, video esse neminem. Tum addidit multa de humanitate tua, de præstanti iuris vtriusq; cognitione, de pietate in Deum, benignitate erga tenues, præsertim probitate doctrinaq; insignes. Augebat autem laudes tuas cômémoratione tuorum, maximè verò Parētis tui, Principis eximii, Petri de Toledo, quem nunquam fama deseret: quo superioribus annis extincto, viuit tamen vbiq; vigebitq; semper memoria virtutum illius: quarum extant expressa vestigia in vniuerso regno Neapolitano, cui per annos multos maxima Iustitiæ, Temperantiæ, Sapientiæ fama præfuit: felix sua virtute, felicior bonitate ac doctrina fratris sui Cardinalis sancti Iacobi, qui dum vixit, rem Christianam prudentia, consiliisq; suis vehementer iuuit. Fratres verò tuos, tanto patre dignos, quis nõ effert summis laudibus? primum quidem eum, qui Villam Francam Marchionis titulo ac potestate obtinet: Alterum Gartiam, qui pro Rege Cathalaniæ administrat, triremesq; Neapolitanas diu ita rexit, vt fortitudinis, vigilantia, omniumq; virtutû, quæ in summo Duce desiderantur, æterna monumenta reliquerit. Quæ cum audirem, ita sum incensus, vt vehementer obseruare tuas virtutes cœperim, & omnino Aluari scripta tuo clarissimo inscripta nomini emittere decreuerim. Accipe igitur, ALOYSI ornatissime, hoc à me, nû dicâ, quod solet, tenue munusculum, sed tantum mei singularis in te studii argumentum, quantum esse potest maximum. Quid enim doctrina melius? quis autem Aluaro doctior? quis peritior incor-

ruptæ Ecclesiæ? quis Pontificiæ potestatis, dignitatisq; studiosior? Quare, cum ad te mittam
 ea, quæ tuæ personæ conueniunt, quæq; ipse libenter tractas, egregieq; intelligis: puto tibi nō
 ingratum, nec iniucundum fore officium meum. Ego posthac, quando me in tuam cliente-
 lam tradidi, nihil, quod ad tuam laudem pertinere arbitrabor, prætermittam: & si aliter
 non potero, saltem a sidua tuarum virtutum prædicatione mihi satisfaciam. Vale Hispaniæ
 tuæ decus, Italiæ nostræ spes, Ecclesiæ column, & cardo breui, approbante Deo, futurus.

...id est, homines agunt. A. 10 y 1. præstantissimæ, vel inuicibilis
 ...is cuius agere, vel ut aliquid fieri percipiat, scilicet inter omnes con-
 ...lar. nec vero sicut obsecrum est, nihil necne inuicibilis, necne
 ...vilitatem præstantissimam esse. quamque omnia ex eam situm in-
 ...dio, quæ quod homine libero, id est, in ætate ætatis prædi-
 ...to, quæ videtur, libere appellata sunt. in his artibus ex cellunt
 ...literæ, in literis ex quæ. Philologia dicitur. Ipsa vero Philologia
 ...quæ in partes distinguitur. aut eam humanæ tractat, aut diuinæ con-
 ...temporalis humanæ autem diuinæ quæ sunt artecellant, nisi qui ratio-
 ...nis expertus plane sit, ignorat verum. Quare cum ipsa me semper diuina scilicet, in quibus vera
 ...cognitio animorum, præstantissimam sit, ista est, in quibus delectantur: scilicet in eam agi pu-
 ...to, quod Alani de Plana Ecclesiæ scripta cognouerunt in quibus, quæcumque homines pu-
 ...ac sanctæ de Christianis religionis sententias diligenter quære conuenerunt, omnia ita sub-
 ...liter vii ille summus, & ad expellendas errorum tenebras restituendâque veritatibus in-
 ...natus ita eruditus, ita dicitur peritæus esse, ut quædam hereticos illis, quædam virtus extio-
 ...ta monstra, id est, vitia extingueret, autipitas debuit, tam in nos huius ingenio, in quibus
 ...pietati debite videantur. et quodiam hominis est, de ceteris hominibus bene iudicet, idque
 ...Christianis maxime caritas potest, libenter parui clarissimus viro, excellenti virtute omnia
 ...to, Zacharia Dossio, I. illis Episcopo, summi Pontificis personam apud Ferdinandum Im-
 ...pororem exiis cum iude sustinent, qui mihi auctor fuit, in quibus: consilio quæsi curæ
 ...incauit, et Alani libros, qui omni in prælo propemodum obsoleuerunt, ut eorum non
 ...ac memores paulatim extinguerentur, typis renouatis cum omnibus committentem, quod
 ...ego statim arripui, tam diu me sapientissimum hominis, cui quidem, & gratias eius omni lau-
 ...de ferentibus, extantem obsecrum prælo, vehementer mouebat auctoritas: tum vero
 ...quis res ipsæ loquerentur, & Alani doctrinam nihil subsistens, aut præstantissimam, nihil Ecclesiæ Ro-
 ...manæ, in præstantissimâ temporibus, sanctissimus esse intelligebam. Caput erat
 ...de editione consilium: quæ mihi cui dicendus liber effectum ille, optime liber optime vii pa-
 ...trocinium requirit. sed cum ab Hispano homine sit scriptus, Hispano Principi, qui virtute
 ...excellat, debere videtur, nec tales habet partes præcipuo quodam Deum, illa prouin-
 ...cia, sed si familia nobilitatem, splendorem, maiorem, si propria bona, si ea quæ vere lauda-
 ...bilis sunt, quædam, A. 10 y 1. o de Toledo qui præstantissimus, esse neminem, tam ad di-
 ...dit miles de humanitate tua de præstantissimis doctrinâ, in quibus. Augetur autem laudes tuas
 ...nigritate erga tenes, præstantissimam doctrinam, præstantissimam doctrinam, præstantissimam doctrinam
 ...comendatione tuorum, maxime vero præstantissimam doctrinam, præstantissimam doctrinam, præstantissimam doctrinam
 ...nuptiam tanta delectatione superioribus annis extinctis, vixit tam vbi, vixit tam vbi, vixit tam vbi
 ...memoria virtutum illius: quædam extant expertis vestigia, in vniuerso regno Hispaniæ,
 ...cui per annos multos maxima iustitia, Temperantia, sapientia tanta præfuit: scilicet la virtus
 ...te, scilicet bonitate ac doctrinâ sancti Cardinalis Jacobi, qui dum vixit, rem Christi-
 ...fianam præstantissimam contulit: suis vehementer. nisi Fratres vero tuos, tanto parte dignos
 ...quis non esset summis laudibus, primum quidem eum, qui Villam Francam Marchionis tui
 ...lo ac potestate obtinet, Alarum Garum, qui pro Rege Cathalanis administrat, tunc magis
 ...Hispaniæ dicitur, ut fortissimus, vigilans, omniumque virtutum, qui in summo De-
 ...ce delectatur, et tota monumenta respicit. Quæ cum audierim, ita sum incensus, ut velle
 ...mentis obstatuere eas virtutes cepit, & omnino Alani scripta tuo clarissimo inter
 ...nomini emittere decreuit. Accipisigitur, A. 10 y 1. oratissimam, hoc est, me, in quibus, quod lo-
 ...let, tunc munificentibus, sed tantam me in quibus in te studi arguementum, distantem esse po-
 ...est, maxime. Quod enim doctrinam melius autem Alano doctoris, qui præstantissimam doctrinam

IN CHRISTIANORVM Republica cum saepe alias immanes hereses ab impiis hominibus (id quod hac nostra quoq; atate fieri videmus) excitatas esse legimus, tum vero Ioannis xxii. Pontificis Maximi temporibus omnium sane, si cum ceteris superioribus conferatur, grauissimam fuisse nemo est vel mediocriter eruditus, qui iam non intelligat, tanta est hominum plerunque improbitas vt veritatem etiam ipsam manibus (vt aiunt) ac pedibus oppugnare conentur. Cum igitur in huiusmodi erroribus diuturnitate ipsa iam confirmatis impliciti mortales versarentur, ad tantos tumultus comprimendos visum est illius seculi Principibus atque imprimis Sigismundo Casari e Republica fore, indici Synodum, in qua de Religionis ac Christianae fidei summa a doctissimis ac religiosissimis viris libere disputaretur. Per multas igitur questiones in eo conuentu & habitas fuisse, & explicatas iam satis apud omnes constare puto. In plurimis autem ac variis scriptoribus, qui eas literis memoriaeque mandarunt, fuit etiam Aluarus Pelagius natione Hispanus, Minoritanae familiae Ioannis Scoti auditor, qui summa vitae integritate, ac singulari quadam eruditione maxime insignis (iuris enim Pontificii ac Theologiae omnium disciplinarum scientissimum fuisse illum ex ipsius scriptis facile colligimus) cum iis de rebus, quae tunc in questionum vocabantur, disertissime locutus est, tum vero etiam librum edidit inscriptum, de Planctu Ecclesiae, in quem non modo singula quae in disceptationem venerunt, suo quaeque loco atque ordine digesta coniecit, additis per multis aliis, quae omnia copiose & acute persequitur, verum etiam tot Iurisconsultorum, Philosophorum, sacrarum literarum auctoritatibus, variisque pulcherrimis argumentis eum referat, vt admirationem legentibus incredibile moueat. Volumen hoc quidem vtilissimum fore arbitror, non tantum ad constituendam Christianam Rempublicam, quae huiusmodi hominum iniuria labefactata prope ac conuulsa hoc tempore videtur esse, verum etiam ad suppeditandam rationem veluti quandam Doctoribus, qua in viam rectam ceteros mortales possint deducere; concionatoribus vero ad ferum ac sententiarum sylvam comparandam, omnibus denique ad vitam pie sanctaeque degendam. Diuus certe Antoninus Florentinorum Archiepiscopus librum hunc tanti fecisse dicitur, vt eum de manibus nunquam dimitteret, cuius etiam aliquando summa cum auctoris laude meminit. Fuit autem huiusce voluminis auctor Syluensium Episcopus, ac Ioannis xxii. penitentiarius, cui si longior vita contigisset, nemini profecto dubium est, quin ille in Cardinalium Collegium fuerit cooptandus. Opus hoc quidem alias fuit librarium Typis excusum, at non tamen sine mendis. Quia vero ob eius excellentiam in pretio apud omnes erat, propterea etiam quam paucissima inueniebantur exemplaria. Placuit igitur, Deo Opt. Max. vt ad manus nostras hoc tempore perueniret, quod cum vere aureum nobis visum fuerit, ad vestrum potissimum vtilitatem prelo statim nostro subiiciendum curauimus. Illud igitur per libenter, atque alacri animo, rogo suscipite: ac pro certo habetote, multo vos plura, si librum hunc euoluueritis, inuenturos esse, quam quantum a nobis hoc loco dici aut declarari possit; eoque vestros animos esse cibo reficiendos, qui cum nullo alio suauitate comparari queat.

T (1316-1334)

FRATRIS ALVARI PELAGII
 VITA EX IOANNE TRITTENHEMIO
 ABBATE SPANHEMENSIS.

ALVARVS ordinis fratrum Minorum, natione Hispanus, Ioannis Scoti auditor, vir in diuinis scripturis eruditissimus, apud Ioannem xxii. in precio habitus, contra Guilielmum Ockam anglicum scriptis egit & verbis. Edidit ingenii sui quædam preclara volumina, quibus nomen suum ad notitiâ posteritatis transmisit. E quibus extrat opus magnum & insigne defectus ecclesiasticarum personarum describens, quod prenotauit.

De Planctu Ecclesiæ Lib.ii.

Speculum Regum Lib.i.

Super sententias Lib.iiii.

Apologiam Lib.i.

Et quedam alia.

Claruit eodem tempore quo & Ockam sub Ludouico Imperatore quarto, & Ioanne Papa, xxii, Anno domini. M^o CCCXX,

Hæc Trittenhamius, qui propterea quod valde multa subicuit ad tanti viri gloriam non parum facientia, studiosi erit lectoris quæ silentio pretermissa sunt, ex Platina in Ioannis, xxii. vita, ex Raphaelē itidem volaterrano in rebus ab Ludouico Bauaro Imperatore preclare gestis, & hoc ipso demum opere non oscitabunde perlecto nosse diffusus. Hominis tamen aliis districti negotiis laborem aliqua ex parte leuaturi non importune fortassis hæc obiter adiecerimus.

Aluarus Pelagius natione Hispanus, domini Archidiaconi inter iurisperitos nominatissimi cura studioq; diligenti Bononiæ ius canonicum feliciter edoctus, id ipsumq; nõ citra magnam hominis gloriam inibi publico professus auditorio, tandem a Bondifaluo Hispano fratrum Minorum Generali probatissimo Afisii in sacerdotum sancti Francisci numerum adscritus est. Qui ob insignem sacrarum literarum iurisq; qua plurimum claruit peritiam domino Pape Ioanni. xxii. factus acceptior, eiusque munificentia primum eo magistratu quam penitentiarum dicunt, Auinione donatus, ad postremum Episcopatu Siluensi fuit insignitus.

Is frequenter in Petrum Corbarium Reatinum, nec ab re, stomachatus est. vtpote qui factu cum vxore diuortio, in fratrum Minorum ordinem receptus, ab Ludouico Bauaro Ioanni. xxii. & infenso supra modum & infesto creatus pseudo Pontifex, grande schisma confluxerat. Rebus tamen eius voto male respondentibus, a Bonifacio comite Pisano Rome captus, Auinionemq; ad Ioannem Pontificem tractus, in carceris pedore (quod vtiq; schismaticum decuit) extinctus est.

Cui plura sciendi maior inceserit cupido, huius operis lectio satisfaciet plenius.

X B C M I

**FORVM INDEX AMPLISSIMVS NEC
MEDIOCRI LABORE CONCINNATVS, QVE EX
PRECLARISSIMO HOC OPERE CENSVMVS**

A D N O T A T V D I G N I O R A

ABBAS non remouetur a prelatione propter irregularitatem. lib. j. cap. 48
 Abbas vnde dicitur. lib. ij. ca. 23
 Abbas an possit alienare bona monasterij sine consensu episcopi. Et an possit penitētiā iniungere z aliorum quā suorum subditorum cōfessiones audire. lib. ij. cap. 23
 Abbas an possit terras vnius ecclesie alteri applicare. ibidem.
 Abbas suum subditum ad arctiorem ordinem petita licentia transeuntem reuocare nō potest. ibidē.
 Abbas an possit deponi ab epō inuito conuētū. ibi.
 Abbas non exemptus an subsit episcopi correctioni z depositioni. Et an solus abbas potestatem habeat i monasterio. Et an possit duos ordines primos cōferre. Et an possit dispēsare vt monachus habeat specialem cellam. ibidem.
 Abbas exemptus an possit sine licētia pape cedere. Et an possit ecclesias sibi subiectas pleno iure vñire. Et an possit prescribere cognitionem causarū matrimonialium. Et an abbas magis sit puniendus quam alij propter delictum in monasterio commissum. Et an possit deponi propter insufficiētiā. lib. ij. cap. 23. in fine. Et an possit dispensare cum illo qui furtiue ordines recepit. ibidem.
 Abbati an monachus semper obedire teneatur. lib. ij. cap. 68
 Abbate exempto irrequisito nil debet episcopus in ipsius monasterio exercere. lib. ij. cap. 23
 Abbates eiusdem regule de triennio in triennio ad capitulum venire debēt. Et an abbates a talibus capitulis exempti corrigi z deponi possint. ibidē.
 Abbates z alij religiosi iurisdictionem habētes an possint suos subditos excommunicare. ibidem.
 Abbates an teneantur ad synodum ep̄i venire. ibi.
 Abbates an possint committere monachis animarum curam sine licentia episcopi. lib. ij. cap. 23
 Abbatum repertorium: z que abbates deceant. lib. ij. cap. 23
 Abbatum erratus frequentiores. lib. ij. cap. 23
 Abbatibus non licet aliter quā ep̄s regulariter eis indulerit diuina officia decantare. lib. ij. ibidem.
 Abbatissam an oporteat esse virginem. lib. ij. cap. 83
 Abdicatio proprietatis z castitatis custodia an sint de substantia monachatus. lib. j. cap. 46
 Abdicatio rerum temporalium meritoria z sancta. lib. ij. cap. 56
 Abdicatio rerum in particulari tantum non est vera abdicatio. lib. ij. cap. 63
 Abdicatio rerum temporalium tam in speciali quā in communi an sit de iure possibilis. lib. ij. cap. 60
 Abel ecclesiam z christum prefigurauit. lib. j. cap. 36
 Abnegatio in communi sollicitudinem imminuit. lib. ij. cap. 63
 Abortiuum viuificatus occidendū procurans an irregularitatem incurrat. lib. j. cap. 48
 Abraam a quo descendit: Et an sacerdos z propheta z rex Damasci fuerit. lib. j. cap. 26
 Abraam quare a Chaldeis in ignem proiectus fuerit: z quomodo illesus euasit ibidem.
 Abrae obedientia qualis fuerit. lib. ij. cap. 69
 Absolutio Christi per Pilatum. lib. j. cap. 68
 Abundans obedientia que sit. lib. ij. cap. 69
 Abusua mundi. xij. lib. ij. cap. 18
 Accusare quid sit. Et qui accusare prohibeātur. Et accusatores in quibus offendunt. lib. ij. cap. 39
 Accusator accusationem non prosequens an sit infamis. lib. j. cap. 49
 Accusatore inuito an possit episcopus dispensare cū clerico accusato. lib. j. cap. 50
 Accusatores propter pecuniam an teneantur ad restitutionem. lib. ij. cap. 46
 Accusatio partus suppositi nullo tēpore clauditur. lib. ij. cap. 46
 Accusatione dignus est maxime qui doctrine auctoritatem habens legem transgreditur. lib. j. cap. 69
 Achior quid interpretatur. lib. ij. cap. 4
 Acidie species quot sunt. lib. ij. cap. 75
 Actio vi bonorum raptorum z iniuriarum: z sepulcri violati: z doli mali: an infamiam inducat. lib. j. cap. 49
 Actiua vita an prestet contemplatiue. lib. ij. cap. 91
 Actus seu vsus simplex facti an possit separari a domino. lib. ij. cap. 56
 Actus sodomiticus an possit dirimere matrimoniū contractum. lib. ij. cap. 2
 Adam solum quare deus creauerit: z quid Adam interpretatur. lib. j. cap. 36
 Adam quare de terra formatus fuerit: Eua vero de eius costa. lib. j. cap. 36
 Adam ante peccatum qualem gratias habuerit. lib. ij. cap. 52
 Administratores iniqui rerum ecclesiasticarum obnoxij sunt restitutioni. lib. ij. cap. 46
 Adolecētes in quibus vitia sint procliuiores. lib. ij. ca. 44
 Adulator quis dicatur. lib. ij. cap. 77
 Adulatorum pestis cauenda. lib. ij. cap. 13
 Aduocare prohibiti. lib. ij. cap. 35
 Aduocati in quibus offendant. lib. ij. cap. 35
 Aduocati culpa sua in causa succumbentes an teneantur ad interesse. lib. ij. cap. 46
 Affluentia equorum carpitur. lib. ij. cap. 76
 Agar filij quid interpretantur. lib. ij. cap. 5
 Agareni quare serui: z vnde descēderint. lib. ij. cap. 2
 Agarenorum profapia. Et quare saraceni agareni dicti fuere. ibidem.
 Agathon abbas quare triennio lapidem portauerit. lib. ij. cap. 6

Agri an possit coram metropolitano contra confirmatū a Pape. Et an sententia Pape ius faciat. lib. ij. cap. 11	Apostoli octo beatitudinibus beati fuere. lib. ij. ca. 8
Agriculturarum fraudes. lib. ij. cap. 43	Apostoli Christi an caligas z calciamenta habuerint. lib. ij. cap. 58
Alba vestis quid denotet. lib. j. cap. 69	Apostoli an fuerint electi ante sermonem factum in monte. lib. ij. cap. 58
Aleam quot z que crimina comitentur. lib. ij. cap. 28	Apostoli an eandem regulaz quam discipuli habuerint. lib. ij. cap. 63
Aleator publicus z mutuans in ludo an sint infames. lib. j. cap. 49	Apostolorum tria genera. lib. j. cap. 63
Aleatores an teneantur ad restitutionem de pecunijs lucratis. lib. ij. cap. 46	Apostolorum laudes memoratu digne. lib. j. cap. 63
Aleph quid interpretatur. lib. ij. cap. 3. in fine.	Apostolis an licuit habere proprium in communi z an licuit eis pecuniam portare. lib. ij. cap. 56
Altare carnale quid sit. lib. ij. cap. 5	Apostolis an licuit vinere ex euangelio. lib. ij. cap. 56
Ambitio cardinalium. lib. ij. cap. 16	Apostolis an licuerit in iudicio litigare. lib. ij. cap. 58
Ambitio religiosorum. lib. ij. cap. 74	Apostolica forma que sit. lib. ij. cap. 13
Ambitio libertatis que sit. lib. ij. cap. 76	Apostolica temporalium abnegatio fuit z in proprio z in communi. lib. ij. cap. 63
Ambitionis detestatio. lib. ij. cap. 9	Apostrophe ad ecclesiam. lib. ij. cap. 15
Ambrosij exclamatio in imperatorem ecclesiam occupare volentem. lib. j. cap. 68	Appellatur ad legatum omissis medijs. lib. j. cap. 47
Amicitia Dithie z Damonis. lib. j. cap. 62	Appellari potest a Pape male informato ad ipsum melius informandum. lib. j. cap. 15
Amicitie vis. ibidem.	Appellari non potest a iudicio pape nisi ad deum. lib. j. cap. 15
Amicorum omnia quomodo dici debeant communia. lib. ij. cap. 56	Appellari an possit a temporali ad spiritualem potestatem. lib. j. cap. 56
Anon eremita quare sinistram auriculam sibi absciderit. lib. ij. cap. 10	Appetentia vindicte fugienda. lib. ij. cap. 49
Amoreus quid interpretatur. lib. ij. cap. 2	Approbatum semel an reprobari possit. lib. j. cap. 3
Amplitudo familie taxatur. lib. ij. cap. 76	Aquam deducere z diuidere quid sit. lib. ij. cap. 4
Anachorite z eremite qualiter in cella se habere debeant. Et multa exempla anachoritarum vide lib. ij. cap. 51	Arbitrium liberum quid possit per se. lib. ij. cap. 8
Anastasij Pape obitus. lib. ij. cap. 10	Arbitrorum sententia an possit aliquem infamare. lib. j. cap. 48
Anima quelibet an sit subdita suo prelato siue bono siue malo. lib. j. cap. 37	Arca Noe quomodo ecclesiam representet. Et quid per eius ostium significetur. lib. j. cap. 36
Anima ab oculo depredationem patiens. lib. j. cap. 6	Archiepiscopus an possit compellere episcopum ad consistendum sibi si eius confessorum suspectū habuerit. lib. ij. cap. 19
Anima an indigeat lumine glorie ipsam eleuate ad deum videndum. lib. ij. cap. 52	Archiepiscopus an possit incōsulto primatē vel Papatricā aliquem in episcopum ordinare. ibidem.
Anime proprie concupiscētia multa parit. lib. ij. ca. 5	Archiepiscopus cum suffraganeis suis an possit perquirere causam episcopi accusati. lib. ij. cap. 21. circa principium.
Anime pregnantēs que dicantur. lib. ij. cap. 4	Archiepiscopi an subsint Patriarchis. Et an ab ipsis ad eos appelletur. lib. ij. cap. 19
Animarum curam an possint abbates monachis committere sine episcopi licentia. lib. ij. cap. 23	Archiepiscoporum privilegia. ibidem.
Animas mortalium an cacodemonēs ingredi possint. lib. j. cap. 48	Arrianorum z Sabellianorum error. lib. ij. cap. 69
Animal brutum quo affectu fetui det nutrimentum. lib. ij. cap. 8	Arithmetica an sit inhibita religiosis. lib. ij. cap. 67
Antiochie fuit prima sedes papalis. lib. j. cap. 22	Arma ecclesiastica. lib. j. cap. 67
Antiqui quare adulterium z stuprum nihil reputauerunt. lib. ij. cap. 2	Arma militum Christi que sint. lib. ij. cap. 32
Antiquorum patrum z Christi an sit vna ecclesia. lib. j. cap. 64	Arma carnalia que sint. lib. ij. cap. 8
Apostasie crimen quis primus commisit. lib. j. ca. 65	Armatus incedens ad necandum hominem an irregularitatem incurrat. lib. j. cap. 48
Apostoli z eorum successores dicuntur principes. lib. j. cap. 52	Armatura dei septuplex. lib. j. cap. 63
Apostoli an parem potestatem cum beato Petro habuerint. lib. j. cap. 59	Asserere quod Christus z Apostoli non habuerint aliquid in communi an sit hereticum. lib. ij. ca. 60
Apostoli an post apostolatū habuerint proprium. lib. ij. cap. 55. Et an post apostolatū habuerint vsum absque proprietate z dominio.	Assertioni soli Cardinalium an sit credendum sine iuramento. lib. ij. cap. 16
Apostoli an omnia reliquerint quantum ad proprietatem in speciali z in communi. lib. ij. cap. 58. Et an omnia reliquerint quoad vsum necessarium.	Assyrii quid interpretantur. lib. ij. cap. 8
Apostoli an potuissent licite retinere predia z agros. lib. ij. cap. 56	Assyriorum regum superbia. lib. j. cap. 64
Apostoli an voverint rerum omnium abdicationē. Et an votum superaddat specialem perfectionē super opus liberum voluntatis. lib. ij. cap. 56	Assurgendum an sit in elevatione corporis Christi. lib. ij. cap. 52
Apostoli per mundum euntes an vixerint de bonis prime communitatis credentium. lib. ij. cap. 56	Astronomia an sit prohibita religiosis. lib. ij. cap. 69
	Auaritia z superbia ecclesie. lib. j. cap. 67
	Auaritia vnde dicitur. lib. ij. cap. 64
	Auaritia monachorum tria sunt genera. lib. ij. ca. 54
	Auaritiam sectantes olim reipublice non proficiebantur. lib. j. cap. 42
	Audire aure cordis quid sit. lib. ij. cap. 4

Augustini regula qualiter fundata. lib. ij. cap. 56	Bona vsu consumptibilia quibus Christus et apo-
Aurum quid sit. lib. ij. cap. 7	stoli utebantur quorum erant immediate quoad
Auri appellatione in sacris literis quid intelligatur	dominium. lib. ij. cap. 58
ibidem.	
Aurum in multis alia excellit metalla. ibidem.	Bruchus quis interpretatur. lib. ij. cap. 8
Aurum purissimum et preciosissimum vbi gignatur.	Butum animal quo affectu fetui det nutrimentum.
lib. ij. cap. 7	lib. ij. cap. 8
Authoris huius operis subscriptio. lib. ij. cap. 93	
Authoritas an dependeat a potestate an econuerso.	
lib. j. cap. 37	
Authoritas Pape an in qualibet professione intelli-	
gatur excepta. lib. ij. cap. 11	
Authoritatis apostolice in spiritualibus et tempora-	
libus exemp ^a . lib. j. cap. 13	
Authoritatem excommunicandi vnde habet eccle-	
sia. lib. ij. cap. 72	
Auxilium prestans furi an teneatur furti. lib. j. ca. 37	
Ayn quid interpretatur. lib. ij. cap. 4	
	B
Babylon quid interpretatur. lib. j. cap. 61	Bachinnor, aris et cachinnus, ni et cachinno,
Babylonia et Edom idem signant. lib. ij. ca. 7	cachinnonis, quid significant. lib. ij. cap. 81
Baptismus an penam delictorum aut bonorum re-	
missionem cuiuslibet inducat. lib. ij. cap. 8	
Baptisma cur vnum dicatur. lib. j. cap. 63	
Baptizatus propter egritudinem an irregularitate	
incurrat. lib. j. cap. 48	
Baptizandus quomodo et quare signatur. libro.	
ij. cap. 4	
Basan quid interpretatur. lib. j. cap. 62	
Basan quid interpretatur. lib. ij. cap. 2	
Basilinus institutor primus regule monachalis post	
apostolos. lib. ij. cap. 23	
Beatus an quis possit effici in hac vita. lib. ij. cap. 52	
Beatitudo merces regum. lib. j. cap. 62	
Beelzebub princeps demoniorum. lib. ij. cap. 5	
Begardorum primus error. lib. ij. cap. 52	
Begardorum secundus error. lib. ij. cap. 52	
Begardorum tertius error. lib. ij. cap. 52	
Begardorum quartus error. lib. ij. cap. 52	
Begardorum quintus error. lib. ij. cap. 52	
Begardorum sextus et septimus error. lib. ij. cap. 52	
Begardorum octauus error. lib. ij. cap. 52	
Bellum quot modis efficiatur iustum. lib. ij. cap. 46	
Bellum quotuplex est. lib. ij. cap. 46	
Belli iusti preda an sit capientis. ibidem.	
Benedictio vel consecratio facta a schismaticis an	
sit iteranda. lib. j. cap. 65	
Beneficij vacantis fructus successori debent ad-	
seruari. lib. ij. cap. 23	
Beneficia plura qualiter clerici obtineant. lib. ij. ca. 8	
Beneficia plura habens cum cura sine dispensatio-	
ne an sit irregularis. lib. ij. cap. 48	
Beneficiorum pluralitas prohibita. lib. ij. cap. 8	
Beneficiorum ecclesiasticorum collatio an spectet ad	
temporalem potestatem. lib. j. cap. 56	
Bernardi exhortatio ad Eugenium papam super	
plenitudine potestatis. lib. j. cap. 58	
Bestia in sacra pagina quid denotent. lib. ij. cap. 2	
Beth quid interpretatur. lib. ij. cap. 4	
Bethania quid interpretatur. lib. ij. cap. 69	
Blasphemus quid sit. lib. j. cap. 57	
Bonum commune quare melius particulari. libro.	
j. cap. 54	
Bonum an quis possit operari sine auxilio gratie.	
Et an possimus absque coactione bonum vel ma-	
lum operari. lib. ij. cap. 8	
	C
	Cachinnor, aris et cachinnus, ni et cachinno,
	cachinnonis, quid significant. lib. ij. cap. 81
	Cacodemonas an mortalium animas ingredi poss-
	int. lib. j. cap. 48
	Cayn quare fratrem occiderit. lib. ij. cap. 22
	Chaldeorum regum superbia. lib. j. cap. 64
	Caligas et calciamenta an Christus et apostoli ha-
	buerint. lib. ij. cap. 58
	Caligo bona et mala que sit. lib. ij. cap. 5
	Camelum glutire quid denotet. lib. j. cap. 69
	Canones: leges imperiales: consuetudines et consti-
	tutiones differunt. lib. j. cap. 44
	Canonum violatores an peccent in spiritum sanctu.
	lib. ij. cap. 20
	Canonica scientia theologia practica est. Et licet re-
	ligiosi canones ignorent ipsis tamen astringun-
	tur. ibidem.
	Canonice hore quomodo dicende. lib. ij. cap. 27
	Canonicorum vitia promulgatio. lib. ij. cap. 26
	Caph quid interpretatur. lib. ij. cap. 4
	Capiens vel capi faciens cardinalem an sit sacrile-
	gus. Et an episcopus possit cum tali dispensare.
	lib. j. cap. 50
	Capituli consensum magis tenetur prelatus requi-
	rere in spiritualibus quam temporalibus. lib. ij. ca. 22
	Captium a saracenis detentum an furari liceat. li-
	bro. ij. cap. 46
	Caput ecclesie Christus. lib. j. cap. 64
	Character spiritualis. lib. j. cap. 65
	Character corporeus. lib. j. cap. 65
	Character dei quid sit. lib. j. cap. 70
	Carceratorum pene septem. lib. ij. cap. 6
	Cardinalis vnicus an possit papa eligere. lib. j. ca. 1
	Cardinali asserenti sibi aliquod officium esse com-
	missum an sit credendum sine speciali mandato
	lib. ij. cap. 16
	Cardinalem capiens an capi faciens aut sit sacrile-
	gus. Et an cum tali possit episcopus dispensare.
	lib. j. cap. 50
	Cardinales vacante papatu an succedant pape. lib.
	j. cap. 20
	Cardinales non inuenientes idoneum ad papatu
	in gremio suo an possint aliu de eligere. lib. ij. ca. 10
	Cardinales papam indignum eligentes an sint eli-
	gendi potestate priuati. lib. ij. cap. 11
	Cardinales vnde dicantur. lib. ij. cap. 16
	Cardinales an possint conferre beneficia quorum
	collatio deuoluta sit ad sedem apostolicam. libro.
	ij. cap. 16
	Cardinales quanto post papam maiori preminent
	dignitate: tanto eorum grauior est offensa. lib. ij. ca. 17
	Cardinales an mortuo papa faciant capitulum. Et
	an presbyter cardinalis eligendus sit in episcopu.
	lib. ij. cap. 17
	Cardinales mitrati vbi habitent. lib. ij. cap. 16
	Cardinales an possint accusari quod papam per si-
	moniam elegerint. lib. ij. cap. 16
	Cardinales an possint sibi eligere confessores sine li-
	centia pape. lib. ij. cap. 19

Cardinalium prima institutio. lib. ij.	cap. 16	Clericus an possit in bello iusto ballistas z sagittas z alia arma ministrare. z an hoc faciendo irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 48
Cardinalium nomen vnde. ibidem.		Clericus an possit preponi bellis. ibidem.	
Cardinalium triplex gradus. ibidem.		Clericus ad assistens bello iusto cum armis vel sine armis in quo aliqui interficiuntur an irregularitatem incurrat. Et an clericus leges literas homicidium continentes irregularis efficiatur: si occidendo mortem non nuntiet. ibidem.	
Cardinalium tituli quot sint: z qualiter olim in paupertate vivebant. ibidem.		Clericus an possit interesse iusto bello. ibidem.	
Cardinalium ambitio. ibidem.		Clericus ludens cuz laico vnde mors subsecuta est an irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 48
Cardinalium collegiū an dispensare possit vbi episcopi dispensare non possent. ibidem.		Clericus gubernans naues ad pugnam an irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 48
Cardinalibus an incumbat papam hereticum deponere. lib. j.	cap. 34	Clericus coniugatus an possit ex dispensatione habere simplex beneficium non curatū. lib. j. cap. 50	
Caritas ad quid conducit. lib. ij.	cap. 6	Clericus quilibet an ab Imperatore iudicari possit. lib. j.	cap. 68
Caritatis Christi signum vbi apparuit. ibidem.		Clericus infirmus an teneatur officium dicere vel audire. lib. ij.	cap. 20
Carnes melancolice an admittant demones intra corpus humanum. lib. j.	cap. 48	Clericus an artem notarie exercere possit. li. ij. ca. 28	
Carnes non comedere an sit de substantia monachatus. lib. ij.	cap. 20	Clericus per saltum promotus an sit suspendendus. Et an possit capi z ligari a laicis de licentia sui superioris. lib. ij.	cap. 28
Carnalis passio triplex. lib. ij.	cap. 1	Clericus an teneatur obedire prelato ad dandum ei vel suo nepoti libros suos. lib. ij.	cap. 69
Carnalis delectatio quid operetur. lib. ij.	cap. 5	Clerico an liceat militare. lib. ij.	cap. 46
Carnalia arma que sint. lib. ij.	cap. 8	Clericum non potest imperator in quatumvis magno crimine iudicare. lib. j.	cap. 22
Carolus Rex Francorum qualiter longobardos ecclesiam grauantes debellauerit. lib. j.	cap. 41	Clerici olim per laicos iudicabantur. lib. i. cap. 44	
Castimonie gradus. lib. ij.	cap. 83	Clerici sub sunt secularibus potestatibus ratione temporalium que transeunt cum onere suo. ibidem.	
Castitas quare melior z gloriofior sit nuptijs. lib. j.	cap. 36	Clerici an possunt inducere z hortari milites ad violentos occidendum pro defensione ecclesie. Et an ex tali inductione z hortatu irregularitatem incurrant. lib. i.	cap. 48
Castitatis custodia z proprietatis abdicatio an sint de monachatus substantia. lib. j.	cap. 46	Clerici an possint iurisdictionem temporalem habere. lib. i.	cap. 64
Castrans se scienter an irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 48	Clerici z religiosi exempla relaxationis. lib. ij. cap. 1	
Casule significatio. lib. j.	cap. 69	Clerici z religiosi laicos sanctitate precellere debent. ibidem.	
Calus episcopo referuati quot z qui sint. li. ij. ca. 27		Clerici ob nimiam scelerum frequentiam euiluerunt. lib. ij.	cap. 1
Cathedre pestilentie expositio. lib. ij.	cap. 22	Clerici vnde dicantur. lib. ij.	cap. 2
Catholicorum regum primi. lib. j.	cap. 64	Clerici qualiter plura beneficia obtineant. lib. j.	cap. 8
Causam quamlibet iudicat papa. lib. j.	cap. 13	Clerici de tonsa capite z patientibus auribus incedere debent. lib. ij.	cap. 14
Cause maiores ad sedem apostolicam referende sunt. lib. j.	cap. 45	Clerici an possint peregrinari sine licentia sui episcopi z teneantur ei seruire in opere ciuili. lib. ij. cap. 21. circa principium.	
Cause maiores que sint z dicantur. ibidem.		Clerici quibus vitijs vt plurimum sint obnoxij. lib. j. cap. 28	
Cautela z custodia adhibenda circa nouitios episcopos propter peccatum sodomiticum. lib. ij. cap. 2		Clerici orientales in minoribus constituti matrimonij contrahere z in sacris matrimonio vti. lib. ii. cap. 28	
Cecitas prelatorum Hispanie. lib. ij.	cap. 20	Clerici an sint fructuum ecclesiasticorum domini. lib. ii. cap. 28	
Celorum nomine quid intelligatur. lib. j.	cap. 66	Clericorum genus duplex z canonica scientia mista. lib. j. cap. 44	
Cephas quid interpretatur. lib. j.	cap. 55	Clericorum arma que sint. lib. ii. cap. 8	
Cethea quid interpretatur. lib. ij.	cap. 2	Clericorum superbia. lib. ii. cap. 76	
Cingulum quid denotet. lib. j.	cap. 66	Clericus an sit solennis penitentia iniungenda. lib. j. cap. 28	
Circumstantie grauiores facientes religiosorum scelerum. lib. ij.	cap. 73	Clericis quibus de causis liceat negotia secularia exercere. lib. ij. cap. 46	
Ciuitas quid sit. lib. j.	cap. 61		
Ciuitates due in hoc mundo. lib. j.	cap. 61		
Clauis quid denotet. lib. j.	cap. 52		
Clauis Petri. lib. j.	cap. 63		
Claustralium superbia quadruplex. lib. ij. cap. 76			
Clemens papa a beato Petro institutus. li. j. ca. 68			
Clemens. iij. papa qualiter filias suas dotauerit. lib. ij. cap. 15			
Clericalis tonsura que sit. lib. ij. cap. 14			
Clericalis tonsura qualiter differat a monachali. lib. j. cap. 14			
Clerus Romanus an possit deficientibus cardinalibus papam eligere. lib. j. cap. 1			
Clericus vtens priuilegio clericali an possit personaliter alicui laico subesse. lib. j. cap. 37			
Clericus hominem liberare potens z non liberans an irregularitatem incurrat. Et de clericis inferentibus vim vel metum z irregularitatem non incurrentibus vide lib. j. cap. 48			
Clericus ignozanter dans consilium super homicidio an irregularitatem incurrat. ibidem.			

Doctum aqua comedere quid sit. lib. j.	cap. 69	Consilium quid sit. lib. ij.	cap. 88
Dodri regis iustitia circa subditos. lib. j.	cap. 42	Consistorium z tribunal christi an debeat esse vnus cum in mundo. Et an debeat esse vnus solus papa in terris. lib. j.	cap. 29
Dogian quis debeat ad fidem suscipiendam. lib. 20. j.	cap. 37	Constantinus cessit beato Syluestro occidentale imperium. lib. j.	cap. 43
Dogitatio quid sit. lib. ij.	cap. 92	Constantinus imperator beato Syluestro z eius successoribus regnum terrenū z imperialia insignia z officia concedendo: an auctoritatem eis etiam contulerit: z quare temporalia concesserit. lib. 20. j.	cap. 56
Dolor croceus quid in sacro eloquio denotet. lib. 20. ij.	cap. 7	Constitutio beati Francisci circa celebrationem missarum. lib. ij.	cap. 5
Commendabilis obedientia que sit z quotuplex est. lib. ij.	cap. 69	Consuetudo malorum qualiter bonis profuit. lib. 20. j.	cap. 65
Commendatio possessionis fratrum Minorum. lib. 20. ij.	cap. 61	Consules antiqui Romanorum pauperes. lib. 20. j.	cap. 42
Commendatio obedientie. lib. ij.	cap. 69	Contemplatio quid sit. lib. ij.	cap. 92
Commendatio diuini timoris. lib. ij.	cap. 84	Contemplationis definitio. lib. ij.	cap. 89
Commoda laboris varia. lib. ij.	cap. 51	Contemplationis species quatuor z gradus octo. z qualiter differat contemplatio a consideratione. lib. ij.	cap. 91
Communitas triplex in hominibus. lib. j.	cap. 61	Contemplatiua vita an prestet actiue. lib. ij.	cap. 91
Communitas an dicatur respublica. lib. j.	cap. 63	Contemplatiua vita in quot z quibus prestet actiue. ibidem.	
Communitati an expediat per vnum aut plures regl. lib. j.	cap. 62	Contemplatiua vita an de actiua nascatur. lib. 20. ij.	cap. 91
Comparationes spiritualis z secularis potestatum. lib. j.	cap. 56	Contemptus sententiarum prelatorum vnde oriatur. lib. j.	cap. 69
Compassionis martyrium. lib. ij.	cap. 48	Continentia quid sit. lib. ij.	cap. 56
Compunctio cordis quid sit. lib. ij.	cap. 50	Contrahens cum eiecta: vidua: meretrice: ancilla: vel cum publicis spectaculis mancipata an sit irregularis. lib. j.	cap. 48
Concilium an possit iudicare papam. lib. j. circa medium.	cap. 6.	Contractus z actus proprietariorum an sint omnibus religiosis interdicti. lib. ij.	cap. 67
Concilium generale an a papa recipiat auctoritatem. Et an papa sit supra concilium generale. lib. j.	cap. 6	Conuiuiozum apparatus. lib. ij.	cap. 66
Conciliorum statuta an possint auctoritate pape reprobari. lib. ij.	cap. 10	Coph quid interpretatur. lib. ij.	cap. 4
Concubinaris publicus an sit irregularis. lib. 20. j.	cap. 48	Copia librorum. lib. ij.	cap. 76
Concupiscentia mundi quid sit. lib. ij.	cap. 4	Corona sanctorum duplex. lib. ij.	cap. 2
Concupiscentia proprie anime varia parit. lib. 20. ij.	cap. 5	Corona quam obrem clericum deceat. lib. ij.	cap. 14
Concutere quid sit. lib. ij.	cap. 31	Corone triplicis imperatoris significatio. lib. ij. c. 29	
Condemnatus interdicto an sit infamis. lib. j.	ca. 49	Corporis vitium in membris an irregularitatem inducat. lib. j.	cap. 48
Conditio humana magne dignitatis. lib. ij.	cap. 6	Corporis bona valetudo. lib. ij.	cap. 76
Conditiones regnum reddentes gloriosum quot z que sint. lib. j.	cap. 62	Corporalis pena quotuplex est. lib. ij.	cap. 8
Conditiones ad regnum esse gloria dignum. lib. 20. j.	cap. 62	Correctio quonam pacto sit exercenda. lib. ij.	cap. 71
Conditiones requisite ad sanctitatem ecclesie. lib. 20. j.	cap. 63	Correctionem impediens. lib. ij.	cap. 71
Conducentia ad contemplationem. lib. ij.	cap. 91	Corrigendi modus. lib. ij.	cap. 71
Confessor pape. lib. ij.	cap. 19	Corruptus z corrumpens pro falso testimonio dicendo an sit infamis. lib. j.	cap. 49
Confessionis cardinalium auditores. lib. ij.	cap. 19	Corrupta an possit consecrari. lib. ij.	cap. 83
Confessiones hypocritarum. lib. ij.	cap. 78	Chorus quando dicatur verti in luctum. lib. ij. cap. 8	
Confutatio hereticorum dicentium totam virtutum efficaciam in sola arbitrij esse libertate. lib. ij. cap. 8		Cosmas quare sanctum Damianum germanū suū secum in vno tumulto sepeiri prohibuerit. lib. 20. ij.	cap. 9
Coniunctio specialis est inter papam z imperatorem. lib. j.	cap. 44	Creare quid sit. lib. ij.	cap. 3
Conquestio domini de prelatibus. lib. j.	cap. 69	Creandi potentia an sit pluribus communicabilis. lib. j.	cap. 51
Consecratio vel benedictio facta a schismaticis an sit iteranda. lib. j.	cap. 65	Creature rationalis immunditia duplex. lib. j. ca. 63	
Consecratio pape a quo fieri debeat. lib. ij.	cap. 16	Crimen stellionatus an infamet aliquem. lib. i. ca. 44	
Consentiens electioni facte per laicum an sit irregularis. lib. j.	cap. 48	Crimen apostasie quis primus commisit. lib. j. ca. 65	
Consensus duplex. lib. ij.	cap. 6	Christus quare regnum mundi contempserit. lib. 20. j.	cap. 37
Conscientia quid sit z vnde dicatur: z quid sit pura conscientia. z quot modis sumatur. lib. ij. cap. 69		Christus an fuerit rex temporalis. lib. j.	cap. 37
Conscientie vermis quid sit. lib. ij.	cap. 4	Christus omnia regna suo vicario dimisit. lib. 20. j.	cap. 43
Consideratio quid sit. z qualiter consideratio z contemplatio differunt. Et quot sunt considerationis species. lib. ij.	cap. 91		
Considerationes septem summo pontifici diligentius obseruande. lib. ij.	cap. 10		

Christus an sit vna in duabus naturis persona. Et an christo secundū quod homo data sit omnis potestas ratione vniōnis. Et quare christus post resurrectionem dixit omnem potestatem sibi dataz. Et quomodo christus dicatur caput ecclesie. lib. j. cap. 51
 Christus an dicatur sacerdos et pontifex. lib. j. cap. 51
 Christus quare rex et sacerdos vocatus sit. libro. j. cap. 51
 Christus quare non dixit Petro liga: sed si ligaueris. lib. j. cap. 55
 Christus an primo Petro apparuit. lib. j. cap. 55
 Christus quare regnum temporale in terris administrare noluit. lib. j. cap. 59
 Christus et eius vicarius an dicantur duo capita. libro. j. cap. 59
 Christus quare templum dei speluncam latronum vocauerit. lib. j. cap. 61
 Christus quare nummulariorum mensas euerterit. ibidem.
 Christus quare nummulariorum es effuderit. Et quare columbarum venditionem de templo auferri iusserit. lib. j. cap. 61
 Christus post resurrectionem suam an omnibus apostolis parem potestatem tribuerit. lib. i. cap. 65
 Christus quomodo a Pilato iudicatus. lib. i. ca. 68
 Christus quare fremuit super Lazarum. lib. ij. cap. 5
 Christus cur et quotiens fleuerit. ibidem.
 Christus quare nos redemit. lib. ij. cap. 42
 Christus et apostoli an habuerint vsum rerum omnium separatim et proprietate et dominio in speciali. lib. ij. cap. 56
 Christus in quo suscepit personam infirmorum et imperfectorum. lib. ij. cap. 56
 Christus an rerum temporalium dominium haberit. lib. ij. cap. 57
 Christus an predicauerit abdicationem proprietatis omnium rerum. lib. ij. cap. 57
 Christus quando misit apostolos ad predicandum an interdixit eis pro omni tempore pecuniam portare. lib. ij. cap. 58
 Christus quare prohibuerit apostolos non portare virgam. lib. ij. cap. 58
 Christus et apostoli an habuerint dominium alicuius rei temporalis post predicationem perfectionis et paupertatis euangelice. Et quare loculos portabant. lib. ij. cap. 60
 Christus an fuerit omnium pauperimus. Et an loculos semper habuerit. lib. ij. cap. 60
 Christus quomodo proprium habuit cum apostolis in communi. lib. ij. cap. 67
 Christus in morte an habuerit vestimenta que fuerint sua. lib. ij. cap. 63
 Christus quare loculis vsus sit. lib. ij. cap. 63
 Christi regia potestas. lib. j. cap. 51
 Christi multiplex potentia. lib. j. cap. 51
 Christi sacerdotium qualiter differat a legali sacerdotio. ibidem.
 Christi gubernatiua potestas quare hominibus communicata. lib. j. cap. 51
 Christi gubernatiua potestas triplex. lib. j. cap. 51
 Christi vicarius an possit suum vicarium et legatum instituire. lib. j. cap. 58
 Christi absolutio per pilatum. lib. j. cap. 68
 Christi preceptum sex viris ad interficiendum paratis. lib. ij. cap. 5

Christi paupertas quintuplex. lib. ij. cap. 6
 Christi iugum quid sit. lib. ij. cap. 6
 Christi passio et humilitas an infidelibus fuerit ruina. lib. ij. cap. 6
 Christi sepulcrum bene excisum. lib. ij. cap. 6
 Christi sanguis in terram vel alium locum defluxus qualiter debeat colligi. lib. ij. cap. 27
 Christi pauperies multifaria. lib. ij. cap. 63
 Christi iugum quare suauiter appelletur. lib. ij. cap. 68
 Christo an omnia sint subiecta quantum ad potestatem quam accepit a patre: et quantum ad executionem sue potestatis. lib. j. cap. 51
 Christo quare citius quam discipulis petatum fuit tributum Cesari solui. lib. j. cap. 55
 Christum et apostolos asserere non habuisse aliquid in communi aut speciali: vel in communi per modum domini vel proprietatis an sit hereticum. libro. ij. cap. 60
 Christum et apostolos nihil habuisse quibus modis probari possit. lib. ij. cap. 62
 Christiane religionis incrementa qualia fuere. lib. j. cap. 63
 Christiani omnes an eodem signo consignari debeant. lib. j. cap. 40
 Christiani an teneantur potestatibus secularibus infidelium obedire. lib. ij. cap. 69
 Christianorum tria genera. lib. j. cap. 44
 Crucis predicande contra infideles causa. lib. j. ca. 37
 Cultus diuinus in quibus consistit. lib. j. cap. 63
 Cupido glorie et honoris nimia. lib. j. cap. 62
 Cupido nimia rei habende idololatriam inducit. libro. ij. cap. 7
 Cupiditas omnium malorum radix. lib. ij. cap. 9
 Cupiditas religiosorum. lib. ij. cap. 64
 Cupiditatis et libidinis pruna que sint. lib. ij. cap. 1
 Cura medendi et pascendi. lib. j. cap. 69
 Cura animarum quid sit et quomodo differunt cura et cura animarum. lib. j. cap. 70
 Cure descriptio. lib. j. cap. 70
 Curam alteri committere an ad solum episcopum pertineat. lib. j. cap. 70
 Curie obligatus an sit irregularis. lib. j. cap. 48
 Chus pater Memroth eius potentia. expositio et interpretatio huius nominis Memroth. Et qui reges post eum fuerint inualescentes et usurpatores regnorum. lib. j. cap. 36
 Custodes et rectores positi in vinea domini sabaoth. lib. j. cap. 62

Damnari aut saluari an quis possit de necessitate. lib. ij. cap. 8
 Damnatus per sententiam de peccato criminali an incurrat irregularitatem. lib. j. cap. 48
 Damonis et Pithie amicitia. lib. j. cap. 62
 Dauid quare voluit vigilare et peccata fletibus abluere. lib. ij. cap. 4
 Decani archidiaconi: archipresbyteri: prepositi: priores: sacriste: magistri scholarium: cantores et custodes: quibus et quot modis peccent. lib. ij. cap. 25
 Declarationes culpabiles regule beati Francisci. libro. ij. cap. 66
 Decretum pape an liget ignorantes. lib. ij. cap. 11
 Decurionem aut nobilem tormentis subiiciens an infamiam incurrat. lib. j. cap. 49
 Deducere aquam et diuidere quid sit. lib. ij. cap. 4
 Defensor deputatus a papa an possit cogere subdi-

tos episcopos coram se litigare.lib.ij.	cap.21	Dignitas regia odiosa.lib.j.	cap.62
Definitio schismatis.lib.j.	cap.65	Dignitatis pontificie elatio.lib.j.	cap.54
Deflorans virginem qualiter sit puniendus . lib.20.	lib.20.	Dilatio quid sit.lib.ij.	cap.75
ij.	cap.83	Diluvium quare inductum.lib.ij.	cap.2
Delectatio carnalis quid operatur.lib.ij.	cap.5	Dimissioe litere.lib.ij.	cap.23
Delecti quid interpretatur.lib.ii.	cap.4	Dionidis pirate liberum responsum ad Alexandrum magnum de totius orbis ambitione.lib.j.	cap.37
Deliria fratrum Aduozum extra cenobia studentium.lib.ij.	cap.66	Diplomatum papalium precia.lib.ij.	cap.7
Demones an mortalium animas ingredi possint.lib.20.j.	cap.48	Discipline acceptiones.lib.ij.	cap.71
Demones serui vitiorum hominibus dominantur.lib.ij.	cap.2	Discipline partes.lib.ij.	cap.71
Deplozatio ecclesie in martyres.lib.ij.	cap.8	Discipline seculares siliquis comparare.lib.ij.ca.49	cap.49
Deponere pecuniam an liceat pro fratre Aduoze.lib.ij.	cap.66	Discipuli z scholastici quibus subiaceant vitijs.lib.ij.	cap.34
Depositus per sententiam nisi restituat an irregularitatem incurrat.lib.j.	cap.48	Discipuli christi an eandem regulam quam apostoli habuerint.lib.ij.	cap.63
Descriptio iustitie.lib.j.	cap.53	Discipulorum christi triplex ordo.lib.ij.	cap.58
Descriptio cure.lib.j.	cap.70	Discrimen potestatis sacerdotalis z regalis . lib.20.	cap.52
Desperatio quid sit.lib.ij.	cap.75	j.	cap.52
Detestatio ambitionis.lib.ij.	cap.9	Discrimen christi z eius vicarij.lib.j.	cap.58
Detrahere quid sit z quid detractio. z quibus modis aliene fame detrahi possit : z quot sunt detractionis species.lib.ij.	cap.80	Discrimen schismatis z hereseos.lib.i.	cap.65
Detractio quid sit.ibidem.		Discrimen ecclesiastici z mundani principatus . lib.ij.	cap.13
Detractionis species triplex.ibidem.		Discrimen ecclesiastici z secularis principatus . lib.ij.	cap.61
Deus quare iniusta z violenta permittit dominia . lib.20.j.	cap.37	Dispensatio fame ablate quomodo sit restituenda . lib.ij.	cap.80
Deus quare permittit Romanos totum orbem debellare.lib.j.	cap.37	Dispensatio an sit necessaria in homicidio inenitabili aut casuali.Et quotuplex est necessitas homicidij.lib.j.	cap.48
Deus quare in populo israel a principio regem non instituerit cum plena potestate.lib.i.	cap.56	Dispensatio quorumcumq; sacramentorum an potentiam iurisdictionis requirat.lib.j.	cap.53
Deus quare regnum domus israel dispersit . lib.20.j.	cap.57	Dispensatio in quibus excusabilis reddatur . lib.20.	cap.14
Deus an remuneret reges pro suo ministerio bonis temporalibus.lib.j.	cap.62	ij.	cap.14
Deus quare dicitur viuus.lib.j.	cap.63	Dispensandum non est sine causa.lib.ij.	cap.15
Deus cur peccare non possit.lib.ij.	cap.2	Disputare an alicui liceat de iudicio pape.lib.ij.	ca.10
Deus an penam reorum desideret.lib.ij.	cap.6	Dissolutio quid sit.lib.ij.	cap.75
Deus quare non obliuiscitur misereri.lib.ij.	cap.8	Distinctio actuum sacerdotum.lib.j.	cap.53
Deus an sit solus vere bonus.lib.ij.	cap.52	Diuersitas statuum z officiorum.lib.j.	cap.63
Deus cur resistere dicatur superbis.lib.ij.	cap.76	Diuersitas professionum.lib.ij.	cap.8
Deus quare permittat detractiones fieri.lib.ij.ca.80	ca.80	Diuersitas personarum Romanorum pontificum z cardinalium an faciat ecclesie diuersitatem . lib.ij.	cap.60
Dei imago quare in homine facta est . lib.j.	cap.36	Diuinus cultus in quibus consistit.lib.j.	cap.63
Dei filius an plene z perfecte beato Petro z eius successoribus clauis regni celorum dederit . lib.20.	cap.58	Diuine iussuonis iugum quid sit.lib.ij.	cap.68
Dei armatura sextuplex.lib.j.	cap.63	Diuisionis dominiorum ratio.lib.ij.	cap.56
Dei filius quare desijt fere incarnari.lib.ij.	cap.2	Diuitie z dominia temporalia an sint data in detrimentum anime.lib.j.	cap.40
Dei ira qualis sit.lib.ij.	cap.3	Doctores ecclesie qui sint.lib.ii.	cap.5
Dei prescientia que sit.lib.ij.	cap.8	Doctores z magistri quibus laborent vitijs . lib.20.	cap.33
Dei magna gratie commendatio .ibidem.		ij.	cap.33
Dei ira qualis sit .ibidem.		Dolor in penitentia continue custodiendus . lib.20.	cap.8
Deum an nemo vnquam viderit.lib.ij.	cap.91	ii.	cap.8
Diabolus rex omnium qui in aquis sunt.lib.ij.ca.2	ca.2	Doloris species duplex .ibidem.	
Diabolice dominationis iugum.lib.ij.	cap.6	Dominandi ambitio deo odiosa.lib.i.	cap.41
Diaconi cardinales an subsint sub presbyteris . lib.ij.	cap.16	Domine tu mihi lauas pedes . qualiter exponatur . lib.i.	cap.55
Dictum regis Romanorum de rege illiterato . lib.20.j.	cap.53	Domini z superiores quibus vitijs maxime inuoluantur.lib.ii.	cap.31
Dierum inuolutio que sit.lib.ij.	cap.8	Dominium vbi z quando inceperit esse . Et quis primus post diluuium acceperit dominium . lib.20.	cap.41
Differentia preceptorum.lib.ij.	cap.15	j.	cap.41
Differentie modi circa temporalia.lib.ij.	cap.56	Dominium infidelium quare toleratur a fidelibus . lib.i.	cap.59
Diffidentie filij qui sint.lib.ij.	cap.2	Dominium tyranni non diuturnum.lib.i.	cap.62
Dignitas episcopalis an maior sit imperiali . lib.20.	cap.20	Dominium rerum ecclesiasticarum quis habere debeat . lib.ii.	cap.15

Dominiū rerum temporalium an christus habue- rit .lib.ij.	cap.57	lib.i.	cap.56
Dominiū rerum temporalium quibus apostoli vtebantur cuius erat .lib.ij.	cap.60	Ecclesia qualiter probatur esse vna .lib.i.	cap.60
Domina iniusta cur permittat deus .lib.j.	cap.37	Ecclesia tribus modis sumitur .lib.i.	cap.61
Domitianus cui successit: a quo interemptus .lib. j.	cap.62	Ecclesia an debeat dici regnum .ibidem.	
Domorum superba structura .lib.ij.	cap.76	Ecclesia electorum z reproborum per Isaac z Iffis- maelem designata .lib.i.	cap.61
Donatus Arius z Sabellius heretici .lib.j.	cap.65	Ecclesia trifariam sumpta .lib.i.	cap.63
Donum intellectus quid sit .lib.ij. cap.89. z qualiter differat a sapientia .lib.ij.	cap.90	Ecclesia qualiter ordinata z firmata .ibidem.	
Dona spiritus sancti .lib.ij.	cap.84	Ecclesia pacifica .ibidem.	
Donorum spiritus sancti cum igne comparatio .lib. ij.	cap.84	Ecclesia quare vocetur catholica .ibidem.	
Donatio imperij occidentalis facta a Constantino ecclesie an valuerit .lib.j.	cap.43	Ecclesia quot modis dicitur vniuersalis .ibidem.	
Donatio facta ecclesie a Constantino an sit reuoca- bilis .lib.ij.	cap.29	Ecclesia vnde dicitur sancta .ibidem.	
Dormiens cum masculino coitu semineo vltimo sup- plicio damnari debet .lib.ij.	cap.2	Ecclesia cur apostolica vocitur .ibidem.	
Dulia quid sit .lib.j.	cap.63	Ecclesia cur non prophetica vocitur .ibidem.	
		Ecclesia cur christiana non dicitur .ibidem.	
		Ecclesia vnde apostolica dicatur .ibidem.	
		Ecclesia antiquorum patrum z christi an sit vna z eadem .lib.i.	cap.64
		Ecclesia virgo appellata .lib.i.	cap.66
		Ecclesia ditari cupiens in egestatem corruit .lib.20. i.	cap.67
		Ecclesia diuisionis expers .lib.i.	cap.68
		Ecclesia bifariam sumitur .lib.ij.	cap.5
		Ecclesia quibus sacrificijs z oblationibus polleat. ibidem.	
		Ecclesia in suis membris diuersis maculis deturpa- ta .lib.ij.	cap.9
		Ecclesia an de necessitate tribulationez pati debeat. lib.ij.	cap.9
		Ecclesia sancti Petri an sit episcopalis ecclesia .lib. ij.	cap.11
		Ecclesia lateranensis an sit maior ceteris ecclesijs: z an sit prima sedes apostolica: z an ecclesia Roma- na appellari debeat .ibidem.	
		Ecclesia grecum nomen .ibidem.	
		Ecclesia Romana mater ecclesiarum non domina dicitur .lib.ij.	cap.13
		Ecclesia an possit regi sine canonibus .lib.ij.	cap.20
		Ecclesia non debet ex contractu episcopi damnum sentire .lib.ij.	cap.22
		Ecclesie planctus cur vocetur hic liber: eius materia z vbi fuit compilatus .in prefatione .lib.i.	cap.1
		Ecclesie pontificium precessit mundi imperium .lib. bro.i.	cap.36
		Ecclesie proprietates que sit .lib.j.	cap.36
		Ecclesie Romane vel pape iurisdictionem subtra- hens aut denegans an sit hereticus .lib.i.	cap.37
		Ecclesie pastores reges dicuntur .lib.i.	cap.52
		Ecclesie prelatis conuenit sacerdotalis z regalis po- testas .lib.i.	cap.53
		Ecclesie condiciones quatuor .lib.i.	cap.54
		Ecclesie regimen optimum .ibidem.	
		Ecclesie vnitas qualiter probatur .lib.i.	cap.63
		Ecclesie initium .ibidem.	
		Ecclesie sanctitas z sanctificatio a quo procedit .lib. bro.i.	cap.63
		Ecclesie status triplex .lib.i.	cap.64
		Ecclesie caput Christus .ibidem.	
		Ecclesie tribulate compatiendum .lib.i.	cap.68
		Ecclesie fundatio .lib.i.	cap.69
		Ecclesie planctus .lib.ij.	cap.2
		Ecclesie renouatio qualiter facienda .lib.ij.	cap.3
		Ecclesie pedes qui sint .lib.ij.	cap.4
		Ecclesie iecur quomodo effundatur .lib.ij.	cap.5
		Ecclesie oculi .lib.ij.	cap.6
		Ecclesie deploratio in martyres .lib.ij.	cap.8

Ecclesie nomina. lib. ij.	cap. 11	votum. Et an episcopus patronus dispensare possit vt presentatus ab eo admittatur sine examinatione. Et de multis alijs dispensationibus per episcopos concedendis vide lib. i.	cap. 50
Ecclesie terras an possit abbas vni alteri ecclesie applicare. lib. ij.	cap. 23	Episcopus an inuito accusatore possit cuz clerico accusato dispensare. lib. i.	cap. 50
Ecclesie an quilibet possit rem suam relinquere. lib. ij.	cap. 29	Episcopus an possit dispensare cuz illis qui ordines & beneficia a schismaticis susceperint. lib. i.	cap. 65
Ecclesie septem a beato Joanne euangelista descripte. lib. j.	cap. 63	Episcopus an maior sit presbytero in iurisdictione. lib. i.	cap. 68
Ecclesiam suam obligans pro alienis debitis an irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 44	Episcopus an debeat sine intermissione ecclesiam suam regere. lib. ij.	cap. 8
Ecclesiam dicere sine capite mortuo papa an sit hereticum. lib. j.	cap. 68	Episcopus an dicatur summus sacerdos sicut papa. lib. ij.	cap. 11
Ecclesiarum magna pars quare derelicta & dissipata iacet. lib. ij.	cap. 5	Episcopus vbicunque sit an sit eiusdem meriti. lib. ij.	cap. 18
Ecclesiastica potentia quanta sit. lib. j.	cap. 58	Episcopus in quolibet loco sedens stare presbyterum non patiatur. ibidem.	
Ecclesiastica potestas qua de causa despectui habetur. lib. j.	cap. 69	Episcopus comes principum manus osculari debet. ibidem.	
Ecclesiastici & mundani principatus discrimen. lib. ij.	cap. 13	Episcopus quid interpretatur. lib. ij.	cap. 18
Ecclesiastici & secularis principatus discrimen. lib. ij.	cap. 61	Episcopus in peccato mortali existens an possit conferre ordines & sacramenta dare. lib. ij.	cap. 20
Ecclesiastice vnitatis modus. lib. j.	cap. 63	Episcopus conferens ordines loco remunerationis an simoniam committat. ibidem.	
Ecclesiastica sacramenta an sint eadem apud omnes fideles. ibidem.		Episcopus an possit pro ecclesie iniuria excommunicare. lib. ij.	cap. 20
Ecclesiastica arma. lib. j.	cap. 67	Episcopus an possit solus presbyterum & clericos minores deponere. ibidem.	
Ecclesiasticorum iudiciaria potestas. lib. j.	cap. 64	Episcopus eo quod alijs presfertur non debet se presumere meliorem. ibidem.	
Ecclesiasticarum rerum administratores obnoxij sunt restitutioni. lib. ij.	cap. 47	Episcopus celebrans quot diacones secum habere debeat. ibidem.	
Ecclesiasticorum beneficiorum collatio an spectet ad temporalem potestatem. lib. j.	cap. 56	Episcopus an possit monachos ad professionem recipere sicut abbas. ibidem.	
Edom quid interpretatur. lib. ij.	cap. 7	Episcopus an possit omnem principem pro culpa excommunicare. lib. ij.	cap. 21
Edom & Babylonia idem signant. ibidem.		Episcopus an possit sine licentia diocessani in aliena diocesi pontificalia exercere. ibidem.	
Effectus obedientie multiplex. lib. ij.	cap. 69	Episcopus in ordinando ecclesiam an debeat requirere consensum patroni. Et an possit sibi successorem instituere. Et an de rebus proprijs & acquisitis possit episcopus testamentum facere. ibidem.	
Egyptiorum regum nomina. lib. j.	cap. 64	Episcopus an iurisdictionem habeat in monasterijs sue diocesis. ibidem.	
Egyptus quid interpretatur. lib. ij.	cap. 2	Episcopus an possit inuito & irrequisito papa fieri religiosus. Et an possit sine licentia pape votum longe peregrinationis emittere. ibidem.	
Eiectio pendendum & emendatum in templo an fuerit maior miraculo aque in vinum conuerse. lib. j.	cap. 61	Episcopus an possit aliquid exigere de temporalibus in ecclesijs sibi subiectis preter iura sua. ibidem.	
Eligi non potest in abbatem non professus. libro. ij.	cap. 23	Episcopus a pontificalibus suspensus celebrans in pontificalibus an irregularitatem incurrat. lib. ij.	cap. 21
Eligens aliquem simoniace an incurrat irregularitatem. lib. j.	cap. 47	Episcopus abbate exempto irrequisito nil debet in eius monasterio exercere. lib. ij.	cap. 23
Electus in imperatorem non confirmatus a papa an possit administrare in regno Alemannie & in imperio. lib. j.	cap. 40	Episcopus an possit deponere abbatem inuito conuentu. ibidem.	
Electus simoniace etiam ignoranter intelligibilis est. lib. j.	cap. 48	Episcopus per ebrietatem eucharistiam euomens qualiter puniri debeat. lib. ij.	cap. 27
Electum in papam si vxor repetat an sibi reddi debeat. lib. ij.	cap. 11	Episcopus an teneatur clerico pauperi providere ne mendicet. lib. ij.	cap. 28
Electores imperatorum qui & quot sint: & eorum officia. & quare ex Germania assumantur. lib. j.	cap. 41	Episcopus si precipiat sacerdoti excommunicare vel denunciare aliquem quem sacerdos & maior pars parochie scit innocentem an sacerdos teneatur episcopo obedire. lib. ij.	cap. 69
Emerere predam an sit licitum. lib. ij.	cap. 46	Episcopi officium acceptabile & periculosum. libro.	
Energuminus quid sit. lib. j.	cap. 48		
Epilepsis an irregularitatez inducat. Et quotuplex est epilepsis. lib. j.	cap. 48		
Episcopus an possit dispensare sacerdotes vel clericos pugnantes in duello. lib. j.	cap. 48		
Episcopus an possit dispensare cum sacerdote vel clerico animo occidendi aliquem vulnerate licet vulneratus non obierit. lib. j.	cap. 48		
Episcopus renuntians episcopatu & factus monachus an irregularitatem incurrat. lib. i.	cap. 48		
Episcopus exigens procuraciones & non visitas an sit infamis. lib. i.	cap. 49		
Episcopus cum quibus potest dispensare. lib. i. ca. 50			
Episcopus an possit iuramenta illicita in melius commutare. Et an iuramentum magis obliget quam			

Episcopi gloria que sit. lib. ij.	cap. 10	tius. lib. ij.	cap. 18
Episcopi palatium an z quomodo priuilegium defensionis habeat. lib. ij.	cap. 18	Episcopalis dignitas an maior sit imperiali. lib. 20.	lib. 20.
Episcopi patientia in aduersitate plus laudatur qua quies in religioso. ibidem.	cap. 20	Episcopali synodo an teneantur abbates interesse. lib. ij.	cap. 23
Episcopi morientis bona an debeant pro futuro potestice conseruari. lib. ij.	cap. 21	Episcopatus nomen est operis z oneris plusquam honoris. lib. ij.	cap. 10
Episcopi officium quale sit. ibidem.		Episcopatus nomen est operis non honoris. lib. 20.	cap. 18
Episcopi correctioni z dispositioni an subiaceat abbas non exemptus. lib. ij.	cap. 23	Equorum affluentia carpitur. lib. ij.	cap. 76
Episcopi non habita licentia an possint abbates suis monachis animarum curam committere. lib. 20.	cap. 23	Eremitam an deceat peregrinari. lib. ij.	cap. 51
Episcopum an subditi arguere aut accusare possint. lib. ij.	cap. 21	Eremita perfectio que sit. lib. ij.	cap. 69
Episcopi an possint dispensare in etate quod minor. xxy. annis possit curam animarum habere. lib. 20.	cap. 50	Eremitarum regula an sit ab ecclesia approbata. lib. 20.	cap. 23
Episcopi in quibus casibus dispensare non possint. ibidem.		Errare non potest ecclesia nisi in membris corruptis. lib. j.	cap. 16
Episcopi in episcopatibus non residentes redarguedi. lib. ij.	cap. 8	Erratus abbatum frequentiores. lib. ij.	cap. 22
Episcopi an possint eligere sibi confessozem sine licentia sui archiepiscopi. lib. ij.	cap. 19	Error principis an faciat ius. lib. j.	cap. 6
Episcopi ceci circa consanguineos. lib. ij.	cap. 20	Error vualdensium hereticorum quis sit. lib. j. cap. 40	cap. 40
Episcopi an possint habere oconomos sub quorum testimonio res ecclesie gubernentur. ibidem.		Error hereticorum dicentium ecclesiam claus non habere: z papam ab imperatore iudicari posse: z christum celos ascendentem vicarius in terris non dimisisse. lib. j.	cap. 68
Episcopi z prebyteri an debeant regere ecclesiam in communi. ibidem.		Error hereticorum arbitrium nihil esse dicentium. lib. ij.	cap. 8
Episcopi idiote z insci discere z doceri negligentes an debeant dici infideles. Et an episcopi canonibus nolentes aut nescientes canonibus obedire debeant ab administratione vsqz ad dignam satisfactionem remoueri. ibidem.		Error Danicheorum. ibidem.	
Episcopi in quibus vulgo aberrant. ibidem.		Errores procuratorum. lib. ij.	cap. 37
Episcopi an debeant facere legi sacras scripturas in conuiuio. Et an in publico indumentis lineis uti debeant. Et an subditis tallias z exactiones imponere debeant. ibidem.		Errores Begardorum qui z quot sunt. lib. ij. cap. 52	cap. 8
Episcopi an debeant vlcisci iniurias personales. ibi.		ErUCA quid interpretatur. lib. ij.	cap. 63
Episcopi an incurrere possint penam suspensionis a iure. ibidem.		Eternalis vnitas que sit. lib. j.	cap. 36
Episcopi an teneantur reddere rationem administrationis sue. ibidem.		Eua quare de Adami costa fuerit formata. lib. j.	cap. 37
Episcopi clericos non filios sed fratres vel socios: clerici vero episcopos patres vocare debent. ibid.		Euaginato gladij quid significet. lib. j.	cap. 56
Episcopi an possint incurrere sententiam suspensionum vel interdicti. Et an possint vbiqz cum altari viatico celebrare vel facere celebrari. ibidem.		Euangelice perfectioni necessaria est abdicatio in communi. lib. ij.	cap. 63
Episcopi an monialibus z alijs feminis religiosis prelatum preficere debeant. lib. ij.	cap. 21	Euangelicam vitam ad seruandum esse impossibilem asserere blasphemiam est. lib. ij.	cap. 61
Episcopi an possint statuere aliquem sanctum soleniter venerari. ibidem.		Euangelicorum consiliorum perfectio que sit. lib. 20.	cap. 56
Episcoporum ordo quadripertitus. lib. j.	cap. 50	Eunuchorum genus triplex. ibidem.	
Episcoporum multiplex potestas. ibidem.		Exclamatio in episcopos in suis ecclesijs non residentes. lib. ij.	cap. 8
Episcoporum officia. lib. j.	cap. 54	Exclamatio in cardinales. lib. ij.	cap. 15
Episcoporum z presbyterorum falsa expositio super ijs verbis. Quocumque ligauer. lib. j.	cap. 55	Exclamatio in prelatorum consanguineos. ibidem.	
Episcoporum tituli insignes. lib. ij.	cap. 18	Excellentia orationis. lib. ij.	cap. 52
Episcoporum accusatio non facile admittatur. ibidem.		Excipi de heresi an possit contra electum in papam. lib. ij.	cap. 16
Episcoporum vacuum nomen. lib. ij.	cap. 20	Excommunicare an possint abbates z religiosi iurisdictionem habentes suos subditos. lib. ij. cap. 23	cap. 72
Episcopis an adhibeatur specialis consecratio in signum perfectionis potestatis. lib. j.	cap. 54	Excommunicandi auctoritatem vnde habet ecclesia. lib. ij.	cap. 20
Episcopis nihil sublimius z sacerdotibus excellen-		Excommunicari nemo debet nisi pro magnis peccatis. lib. ij.	cap. 20
		Excommunicans iniuste z sine scriptis an irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 48
		Excommunicans iniuste qualiter puniri debeat. lib. 20.	cap. 20
		Excommunicatus an possit officium vel principatum exercere in politia christiana. lib. j.	cap. 40
		Excommunicatus vsquequo abioluatur an sit irregularis. lib. j.	cap. 48
		Excommunicati ad rem diuinam non admittendi. lib. ij.	cap. 27
		Excommunicati an possint elemosynam facere. lib. 20.	cap. 46

excommunicatio an irregularitatem inducat. Et an violator minoris excommunicationis efficiatur irregularis. lib. j.	cap. 48	R alsarium literarum domini pape an possit episcopus vsq; ad mandatum domini pape in carcerare. lib. ij. cap. 21. in principio.	cap. 48
excommunicationis sententia an sit in aliquem feda. lib. ij.	cap. 72	fama quid sit. lib. j.	cap. 48
excusari an quis possit ignorantia vel timore discedens ab obedientia pape vel unitate ecclesie. lib. bro. j.	cap. 25	fame aliene quibus modis detrahi possit: et quot sunt detractionis species. lib. ij.	cap. 80
excusari an quis possit discedens ab obedientia pape propter multitudinem discendentium etiam si totus mundus discederet propter discendentem. lib. bro. j.	cap. 28	fame ablata dispendium quomodo restituendus sit. ibidem.	
execratio peccatorum babilonis. lib. ij.	cap. 5	famile amplitudo. lib. ij.	cap. 77
exempla plurima de vero gaudio. lib. ij.	cap. 2	fastosa luciferi superbia. lib. j.	cap. 62
exercere se in actibus virtutum an sit hominis imperfecti. lib. ij.	cap. 52	Feditas italica. lib. ij.	cap. 2
existens in mortali notorio an sit infamis. lib. bro. j.	cap. 49	femina qualitercumq; corrupta inter virgines non cõsecratur. lib. j.	cap. 48
exultare quid sit et unde dicatur. lib. ij.	cap. 2	Fidelitatis iuramentum pape prestat imperator. lib. bro. j.	cap. 13
expediens nihil quod non iustum sit. lib. j.	cap. 42	fides vna in ecclesia et quid sub hoc nomine fides cõprehendatur. lib. j.	cap. 63
expedit sub vno rege viuere. lib. j.	cap. 62	fides catholica que sit. lib. ij.	cap. 5
expositio illius. Regnum meum non est de hoc mundo. lib. j.	cap. 43	fidei catholice origo. lib. j.	cap. 36
expositio multiplex horum verborum. Tu es petrus et c. libro. j.	cap. 55	fidei inimici qui sint. lib. ij.	cap. 4
expositio horum verborum. Et postea inferi non preualebunt aduersus eam. ibidem.		fidem violat qui aduersus illam agit que est mater fidei. lib. j. cap. 7. in fi.	
expositio horum verborum. Et tibi dabo claves regni celorum. ibidem.		fidem suscipere an quis cogi debeat. lib. j.	cap. 37
expositio horum verborum. Et quodcumq; ligaueris et c. ibidem.		filius dei quare soluit tributum Cesar. ibidem.	
expositio horum verborum. Domine ad nos dicis hanc parabolam. ibidem.		filius dei an dederit plene et perfecte beato Petro et eius successoribus claves regni celorum. lib. bro. j.	cap. 58
expositio horum verborum. Simon ecce sathã. expe. ibidem.		filius dei quare desijt fere incarnari. lib. ij.	cap. 2
expositio istorum verborum. Contristatus est Petrus et c. ibidem.		filij damnatorum de crimine lese maiestatis an irregularitatem incurrant. lib. j.	cap. 48
expositio istorum verborum. Pasce oues meas. ibidem.		filij raptorum monialium an irregularitatem incurrant. ibidem.	
expositio horum verborum. Hoc autem dixit significans qua morte esset clari. de. ibidem.		filij patronorum occidentium prelatos an sint irregulares. ibidem.	
expositio horum verborum. Sequere me. ibidem.		filij diffidentie qui sint. lib. ij.	cap. 2
expositio horum verborum. Conuersus petrus vidit illum disci. j. lib. j.	cap. 55	filij sodomiticorum qualiter puniendi. ibidem.	
expositio horum verborum. Non cantabit hodie galus. lib. j.	cap. 55	filij agar quid interpretantur. lib. ij.	cap. 5
expositio istorum verborum. Domine si tu es: iube me venire ad te et c. ibidem.		filios scelerum parentum imitatores puniri qualiter intelligatur. lib. ij.	cap. 2
expositio horum verborum. Ecce nos reliquimus omnia et c. et horum. Ascendit Simon et c. et horum. Domine ad quem ibimus et c. et horum. Insuper de quo diceret et c. ibidem.		filius familias an possit eleemosynam facere. lib. bro. ij.	cap. 16
expositio Chrysof. super illud. Surgens Petrus in medio fratrum et c. lib. j.	cap. 58	finis cenobite quis sit. lib. ij.	cap. 69
expositio horum verborum. Et intrauit iesus in templum dei. lib. j.	cap. 61	forma apostolica que sit. lib. ij.	cap. 13
expositio horum verborum. Tu es petrus: et super hac petram et c. lib. j.	cap. 63	fornicantes in ecclesia qui sint. lib. j.	cap. 66
expositio horum verborum. Iuga quinque emi. lib. bro. ij.	cap. 4	fornicatio quid sit. lib. ij.	cap. 52
expositio horum verborum. Ne terre vbi rex puer est. et cuius principes mane comedunt. lib. ij. cap. 5. in principio.	cap. 5	fornicationis occasio. lib. ij.	cap. 73
expositio Cathedre pestilentie. lib. ij.	cap. 22	fortitudo spiritualis quotuplex est. lib. ij.	cap. 87
expositio horum verborum. Regnum meum non est de hoc mundo. lib. ij.	cap. 55	fortitudinis definitio. ibidem.	
		Fratri Bonalui hispani laudes. lib. ij.	cap. 67
		fratri minori data pecunia cuius sit. lib. ij.	cap. 64
		fratri minori an liceat per se aut per alium pecuniam recipere. lib. ij.	cap. 65
		fratres minores in antichristu dimicaturi. lib. j. cap. 67	
		fratres minores an possint habere propriu. lib. ij. cap. 55	
		fratres ordinis sancti Augustini an possint libere calciamenta et pecuniam portare. lib. ij. cap. 56	
		fratres minores que pecunia portare vetent. lib. ij. cap. 65	
		fratres minores quot et quibus modis pecunia abutuntur. lib. ij. cap. 66	
		fratres minores an possint redditus annales habere et aliquid dare. ibidem.	
		fratres minores an possint esse inquisitores heretice prauitatis. lib. ij. cap. 67	
		fratres minores an possint pro pecunia celebrare vel promittere missas. ibidem.	

fratrum minorum extra cenobia studentium deliria lib. 2. ij. cap. 66	cauit. lib. ij. cap. 13
fratribus minoribus an liceat litigare. lib. ij. cap. 67	gregoriana modestie exempla. ibidem.
fraus prelatorum in accipienda pro ordinatione pe cunia. lib. ij. cap. 9	
fraudes agricolarum. lib. ij. cap. 43	
fructus beneficij vacantis successori debent adserua ri. lib. ij. cap. 23	
Fundens semen sine tactu an peccatum sodomiticu committat. lib. ij. cap. 2	
furari an liceat causa eleemosyne faciente. li bro. ij. cap. 46	
furti nomine quid intelligendum sit. lib. ij. cap. 47	
furiosus vel infans homicidium committens an r regularitatem incurrat. lib. j. cap. 48	
G Audium verum quid sit. lib. ij. cap. 2	
Gentiles sacerdotes quare flamines vocentur lib. 2. j. cap. 54	
gentiles an habuerint regnum iustum. lib. j. cap. 59	
gentilium sacerdotes quare regibus fuere subditi. li bro. j. cap. 62	
geometria an sit prohibita religiosis. lib. ij. cap. 69	
Gymel quid interpretatur. lib. ij. cap. 4	
Gladij vtriusq; spiritualis scilicet z temporalis pote stas est pape. lib. j. cap. 13. quasi per totum.	
gladium temporalem exercere non potest impera tor: nisi eum ab ecclesia Romana acceperit. li bro. j. cap. 13	
gladium materialem ad nutum habere quid sit. li bro. j. cap. 59	
gladij duo beati Petri quid denotent. lib. ij. cap. 57	
gloriandum non est ob eruditionem. lib. ij. cap. 49	
gloria quid sit secundum Tullium. lib. j. cap. 61 z lib. eodem. cap. 62	
gloria an sit regalis domini premium. lib. j. cap. 62	
gloria quomodo dicatur regum premium. ibidem.	
gloria episcopi que sit. lib. ij. cap. 18	
gloria sacerdotis que sit. lib. ij. cap. 22	
gloria mortalium vana. lib. ij. cap. 77	
gloria vana quibus arceatur. ibidem.	
gloriosa hispanorum inanis. lib. ij. cap. 76	
gloriorum regnum quadruplex. lib. j. cap. 62	
glutire camelum quid sit. lib. j. cap. 69	
Gomora quid interpretatur. lib. ij. cap. 4	
goti qui sint z que sit gotia. lib. ij. cap. 32	
Gubernatiua potestas christi quare hominibus co municata. lib. j. cap. 51	
gubernatio qualiter homini communicatur. ibi dem.	
Gradus in potestate sacerdotali qualiter accipiatur. lib. 2. j. cap. 54	
gradus triplex cardinalium. lib. ij. cap. 16	
gradum magistratus an possit religiosus assumere. lib. 2. ij. cap. 34	
gradus regie potestatis temporalis. Et gradus re gie potestatis spiritualis qui sint. lib. j. cap. 54	
gradus innocentie tres. lib. j. cap. 65	
gradus obedientie septem. lib. ij. cap. 69	
gradus superbie duodecim. lib. ij. cap. 76	
gradus castimonie. lib. ij. cap. 83	
gradus contemplationis octo. lib. ij. cap. 91	
graduum diuersitas. lib. j. cap. 63	
gratia duplex. lib. ij. cap. 8	
gratie dei magna commendatio. ibidem.	
gregorius papa primus se seruum seruorum dei vo cauit. lib. ij. cap. 13	
H Abere aliquid trifariam capitur. lib. ij. cap. 59. z cap. 60	
habere quid in communi quadrifariam sumitur. li bro. ij. cap. 63	
habitus z modus viuendi clericorum per papam re stringendus. lib. ij. cap. 14	
habitus monachalis quid sit. ibidem.	
Hæc quid interpretatur. lib. ij. cap. 4	
hebrei quasi Abraei dicti. Et quomodo ceteris ido latria sedatis sola familia Hæber in cultu vnius dei remansit. lib. j. cap. 36	
heli quid interpretatur. lib. j. cap. 68	
hereseos z schismatis discrimen. lib. j. cap. 65	
hereses quare in ecclesijs vigeant. lib. j. cap. 68	
heretici an debeant post mortem anathematizari. li bro. j. cap. 55	
heretici vulpibus comparantur. lib. ij. cap. 2	
hereticorum dicentium totam virtutum efficaciam in sola esse arbitrii libertate confutatio. lib. ij. cap. 8	
Hærodes quare vulpes appellatus sit. ibidem.	
heth quid interpretatur. lib. ij. cap. 4	
Hieremias quid interpretatur. lib. ij. cap. 4. in prin cipio.	
hieremie lamentationum interpretatio. ibidem.	
hierusalem quid interpretatur. lib. j. cap. 61	
hyperdulia quid sit. lib. j. cap. 63	
hypocrisis mater duplicitatis. lib. j. cap. 68	
hypocrisis vitium. Et qualiter dignoscantur hypo crite. lib. ij. cap. 78	
hypocrisis triplex. ibidem.	
hypocrita quid sit. lib. ij. cap. 4	
hypocrita multis dici potest verius q̄ ille qui regis officium assumit. lib. j. cap. 62	
hypocritarum confessiones. lib. ij. cap. 78	
hypocritarum octo ve. ibidem.	
hispanie prelati militie vacantes: z manum occiso ri conferentes an irregularitatem incurrant. li bro. j. cap. 48	
hispanorum prelatorum simonia. lib. ij. cap. 20	
hispanorum inanis gloriola. lib. ij. cap. 76	
histriones an sint infames. lib. j. cap. 49	
histriones z curiales an debeant promoueri ad cleri catum. lib. ij. cap. 28	
histriones vel meretrices an z quibus satisfacere de beant de pecunie acceptis. lib. ij. cap. 46	
Homagium pro re spirituali faciens an sit infamis. lib. 2. j. cap. 49	
homicidium ante baptismum siue ex officio siue vo luntate commissum an irregularitatem inducat. lib. 2. j. cap. 48	
homicidij persuasor an irregularitatem incurrat. Et quibus modis incurrat irregularitatem homici dium persuadens. ibidem.	
homo qualiter natus. lib. ij. cap. 6	
homo quare de puluere z limo terre factus. ibidem.	
hominis idolum quid sit. lib. ij. cap. 3	
homini qualiter gubernatio comunicatur. li. j. cap. 51	
hominem occidere an sit licitum. lib. ij. cap. 72	
honor virginibus exhibitus. lib. ij. cap. 82	
honores mutant mores. lib. j. cap. 62	
hore canonice quomodo dicende. lib. ij. cap. 27	
hortus duplex. lib. ij. cap. 5	
hostia qualiter immolanda. lib. j. cap. 63	

hostia consecrata qualiter custodienda. lib. ij. cap. 27	bro. j.	cap. 41
humana conditio magne dignitatis. lib. ij. cap. 6	iure diuino an quilibet homo viuens vita mortali	cap. 58
humilitas beate marie an magis deo placuerit q̄ ei ⁹	summo pontifici subijci debeat. lib. j.	cap. 13
virginitas. lib. ij. cap. 8	iure ciuili regis sunt omnia. lib. ij.	cap. 10
humilitatis definitio. lib. ij. capit. 6. in prin-	iurisdicatio impiorum qualis sit. lib. j.	cap. 17
cipio.	iurisdicatio que libet a papa recipitur: ipse autem eam a deo immediate recipit. lib. j.	cap. 17
I ncere in sacro eloquio quomodo accipiatur. lib. ij. cap. 5	iurisdicatio temporalis an debeat subijci pape. lib. ij.	cap. 37
iacob scala quid denotet. lib. ij. cap. 69	iurisdicatio antiquorum imperatorum super ecclesia que sit. ibidem.	cap. 52
iaspidis natura contra demones. lib. ij. cap. 48	iurisdictonem spiritualement habentes dicuntur reges lib. ij. cap. 52	cap. 36
Itecur ecclesie quomodo effundatur. lib. ij. cap. 5	iurisperiti qui sint. lib. ij.	cap. 41
ieiuni a veritatis pabulo qui sint. lib. ij. cap. 2	iustinianus imperator quomodo Sothos a roma expulit. lib. j.	cap. 42
ieiunium ante celebrationem presbyteris obseruandum. lib. ij. cap. 27	iustitia z leueritas antiquorum aduersus liberos. lib. ij. cap. 42	cap. 57
ieiunijs incumbendum est. lib. ij. cap. 52	bro. j.	cap. 53
ierro consilium per canones approbatum. lib. ij. cap. 12	institia pietas z prudentia. lib. j.	cap. 13
Joab quid interpretatur. lib. j. cap. 68	institia regis que sit. ibidem.	cap. 1
ioannes pontifex maximus quare depositus fuit ab Othone primo rege Saxonuz. Et quomodo imperium translatum fuit in Saxones. Et de electionibus z reiectionibus multorum pontificum per imperatores z reges. lib. j. cap. 41	institie descriptio. lib. j.	cap. 6
ioannis andree reprehensio. lib. j. cap. 50	iustorum sunt omnia iure diuino. lib. j.	cap. 2
ioculatores z scenici an sint infames. lib. j. cap. 49	iustorum vita que sit. lib. ij.	cap. 2
iozdanis quid interpretatur. lib. ij. cap. 2	iustionis diuine iugum. lib. ij.	cap. 2
ioth quid interpretatur. lib. ij. cap. 4	iuuenes qui dicantur. lib. ij.	cap. 2
iuda quid interpretatur. lib. ij. cap. 2	iuentas quomodo nocua. ibidem.	cap. 3
iudas quid interpretatur. lib. ij. cap. 3	Idolum hominis quid sit. lib. ij.	cap. 45
iudea gens quanto ceteris precelebatur gloriosior tanto peccatis exigentibus est facta inferior. lib. ij. cap. 5	idololatria Salomonis. lib. ij.	cap. 75
iudei an possint preponi negotijs z redditib ⁹ regnorum christianorum. lib. j. cap. 57	Ignauia quid sit. lib. ij.	cap. 1
iudicare an quis possit seipsum in foro contentioso z sacramentali. lib. j. cap. 68	ignis alienus quid denotet. lib. ij.	cap. 7
iudicari valet omnis creatura per papam: z ipse a nulla in terris: etiam vniuersali concilio. lib. ij. cap. 14	ignis ire z superbie. ibidem.	cap. 7
iudex iudicans aliquem contra conscientiam an sit infamis. lib. j. cap. 49	ignis concupiscentie christianos magis q̄ iudeos inuasit. lib. ij.	cap. 2
iudex aliquid faciens per gratiam vel sortem an sit irregularis. lib. j. cap. 48	ignem z sulphur quare dominus pluerit super Sodomam. lib. ij.	cap. 7
iudex inferior monitione non premissa aliquem excommunicans qualiter sit puniendus. lib. ij. cap. 20	ignes varij a deo emittuntur. lib. ij.	cap. 18
iudicis spiritualis potestas an principaliter consistat in criminibus. lib. j. cap. 56	ignominia sacerdotis in quo consistat. lib. ij.	cap. 28
iudicis officij quale debeat esse. lib. ij. cap. 41. in principio.	ignorans se excommunicatum celebrando vel ordinem recipiendo an incurrat irregularitatem. lib. ij. cap. 28	cap. 25
iudicem fatigans malitiose appellado an sit infamis. lib. ij. cap. 49	ignozantia neminem excusat vt ab obedientia pape discedat. lib. j.	cap. 49
iudices in quibus peccent. lib. ij. cap. 41	Illegitimus an debeat remoueri a dignitate. lib. ij. cap. 49	cap. 41
iudicum z rectorum sententie presumende sunt iuste. lib. ij. cap. 26	Imperare quis primo inceperit. Et de vita z obitu primo imperantium. lib. i. cap. 1. circa finem.	cap. 63
iudicium duplex. lib. ij. cap. 72	Immundicia creature rationalis duplex. lib. ij. cap. 63	cap. 52
iudiciaria potestas ecclesiasticorum. lib. j. cap. 64	impeccabilis an quis possit fieri in hac vita. lib. ij. cap. 52	cap. 56
iugum iniquitatis quid sit. lib. ij. cap. 4	imperare temporali an pertineat ad spiritualement. lib. ij. cap. 56	cap. 57
iugum multifarium. lib. ij. cap. 6	Imperantes quid precipue obseruare debeant. lib. ij. cap. 57	cap. 13
iugum quoturlex est. lib. ij. cap. 68	imperator an debeat se intromittere de electioe summi pontificis. lib. i. cap. 1. circa finem.	cap. 13
iuramentum fidelitatis pape prestat imperator. lib. ij. cap. 13	imperator fidelitatis iuramentum prestat pape. lib. ij. cap. 13	cap. 13
iur humanum quid vltra diuinum operatur. lib. ij. cap. 56	imperator gladium temporalem exercere non potest: nisi eum ab ecclesia Romana acceperit. ibidem.	cap. 13
iure nature communis est possessio z libertas. lib. ij.	imperator non potest reuocare donationem per suos maiores factam ecclesie. ibidem.	cap. 13
	imperator quantunuis catholicus nec particularez	

nee generalem synodum congregare potest: nec in aliquo articulo etiam heresis papam aut clericos iudicare. lib. ij. cap. 22	imperfecte recipiens vinctioem an sit irregularis. ibidem. cap. 75
imperator non catholicus an dici debeat imperator. lib. 2. j. cap. 37	imperseuerantia quid sit. lib. ij. cap. 75
imperator an diuinitus suam potestatem consecutus fuerit. ibidem.	impiorum iurisdicctio qualis sit. lib. j. cap. 13
imperator quomodo intelligitur dominus toti ^o m ^u di. ibidem.	impugnaciones fidei per A rsilium paduanum heresiarcham & earum reprobaciones. li. 2. bro. ij. cap. 68
imperator an possit papaz iudicare si reperiatur a fide deuenus. ibidem.	I ncedens armatus ad necandum hominem an irregularitatem incurrat. lib. j. cap. 48
imperator an teneatur decimas dare ecclesie. li. 2. bro. j. cap. 40	incitabula ad correctionem faciendam. lib. ij. cap. 71
imperator an teneatur pre ceteris ecclesie subuenire. lib. 2. j. cap. 41	incitantia ad recipiendam equo animo disciplinam. ibidem.
imperator fidelis est ecclesie & fidelitatem sibi iurat. lib. 2. j. cap. 43	inclinatio nature vel non inclinatio an inducat peccatum. lib. 2. j. cap. 52
imperator & reges an teneantur ad solutionem decimarum. lib. 2. j. cap. 60	incommoda voluntatis proprie que sint. li. 2. bro. ij. cap. 69
imperator Ludouicus bauarus schismaticus. li. 2. bro. j. cap. 65	increpatus a patre vel iudice causa cognita an sit infamis. lib. j. cap. 99
imperator an possit iurisdictionem in clericos exercere. lib. j. cap. 68	indeuotio quid sit. lib. cap. 75
imperator an dicatur vicarius pape in temporalibus. Et an imperator dicatur filius ecclesie. Et an imperator teneat imperium ab ecclesia sicut vasallus. Et an recipiat gladium ab ecclesia. ibidem.	inditia vere nobilitatis septem. lib. ij. cap. 76
imperator an possit ab ecclesie presbyteris anathematizari. ibidem.	indignatio dei qualis sit. lib. ij. cap. 3
imperator vel alius princeps si sine iusta causa faceret constitutionem q ^u diuina de altero in alterum transferrentur an talis constitutio in foro anime aut ciuili seruari posset. lib. ij. cap. 13	infamia quomodo irrogatur & qualiter remittitur. ibidem.
imperator an sit proprietarius rerum imperij. ibidem.	infamia iuris quid sit. Et qui dicantur infames infamia iuris. lib. j. cap. 49
imperatoris iusurandum. lib. j. cap. 57	infamia canonica quid sit. ibidem.
imperatoris corona triplex quid significet. li. 2. bro. ij. cap. 29	infamia principis vbi maxime attendatur. li. 2. bro. ij. cap. 6
imperatores an omnes reges de iure subesse debeant. ibidem.	infames omnes an sint irregulares. lib. j. cap. 48
imperatorem papa confirmat: inungit: coronat: & si persequatur ecclesiam, imperio priuat. li. 2. bro. j. cap. 21	infames qui & quotuplices sint. lib. j. cap. 49
imperatores imperio & reges regno a papa priuari possunt. lib. j. cap. 13	inferi porte que sint. lib. j. cap. 63
imperatores & reges an subijciantur episcopis. li. 2. bro. j. cap. 37	infidelis quilibet ignorans christum an dicitur blasphemus. lib. j. cap. 57
imperatores qualiter debeant eligi. lib. j. cap. 41	infideles an iuste aliquid possideant. lib. j. cap. 13
imperatores tres super alios gloriofos fuisse serut Et tres inter alios truculentiores & persecutores ecclesie. lib. j. cap. 40	infideles an dicantur oues christi. Et an papa in eos sicuti in fideles habeat potestatem. lib. j. cap. 37
imperatores apud romanos dii vocati. Imperatores etiam sm leges diui vocati. lib. j. cap. 62	infideles dominium ecclesie recognoscentes an sint ab ecclesia tolerandi. ibidem.
imperatores quibus vitijs implicentur. lib. ij. cap. 29	infideles super fideles non sunt instituenti. li. 2. bro. j. cap. 59
imperium fuit translatum de grecis ad germanos. lib. 2. j. cap. 13	infideles an teloneo citra peccatum fraudari possint. lib. 2. j. cap. 46
imperium mundi precessit ecclesie pontificium. li. 2. bro. j. cap. 36. in principio.	infirmitas clericus an teneatur officium dicere aut audire. Et si conualuerit an tenebitur omisium recuperare. lib. ij. cap. 20
imperium romanum omnibus alijs excellentius. li. 2. bro. j. cap. 59	inimici fidei qui sint. lib. ij. cap. 4
imperio vacante succedit ecclesia. lib. j. cap. 13	initium duplicis potestatis sacerdotalis & regalis. li. 2. bro. j. cap. 53
imperialis dignitas an inferior sit episcopali. li. 2. bro. ij. cap. 20	initium ecclesie. lib. j. cap. 63
imperitus medicus sub quo periclitantur homines an sit irregularis. lib. j. cap. 48	initium ecclesie. lib. j. cap. 64
	iniuria in prelatum facta an dicatur etiam fieri in ecclesiam. lib. ij. cap. 20
	iniusta dominia cur permittat deus. li. 2. bro. j. cap. 37
	iniuste excommunicans an teneatur actione iniuriarum. lib. ij. cap. 20
	inobedientes & parantes infidias suis prelati: conspirantes & coniurantes contra suos prelatos: & accusatores & persecutores suorum prelatorum an sint infames. lib. j. cap. 49
	inobedientia religiosorum. lib. ij. cap. 70
	innouatio dierum que sit. lib. ij. cap. 8
	innocentij pape reprehensio. lib. j. cap. 48
	innocentij & Ostien. defensio. lib. j. cap. 50
	innocentij & Ostien. refragatio. lib. j. cap. 70

innocentie tres gradus.lib.j. cap.65
 inquisitores hereticæ prauitatis an possint inquirere
 contra episcopos.lib.ij. cap.20
 infectatio in eos qui consanguineos bñficijs obzuit
 libro.ij. cap.15
 insignes episcoporum tituli.lib.ij. cap.18
 institutio sacramentorum a quo tempore incept. li
 bro.j. cap.36
 institutio cardinalium prima.lib.ij. cap.16
 intellectus donum quid sit. libro.ij. cap.89. z quali
 ter differat a sapientia eodem libro.ij. cap.90. circa
 medium.
 interdicto condemnatus an sit infamis.lib.j. cap.49
 interdicti a papa positi violatio an irregularitatem
 inducat.lib.j. cap.48
 inuectio in aduocatos.lib.ij. cap.12
 inuidia religiosorum.lib.ij. cap.79
 inuuetio regum.lib.j. cap.56
 Ira dei qualis sit.lib.ij. cap.3. z.8
 irregulares qui sint z qui dicantur.lib.j. cap.48
 irregulares qui sint non habentes ordinis executio
 nem post peractam penitentiam. ibidem.
 irregularitas vnde procedat.lib.j. cap.87
 irregularitas quid sit.lib.j. cap.48
 irregularitas vnde prouenit. ibidem.
 irregularitas quibus modis contrahitur. ibi
 dem.
 irregularitas non priuat abbatem prelacione. ibi
 dem.
 irregularitas quando occasione homicidij contraha
 tur. ibidem.
 irregularitas multiplex: z de qualibet casus singula
 res. ibidem.
 Is cuius filius paruulus propter eius incuriam mo
 ritur an sit irregularis. ibidem.
 isaac obedientia qualiter ad christum referatur. li
 bro.ij. cap.69
 Italica feditas.lib.ij. cap.12

I

L Alban interpretatio lib.j. cap.69
 laboris commoda varia.lib.ij. cap.51
 lachryme definitio.lib.ij. cap.5
 lachryme multis modis oriuntur. ibidem.
 lachryme apud deum pondera vocis habent. li
 bro.ij. cap.6
 lachrymarum efficacia triplex.lib.ij. cap.5
 lamech quid interpretatur.lib.ij. cap.4
 lamenta cantica dicuntur. libro.ij. cap.8. in prin
 cipio.
 lamentatio quid sit lib.ij. cap.4
 lamentatio ecclesie in ministros altarium.lib.ij. cap.8
 lamentationum Hieremie interpretatio.lib.ij. cap.4.
 in principio.
 lamia vnde dicatur. z quid sit z eius natura z quo
 ruplicia genera lamiarum.lib.ij. cap.7
 lapis angularis.lib.j. cap.64
 latria quid sit.lib.j. cap.63
 latronem ligans: etsi per alium occidatur an irregula
 ritatem incurrat.lib.j. cap.48
 laudes apostolorum memoratu digne. li
 bro.j. cap.63
 laudes paupertatis.lib.ij. cap.65
 laicus adhsistens iusto siue iniusto bello vbi aliqui oc
 ciduntur an poterit ad sacerdotium promoueri. li
 bro.j. cap.48
 laicus eucharistiaz euomens qualiter puniri debeat:

z an eucharistiam taliter euomitam teneatur reac
 cipere.lib.ij. cap.27
 laicos clerici z religiosi sanctitate precellere debent.
 libro.ij. cap.1
 lazari suscitatio qualiter a christo facta fuerit. li
 bro.ij. cap.5
 Lectus in sacro eloquio quid sit.lib.ij. cap.4
 leo hadriani successor qualiter oculos erutos z lin
 guam abscissam per populum Romanum z logo
 bardos diuinitus recuperauit.lib.j. cap.41
 leprosi simoniaci.lib.ij. cap.9
 lepram simonie author infectatur. ibidem.
 letari quid sit.lib.ij. cap.2
 letitia quid sit. ibidem.
 leuite an habuerint iurisdictionem temporalem. li
 bro.j. cap.64
 lex diuinitatis que sit lib.j. cap.60
 legis tria precepta.lib.j. cap.53
 leges an sint prohibite religiosis.lib.ij. cap.69
 legum iniquarum conditores.lib.ij. cap.46
 legislatores seruabant quod sanciebant.lib.j. cap.42
 legale sacerdotium qualiter differat a sacerdotio chri
 sti.lib.j. cap.51
 legatus de latere mandatum pape interpretatur. li
 bro.j. cap.47
 legatus proconsuli similis est z est cardinalis. ibi
 dem.
 legatus: patriarcha vel archiepiscopus an possint di
 spensare in etate vel ordinibus cum postulato in
 episcopum.lib.j. cap.50
 legatus de latere: episcopus aut synodus an possint di
 spensare cum excommunicato vel interdicto scien
 ter celebrante vel suspensio. ibidem.
 legati a latere se. apo. in quibus dispensare possint. li
 bro.j. cap.47
 legatorum tria sunt genera. Et quid ad eorum officiu
 spectet. ibidem.
 Libanus quid interpretatio.lib.ij. cap.6
 liber hic quare planctus ecclesie vocitetur: eius
 materia: z vbi fuit compilatus. in prefatione.
 libro.j. cap.76
 librorum copia.lib.ij. cap.76
 libertas vera quid sit. in prefatione.lib.j.
 libertatis ambitio que sit.lib.ij. cap.76
 liberum arbitrium quid possit per se.lib.ij. cap.8
 liberius papa z Leo heretici.lib.ij. cap.10
 libidine furentes degeneres et ignobiles: nec
 bello seculari fortes. nec in fide stabiles. li
 bro.ij. cap.2
 licentia et obedientia qualiter differunt. li
 bro.ij. cap.70
 litere dimissorie.lib.ij. cap.23
 literarum sacrarum studiosus debet esse rex. li
 bro.j. cap.57
 litigare in iudicio an apostolis liceret.lib.ij. cap.58
 Locans operas ad pugnandum cum bestia an sit in
 famis.lib.j. cap.49
 locus an sanctificet hominem an econuerso. li
 bro.j. cap.32
 loci mutatio an sit necessaria religiosis.lib.ij. cap.64
 loculis quare christus vsus sit.lib.ij. cap.63
 locusta quid interpretatur.lib.ij. cap.8
 loquacitas nimia qualiter vitari debeat. li
 bro.ij. cap.81
 luctus quid sit.lib.ij. cap.2
 luctus duplex.lib.ij. cap.5

luctus penitentium.lib.ij.	cap.8	fit corona ecclesie. Et quid per coronam intelligatur.lib.20.ij.	cap.8
ludonicus imperator vltimus fuit de genere Caroli z a longobardis orbatus oculis.lib.j.	cap.41	mensa episcopi an debeat splendere vasis aureis vel argenteis.lib.ij.	cap.20
ludouicus bauarus imperator schismaticus . lib.20.j.	cap.65	mercatorum scelera que sint lib.ij. cap.42. circa principium.	
luxuria viarum malarum principium.lib.ij.	cap.6	meretrix per penitentiam quid efficiatur . lib.20.ij.	cap.5
luxus vestum.lib.ij.	cap.76	meretrici adherens quid efficiatur.lib.ij.	cap.4
luxus epularum z ornatum vitandus.lib.ij. cap.49		meretrices z histriones an z quibus satisfacere debeant de pecunijs acceptis.lib.ij.	cap.46
M Zacharij ad fratres sermo.lib.ij.	cap.5	mesitie duplex species.lib.ij.	cap.8
magistratus gradum an possit religiosus assumere.lib.ij.	cap.34	Milites in quibus plerumq; differunt.lib.ij.	cap.32
maior quis potest esse in administrationis quous minor sit in ordine.lib.j.	cap.68	militum christi arma que sint. ibidem.	
maioritas quoduplex est.lib.j.	cap.37	militia duplex. ibidem.	
maioritas quadruplex.lib.j.	cap.68	militaris preda cuius sit.lib.ij.	cap.46
mala a sacerdotibus prouenientia.lib.ij.	cap.1	minorum fratrum religio an possit habere proprius. lib.ij.	cap.55
malefici an sint vltimo supplicio plectendi . lib.20.ij.	cap.72	miracula z priuilegia petri.lib.j.	cap.55
mali quare permitti a deo viuere.lib.j.	cap.37	miseri cordia dei an sit maior quacunq; offensa . lib.20.ij.	cap.3
mali cur in ecclesia tolerandi.lib.j.	cap.65	miseri cordia an differat a pietate.lib.ij.	cap.85
malorum consuetudo qualiter bonis profuit . ibidem.		missarum questuariatum hodierno tempore celebratarum execrabilis detestatio.lib.ij.	cap.5
malorum quibus vndique premimur diuersitas . lib.20.ij. cap.86. circa finem.		missarum pecuniaria celebratio.lib.ij.	cap.27
malos toleranti an deus imputet peccata . lib.20.j.	cap.65	Modesitie gregoriane exempla.lib.ij.	cap.13
mammona quid interpretatur.lib.ij.	cap.2	modus vnitatis duplex.lib.j.	cap.63
manibus se vel aium impudice tangere sodomitica species est. ibidem.		modus vnitatis ecclesiastice. ibidem.	
manicheorum error.lib.ij.	cap.8	modus pugnandi contra antichristum . lib.20.j.	cap.67
manipulus quare poni debeat in manu sinistra . lib.20.j.	cap.69	modus querendi.lib.ij.	cap.6
marcelli anglie episcopi penitentia.lib.ij.	cap.27	modus in eligendis prelati seruandus . lib.20.ij.	cap.10
marcus euangelista quare pollicem sibi amputauerit.lib.ij.	cap.10	modus corrigendi.lib.ij.	cap.71
maria an in originali peccato concepta fuerit . lib.20.ij.	cap.52	modus orandi.lib.ij.	cap.78
marcellus paduanus heresiarcha.lib.j.	cap.68	modi differentie circa temporalia.lib.ij.	cap.56
martyrium patientie.lib.ij.	cap.48	mollities quid sit.lib.ij.	cap.75
masculus agens cu masculo actu sodomitico an magis peccet q; patiens: z de eius specie horribili vide lib.ij.	cap.2	monachus vel monacha filios procreans an sit infamis lib.j.	cap.49
masculis se commiscentes gladio ferendi. ibidem.		monachus transiens ad episcopatum vt pfit an mortaliter peccet.lib.ij.	cap.29
materia quare est propter formam.lib.j.	cap.37	monachus factus abbas an eximatur ab obedientia abbatis. ibidem.	
matrimonium christi cum ecclesia.lib.j.	cap.66	monachus an possit sine consensu abbatis vouere. lib.20.ij.	cap.23
matrimonium contractum an possit actus sodomiticus dirimere.lib.ij.	cap.2	monachus an possit eleemosynam facere . lib.20.ij.	cap.46
Medie nomine quid intelligendum.lib.ij.	cap.52	monachus an semper teneatur abbati suo obedire . lib.20.ij.	cap.68
medele impedimentum.lib.j.	cap.69	monachi an debeant habere pecunias. Et an abbas possit illis concedere.lib.ij.	cap.23
medendi cura. ibidem.		monachi an possint res suis laboribus acquisitas vel quascunq; alias sibi sine licentia abbatis retinere . lib.ij. cap.24. circa medium.	
medicus vel chirurgicus ad hoc vt in arte sua peritus dicatur quid facere debeat.lib.j.	cap.48	monachi an possint testamenta facere . Et an possint sine licentia abbatis vouere . z ad strictiorum rem transire . Et an possint tractare negotia secularia . Et an possint habere horaria mulierum et zonas preciosas . Et an possint sine licentia abbatis episcopatus recipere . Et an facti episcopi ea que acquirunt ratione persone sibi appropriare et parentibus dare possint . Et an possint vti camisis lineis . Et an possint tenere officia ad vitam . Et an possint extra causam monasterij ferre testimonium . Et an possint habere locum in diuersis monasterijs . Et an possint habere	
medicus imperitus sub quo periclitantur homines an irregularitatem incurrat. ibidem.			
meditatio quid sit.lib.ij.	cap.92		
melancholicus humor an admittat demones intra corpus humanum.lib.j.	cap.48		
melchisedech ortus. Et qui sint Melchisedechiani heretici. Et an Melchisedech primus rex fuerit. lib.20.j.	cap.36		
melchisedech rex z sacerdos fuit.lib.j.	cap.51		
melchisedech an rex z sacerdos fuerit.lib.j.	cap.52		
melchisedech solus tenuit typum christi.lib.j.	cap.68		
mem quid interpretatur.lib.ij.	cap.4		
mens quomodo virtutum corona ornatur. Et quid			

bere reditus proventus z vsufructus separatos a conuentu z prebendas separatas. Et an debeant induti iacere. lib. ij. cap. 24. circa finem.		Necessaria requisita ad perfectam politiam quot z que sint. lib. j.	cap. 40
monachoru regule ab ecclesia approbate. li. j. cap. 23		necessaria ad martyrium que sint lib. ij. cap. 49. circa finem.	cap. 49
monachorum vulgatio: a crimina. lib. ij. cap. 24		necessaria obedientia que sit. lib. ij.	cap. 8
monachorum auaritie tria sunt genera li. ij. cap. 54		necessitas duplex. lib. ij.	cap. 75
monachis an liceat aliquid vendere, accipere aut donare sine licentia abbatis. lib. ij. cap. 23		negligentia quid sit. lib. ij.	cap. 7
monachis an possint abbates animarum curam committere sine licentia episcopi. ibidem.		negotatio prelatorum detestanda. lib. ij.	cap. 42.
monachalis habitus quis sit. lib. ij. cap. 14		negotioris z mercatoris discrimen. lib. ij. in principio.	cap. 26
monachalis tonsura qualiter differat a clericali. ibidem.		nemroth tyzannidem exercuit. lib. j.	cap. 64
monarchia Romanorum an profecerit occasione z oppressione gentium. lib. j. cap. 64		nemroth authoz edificande turris. lib. j.	lib. 20. j.
monarchie quatuor. lib. j. cap. 43		noobilem tormentis subiiciens an sit infamis. lib. 20. j.	cap. 49
monasterium an possit edificari sine licentia episcopi in cuius diocesi construendum est. lib. ij. cap. 21. in principio.		nobilitatis vere indicia septem. lib. ij.	cap. 76
monilia quid denotent. lib. ij. cap. 4		noe sacerdotis officio functus est. lib. j.	cap. 13
mons christi quare coagulatus z pinguis vocetur. lib. 20. j. cap. 61		noe fabricator arce quid designet. lib. j.	cap. 36
mons sion quid interpretatur. lib. ij. cap. 2		noemi quid interpretatur. lib. ij.	cap. 10
mortalium animas an cacodemones intrare possint. lib. 20. j. cap. 48		nomen petri vnde. lib. j.	cap. 55
mortalium vana gloria. lib. ij. cap. 77		nomen cardinalium vnde. lib. ij.	cap. 16
mortaliter an peccet qui credit se dignum z prelaturam respuit. lib. ij. cap. 20		nomine volucrum volantium z subtilium quid denotetur. lib. ij. cap. 7	cap. 7
Mulier nubens intra tempus luctus an sit infamis. lib. j. cap. 49		nomine strutionis quid denotetur: z quid sit strutio. ibidem.	cap. 19
mulier bruto succumbens vltimo supplicio damnari debet. lib. ij. cap. 2		nomine sedis apostolice an intelligatur alius q̄ papa. lib. ij. cap. 11	cap. 11
mulier formans sibi membrum virile z eo cum alia muliere abutens sodomiticum peccatum committit. ibidem.		nomine episcopi an comprehendantur papa: cardinales: patriarche: archiepiscopi z primates. lib. 20. ij. cap. 19	cap. 19
mulier prima quare de latere viri dormientis fuerit facta. lib. ij. cap. 40		nomine prelati intelligitur quicumq; legitimus ecclesie administrator. lib. ij. cap. 22	cap. 22
mulier menstrua patiens abominabilis. ibidem.		nomine furti quid intelligendum sit. lib. ij. cap. 47	cap. 47
mulier corrupta an sit preferenda virgini superbe. lib. 20. ij. cap. 8		nomine mechie quid intelligendum. lib. ij. cap. 52	cap. 52
mulieres superegredientes z abutentes viris z se aduicem abutentes an committant peccatum sodomiticum. lib. ij. cap. 2		nomina diuersarum potestatum que sint. li. ij. cap. 31	cap. 31
mulieres quare vitande. Et de hoc multa exempla. lib. 20. ij. cap. 73. per totum.		notarij in quibus offendunt. lib. ij. cap. 40	cap. 40
mulierum vitia. lib. ij. cap. 45. per totum.		noui testamenti sacerdotes maiores z minores christi instituit. lib. j. cap. 54	cap. 54
multiplex episcoporum potestas. lib. j. cap. 50		nouitius an possit in abbatem eligi. lib. j. cap. 48	cap. 48
mundani z ecclesiastici principatus discrimen. lib. 20. ij. cap. 13		Nubes leuis: nubes lucida z nebula obscura. lib. 20. ij. cap. 6	cap. 6
mundus ab initio vsq; ad finem quomodo regatur. lib. 20. j. cap. 44		nun sempiternum interpretatur. lib. ij. cap. 4	cap. 4
mundi abusiua. xij. lib. ij. cap. 18			
murmuratio quid sit. lib. ij. cap. 80			
mutatio loci an sit necessaria religiosis li. ij. cap. 64			
M			
Mabal quid interpretatur. lib. j. cap. 66. z. 69		O bediendū an sit semper superiori. li. ij. cap. 69	cap. 69
nati ex sacerdotibus an possint ad papatum promoueri. lib. 20. ij. cap. 10		obediendum an sit precepto iniusto z inhonesto. ibidem.	
natura iaspidis contra demones. lib. j. cap. 48		obediens religiosus cui comparetur. ibidem.	
natura quelibet intellectualis an seipsa naturaliter sit beata. lib. ij. cap. 52. z. 30		obediencia est de substantia monachi secundum ecclesiam. lib. j. cap. 46	cap. 46
nature bona. lib. ij. cap. 76		obediencia religionis fundamentum. lib. ij. cap. 51	cap. 51
naturalis vnitas que sit. lib. j. cap. 63		obediencia vera qualis esse debeat: z quibus impletur. lib. ij. cap. 68	cap. 68
naturales passiones tres. lib. ij. cap. 1		obediencia qualiter perficiatur: z circa quid attendatur. Et que sint admonitiones ad commendationem obedientie. lib. ij. cap. 49	cap. 49
naufragia an possint vsucapi. lib. ij. cap. 46		obediencia abrae qualis fuerit. ibidem.	
nazarei quid interpretantur. lib. ij. cap. 31		obediencia quibus inuenitur. ibidem.	
		obediencia abundans que sit. ibidem.	
		obediencia quotuplex est. ibidem.	
		obediencia quid sit. lib. ij. cap. 68. z. 69. z. eo. cap. Et quotuplex est. cap. 69	cap. 69
		obediencia quibus perficitur. ibidem.	
		obediencia z licentia qualiter differunt. lib. ij. cap. 70	cap. 70
		obediencie homini prestite commedatio. li. ij. cap. 52	cap. 52
		obediencie virtus circa quid verari debeat. Et quid requiratur ad perfectam obedientiam euangelicam: perfectam castitatem z perfectam pauperam	

tatem euangelicam.lib.ij.	cap.56	D ignani z fideles an dicantur esse in regno dei.	libro.j.	cap.61
obedientie exempla.lib.2o.ij.	cap.69	palatium episcopi an z quomodo priuilegium defensionis habeat.lib.ij.	cap.20	
obedientie exempla que sint.ibidem.		papa an ab vnico cardinali possit eligi.lib.j.	cap.1	
obedientie effectus multiplex.ibidem.		papa an possit compelli ad docendum de titulo papatus.lib.j.	cap.2	
obedientie gradus septem.ibidem.		papa an possit priuari papatu propter crimen hereseos aut aliud scelus:si uellet corrigi.lib.j.	cap.4	
obedientie aduersantia que sint.ibidem.		papa an sit super omnia concilia generalia. Et an ipsa ab ipso iurisdictionem z auctoritatem recipiat libro.j.	cap.6	
obedientie commendatio.ibidem.		papa an possit a concilio iudicari.ibidem. circa medium.		
obligans ecclesiam suam pro alienis debitis an irregularitatem incurrat.lib.j.	cap.48	papa an habeat iurisdictionem vniuersalem in toto mundo non solum in spiritualibus sed z temporalibus.lib.j.	cap.13	
obligatus voto donec intret religionem an irregularitatem incurrat.ibidem.		papa quamlibet causam potest iudicare.ibidem.		
obligatio vel sententia facta prelato vel data per prelatum non tenet.lib.ij.	cap.22	papa potest priuare Imperatorem imperio: z reges regno. ibidem.		
Occasio immunditie religiosorum.lib.ij.	cap.73	papa de hereditate temporalis se intromittere potest. ibidem.		
occidere iuste an sit peccatum.lib.j.	cap.37	papa est vicarius christi in quantum homo. ibidem.		
occidere hominem an sit licitum.lib.ij.	cap.72	papa non solum christi sed z dei vicarius est. ibidem.		
occidenda hominum precepto dei an reputetur homicida.ibidem.		papa quamlibet iurisdictionem in alios confert: eaz vero immediate a deo recipit.lib.j.	cap.17	
octauiani Cesaris interrogatio facta sibylle super uero deo z cultu diuino.lib.j.	cap.40	papa solus in ijs que non sunt contra fidei articulos plus potest qm tota ecclesia z vniuersa eius concilia. ibidem.		
oculus impudicus quis sit.lib.ij.	cap.6	papa an intrusus recipit a deo potestatem post electione sua non a concilijs vel electoribus. li. j. cap.18		
oculus qualiter animam depredetur. ibidem.		papa transfert imperium: z confirmat imperatorem electum canonicè: inungit z coronat: contumace z persecutore ecclesie imperio priuat. li. j. cap.21		
oculi ecclesie. ibidem.		papa an possit cogi stare Rome. Et an a Romana ciuitate vel sede apostolica iurisdictione recipiat. libro. j. cap. xxxij. in principio.		
Officium sacerdotis triplex. lib. j.	cap.51	papa vbiunq; fuerit an sit eiusdem meriti z eiusdem sacerdotij. ibidem. circa medium.		
officium regis quale debeat esse. lib. j.	cap.62	papa an teneatur se purgare de aliqua infamia siue a bonis siue malis exorta. Et an deficiens in purgatione pro coniuncto habeatur acsi crimen esset perbatum. li. j. cap. 33. per totum.		
officium episcopi acceptabile z periculosum. li. 2o. ij.	cap.10	papa iniuriam vel iniustitiam alicui inferens an habeat iudicem super semetipsum. Et an papa delinquens plus apud deum puniri debeat qm alius. Et an papa delinquens possit condemnari per arbitros ab ipso electos. Et an possit alicui potestatem dare seipsum iudicandi z deponendi a papatu. Et an possit constituere archiepiscopum vel sibi equalem. lib. j.	cap.34	
officium episcopi quale sit. lib. ij.	cap.21	papa hereticus quouis catholico est inferior. z in eo casu potest ab vniuersali synodo iudicari. li. cap. 34		
officiorum diuersitas. lib. j.	cap.63	papa an possit aliquam causam ad eum pertinentes a se tanq; suspecto remittere. li. j. cap. 35. in principio.		
officialis incitans iudicem ad iniuste iudicandum an teneatur ad interesse. lib. ij.	cap.46	papa quandiu est papa facere non potest quin sit omnium iudex. ibidem.		
Opus regis basan interpretatio. lib. j.	cap.62	papa an habeat potestatem in infideles sicut in fideles. Et an infideles dicantur omnes christi sicut z fideles. lib. j.	cap.37	
Olei definitio secundum Aug. lib. ij.	cap.5	papa an participet vtranq; naturam cum christo. ibidem.		
Opem vel consilium furibus prebentes an teneantur ad restitutionem. lib. ij.	cap.46	papa an possit imperium transferre: z vni auferre z alteri conferre ius z potestatem imperatoris eligendi. Et an papa debeat cognoscere de arduis z ambiguis tam in spiritualibus qm temporalibus. ibidem.		
operari bonum an quis possit sine auxilio gratie. Et an possimus absq; coactione bonum vel malum operari. lib. ij.	cap.8			
ophir quid interpretatur. lib. ij.	cap.7			
opulentie causa nemini gloriandum. lib. ij.	cap.49			
opus bonum tria complectitur. lib. ij.	cap.8			
opera tenebrarum que sint. lib. ij.	cap.2			
oppressio virginis violenta an priuet corruptam aureola. lib. ij.	cap.82			
Orandi modus lib. ij.	cap.78			
oratio christi in monte quid interpretatur. li. j. cap. 55				
oratio perfecta que sit. lib. ij.	cap.6			
orationis vires que sint. lib. ij.	cap.50			
orationis excellentia. lib. ij.	cap.52			
orbis totus quot sedes patriarchales habeat. li. 2o. ij.	cap.11			
ordo episcoporum quadripartitus. lib. j. cap. 50. Et lib. ij. cap. 11. z. 18. in principi.	cap.50.			
ordo discipulorum christi triplex. lib. ij.	cap.58			
ordinatus sub conditione non petendi beneficium si presentetur an irregularitatem incurrat. li. 2o. j.	cap.48			
ornamenta regalia que sint. z eorum designatio. li. 2o. j.	cap.57			
Osculum mulieris an inducat peccatum mortale. li. 2o. ij.	cap.52			
Ostiensis reprehensio. lib. j.	cap.48			
Otium quid sit z quid otiositas. lib. ij.	cap.75			
otiosa verba que sint. Et an verba scurrilia z turpia computanda sint inter otiosa. lib. ij.	cap.81			
otiositas in summo pontifice cauenda. lib. ij.	cap.13			

- papa an sit monarcha vniversalis. lib. j. cap. 37
papa Joan. xxiij. tempore fratris Aluari huius operis authoris a Banaro tyranno depositus fuit lib. j. cap. 39
papa an possit priuare electores iure eligendi. lib. j. cap. 45
papa an possit in fide facere articulum nouū ibidē.
papa in quibus dispensare non potest. lib. j. cap. 46
papa an et in quibus non possit cū monacho dispensare. ibidem.
papa potest cum monacho super votis spiritualib⁹ dispensare. ibidem.
papa nisi iusta de causa dispenset an peccat nec proficit dispensatio quantum ad deum. ibidem.
papa solus an debeat dispensare super irregularitate homicidij. lib. j. cap. 48
papa an possit dispensare cum heretico. ibidem.
papa an possit solus cū heretico dispensare. li. j. cap. 50
papa an solus admittat postulationes quando cū quis in episcopum postulatur. Et an solus papa dispenset cum habente maculam in oculo. Et an solus papa dispenset cū sacer dote extraneo vt celebret occulte sine literis vel testibus sue ordinationis. Et de multis alijs dispensationib⁹ per solū papam concedendis vide. ibidem.
papa quid interpretatur. lib. j. cap. 54
papa an sit solus vicarius christi. ibidem.
papa an obtineat primatus iure diuino et humano. Et an princeps terrenus primatum spiritualement conferre possit. lib. j. cap. 55
papa an possit et debeat de temporalibus se intromittere. lib. j. cap. 56
papa an iure diuino et humano habeat potestatem temporalem. ibidem.
papa an possit regem terrenum excommunicare et ab ecclesia expellere. lib. j. cap. 59
papa in temporalibus an succedat beato Petro. ibidem.
papa an instituerit regiam potestatem. ibidem.
papa an humano iure habeat temporalem potestatem. ibidem.
papa an plenitudinem habeat potestatis. ibidem.
papa an habeat vicarium imperatorem in temporalibus. lib. j. cap. 68
papa an sit homo simpliciter an quasi deus. Et an papa sit de foro imperatoris ratione temporalium. ibidem.
papa an possit se sua iurisdictione priuare. ibidem.
papa an succedat imperio. ibidem.
papa an possit cū quibuscūq; dispensare. lib. ij. cap. 8
papa hereticus an debeat condemnari sine spe venie. et quot testes requirantur ad papam conuincendum de heresi. lib. ij. cap. 10
papa an possit peccare grauius quam quouis alius. ibidem.
papa hereticus an debeat tpaliter puniri. ibidem.
papa an sit caput totius ecclesie. ibidem.
papa an possit concedere priuilegium vni ecclesie in preiudicium alterius. ibidem.
papa an possit absoluere quos pcciliū dā nauit. ibidē.
papa an debeat vsq; ad anime exhalationem seruare que a suis precessoribus sancta sunt. ibidem.
papa an canonice sit electus vt vitet perpetuū anathema. ibidem.
papa indignum se sentiens an papatui renuntiare debeat. ibidem.
papa an sit archiepiscopus. lib. ij. cap. 11
papa an sententias et processus sine iuris ordine et a non suo iudice factos possit validare. ibidem.
papa an possit ratificare quod nihil. ibidem.
papa an possit statuta facere contra formam baptismi confirmationis et huiusmodi. ibidem.
papa salutando excommunicatum ex certa scientia an ipsum absoluat. ibidem.
papa an possit facere nouum articulum fidei. ibidem.
papa an possit compellere aliquem renuntiare ius suum. Et an possit seruum alterius assumere sibi in clericatu, si est sibi necessarius. Et an de se scribendo debeat loqui in singulari. Et an solus papa debeat dici summus sacerdos. ibidem.
papa an possit semper leges nouas facere. ibidem.
papa non possit sibi successorem eligere. Et an papa sit publica persona. Et an possit priuilegiare clericos sine voluntate imperatoris. Et quid si papa aliquid ad se reuocet quod postea fit an sit irritum et inane. Et an papa dans rem alienam transferat dominium. Et an possit alicui ius suum auferre sine causa. Et in quo casu possit papa papam ligare. ibidem.
papa an sine concilio habeat in arduis plenitudinem potestatis. Et an dispenset cum bigamo et in voto et in iuramento cōtra apostolum. Et an possit addere euangelio et declarare illud et interpretari. Et an sit beato Paulo maior in administratione. Et an possit laicis de sua iurisdictione temporalis non existentibus penas temporales statuere. Et si papa velit causam suam in propria persona agere quis erit iudex. Et an papa mortuo ecclesia dicatur sine capite. ibidem.
papa non proprie dñs est. lib. ij. cap. 13
papa seruus seruorum dei vocatur. Et quis papa tali se nomine primo vocitauerit. ibidem.
papa an possit simoniam committere. lib. ij. cap. 14
papa circa quid eniti debeat. ibidem.
papa an senes potius quam iuuenes ad consilium conuocare debeat. lib. ij. cap. 15
papa abdicare debet a curia sua prelatos venatores. ibidem.
papa bone ecclesie alienare non debet. ibidem.
papa in maiori est periculo q̄ quouis alius. ibidem.
papa a quo debeat consecrari. lib. ij. cap. 16
papa peccans an possit eligere sibi confessorē. li. ij. cap. 19
pape iudicio an sit magis credendum quā toti mundo contra sententiā. lib. j. cap. 7
pape est potestas temporalis: eius autem executio Imperatoris. lib. j. cap. 13 quasi per totum.
pape sententias esse iustas presumendū est. li. j. cap. 26
pape Anastasij obitus. lib. ij. cap. 10
pape superioritas ethnicorum regum exempla figurata. lib. j. cap. 40
pape studium circa quid debeat esse. lib. ij. cap. 10
pape bonitas et perversitas ad quid pferant. ibidē.
pape p̄sentia an suppleat iuris solēnitates. li. ij. cap. 11
pape sententia an faciat ius. ibidem.
pape studia qualia debeant esse. lib. ij. cap. 15
pape Clementis. iij. prouidentia. ibidem.
pape an semper sit obediendum. lib. j. cap. 7
pape iuramentum fidelitatis prestat imperator. lib. j. cap. 13
pape an omnia sin subiecta. lib. j. cap. 37
pape mentiens an sacrilegium cōmittat. lib. ij. cap. 11
papam aut clericum non potest imperator etiam in

hereseos crimine iudicare. lib. j.	cap. 22	paupertatis laudes. lib. ij.	cap. 63
papam pro capite non habens non h3 caput christu lib. j.	cap. 24	pa x quare non sit inter mortales z quid sit b20. ij.	cap. 12
papam asserere vtrāq3 potestatem in terris non habere an sit hereticum. lib. j.	cap. 37	pacis definitio. lib. j.	cap. 31
papas non coadiuantes tempore persecutionis an censendi sint heretici. lib. j.	cap. 38	pacis commendatio. lib. ij.	cap. 63
papam quilibet participat. lib. ij.	cap. 12	phe quid interpretatur. lib. ij.	cap. 47
papa mortuo an ecclesia debeat dici sine capite . lib. b20. j.	cap. 68	peccator q3 cito deo reconciliatur an dignus sit videre faciem patris. lib. ij.	cap. 4
papalis sedes a Roma non potest in alia ciuitatem transferri. lib. j.	cap. 32	peccatum quare nihil est. lib. ij.	cap. 91
papalis dignitas officium apostolicum appellatur. lib. j.	cap. 54	peccatum quare tempestas vocetur. lib. ij.	cap. 2
papalium diplomatumz precia. lib. ij.	cap. 7	peccatum fo domiticum quare dicatur contra naturam. lib. ij.	cap. 2
papatus an sit prima sedes. Et an possit a quoq3 iudicari. lib. j.	cap. 5	peccatum primum quid sit: z quid secundum: tertiu z quartum. lib. ij.	cap. 2
papatus an sit semper in ijs que contra deuz expresse non sunt. Et an pape in omnibus sit obediendum. lib. j.	cap. 7	peccatum hominem vagum z instabilem facit. lib. b20. ij.	cap. 4
papatus ministeriu3 potius q3 dominium dicitur. lib. ij.	cap. 13	peccatum inuidie an sit contra spiritum sanctum. lib. b20. ij.	cap. 4
papatu vacante iurisdictio generalis non remanet apud aliquem vel aliquos. lib. j.	cap. 20	peccato inuidie an diabolus deictus fuerit de celo. lib. ij.	cap. 79
pharao nomen omnium regu egypti fuit li. j. cap. 64	cap. 64	peccata quare hominem seruum faciant. lib. ij.	cap. 2
parietis nomine quid designetur. lib. ij.	cap. 5	peccatorum omnium maximuz superbia. lib. j.	cap. 62
partes discipline. lib. ij.	cap. 71	pecunia idolorum seruitus. lib. ij.	cap. 9
partes suppositi accusatio nullo tempore clauditur. lib. ij.	cap. 46	pecunia fratri minori data cuius sit. lib. ij.	cap. 64
pacere ones christi quid sit. lib. j.	cap. 37	pecunie sprete exempla memoranda. lib. ij.	cap. 15
pacendi cura. lib. j.	cap. 69	pecunie vsus quando adinuentus fuit. lib. ij.	cap. 61
passio carnalis triplex. lib. ij.	cap. 1	pecuniam dans ne actione famosa conueniatur an infamiam incurrat. lib. j.	cap. 49
passionis dominice precludiu3. lib. j.	cap. 36	pecuniam famosis viris aut mulieribus dantes an mortaliter peccent. lib. ij.	cap. 46
pastophoria que sint. lib. ij.	cap. 3	pecunia an liceat fratri minori recipere per se aut per alium. Et ad quid sit cautum ne fratres minores pecuniam portent. lib. ij.	cap. 65
pastori conuenientia que sint. lib. ij.	cap. 22	pecuniam deponere an liceat pro fratre minore. lib. ij.	cap. 66
pastores ecclesie reges dicuntur. lib. j.	cap. 52	pecunias dans monasterio vt recipiatur an irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 48
pastores ecclesie quare ceci dicuntur. lib. ij.	cap. 2	pecuniaria visitatio prelati3 inhibita. lib. ij.	cap. 17
pater quare vocetur excelsus. lib. ij.	cap. 4	pecuniaria missarum celebratio. lib. ij.	cap. 27
patiente martyrium. lib. ij.	cap. 48	pedes ecclesie qui sint. lib. ij.	cap. 4
patriarcha lingua greca quid interpretat. li. ij. cap. 11	cap. 11	pedes lauandi. lib. ij.	cap. 4
patriarca an habeat in subditos suozuz suffraganeorum aliquam potestatem. lib. ij.	cap. 19	pelles salomonis sint. lib. ij.	cap. 6
patriarca an habeat idem ius in suis subditis quod papa in suis. lib. ij.	cap. 19	pena an sit malum. lib. j.	cap. 68
patriarche priuilegia. lib. ij.	cap. 19	pena peccantis maior post preceptum z exemplum efficitur. lib. ij.	cap. 8
patriarche an possint dispensare cum episcopis z electis suis suffraganeis. lib. ij.	cap. 17	penam reozum an deus concupiscat. lib. ij.	cap. 6
patriarche quum offendunt an eligant sibi confessionem. Et an in foro contentioso a solo papa puniri debeant. lib. ij.	cap. 19	penarum inferni consideratio. lib. ij.	cap. 84
patriarche an vbiq3 crucem portare debeant ibidē.	cap. 11	penitenti quinque necessaria. lib. ij.	cap. 5
patriarchia quot sint. lib. ij.	cap. 11	penitentium luctus. lib. ij.	cap. 8
patriarchatus ecclesiastici principales quatuor. lib. b20. ij.	cap. 17	penitentia serotina multos decipit. lib. ij.	cap. 3
paulus apostolus quare beatum Petruz reprehenderit. lib. ij.	cap. 10	penitentia quid operatur. lib. ij.	cap. 5
pauperes christi multifaria. lib. ij.	cap. 64	penitentia beati marcelli anglie episcopi. li. ij. cap. 27	cap. 27
paupertas in christo quintuplex. li. ij. cap. 6. in prin.	cap. 6	penitentia Salomonis super idololatria. li. ij. cap. 45	cap. 45
paupertas cardinalium antiquozuz: z quot eozu sint tituli. lib. ij.	cap. 16	percutiens grauidam obozum viuificatum facientem an sit irregularitas. lib. j.	cap. 48
paupertas euangelica an dominium z proprietates excludat. z an licuit apostolis ex euangelio viuere. lib. ij.	cap. 56	peregrinari an deceat eremitaz. lib. ij.	cap. 51
paupertatis commendatio. lib. j.	cap. 67	perfectum quid sit. lib. j.	cap. 54
paupertatis euangelice perfectio an magis consistat in animo q3 in temporalium carentia. lib. ij. cap. 56	cap. 56	perfecti sacrificij duo actus. lib. j.	cap. 63
		perfectio consilioz euangelicoz que sit. lib. ij. cap. 56	cap. 56
		perfectio eremite que sit. lib. ij.	cap. 69
		periurium voluntarium an irregularitatez inducat. lib. j.	cap. 48
		persecutio duplex. lib. ij.	cap. 7
		personalis vnitas que sit. lib. j.	cap. 63
		passis adulatorum cauenda. lib. ij.	cap. 13
		pestilentie z tempestates propter peccatuz sodomiticum	

ticum inducte.lib.ij.	cap.2	pontificis summi nomina.lib.ij.	cap.11
petrus apostolus vnde nomen acceperit.li.j.	cap.55	pontificis opera duo.lib.ij.	cap.18
petrus apostolus quare nomine christi tributū soluerit.ibidem.		pontifici summo septem considerationes diligent ^o obseruande.lib.ij.	cap.10
petrus an solus quesuerit a christo. Si peccauerit in me frater meus &c.ibidem.		pontifices quondā iudē fuerunt & reges.lib.j.	cap.13
petrus quare solus educens gladium, percussit seruum pontificis.ibidem.		pontificum vnctio.lib.j.	cap.56
petrus apostolus dicitur Simon Joannis.ibidem.		pontificium ecclesie an precesserit mundi imperiū. Et quot modis accipitur ecclesia.lib.j.	cap.36
petrus apostolus quare temporalem potestatem nō exercuerit.lib.j.	cap.59	pontificalia an sint de substantia ordinis vel officij episcopalis.lib.ij.	cap.21.circa finem.
petrus apostolus an habuerit iura imperij. ibidem.		populus quid sit.lib.j.	cap.63
petrus apostolus an omnium fidelium fuerit caput. ibidem.		porta perditionis quid sit: & quid porta vite: & quid lata porta & quid angusta.lib.ij.	cap.1
petrus os apostolorum.lib.j.	cap.63	porte inferi que sint.lib.j.	cap.63
petrus apostolus post ascensionem dñi non Rome sed Antiochie sedes primo habuit.lib.j.	cap.68	possessio an possit vel prescribi ptra papā. li.ij.	cap.11
petrus apostolus an plus ceteris christum dilexit. lib.ij.	cap.10	potentia christi multiplex.lib.j.	cap.51
petrus de morron canonizatus quare papatu renuntiauit.lib.ij.	cap.11	potentia creandi an sit pluribus cōicabilis.ibidem.	
petri Corbarij apostate ordinis minorum detestatio. Cur idem cozinus appellatus. Et a quo in sedem apostolicam intrusus.lib.j.		potentia faciendi miracula qualiter communicetur. ibidem.	
petri apostoli excellentia quibus testimonijs probatur.lib.j.	cap.36	potentia regalis quō communicetur.ibidem.	
petri manducatoris historia de Alexandro macedone.lib.j.	cap.40	potentia ecclesiastica que sit.lib.j.	cap.58
petri nomen vnde.lib.j.	cap.55	potentia summi pontificis plenissima.lib.j.	cap.58
petri pziuelegia & miracula. ibidem.		potentie christi & eius vicarij discrimen. ibidem.	
petri clauēs.lib.j.	cap.63	potestas temporalis est pape: eius autē executio imperatoris.lib.j.	cap.13. quasi per totum.
petri apostoli ecclesia cui epō subdita sit: & an sit epalis ecclesia an patriarchium.lib.ij.	cap.11	potestas papalis omnium est dignissima & vtilissima.lib.j.	cap.44
petro an sit data potestas sup alios aplos.li.j.	cap.48	potestas papalis ad que se extendat & in quibus valeat dispensare.lib.j.	cap.45
petro an licitum fuerit post christi resurrectione ad piscationem redire.lib.ij.	cap.63	potestas papalis dispensandi per duas regulas probatur.lib.j.	cap.56
Phylargyria quid sit.lib.ij.	cap.9. & 54.	potestas gubernatiua chri qre hoib ^o cōicata.li.j.	cap.51
physisca an sit prohibita religiosis.lib.ij.	cap.69	potestas sacerdotalis quō cōicetur. ibidem.	
pietas: prudentia & iustitia.lib.j.	cap.57	potestas christi quibus hominibus communicata sit. ibidem.	
pietas quotuplex est: & an differat a misericordia. lib.ij.	cap.85	potestas sacerdotalis & regalis an eidem competāt persone. ibidem.	
pilatus quō christum iudicauit.lib.j.	cap.68	potestas regia quotuplex est, & vñ orta est. li.j.	cap.52
pilatus quare magis curauit vnde esset regnū christi materialiter q̄ carnaliter.lib.ij.	cap.57	potestas sacerdotalis & regia quibus communicet & quotuplex est. ibidem.	
pilati admiratio super accusatione christi. li.ij.	cap.6.	potestas prelatoꝝ ecclesie duplex. ibidem.	
in principio.		potestas sacerdotalis an prior fuerit potestate regia. lib.j.	cap.53
pithie & Damonis amicitia.lib.j.	cap.62	potestas regia spiritualis an sit dignior q̄ sacerdotalis. ibidem.	
Politia christiana an sit vna: & an sit vn ^o princeps ipsam dirigens. lib.j.	cap.40	potestas an sit data hominibus ligandi & soluendi mortuos sicut viuos. lib.j.	cap.56
politia christiana an plures principatus admittat. ibidem.		potestas temporalis an contineatur in spirituali. Et an potestas spiritualis iudicare debeat temporalis. Et a quo instituta fuit potestas temporalis. Et quotuplici indigeat formatione. Et an spiritualis potestas sit causa temporalis. ibidem.	
politie christiane finis vnus. ibidem.		potestas spiritualis quotupliciter ad temporalem se extendat. ibidem.	
polluere vxorem extra claustra pudoris sodomitica species est. lib.ij.	cap.2	potestas temporalis an possit conferre ecclesiastica beneficia. ibidem.	
pollutus ad altare accedens an corpus christi polluat. lib.j.	cap.69	potestas temporalis ecclesie conducibilis. ibidem.	
poma apud sodomam genita que: & qualia sint. lib.ij.	cap.2	potestas iudicis spiritualis an principaliter consistat in criminibus. ibidem.	
pontifex summus an proprie vocetur papa IRomanus. lib.j.	cap.32. circa finem	potestas spiritualis an debeat iurisdictionem temporalem exercere. ibidem.	
pontifex quibet an maior sit imperatore. lib.j.	cap.37	potestas temporalis sub spirituali existens an participet aliquid spiritualitatis. ibidem.	
pontifex summus an iure diuino & humano habeat potestatem tpealem. lib.j.	cap.56	potestas principum secularium an possit dici spiritualis. ibidem.	
pontifex maximus an sit sufficiens ad regendā vniuersalem ecclesiā: & summi pontificatus onera sup portare. lib.ij.	cap.10		

potestas terrena qualiter in exercenda iustitia se debeat habere. lib. j.	cap. 57	predicationis pabulum. lib. j.	cap. 69
potestas sine numero, pondere et mensura. li. j. cap. 58		prelatio quolibet an sit translata ad fideles per christi adventum. Et quibus commissa est talis prelatio. lib. j.	cap. 37
potestas regia an sit ecclesie necessaria. lib. j.	cap. 59	prelatio quinque modis haberi potest. lib. j.	cap. 68
potestas spiritualis et temporalis an sint a deo ibidem.		prelationis et potestatis Petri et eius successorum laudes. lib. j.	cap. 55
potestas regalis an sit permissa vel concessa. ibidem.		prelatione abbati non auferit irregularitas. li. j. cap. 48	
potestas spiritualis quare temporali tributum soluat. ibidem.		prelatus qualiter subditos pascere debeat. li. j. cap. 69	
potestas spiritualis an subiecta sit temporali. ibidem.		prelatus an debeat prefici pluribus ecclesijs. li. ij. c. 8	
potestas regia spiritualis et temporalis an sint due potentie. ibidem.		prelatus an possit purgationem ferri candentis indicere. lib. ij.	cap. 22
potestas spiritualis duplex. ibidem.		prelatus non debet officia consanguineis committere. ibidem.	
potestas omnis an sit a deo eodem modo. ibidem.		prelatus an possit commutationem venditionem et permutationem de rebus ecclesie facere sine consensu capituli. ibidem.	
potestas iudiciaria ecclesiasticorum. lib. j.	cap. 64	prelatus prior esse debet ad miserendum quam ad puniendum. ibidem.	
potestas maior quot modis attendi debet. lib. j. cap. 68		prelati nomine intelligitur quicumque legitimus administrator. ibidem.	
potestas ecclesiastica qua de causa despectui habeatur. lib. j.	cap. 59	prelato necessaria. ibidem.	
potestas sacerdotalis ad soluendum peccatum et iurisdictione excommunicandi et absoluendi in foro iudiciali quomodo differunt. lib. j.	cap. 70	prelatum suum trahens ad iudicium seculare super spiritualibus beneficio priuari debet. ibidem.	
potestas temporalis qualiter pertineat ad papam. lib. ij.	cap. 57	prelati ab ecclesia tolerati quamlibet iurisdictionem veraciter exercent. lib. j.	cap. 10
potestatis sacerdotalis et regalis discrimen. li. j. cap. 52		prelati cum sint reges quare non vocentur reges. lib. j.	cap. 52
potestatis duplicis sacerdotalis et regalis initium. lib. j.	cap. 53	prelati qualiter officia publica exercentes excommunicari debent. lib. j.	cap. 69
potestatis sacerdotalis et regalis diuersitas. lib. j. cap. 54		prelati vita non verbo corrigere debent. ibidem.	
potestatis spiritualis et temporalis plenitudo in summo pontifice. lib. j.	cap. 58	prelati comedias legere prohibentur. ibidem.	
potestates secularis et spiritualis in quibus conueniunt. lib. j.	cap. 56	prelati galli gallinacei et canes. ibidem.	
potestarias an quis possit in pluribus ciuitatibus obtinere. lib. ij.	cap. 8	prelati qualiter subditos inducere debent. ibidem.	
Publicus aleator et mutans in ludo an sint infames. lib. i.	cap. 49	prelati qualiter bona sua debeant partiti. li. ij. cap. 5	
puerum occidens incaute an irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 48	prelati quare aurum sitiant. lib. ij.	cap. 9
puerum impudicum facere attentans iniuriam tenetur. lib. ij.	cap. 2	prelati Hispanie viles. lib. ij.	cap. 18
pueri in sacro eloquio quid significant. ibidem.		prelati an possint penas pecuniarias pro criminibus puniendis accipere et an ipsas in proprium conuere debeant. lib. ij.	cap. 20
pugnandus. modus contra antichristum. lib. j.	cap. 67	prelati reditus subditorum minuentes qualiter puniri debeant. ibidem.	
puluaris nomine quid denotetur. lib. ij.	cap. 22	prelati an possint bellis interesse et manu propria bellare. ibidem.	
putei definitio secundum Augustinum. lib. ij.	cap. 5	prelati non pro suis tantum sed pro populi delictis rationem reddere coguntur. lib. ij.	cap. 22
Planctus ecclesie. lib. ij.	cap. 1. in principio.	prelati an possint inferiorum prelatorum iura infringere. ibidem.	
planctus multifarius apud iudeos. lib. ij.	cap. 5	prelati an teneantur compellere illos qui habent plures dignitates vel ecclesias curam animarum habentes ostendere dispensationem. lib. ij.	cap. 22
platea quid interpretatur et quid sit. lib. ij.	cap. 1	in fine.	
plausus manuum diuersus. lib. ij.	cap. 5	prelatorum sententias esse iustas presumendum est. lib. j.	cap. 26
plenitudo spiritualium sensuum an fuerit in beato Petro. lib. j.	cap. 59	prelatorum ecclesie duplex potestas. lib. j.	cap. 52
pluralitas beneficiorum prohibita. lib. ij.	cap. 8	prelatorum cura triplex. lib. j.	cap. 69
Preceptum christi sex viris ad interficiendum paratis. lib. ij.	cap. 5	prelatorum negligentie redargutio. lib. j.	cap. 70
precepto iniusto et inhonesto an sit obediendum. lib. ij.	cap. 69	prelatorum ambitio. lib. ij.	cap. 3
precepto dei hominem occidens an reputetur homicida. lib. ij.	cap. 72	prelatorum negotiatio detestanda. lib. ij.	cap. 7
preceptorum christianorum regule cur vniuersales. lib. j.	cap. 63	prelatorum cum lamijs comparatio. lib. j.	cap. 7
preceptorum differentia. lib. ij.	cap. 15	prelatorum fraus in accipienda pro ordinatione pecunia. lib. ij.	cap. 9
preda militaris cuius sit. lib. ij.	cap. 46	prelatorum sanctorum in consanguineos dicta. lib. ij. c. 15	
preda iusti belli an sit capientis. ibidem.		prelatorum offensa in visitandis suis prouincijs. lib. ij.	cap. 17
preda restitutio quomodo sit facienda. ibidem.		prelatorum Hispanie simonia. lib. ij.	cap. 20
predam emere an sit licitum. ibidem.			
predestinatio an faciat certam salutem. lib. ij.	cap. 8		
predicatores quare antiquitus in portis templi sedebant. lib. ij.	cap. 2		
predicatores quales sint. lib. ij.	cap. 4		

reges qualiter se habere debeant ad subditos. lib. bro. j.	cap. 57	religiosus obediens cui cōparetur. lib. ij.	cap. 69
reges qui dicantur. lib. j.	cap. 62	religiosus an possit magistratus gradum assumere. lib. ij.	cap. 34.
reges z principes an facilius delictoz veniam impetrent q̄ ceteri hominum. ibidem.		religiosi z clreici exempla relaxationis. lib. ij.	cap. 1.
reges omnes an de iure subesse debeant imperatori. lib. ij.	cap. 29	religiosi habitum dimittentes si postea reassumant an poterunt in prelatos eligi. lib. ij.	cap. 14
reges in quibus offendant. lib. ij. cap. 30. per totum.		religiosi an vbiq; habitu monachali vti debeant. ibidem	
regum iunctio. lib. j.	cap. 56	religiosi dimittentes habitum sine causa excommunicati. ibidem.	
regum beatitudo merces. lib. j.	cap. 62	religiosi quibus maxime vitijs irretiantur. lib. ij. cap. 54 per totum.	
regum officium principale. ibidem.		religiosi a quibus studijs arceri debeant. Et ad hoc q̄ possint religiosi sacro studio intendere quid agere debeant. lib. ij.	cap. 69
regum catholicorū primi. lib. j.	cap. 64	religiosorū cupiditas. lib. ij.	cap. 64
regum assyrioz superbia. ibidem.		religiosorū inobedientia. lib. ij.	cap. 70
regalis potestas q̄o cōcetur. lib. j.	cap. 51	religiosorū immunditie occasio. lib. ij.	cap. 73
regalis prās an discor det a sacerdotali. lib. j.	cap. 59	religiosorū inhonestas. ibidem.	
regale dominiuz an ex permissione diuina vel ex iunctione populo Israel concessum fuerit. ibidem.		religiosorū ambitio. lib. j.	cap. 74
regalia insignia que sint. lib. j.	cap. 37	religiosorū ventosa superbia. lib. ij.	cap. 76
regia christi potestas. lib. j.	cap. 51	religiosorū inuidia. li. ij.	cap. 79
regia potestas quorūplex est: z a quo emanauit. lib. bro. j.	cap. 52	religiosis an sit necessaria loci mutatio. lib. ij. cap. 64	
regia z sacerdotalis potestas quibus cōicetur: z quorūplex est. ibidem.		relinqui bifariam dici potest aliquid. lib. ij.	cap. 56
regia potestas temporalis an dignior sit sacerdotali. lib. j.	cap. 53	remedia contra superbiam que sint. lib. ij.	cap. 77
regia potestas an sit ecclesie necessaria. li. j.	cap. 59	remissio quid sit. lib. ij.	cap. 75
regia dignitas odiosa. lib. j.	cap. 62	remotus propter dolum ab administratione an infamiam incurrat. lib. j.	cap. 49
regiam potestatem in papa institueret. lib. j.	cap. 59	renouatio ecclesie qualiter faciendā. lib. ij.	cap. 3
regnum primum cuius fuerit. lib. j.	cap. 36	renūtiare z relinq̄re qualiter differunt. lib. ij. cap. 56.	
regnum christi designati per lapides. lib. j.	cap. 43	reperitorium materie epoz. lib. ij. cap. 21. z 22. p totū.	
regnum celeste bifariam quis potest ingredi. li. j. c. 59		reperitorium prelatorū. lib. ij.	cap. 22
regnum terrenum duplex. ibidem.		reperitorium abbatum z que abbatem deceant. lib. bro. ij.	cap. 23
regnū quib; reddatur gloriofum. lib. j.	cap. 62	reprehensibilis obedientia triplex. lib. ij.	cap. 69
regnum multifariam capi potest. Et qualiter ecclesie regnum distinguatur. lib. j.	cap. 61	requisita ad dei cultum. lib. j.	cap. 63
regnū mundi qualiter dei regno opponat. ibidem.		rei habende nimia cupido causa est idololatrie. lib. bro. ij.	cap. 7
regnum duplex in Abel: z Cayn. ibidem.		reipublice prodesse cupientes duo precepta habere debent. lib. j.	cap. 42
regnum iustum vnus. lib. j.	cap. 62	rem habens ad certum vsum vbi accommodatam z alij accommodans an furtum cōmitat. li. ij. c. 46	
regnum multitudinis quid sit. ibidem.		res epi morientis an debeant pro futuro pontifice conseruari. lib. ij. cap. 21. circa principium.	
regnum qualiter efficitur gloriofum. ibidem.		rerum ecclesiasticarum iniqui administratores obnoxij sunt restitutioni. lib. ij.	cap. 46
regnum ecclesie quare catholicus vocetur. li. j. cap. 63		rerum amissarum inuentiones an teneantur ad restitutionem. lib. ij.	cap. 46
regnum meum distinguatur. lib. ij. cap. 57		rerum temporalium abdicatio meritoria est z sancta. lib. ij.	cap. 56
regni dei z mundi discrimen. lib. j.	cap. 61	rerum abdicatio in particulari tantum non est vera abdicatio. lib. ij.	cap. 63
regni temporalis exordium. lib. j.	cap. 64	restitutio quid sit. lib. ij.	cap. 46
regni hominum exordium. ibidem.		restitutio prede qualiter fit faciendā. ibidem.	
regni temporalis sordida initia. ibidem.		restitutio illicite acquiritorum qualiter est faciendā. lib. ij. cap. 47. per totū.	
regna veri dei prouidentia ordinata sunt. li. j. cap. 59		restitutione an sint obnoxij rerum ecclesiasticarum iniqui administratores. lib. ij.	cap. 46
regula eremitarum an sit ab ecclesia approbata. lib. ij.	cap. 23	restitutioni an teneantur aduocati sua culpa in causa succumbentes. ibidem.	
regula beati Augustini qualiter fundata. li. ij. cap. 56		restitutioni an teneantur aleatores de pecunijs lucratis. ibidem.	
regule beati Francisci fraus triplex. lib. ij.	cap. 67	rethoricoz mores. lib. ij.	cap. 4
regule beati Francisci declarationes culpabiles. lib. ij.	cap. 66	reuerentia quibus fit impendenda. lib. ij.	cap. 76
regule preceptorum christianorū cur vniuersales. lib. j.	cap. 63	reus latitans in causa criminali secuta sententia an sit infamis. li. j.	cap. 49
regule monachorum ab ecclesia approbate. li. ij. c. 23			
regularis sine licentia abbatis promotus anni irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 48		
religio an sit alter baptismus. lib. ij.	cap. 53		
religio quelibet an possit habere propriū. li. ij. cap. 55			
religionis christiane incrementa qualia fuere. lib. bro. j.	cap. 63		
religionum diuersitas. lib. ij.	cap. 14		
religiosus portans habitum suum habitu clericali vel seculari coopertum an apostata efficiat. ibidem.			

Roma amicitiam morum benevolentia conseruans lib. j.	cap. 42	sacerdotum vitia lib. ij.	cap. 4
romanus pontifex quare serunz seruoz se nomet. lib. ij.	cap. 13	sacerdotium legale qualiter differt a sacerdotio christi. lib. j.	cap. 51
romani populi condiciones. lib. j.	cap. 42	sacerdotium quotuplex est: z a quo inceperit. ibidem.	cap. 53
romani quare imperium promeruerunt. ibidem.		sacerdotium euangelicum quo tpe fuerit. lib. j. cap. 53	
romani pontifices an christi aut beati Petri debeat dici vicarij. lib. ij.	cap. 10	sacerdotium veteris testamenti per carnalem propagationem successerit. lib. j.	cap. 59
romanozum iustitia ob rempu. lib. j.	cap. 42	sacerdotij prioritas respectu imperij qualiter probetur. lib. j.	cap. 36
romanozum liberalitas. ibidem.		sacerdotalis christi dignitas. lib. j.	cap. 51
romanum imperium omnibus alijs excellentius. lib. j.	cap. 59	sacerdotalis potestas quo coicetur. ibidem.	
Rubigo quid interpretatur. lib. ij.	cap. 8	sacerdotalis potestas z regalis an eidem competat persone. ibidem.	
rusticani an teneantur diuitibus reuerentiam exhibere. lib. ij.	cap. 43	sacerdotalis potestas an precesserit regiam potestatem. lib. j.	cap. 53
S			
Sabbatum delicatum z sabbatu carnale quo differunt. lib. ij.	cap. 5	sacerdotalium vestium significatio. lib. j.	cap. 69
sabbati sanctificatio. lib. ij.	cap. 69	sacramenta ecclesiastica an sit eadem apud omnes fideles. lib. j.	cap. 63
sabbatozum observatio diuersa. lib. ij.	cap. 5	sacramenta an necessitate urgente a quolibet accipi possint. lib. ij.	cap. 20
sabellius Donatus z Arius heretici. lib. j.	cap. 65	sacramentozum ecclesie quando prima fuit institutio. lib. j.	cap. 36
sabellianoz z arianoz error. lib. ij.	cap. 50	sacrificij perfecti duo actus. lib. j.	cap. 63
sacerdos vel clericus in duello pugnans an irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 48	sacrificia spiritualia deo offerenda. ibidem.	
sacerdos sequester inter deum z populu. lib. j.	cap. 52	sacrilegiu committit qui pape mentitur. lib. ij. cap. 11	
sacerdos an habeat potestatem super corpus christi. Et an sacerdos conficiendo sacramentum vtatur sermonibus suis an ipsius christi. lib. j.	cap. 53	sade quid interpretatur. lib. ij.	cap. 40
sacerdos neq; angelus aut archangelus operari aliquid potest in ijs que sunt a deo data. lib. j.	cap. 55	sagitte in arcu diuerse. lib. ij.	cap. 5
sacerdos an solus absolueri possit ab excommunicatione. lib. j.	cap. 70	salomonis idololatria z eiusdem penitentia. li. ij. c. 45	
sacerdos non debet celebrare in altari in quo eps celebrare debet eadem die. lib. ij.	cap. 20	saluari aut damnari an quis possit de necessitate. li. bro. ij.	cap. 8
sacerdos an possit ad aliquod tempus vel dies operas suas locare. lib. ij.	cap. 27	saluatur nullus extra vnam ecclesiam militantem z eius obedientiam. lib. j.	cap. 23
sacerdos alicui ecclesie desponsatus z intitulatus an debeat ex missaruz celebratione aliquid recipere. Et si recipiat an simoniam committat. ibidem.		samech quid interpretatur. lib. ij.	cap. 4
sacerdos an teneatur assumere aliquid turpe cadens in calicem. Et si culpa eius hostia consecrata corruosa vel aliquo modo maculata appareat quo sit puniendus. lib. ij.	cap. 27	sancta a schismaticis an sint valida. lib. j.	cap. 65
sacerdos euaristiam per ebrietatem vel voracitatem euomens qualiter puniri debeat. ibidem.		sanctus quis z quomodo futurus. Et an omnis sanctus sit sacerdos. lib. j.	cap. 63
sacerdos stolam vel manipulum in celebratione missae scienter omittens an irregularitatem incurrat. Et an debeat in canone missae nomina aliquoz viuorum aut mortuoz vocaliter exprimere. ibidem.		sanctum quot modis dicitur. ibidem.	
sacerdotis officium triplex. lib. j.	cap. 51	sanctum facit affectio sancta. ibidem.	
sacerdotis ignominia in quo consistat. lib. ij.	cap. 18	sanctitas quid sit. ibidem.	
sacerdotis gloria que sit. lib. ij.	cap. 22	sanctoz corona duplex. lib. ij.	cap. 2
sacerdotes veteris legis an vsi fuerint gladio martiali. lib. j.	cap. 37	sanguis christi in terram vel alium locum defluxus qualiter debeat colligi. lib. ij.	cap. 27
sacerdotes noui testamenti z maiores z minores christus instituit. lib. j.	cap. 53	sapiens nunq; sine gaudio. lib. ij.	cap. 2
sacerdotes gentiliu quare regibus subditi fuere. lib. j.	cap. 62	sapientia quid sit z vnde dicatur. lib. ij.	cap. 90
sacerdotes mundantes animam qui sint. lib. ij. cap. 3		sapientia quot modis sumitur z vnde dicatur z qualiter differat a dono intellectus. ibidem. per totuz.	
sacerdotes z prelati patres vacati. lib. ij. in principio.	cap. 8	sapientie definitio. lib. ij.	cap. 86
sacerdotes qualiter in sacramento altaris se habere debeant. lib. ij.	cap. 27	sarrabaitarum appellatio. lib. j.	cap. 51
sacerdotum instar angelozum duplex potestas. lib. bro. j.	cap. 53	sorraceni quare agareni dicti. lib. ij.	cap. 2
sacerdotum officia. lib. j.	cap. 54	saul primus rex a dno electus z reprobatus fuit. Et an post Saul vsq; ad Christum regnauerint reges: z an a sacerdotibus vngebantur. lib. j. cap. 36	
		Seculares discipline siliquis comparate. li. ij. cap. 49	
		sedes papalis vbi primo constituta fuerit. Et an ipsa possit transferri a Roma ad aliam ciuitatem. lib. j.	cap. 22. circa medium.
		sedes Romana ab antiochia translata. lib. j. cap. 68	
		seduces virginem an teneatur ipsa dotare. li. ij. c. 83	
		semen fundens sine tactu an peccatum sopomiticuz committat. lib. ij.	cap. 2
		senaroz contrahens cum muliere scenica an sit infamis. lib. j.	cap. 49
		senes in sacra scriptura qui dicantur z ad quid senectus conducit. lib. ij.	cap. 2
		sententia arbitrozum an possit aliquem infamare. lib. j.	cap. 48

Sententia per se inualida an possit per papam valis dari. lib. ij.	cap. 11	cap. 64
Sententia theologoz de decimis. lib. ij.	cap. 43	cap. 5
sententia excommunicationis an sit in aliquem ferenda. lib. ij.	cap. 72	cap. 53
sepulchri chrisi figura. lib. ij.	cap. 6	cap. 69
seruire an quis possit duobus dn̄is. Et qualiter intelligatur illud. Nemo potest duobus dominis seruire. lib. j.	cap. 59	cap. 93
seruitus quare fuit introducta. li. j.	cap. 41	cap. 63
seruitus an irregularitatem inducat. lib. j.	cap. 48	cap. 2
seruitus duplex. lib. ij.	cap. 52	cap. 10
seruitutem inducentia que sint. ibidem.		cap. 11
seruus seruorum dei papa vocatur. Et quis papa se tali nomine primo nominauerit. lib. ij.	cap. 13	cap. 58
sessio bona vbi psistat, z quotuplex est sessio. li. ij. ca. 6		cap. 10
Seth an natus fuerit loco Abel iusti. Et que fuerit eius generatio z commissio cum alijs. Et vnde processit morum corruptio. lib. j.	cap. 36	cap. 76
seueritas nimia prelato vitanda. lib. ij.	cap. 22	cap. 64
seueriora in monachos abbatu supplicia. li. ij. cap. 23		cap. 67
Sicilie regnum est ecclesie. lib. j.	cap. 13	cap. 76
signum charitatis chrisi vbi apparuit. lib. ij.	cap. 6	cap. 64
similia quid interpretatur. lib. j.	cap. 66	cap. 67
similitudines quatuor mixture in ecclesia. li. j. cap. 61		cap. 76
simon magus quare spiritum sanctus emere voluerit. ibidem.		cap. 76
simon quid interpretatur. lib. ij.	cap. 69	cap. 6
simonia detestabilis z mentalis quo committatur. lib. ij.	cap. 5	cap. 76
simonia quomodo committatur in ordine vel beneficio. ibidem.		cap. 67
simonia an sit heresis. lib. ij.	cap. 9	cap. 76
simonia prelatoz hispanie. lib. ij.	cap. 20	cap. 69
simonie lepram auctor insectatur. lib. ij.	cap. 9	cap. 69
simoniaci an sint heretici. ibidem.		cap. 65
simoniacoꝝ vitia. ibidem.		cap. 2
sin quid interpretatur. lib. ij.	cap. 4	cap. 48
Synodus vniuersalis an habeat iurisdictionem in papam corrigibilem. lib. j.	cap. 6	cap. 7
synodo episcopali an teneantur abbates interesse. lib. ij.	cap. 23	cap. 20
synodum neq; particularem neq; generalem potest imperator quantumuis catholicas congregare. lib. j.	cap. 22	cap. 69
Societates tres. lib. j.	cap. 41	cap. 49
foꝝ furum qui dicantur. lib. ij.	cap. 5	cap. 48
socialis vnitas que fit. lib. j.	cap. 63	cap. 48
sodoma quare igni z sulphure celitus fuit obruta. lib. ij.	cap. 2	cap. 43
sodoma que z qualia poma gignat. ibidem.		cap. 51
sodoma quid interpretatur. lib. ij.	cap. 4	cap. 69
sodomite quare infames: z qualiter puniendi. li. ij. c. 2		cap. 86
sodomite quare eoz libidinem in angelos exercere voluerint. ibidem.		cap. 65
sodomiticus actus an possit dirimere matrimoniũ contractum. ibidem.		cap. 65
sodomitici peccati species multiplex: z de eius gradibus. ibidem.		cap. 12
sodomiticoꝝ filij qualiter puniendi. ibidem.		cap. 65
solicitudo iustoz que fit. lib. ij.	cap. 6	cap. 65
solicitudo triplex. Et an solitudinem abiciat abdicatio proprietatis. lib. ij.	cap. 56	cap. 65
solitudo duplex. lib. ij.	cap. 4	cap. 65
somnolentia quid sit. lib. ij.	cap. 75	cap. 65
sordes in pedibus que sint. lib. ij.	cap. 4	cap. 65
soꝝdida regni temporalis initia. lib. j.		cap. 64
Sozeth quid interpretetur. lib. ij.		cap. 5
sozomeni dictum in laude imperatoris. lib. j. cap. 53		cap. 69
Subdere se alicui z obedire qualiter differunt. lib. ij.		cap. 93
subscriptio auctoris huius operis. lib. ij. in fine.		cap. 63
substantialis vnitas que fit. lib. j.		cap. 2
sulphur z ignem quare dn̄is pluit super sodomam. lib. j.		cap. 10
summus pontifex qualis debeat esse. lib. ij.		cap. 11
summus pontifex an possit statuta facere contra statum ecclesie generalem. lib. ij.		cap. 58
summi pontificis potestas plenissima. lib. j.		cap. 10
summo pontifici considerationes septem diligentijs obseruande. lib. ij.		cap. 76
superbia domoz structura. lib. ij.		cap. 64
superbia Assyrioꝝ z Chaldeoꝝ. lib. j.		cap. 67
superbia z auaritia ecclesie. lib. j.		cap. 76
superbia capilloꝝ. lib. ij.		cap. 76
superbia in fortitudine, formositate z nobilitate que fit. ibidem.		cap. 77
superbia clericoz. ibidem.		cap. 76
superbia claustralium quadruplex. ibidem.		cap. 6
superbia quibus arceatur. lib. ij.		cap. 76
superbia religiosoꝝ ventosa, z quotuplex est superbia. lib. ij.		cap. 6
superbie signa quot z que sint. lib. ij.		cap. 76
superbie indicia z eius species. lib. ij.		cap. 67
superbie gradus duodecim. ibidem.		cap. 69
superbi duobus modis ad imitationem diaboli dei potentiam rapiunt. lib. j.		cap. 69
superbis cur deos resistere dicatur. lib. ij.		cap. 65
supererogatio temporalium quomodo fieri debeat. lib. j.		cap. 2
superiori an semper sit obediendum. lib. ij.		cap. 48
supplicia schismaticoz. lib. j.		cap. 7
supplicia varia propter peccatum sodomiticum. lib. ij.		cap. 20
suspensi ab homine si celebrant irregulares sunt. lib. j.		cap. 69
suspensi celebrantes an irregularitatem incurrant. lib. ij.		cap. 49
suspensi a diuinis celebrantes an irregularitatem incurrant. lib. ij.		cap. 48
Scala Jacob quid denotet. lib. ij.		cap. 43
scenici z ioculatores an sint infames. lib. j.		cap. 51
scienter se castrans an irregularitatem incurrat. lib. j.		cap. 69
scientia theologica canonica z ciuili quibus aptetur quelibet. lib. j.		cap. 48
scientia duplex. lib. j.		cap. 43
scientia pietatis quid sit. lib. ij.		cap. 69
scientie definitio. lib. ij.		cap. 86
schismatis definitio. lib. j.		cap. 65
schismatis z hereseos discrimen. lib. j.		cap. 65
schismatica ecclesia an dicenda sit ecclesia. lib. j. ca. 12		cap. 65
schismaticus quid sit. lib. j.		cap. 65
schismaticus volens redire ad ecclesiam an debeat admitti. ibidem.		cap. 65
schismatici licet cum vestimentis sacerdotalibus benedictis z in altaribus consecratis celebrauerint: an propter hoc benedictio vel consecratio erit iteranda. ibidem.		cap. 65
schismatici qui sint. ibidem.		cap. 65
schismaticoz supplicia. ibidem.		cap. 65

testes pecunia corrupti an teneantur ad restitutionem pecuniarum. lib. ij.	cap. 46	vir abutens muliere contra naturam an peccatus sodomiticum committat. lib. ij.	cap. 2
teth quid interpretatur. lib. ij.	cap. 4	vir an possit propter actum sodomiticum ab vxore separari. ibidem.	
Timor diuinus quid sit. lib. ij.	cap. 84	viris perfectis pro re aliqua temporali an litigare liceat. Et de hoc pulchra exempla. lib. ij.	cap. 58
timor setuplex. ibidem.		vires orationis que sint. lib. ij.	cap. 50
timoris diuini commendatio. ibidem.		virgo carne non mente nullum premium in remuneratione. lib. ij.	cap. 8
timoris cause. ibidem.		virgo maria an in originali peccato concepta fuerit. lib. ij.	cap. 52
timore nemo excusatur vt. ab obedientia pape discendat. lib. j.	cap. 25	virginis oppressio violenta an prius corruptam auferat. lib. ij.	cap. 82
tyranni dominium non diuturnum. lib. j.	cap. 62	virgini superbe an sit preferenda mulier corrupta. lib. ij.	cap. 8
tyronis definitio. lib. ij.	cap. 5	virginem seducens an teneatur ipsam dotare. Et deflorans virginem qualiter sit puniendus. lib. ij.	cap. 83
tituli cardinalium quot sint. lib. ij.	cap. 16	virginibus honor exhibitus: et in quibus virginitas honoratur in celo. lib. ij.	cap. 82
tituli episcoporum insignes. lib. ij.	cap. 18	virginitas quid sit. lib. j.	cap. 46
Toleranti malos an deus imputet peccata. lib. ij.	cap. 65	virginitas beate marie an magis deo placuerit quam eius humilitas. lib. ij.	cap. 8
tonsura clericalis que sit. lib. ij.	cap. 14	virginitas quotuplex est. lib. ij.	cap. 82
tonsura clericalis qualiter differat a monachali. ibidem.		virginitas an consistat in carnis integritate. lib. ij.	cap. 83
torcular in sacra pagina quid denotat. lib. ij.	cap. 4	virginitas an sit dicenda virtus. Et an preferenda sit matrimonio. Et an sit virtutum excellentissima. ibidem.	
torrentis fluminis descriptio. lib. ij.	cap. 5	virginitas quid sit. et virginalis excellentie testimonia. et qualiter virginalis puritas labefactata sit. ibidem.	
Tunica domini inconsutilis quid significet. li. j. c. 60		virginitatis privilegia. ibidem.	
tutor vel curator qui pupillam sibi vel filio maritat an sit infamis. lib. j.	cap. 49	virginitatem conseruantia: et que virginibus potissimum sit cauenda. lib. ij.	cap. 82
tutor vel curator inuentarium negligens an sit infamis. ibidem.		virtus humilitatis quid efficiat. lib. ij.	cap. 69
Tribulatio nulla maior peccatorum conscientia. lib. ij.	cap. 2	virtualis vnitas que sit. lib. j.	cap. 63
tribulationem an de necessitate pati debeat. lib. ij.	cap. 9. in fine.	virtutes an possint acquiri ex puris naturalibus. lib. ij.	cap. 40
tributum a Petro nomine christi solum. lib. ij.	cap. 55	visitatio pecuniaria prelati inhibita. lib. ij.	cap. 17
tristitia peccati quid sit. lib. ij.	cap. 2	vis amicitie. lib. j.	cap. 62
tristitia quid sit. et quotuplex est. lib. ij.	cap. 75	vita iustorum que sit. lib. ij.	cap. 1
		vite actus in quot et quibus prestet contemplatiua. lib. ij.	cap. 91
A letudo bona corporis. lib. ij.	cap. 76	vitium corporis in membris an irregularitatem inducat. lib. j.	cap. 48
van quid interpretatur. lib. ij.	cap. 4	vitium hypocrisis. et qualiter dignoscatur hypocrite. lib. ij.	cap. 78
Venena sterilitatis dans viro vel femine an irregularitatem incurrat. lib. j.	cap. 47	Vltiores iniuriarum an irregularitatem incurrant. lib. j.	cap. 48
venialia non sunt paraspicienda. lib. ij.	cap. 81	Voluntas propria quotuplex est. lib. ij.	cap. 69
veniens contra pactum vel transactum iuratum an sit infamis. lib. j.	cap. 49	voluntatis proprie iugum multiplex. lib. ij.	cap. 6
veniens contra indulgentiam pape an possit excusari auctoritate cardinalis vel legati. lib. ij.	cap. 11	voluntatis iugum quid sit. lib. ij.	cap. 68
verbum otiosum quid sit. lib. ij.	cap. 81	voluntatis proprie incommoda que sint. lib. ij.	cap. 59
vermis conscientie quid sit. lib. ij.	cap. 4	votum an superaddat specialem perfectionem super opus liberum voluntatis. lib. ij.	cap. 56
versiculus, Deus in adiutorium etc. quare permittat ante introitum officij. lib. ij.	cap. 50	Vnctio pontificum. lib. j.	cap. 56
vestium sacerdotalium significatio. lib. j.	cap. 69	vnitas: vnio: vnus et vnicum quo differunt. li. j. ca. 63	
vestium luxus. lib. ij.	cap. 76	vnitas ecclesie qualiter probatur. ibidem.	
veteris testamenti sacerdotium an per carnalem propagationem successerit. lib. j.	cap. 59	vnitas multiplex. ibidem.	
Via perditionis quid sit. et quare spatiosa vocetur: et quid via vite. lib. ij.	cap. 1	vnitatis ecclesiastice modus. ibidem.	
vicarius dei est vnus in terris qui est caput ecclesie loco christi. lib. j.	cap. 12	vnitatis modus duplex. ibidem.	
vicarius a christo celos ascendente relictus. li. j. c. 68		vniversale quid sit. ibidem.	
vicarij christi potestas sine numero. lib. j.	cap. 58	Vti et abuti: vnus et abusus qualiter differant. li. ij. ca. 56	
victores belli an debeant victos occidere. li. ij.	cap. 32	Vsus naturalis in vxore quomodo differt ab vtu naturali in meretrice. lib. ij.	cap. 2
vigilare quid sit. lib. ij.	cap. 5		
vincere bella et vincere vitia quid sit. lib. ij.	cap. 69		
vinculum triplex. lib. j.	cap. 63		
vindicta Qnam pp pccm sodomiticum. lib. ij.	cap. 2		
vindictae appetentia fugienda. lib. ij.	cap. 49		
vini vsus quando incepit. lib. j.	cap. 36		
vini veteris et noui varie differentie. lib. ij.	cap. 5		
violatores canonum an peccent in spiritum sanctum. lib. ij.	cap. 20		

vltus simplex seu actus facti an possit separari a do-
 minio. lib. ij. cap. 56
vltus quarumcunq; rerum consumptibilium & non
 consumptibilium an sit separabilis a proprietate
 & dominio in speciali. ibidem.
vltus rerum alimentorum an cadat sub precepto di-
 uino. lib. ij. cap. 60
vltus pecunie quando adinuentus fuit. lib. ij. cap. 61
vltus fructus & ius vtendi an sint a iure humano an ci-
 uili. lib. ij. cap. 60
vltus fructus quid sit. ibidem.
vltura quare vocetur pena eterna. lib. ij. cap. 8
vlturas vturarum exigens: & veniens contra transa-
 ctionem iuratam an sint infames. lib. j. cap. 49
vlturarij qui picantur & qualiter committatur vltura.
 lib. ij. cap. 46
vltus natura: & quid vulpium nomine denotetur
 lib. ij.

vulpibus heretici comparantur. ibidem.
vxor viro obedire debet. lib. ij. cap. 45
vxor an possit viro inscio elemosynam facere. li-
 bro. ij. cap. 46
vxorem polluere extra claustra pudoris species sodo-
 mitica est. lib. ij. cap. 2
vxoratus an possit sine licentia vxoris continentiaz
 vuentis ad sacros ordines promoueri. li-
 bro. j. cap. 48

5

vltus quid interpretatur. lib. ij. cap. 4
vltus zelus quid sit & ad zelum que spectent & an idez
 sit zelus & ira. lib. ij. cap. 71
vltus zona pellicea. lib. j. cap. 66
vltus zone significatio. lib. j. cap. 69
vltus zopyri physiognomi in Socratem philosophum ir-
 ritatio. lib. j. cap. 40

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

SVCCINTA BREVIQVE PER-
 stricta compendio argumenta omnium
 huius operis articulorum farragi-
 nem summam explanantia.

Pincipium operis continet p-
 hemium libri. z cui dirigitur: z
 intentionem scribentis: Et qd
 vocetur opus. Et tangitur ibi
 de fratre Petro de Lozuarua
 apostata fratrum minorum per
 potentiaz bauari in papatu in-
 truso viuentis dño papa Joa-
 ne. xxii. vero vical'io Iesu christi. z quomodo xl ar-
 ticulis probatur potestas ecclesie Romane: per
 quos apparet contra dictum dominum Jo. papā
 bauarum schismaticum se pro imperatore geren-
 tem perperam z infideliter processisse.

Quod dictus dominus Joan. electus fuit cōcordis-
 ter a cardinalibus ad papatum. Et tangitur qui
 habent papam eligere. cap. 1

qd in possessione papatus fuit z est idem dñs Jo. Et
 ibi tangitur quid operatur possessio. cap. 2

quod a toto mundo idem Jo. habitus est pro papa.
 Et ibi tangitur qd operatur cōis opinio. cap. 3

quod nullū crimen priuat papā papatu: etiā heresis
 si vult corrigi. Et ibi tangitur qd non est a prelati
 obedientia ante sententiam recedendum. cap. 4

quod primam sedem romanam z papam nemo in
 terris iudicare potest. cap. 5

quod synodus etiam vniuersalis papam presertim
 corrigibilem iudicare non potest, vbi tangitur qd
 plus statur sententie solus pape, qz totius mun-
 di. Et qd super omnia concilia generalia est. Et qd
 ipsa ab ipso nō econuerso recipiūt ptātem. cap. 6

quia quandiu papa in possessione papatus est in om-
 nibus z ab omnibus sibi obedienduz est: que ex-
 presse contra deum non sunt. cap. 7

quod dignitas vel iurisdictio non peccat: etsi in ea re
 fidens hō peccare valeat. Et ibi dī quo malis mi-
 nistris toleratis obediendum est. cap. 8

quod sacramenta possunt cuz effectu conferri per ma-
 los. cap. 9

quod iurisdictio per prelatos toleratos ab ecclesia ve-
 raciter exercetur. cap. 10

quod ecclesia vna est z diuisa esse non potest. cap. 11

quod vnus dei vicarius est in terris. Et ibidem de
 schismaticis z intrusis. cap. 12

Papa habet iurisdictionem vniuersalem in toto mū-
 do in spiritualibus z temporalibus: licet iurisdic-
 tionem temporalē per principes mundi, z alios
 suos rectores, in suis specialibus terris debeat
 exercere. cap. 13

quod omnis creatura per papam valeat iudica-
 ri. cap. 14

quod nullus in terris potest appellare a papa nisi ad
 eum male informatum. cap. 15

quod ecclesia errare non potest. cap. 16

quod plus potest papa in ijs solus que non sunt con-
 tra capitulos fidei z sacramenta: quā tota alia eccle-
 sia. cap. 17

quod papa a deo recipit immediate potestātē. cap. 18

quod ecclesia non potest esse nulla: etiam multiplex
 ibi ratio assignatur. cap. 19

quod vacante papatu nullus succedit pape in iurisdic-
 ctione. cap. 20

qd papa transfert imperium: cōfirmat electuz in im-
 peratozem: inungit z coronat z deponit. cap. 21

quod imperator non potest synodū congregare: nec
 papam nec clericos iudicare. cap. 22

Nullus extra ecclesiam saluatur. cap. 23

quod qui non habet papam pro capite: nec christum
 habet. cap. 24

quod nullus excusatur aliqua causa discedēs ab obe-
 dientia pape. cap. 25

quod semper presumere debemus pro sententijs p-
 latozum maxime pape. cap. 26

quod in dubio sunt seruande. cap. 27

quod non excusatur aliquis discedens ab obedientia
 pape propter multitudinem. cap. 28

quod vnum est consistorium christi z pape. cap. 29

quod bauarus schismaticus habuit dominum papā
 Jo. pro vero papa. cap. 30

quod vbicunq; est papa: ibi est ecclesia romana. vbi
 etiam dicitur: qd limina apostolorum sunt vbi est
 papa. cap. 31

quod papa non cogitur stare rome. Et ibi dicitur qd
 sedes papalis non potest mutari a roma. cap. 32

quod papa non tenetur se purgare de necessitate de
 aliqua infamia. cap. 33

quod papa etiam si iniustitiam faciet vel granet
 quenq;: qd nullum habet iudicem super se: nec te-
 netur eligere arbitros cum aliquo: nec potest dare
 potestatem imperatori deponendi eum. Ibi etiaz
 dicitur quid erit in facto heresis si fuerit incorrigi-
 bilis. cap. 34

quod nullam causam tenetur a se reuocare tanq; ius-
 spectus. cap. 35

Longe diffusus: quod antea fuit ecclesia quam im-
 perium. Et ibi probatur quomodo incepit eccles-
 sia in Adam primo homine: deinde in eua forma-
 ta ex adam. cap. 36

Hic continetur diffuse probatum quō ecclesia nō sit
 ab imperio: sed imperium ab ecclesia: vbi etiā con-
 tinetur quō regalis potestas sit per sacerdotalem
 ordinata. Et quō sacerdotalis sit prior. Et quō ec-
 clesia habet vtrunq; gladium. cap. 37

qd ecclia nō sit ab impio sed imperiū ab ecclia. c. 37

qui cum papa non est contra eum est. cap. 38

quod imperator Catholicus filius est ecclesie z ad-
 uocatus z defensor. cap. 39

qd vnus est monarcha hñs vtrunq; gladiuz. cap. 40

quō eligebantur Imperatoris z a quibus. cap. 41

qre pncipat' Roman' a deo spāliter sit pñsus. ca. 42

de quatuor monarchijs orbis z que fuit prima. cap. 43

quod potestas papalis dignissima est, z vtilissima om-
 nem potestatum quia mista. cap. 44

Casus in qb' sol' papa dispēsat. xl. Maiores cāe sunt
 ad sedē aplicā deferēde. Et cōputantur. lxx. cap. 45

Casus in qb' nō pōt papa dispētare. qd papa maior
 est Paulo auctoritate. Iđōt papa ex maxima cā
 dispētare qd monach' habeat ppriū: z qd cōtrahat.
 qd sufficiēter z multipl'r pbat z rñdet ad contra.
 qd abdicatio pprietatis: z custodia castitatis, non
 sunt de substantia monachatus nisi p eccliaz. c. 46

De officio z potestate legatorū: in quibus possunt di-
 spensare: z in quibus non. cap. 47

De irregularitate quid sit: z in quibus casibus cōtra
 hatur. z de eius multiplici specie. Casus in quib'
 post peractam penitentiam impeditur executio or-
 dinis: z inducunt irregularitatem. An occasione
 homicidij contrahitur irregularitas. cap. 48

Qui sint infames: et de multiplici ifamie spē. cap. 49
 De potentia et iurisdictione epozum: et per consequens patriarcharum archieporum et primatus: qui inscluduntur in ordine epali: et in quibus casib⁹ possunt dispensare: et sunt bene centum et xxx. Priuilegia epozum. Casus in quibus prohibentur epi dispensare. Que regula est tenenda super dispensatione episcopozum. cap. 50

Reditus ad potentiam papalem. Et quo in christo homine non solum in quantum deo fuit dignitas et potestas regalis et sacerdotalis. Et quomodo est caput etiam in quantum homo: non solum hominum: sed angelorum. Et super hoc multe auctoritates et originalia. Quid distat inter pontificem et sacerdotem. Et quare papa summus pontifex vocatur. Quomodo christus communicauit hoibus potentiam et quam. De triplici gubernatione sui rationabilium et irrationabilium. cap. 51

De duplici regia potestate spirituali et tpali. Quo in tpe nature et in tpe legis date sacerdotes erant reges et duces et indices. cap. 52

De actibus qui ad regiam pertinent potestatem. Quales debeant esse reges. Quod in regibus scientia requiratur. cap. 53

De gradibus et inaequalitate vtriusq⁹ ptatis: et diuersis psonis eas habentibus. Quo apud gentes erat gradus: et in testamento veteri et nouo. cap. 54

Priuilegia singularia Petro et per consequens eius successoribus concessa. Multis originalibus probatur quo intelligantur illa verba: Tu es Petrus: vsq⁹ in finem ibi, in celis. Quare vocetur Petrus: et Simon: et filius ioanna: et cephias. cap. 55

De differentia et conuenientia duplicis ptatis: regie scz spiritualis et secularis. Et quo comparant adinuicem sm tempus, prioritatem, et dignitatem, et causalitatem. Comparatio potestatum sm continentiam. Multiplex probatio q⁹ spiritualis ptas sit dignior et superior temporalis. cap. 56

Que sunt necessaria in regibus ad bene regendum. Que pericula proueniunt pro malo regimine, de forma iuramenti qua iurat imperator pape. cap. 57

In quibus differt potentia pape a potentia christi. Quomodo et qualiter papa habet plenitudinem potestatis. cap. 58

Obiectio prima q⁹ regalis et secularis potestas non sit necessaria in ecclesia. Solutio. Obiectio secunda q⁹ ptas spiritualis non sit superior tpali: et q⁹ ea non instituat et non iudicet. Solutio. Obiectio septima q⁹ Petrus non habuit iura terreni imperij: Et q⁹ reges non presunt regno terreno. Solutio. Dupliciter dicitur regimen terrenum. Obiectio octaua q⁹ ecclesia non potuit habere temporalem potestatem ex concessione Constantini. Solutio. Et quadruplex distinctio super regno et regnantibus. cap. 59

Expositio extrauagantis domini Bonifacii que incipit: Anam sanctam ecclesiam, determinantis ad papam vtrumq⁹ gladium pertinere. cap. 60

Tractatus specialis de ecclesia. Quomodo ecclesia vocatur domus, ciuitas, regnum. Multiplex et vtilis expositio illorum verborum: Eiecit emetes et vendentes de templo dominus. Et de spelunca latronum maxime contra simoniacos. De multiplici domo. Quomodo vocatur domus ecclesia. Quod ecclesia dicitur ciuitas. cap. 61

Quod ecclesia dicitur regnum magis proprie q⁹ do-

mus vel ciuitas. Quot modis accipiat regnum. Quomodo differt regnum dei, a regno mundi et diaboli. Per quos figuratum vtrumq⁹ regnum et ecclesia: scilicet iustorum et iniquorum. de regno quadruplici glorioso. de. x. conditionibus que regnum efficiunt gloriosum. Quod melius est regi per vnum q⁹ plures. Quod magis expedit regimen iniustum esse multorum q⁹ vnius. Que mala faciunt tyranni. cap. 62

Quomodo regnum ecclesie est vnum. de multiplici vnitatem. Triplex modus vnitatis secundum q⁹ ecclesia dicitur vna. Quare dicatur baptisma vnus. Quare dicatur ecclesia vna: quum. vij. in Apocalypsi a Joanne describantur. de triplici diuersitate in ecclesia. Quare regnum ecclesie dicitur catholicum. i. vniuersale et ecclesia vniuersalis. Quomodo ecclesia dicitur copiosa. Quod regnum ecclesie est sanctum: et quomodo. Quid est sanctitas. de duplici immunditia. Sanctum dicitur tripliciter. de duplici cultu dei. que ptinet ad vtr⁹ dei cultu. cap. 63

Quomodo dicatur christus caput ecclesie. quomodo ecclesia antiquorum patrum et ista vna est: etiam caput semper christus. quando habuit initium regnum ecclesie et ecclesia. quomodo inceptit regnum terrenum a Nemroth per tyrannides et continuauit in fidelibus vsq⁹ ad christum. quod prim⁹ rex catholicus fuit Belchisedech. quod primus rex fidelis fuit sacerdos. cap. 64

Tractatus specialis de schismaticis contra vna⁹ sanctam catholicam ecclesiam se erigentibus et diuidentibus. quod schismatici imprimunt in sacramentis characterem: si formam ecclesie seruat. de multiplici characterem de conditionibus et malis schismaticozum. de impio Bauaro schismatico deponente papam Jo. xxij. et substituente sibi fratrem Petrum de cozuaria. Multa originalia et auctoritates et rationes contra schismaticos et eoz sacrificia. de tribus gradibus innocetie. Probatio per multa originalia. q⁹ non est a malis facienda separatio corporalis: Et q⁹ peccatum alienum non nocet alteri non consentienti. cap. 65

Contra illos qui vocant ecclesiam meretricem. La⁹ multiplex ecclesie sancte dei: Et de multiplicibus figuris per quas proprie figuratur: Et de multiplicibus figuris per quas proprie figuratur: Et de eius multiplici nomine et vocabulo glorioso et laude eius. de multiplici eius cingulo. de multiplici genere et specie peccatorum membrorum ecclesie corruptorum. cap. 66

Exhortatio contra mundu. de reformatione ordinis beati Francisci. de diuisione ecclesie: Et duab⁹ ecclesijs. quid est hypocrisis. Exhortatio ad ecclesia q⁹ ad sponsum redeat in sancta vita. Pulchra lamentatio christi sponsi contra sponsas ecclesia deuiantem: Et de ecclesie renouatione et reductione et pristina sanctitate. Et quo redibit per virtutes contrarias vitijs qbus in suis mebris remanet inuoluta. de auaritia ecclesie in mebris. quo orietales et aphyricani greci et armeni. et quatuor sedes patriarchales: et multi i occidente a vero cultu ecclesie et obedientia recesserunt pp auaritia et superbia maxime ecclesie prelatozum. quo in fine ad sancta redibit ecclesia paupertate et humilitate. quo contra antichristum diuitem et superbu potissimu pugnabunt veri fratres minores humiles et pauperes. Pulchra et vtilia circa contemplatione dei et patrie. cap. 67

Quare schismatici recedunt ab ecclesia. et maxime te-
 pore domini pape Jo. xxij. Quod non debemus
 iudicare papam: nec publice nec priuatim. Contra
 ecclesiam diuidentes et se ab ecclesia separantes.
 Quod ecclesia non habet partem. Et q. impingunt
 in articulum illum: Et vnam sanctam ecclesiam ca-
 tholicam, qui dicunt se de parte ecclesie. Quare ec-
 clesia habet tribulationes. Multiplex probat ex-
 hortatio q. quis mali sint prelati: non sit ab vni-
 tate ecclesie recedendum. De quibusdam heresib.
 Adarsili Paduani condempnati a domino Jo. pa-
 pa. xxij. Bauaro schismatico adherenti. Undecim
 rationes q. papa non potest ab imperatore iudica-
 ri: contra dicebat Adarsilius Responsio quomo-
 do Pilatus christum condempnauit. Quod pres-
 byteri non habent tantam potestatem: quantam
 epi nedum quantam papa contra Adarsilium co-
 tra asserentem. Quod quadruplex est maioritas.
 Quod persona. v. modis preest persone. Quod p-
 latio consistit in tribus. Quod imperator non suc-
 cedit pape vacante ecclesia: cuius contrariuz dixit
 Adarsilius. Quod ecclesia et clerici possunt habe-
 re proprium, contra Adarsilium. Quod post chi-
 stum ascendentem semper remanet in terra ei⁹ vis-
 carius generalis papa, contra Adarsilium. Qua-
 re in isto tempore crescant hereses in ecclesia. Ad
 ecclesia in tribulationibus vixit et creuit. cap. 68
 Quare prelatorum sententie non seruantur. Peccat
 mortaliter prelati in mortali constituti publica of-
 ficia exercentes. Quod vera correctio est per vita:
 non per verba. De cura triplici prelatoruz. Quod
 populus tripliciter est pascendus. Excommunica-
 tio contra malos prelatos qui se pascunt et no po-
 pulum. Quomodo accedendum sit ad comunio-
 nem. Quid significant. v. sacerdotalia indumenta.
 Quid est supererogare: Et quot modis superero-
 gatur. De. vij. operibus misericordie que debent
 facere prelati circa subditos spiritualiter. cap. 69
 Quid est cura. Ad quem pertinet curam committe-
 re. Quot modis accipiatur cura. Contra malos
 prelatos multa pulchra. Non recedendum ab ec-
 clesia propter malos prelatos. Multipliciter eccle-
 sia commendatur. cap. 70

Secunda pars principalis ope-
 ris de planctu ecclesie.
 Expositio quarti. c. Threnozuz
 summaria. Quare est angus-
 ta via que ducit ad vitam: et
 lata que ducit ad mortem. De
 duplici stercore. Expositio
 multiplicis interpretatur ver-
 bi nazarei. De multiplici igne malo et bono. cap. 1
 Expositio orationis Hier. Recordare domine quid
 acciderit nobis etc. De multiplici redemptioe. De
 abominabili peccato contra naturam. Et de eius
 punitione et multiplici spe. Quid est veru gaudiu
 et falsum. Quid est luctus. De duplici corona scro-
 rum. Qui sunt vulpes: et de natura eorum. cap. 3
 Quomodo est ecclesia renouada. De multiplici ma-
 cula. De bona et maledicta die. cap. 4
 Tractatus specialis super quatuor. c. lib. thren. et oia-
 tione Hier. Expositus historice licet raro. Allego-
 rice pro ecclesia. Tropologicice pro aia. Aliquid pro
 eterna patria. et sic anagogice. Multiplex differ-
 entia lamentationum et lachrymarum. De mala et

bona solitudine. De multiplici angustia. Ad pes-
 des multipliciter accipiuntur. De multiplici pa-
 ne. De qualitate trium personarum. Que sunt of-
 fa. De quibusdam vitijs sacerdotum. Quid si-
 gnat tau. T. cap. 4
 De malis principibus prelatis ecclesie. De carnali
 et spiritali sabbato. De duplici hortu. De idigne
 sacrificantibus. De multiplicatione misarum cu
 multiplicatione vittorum. De bono vino. De gustu
 mentis. De ecclesia carnali. De malis predica-
 toribus et rectoribus populo adulantibus. Qui
 dicuntur falsi prophete. De pulchritudine spiri-
 tuali. Quod christus flevit quies et quare. Ad
 triplex est efficacia lachrymarum. cap. 5
 De quintuplici paupertate christi. Quomodo deus
 peccatores exaudit. De proprietatibus vsu mora-
 liter expositis. De multiplici signo christi cui con-
 tradicitur. De quatuor signis in perbie. Quomodo
 queritur christus. De silentio. De multiplici iugo
 Et quomodo iugum dni est suau. Multiplex ses-
 sio. De multiplici lenare. De multiplici nube. De
 preda oculi. De speciebus contritionis. cap. 6
 Quod aurum multipliciter accipitur: Et de proprie-
 tatibus auri moraliter expositis. De periculo auri
 male a clericis dispensati. Expositio totius capli.
 xvij. apocal. De Babylone qui cecidit. De eccle-
 sia carnali in membris suis. Quid designant lapi-
 des in scriptura. De bonis et malis vasis. De con-
 ditionibus lamie moraliter expositis. De multi-
 plici gladio. De multiplici igne. cap. 7
 Oratio Hieremie. Recordare et c. Quod plati in ec-
 clesijs debent residere: neduz inferiores: sed et epi.
 De pena multiplici: Et qua pena punit vnus pro
 alio. De multiplici corona. De multiplici capite.
 De multiplici dolore. De gratia et libero arbitrio:
 Et de multiplici effectu gratie. Et in quo possit li-
 berum arbitriu per se. De predestinatione. Contra
 ambitiosos et multa habentes beneficia. cap. 8
 De vitijs membrorum in genere ecclesie: Et contra
 simoniacos clericos et ambitiosos aut religiosos.
 Multa contra simoniam leprosam. Conditiones
 leprosi expositae moraliter. De simoniaci. De pro-
 prietatibus ambitionis. cap. 9
 De statum spiritualium ecclesie conditionibus: Et
 in quibus in eis offendunt specialiter in eis viu-
 tes: Et primo de statu papali: Et q. papa peccare
 potest: et grau⁹ q. aliuz grauioe eius pena. Quid
 agere debeat papa. Et de ijs que ad eius officium
 pertinent. de vij. considerationibus circa quas to-
 tus status papalis versatur. Prima si canonicè
 sit electus. Secunda si idoneus sit. Que sunt vir-
 tutes et conditiones necessarie ad papatum. Ad
 si papa sentiat se insufficientem: grauiter peccat ni-
 si renuntiet. Quod papa electus per intrusionem
 non est pape aut per simoniam si est notoriu. Ter-
 tia consideratio papa de statu quem habet. quatuor
 huius periculis et anxietatibus et laboribus plen⁹ sit.
 Quod recusanda est quilibet promotio honoris
 maxime papalis. cap. 10
 Quod ordo episcoporum quadripartitus sit. Quod
 Roma habet. iij. ecclesias patriarchales. Quod
 ecclesia Lateranensis maior est alijs. etiam q. eccle-
 sia beati Petri: et ipsa vocatur ecclesia Romana.
 Et ibi est prima sedes aplice. Quod papa vocat
 patriarcha. archieps. metropolitannus. Romanus
 potifex. Romane ecclesie eps. papa vrbis. simplr
 episcopus.

ep̄s antonomastice minister. Quod Celestinus. v. vocatu⁹ frater Petrus de morron postea sanctus canonizatus: consulte & prouide renuntiauit papatu. Quoddam repertorium de ijs que pertinent ad oem m̄m pape. Quot modis dicatur ecclesia. Et quot nōibus appelletur. Quod ecclesia vocatur vniuersalis: & quare. Et quēst fidelium synagoga iudeoz. Et quare nostra vocatur ecclesia, & synagoga iudeoz. Quare etiam ecclesia vocetur castrum. cap. 2

De quarta consideratione papali: vt. s. ad tps a tantis exteriorib⁹ occupationibus se subtrahat. Contra sequentia legum ciuiliū que in consistorio perstrepunt. Quod papa abscindat pugnas & disputationes aduocatorum: & quales sunt aduocati. cap. 12

Quinta cōsideratio pape: Quid est. Quis est. Qualis est. Quod papa iure apostolico non vendicat sibi aurum. De non querendo honoris prelationem. Quod gentiliū est non christianoz primatum querere. Per formā apostolicam dominatio interdicitur. indicit ministratio. Quod papa non debeat se gerere pro dño: sed pro seruo: dispensata re, laboratoris: villico. Et q̄ ecclesia Romana mater sit: non dña. De humilitate que precipue d̄t se in papa. Quare papa vocat se in suis literis seruuum. Exempla humilitatis Romanoz pontificum maxime beati Gregorij doctoris. Consideret papa q̄ etsi sit summus pontifex: non tamen summus virtute. Quod papa non sit otiosus: nec acceptor personarum: & super omnia q̄ non sit facilis ad credendum. cap. 13

Sexta consideratio pape qui habet regere totū mundum. Quod pape credita sit orbis dispensatio: nō data possessio. Nil plus pape formidandum quā libido dominandi. Quō papa d̄t dare operam vt increduli conuertantur: conuersi non auertantur: auersi reuertantur. Quō ambitio est crux ambientium. Quod h̄z repellere frinolas appellationes. Quod caueat papa ab auaritia. Utrū papa possit committere simoniam. Contra exēptiones quas faciunt quidam Romani pontifices. Et q̄ papa d̄t seruare in honore suo & iurisdictione sua inferiores prelatos. De honesto habitu clericoz: Et que sit differentia inter tonsuram & coronam. Et quid designet vtrūq̄. Qui portat habitum occulte apostata est. De pena religiosoz habitū dimittentiu. Clerici aliud esse aliud videri volūt. cap. 14

Septima consideratio pape circa cardinales & suaz familiam sp̄tialē: & officiales regendos. De cōditionibus quas dñt habere officiales dñi pape, maxime cardinales. Contra pompā & superbiaz & auaritiā quorundā officialium pape. Quales collaterales cardinales pape debeant eligere. De frequentantibus curiam qui non sunt de curia. Quod curia bonos facilius recipere q̄z facere cōsuevit. De cōditionibus cardinalium: maxime q̄ in legationem mittunt. Et presertim circa iustitiam. Et circa lucra non sectanda. De Martino cardinale legato in Saciam de legatione paup̄e redeunte: & equū sibi datū restituente ep̄o Florentino quia causam habebat in curia. De Saufrido legato in Aquitaniam piscem sibi presentatum emente: & scutellas etiam ligneas recipere recusante. Quod nedum papa sed alij quoq̄ ep̄i discurrunt committere curam rei familiaris alicui fideli.

Quod papa & ep̄i non dñt habere se cum pueros comptos & comatulos adolescentes: Et q̄ nō de cet inter mitratos discurrere calamistratos. Quō papa prouideat sic officialibus suis competenter: q̄ non recipiant aliquid ab aduentantibus. Et q̄ amputet oēs simoniacas cōsuetudines. Quod non teneat sine causa necessaria prelatos in curia. Quod caueat papa de consanguineis promouendis & ditandis: Et de hic sancta exempla quorundam pontificum Romanoz. Et quō hodie indigni nepotes quidam & consanguinei clerici & seculares Roma. ponti. & cardinales promouentur & ditantur. In quibus & papalis dispensatio h̄z locum. Quod papa non debet alienare bona ecclesiarum. Et quis est dominus rerum ecclesiasticarum. In quanto periculo est papa. cap. 15

De statu cardinaliū & quo tempore inceperunt: Et q̄ sunt in triplici genere: Et vnde dicant: Et de potestate eoz: Et de paupertate eoz & humilitate quum fuerunt instituti. De quorundā eoz sp̄tialibus defectibus. Qualiter s̄m Osi. Cardinales debeant se habere: & a quibus abstinere. Quod in ecclesia compostellana & ranennati sunt cardinales de priuilegio. Repertorium breue de materia cardinalium. cap. 16

De patriarchis. Et q̄ sunt quatuor principales patriarchatus in quibus aliqui offendunt. quō grauant ecclesias in visitationibus & procurationibus: & de pena iuris super hoc. cap. 17

De statu ep̄oz & de eoz excessib⁹. quot nominibus ep̄i nominentur. quod tunc bonum erat ep̄atum querere: quum per eum veniebat olim ad tormentum martyrij. Duo precipua sunt opera pontificis. Repertoriū de m̄a ep̄oz: sc̄i suis originalibus s̄m Cypriani de. xij. abusiuis. Qui pensat periculū & on⁹ ep̄oz: nō appetit ep̄ari nec iudicat ep̄os. cap. 18

Quibus dñt p̄fiteri pape & cardinales & alij prelati. Qd̄ in foro p̄nie maior est p̄fessor pape. Repertorium breue de statu patriarcharum. cap. 19

Repertorium in quibus casibus communiter offendunt ep̄i: Et sunt. lxij. iure probati. qualiter puniatur iniuste excommunicans. Item repertoriū de authoritate & iurisdictione & excessibus adhuc aliquibus ipsoz episcopozum. cap. 20

De potestate episcopoz: & de materia eorum. De officio eoz. cap. 21

Multa originalia super statu prelatorum in ḡie qualiter debeant se habere: Et contra ambitiosos & insufficientes prelatos: & de periculo eoz & subditorum. Cathedra pestilentie. iij. pepibus consistit. Iterum de iurisdictione & potentia prelatorum in statu in genere. cap. 22

De statu abbatum & potentia & iurisdictione: Et de eorum effectibus. In quibus casibus dispensent abbates. de vitijs quorundam eorum. cap. 23

De vitijs quorundam monachoz. cap. 24

De vitijs alioz ecclesie ministroz ḡn̄aliter. ca. 25

De vitijs quorundam canonicoz. cap. 26

De vitijs quorundam presbyteroz. Quibus modis offendunt in horis dicendis. Quidam presbyteri & clerici quō in missis offendunt. Quid sit agendum quū sanguis stillat de calice: vel quū corpus christi euomitur: vel quum aqua loco vini in calice ponitur. Casus episcopi referuati. cap. 27

De vitijs generaliter omnium clericoz. decem & septem peccata oriuntur ex ludis taxilloz. An va

- teant instrumēta confecta per clericos notarios: Et an epi possint constituere in ecclesiasticis notariū: Et quid de notarijs constitutis per papā: Repertoriū de clericis non residentibus in ecclia vel prebenda: Repertoriū de clerico egrotante: Et de excoicato suspenso deposito vel interdicto celebrante: Et de non ordinato ministrante: Et de per saltū promotō: Et gūaliter de materia clericorū. Quod clerici non sunt dñi fructuum perceptorū ab ecclia: nec rerum ecclesiasticarum multis iuribus cōprobat. Quod clerici tenētur si hñt vnde ad restitutionē illorum fructuum quos voluptuose cōsumunt z indebite: vel nō dicentes offm diuinū: vel in mortali cōstituti dicētes vel ecclia officiantes. cap. 28.
- De criminibus imperator.** Triplici corona coronātur reges Romanorū: Et quelibet corona qd designat. Quod donatio facta ecclie ab imperatore non pōt reuocari: Et q̄ quilibet pōt rem suā dare ecclie in morte z in vita. nec est necesse q̄ talis donatio insinuetur: z q̄ libera est a lucionum inscriptionibus. An ecclie possit fieri donatio de feudo z in eo succedere. Rex Romanorū ante coronam potest condere priuilegia. Et eandē h̄z ptatē quā imperator. Et duobus electis in discordia, q̄libet potest administrare vt rex: donec per papam alterius electio fuerit confirmata. Repertoriū de materia imperatorum z est additio. cap. 29.
- De peccatis regum.** de malis consiliarijs regum maxime regis Castelle. de eorum officialibus z ministris. Que sunt necessaria exprimenda in lite que super dispensatione illorum qui sunt coniuncti in gradu prohibito impetrantur. cap. 30.
- De delictis aliorum magistrorum secularium in dignitatibus cōstitutorum:** vt principum, marchionū, ducum, comitum, z baronum z similia. cap. 31.
- De delictis militum simplicium.** de multiplici militia. de Bothis militibus recuperantibus Hispaniam. cap. 32.
- De defectibus z peccatis magistrorum.** Cōtra abusum scientiarū liberalium: que loco theologie in eius scholis per religiosos magistros z seculares leguntur. de magistris verbosis: qui expertes scientie sunt z eorum arrogantia. de periculo male doctrine. cap. 33.
- De offensionibus z delictis discipulorum z scholarium.** cap. 34.
- De peccatis aduocatorum:** z qui prohibentur aduocare: Et quando tenentur ad restitutionem eorum que illicite sunt lucrati. cap. 35.
- De offensionibus iurisperitorum z adlessoz.** cap. 36.
- De offensionibus procuratorum.** cap. 37.
- De testium criminibus z offensis.** Qui sunt qui nō possunt testificari. cap. 38.
- De peccatis accusatorum:** Et qui sunt que accusare nō possunt. Quod tenentur ad restitutionem falso accusantes: sicut falso testificantes. cap. 39.
- De peccatis notariorū:** Et quid iurant facere in officio suo. Quod epi pñt facere notarios. cap. 40.
- De vitijs iudicum quorumcunq̄.** Qui iudices esse non possunt. An possit imponi pena pecuniaria p delictis: Et si imponitur: cui cedat. Quod iudices puniuntur male indicantes. cap. 41.
- De peccatis z fraudibus mercatorum.** de vitijs artificum. Quod non sit differentia inter mercatores z artifices. cap. 42.
- De vitijs laboratorū z rusticorū z agricolarū.** cap. 43.
- De vitijs puerozum.** cap. 44.
- De conditionibus z vitijs mulierum.** de Salomone lapsō in idololatriam propter amorem mulierum alienigenarum. An maleficia possint per alia maleficia z incantationes destrui. An possint mulieres habere officia publica. An mulieres valeāt se fucare. cap. 45.
- Quibus z qualiter z a quibus z in quantum est restitutio faciēda.** quod clerici male administrantes bona ecclie tenentur ad restitutionem. quid de muliere que partum supposuit alienum. vel suscepit filium de adulterio. quem marito assignat pro suo. que sunt necessaria vt sit iustum bellū. An clerici possint vti armis offendibilibus z pugnare in bellis illicitis. quod bellū est multiplex. qualiter z quantum teneantur ad restitutionē qui sequuntur dñm in iniusto bello. que est forma restituendi famam. de restitutione eorum que quis lucratur in ludo. Casus in quibus secularia negotia clericis sunt concessa. de restitutione faciēda per artifices z mercatores z negotiatores. de. v. que vit̄ absq̄ peccato exercentur. An religiosus possit facere elemosynam. An vxor eam possit facere. quid de ijs que acquirit excommunicatus. z an possit condere testamentum. cap. 46.
- Que forma seruanda est in restitutione illicite ablatorum.** Si per remissionem sibi factas est debitor plenarie liberatus. cap. 47.
- de statu martyrum qui quodammodo in ecclia defecerunt.** de bono z malo sanguine. quod ecclia semper debet parcere z inimicos diligere. nō bella facere volentibus obedire. quid est pax. quō z per quos ecclia debet facere guerram. que sunt necessaria vt iustum sit bellum z iuste pugnetur. z que in eo reprobat̄. quod ecclia debet esse pacifica z armis carnalibus non debet vti. Cōtra malos prelatos dantes fauorem consilium z auxilium in guerris z in bellis iniustis. de sextuplici martyrio spirituali. quomodo ista sex spiritualia hodie martyria defecerunt. Contra prelatos de pauperibus non curantes. z consanguineos ditantes. cap. 48.
- Contra prelatos rancorosos z superbos.** de quintuplici vana gloria prelatorum quorundā. Contra vanam gloriam scientie pulchra allegatio. Cōtra vanam gloriam in ornatu exteriori. Generaliter contra vanam gloriam quarundam personarum ecclesiasticarum: per quā perditur vera gloria sempiterna. quis est verus humilis. quare vocat̄ vana gloria: z de dāno eius. Inuectio cōtra ecclia in mēbris a crucis ignominia que est vera gloria de uiante. de multiplici alio genere martyrij. cap. 49.
- De statu confessorum.** de triplici confessione cordis. oris. z operis: longa allegatio z utilis. de equalitate patris z filij z vna essentia. de duplici in Christo substantia z nativitate. de eterna generatione filij a patre. de ipio Arrio. de vitijs oris z lingue. de psalmodia verbali z non cordiali clericorum quorundam in officio diuino. quō debemus orare z psalmodiare. que sit causa vagacionis mētis in diuino officio. de diabolo malas cogitationes immittente. quomodo nil ita diabolus percutit sicut ignita oratio. quare premitit̄ vnus: Deus in adiutorium: in principio horarum. de quibus dā vitijs intra ecclia p que negat Christus. ca. 50.
- de statu anachoritarum z eremitarum.** de secta pseudo

fima sarrabaitarū: quod non est perfecta religio sine obedientia: que maior est castitates corporali paupertate. Utilia de abnegatione proprie voluntatis. Illi de ecclesia primitiua perfecti erant religiosi: et tñ cōiter vxores habuerunt. dispensare potest papa in pprio et castitate religiosorū ex causa magna vt supradictū est. Nullus sic christum imitatur sicut verus obediens. Non vincitur superbia nisi per verā obedientiā. Contra acidiam pseudo eremitarū. que est vocatio verorū anachoritarū et eremitarū. de actibus quibus decipit diabolus eremitas vel solitarios sub specie spūs. de monacho obstetrice. de Abraā anachorita eunte ad p̄stibulū ad liberandū nepotē. quod veri anachorite mortui sunt vite actiue ex se quātumuis fructificare. de anachorita decepto a diabolo sub specie audiendū missam et executionis testamenti paterni. de solitudine anachoritarū maxime circa personas notabiles et mulieres. de begardis alemannie nihil habere volentib⁹. quō oēs antiqui eremite erant pauperrimi: et de labore manū suarū viuebant: et tñ habebāt propriū. quō illi qui se dicunt ap̄los statū ap̄lorū non seruāt. Et q̄s fuit status ap̄licus. quō intelligit sine intermissione orare. s̄m ap̄tm. Et que est vera orō. quod non est labor intermittēdus sub specie orōnis. qua intentione et quō est orandū. quod eremite fraticelli et alij gyrouagi begardi et pseudo apli mendicare non possunt. de labore manuum. Et quō omnes eremite et anachorite et monachi antiqui de labore manuum viuebant: Et de hoc multa exempla de heresi illoz qui dñr euididē q̄ nolunt manib⁹ laborare. Et quō intelligendū sit illud euangelij: Ne solliciti sitis anime vestre quid māducaetis et c. quāta bona faciat labor manū. Cōtra nos laborantes et elemosynas recipiētes. Et p̄tra recipiētes elemosynas superfluas. q̄ diabolus instigat multos ad elemosynas faciendas: vt recipientes eas superfluas vel indebitas pereant. cap. 51

De erroribus Begardoz ab ecclesia cōdemnatis. Et de primo errore eoz eo qui dicunt q̄ homo tantum p̄t in hac vita perfici: q̄ effici p̄t impeccabilis. quod homo quilibet quātūuis perfect⁹ potest adhuc p̄fici in hac vita etiā mater christi et amplius hīc vixisset. quod solus christus ampl⁹ non potuit perfici: quānis p̄ceptus fuit perfectus. quod in ista vita nullus perfecte mundus ita sit perfectus quin amplius perfici p̄t. de secundo errore eozum q̄ perfectus ieiunare non tenetur: nec orare. de orationis virtute et modo orandi. In sex excedit oratio ieiunij et elemosynam. que bona facit oratio. quid est sensualitas. de tertio errore Begardoz q̄ perfecti nō tenent hōi obedire. Ad dūcunt multe allegationes contra istū errorem. quod meret qui obedit homini: etiā malo p̄pter deū. qui deo obedit: obedit ei a deo. de vitio quod vocatur apud grecos hydiōithima quod obediētiam destruit. Utilis doctrina cōtra sp̄m libertatis qui hodie currit per mundum: Et quō intelligit: vbi spūs dñi: ubi libertas. de duplici seruitute. de tribus que seruitutē inducūt. de verbo apli quō intelligatur. Iusto non est lex posita. quod lex vetus non abstulit ad plenum occasiones et semina ria peccatorū de duplici lege quod non potest esse liberatas vera vbi est peccatum. de quarto errore Begardoz: qui est q̄ homo p̄t finalem beatitudinem s̄m oēm gradū perfectionis in p̄nti vita cōsequi: sicut eam in vita obtinebit beata. quod tota perfectio hoīs in hac vita est in charitate. de duplici dei visione. de duplici beatitudine. de errore grecorū qui dñt vsq; ad oīē iudiciū non ituras animas sanctas in celū. nec peccatorē in infernū. de v. errore Begardoz qui est q̄ quilibet intellectualis nā seipsa nāliter est beata. quod q̄ aia non indiget lumine glorie ipsam eleuante ad deū videndū: et eo beate fruendū. quinque modis deus bonus est et nulla creatura his modis bona. de duplici lumine gratie et glorie. quod Adā ante p̄ctm̄ triplici radio lucis fuit illustratus. de sexto errore Begardoz qui est q̄ se exercere in actibus virtutū: est hominis imperfecti: et perfecta aia licentiat a se virtute. de spū libertatis est iste error. quo nō est virt⁹ que aliqui non procedit in actū. de vij. errore Begardoz. q̄ osculum mulieris quum ad hoc non inclinatur nā: est mortale peccatū. Actus autē carnalis quū ad hoc nā inclinatur: p̄ctm̄ non est. maxime cum tentat exercens. Non est p̄ctm̄ bona intentione osculari et tangere. Non facit p̄ctm̄ inclinatio nature: sed peruersa voluntas. Probat multis auctoritatibus et originalibus simplicem fornicationem esse p̄ctm̄ mortale. quod tentatio de se non est p̄ctm̄. de viij. errore Begardoz. q̄ in eleuatione corporis dñi non debent adurgere ne a contēplatione recedant. cap. 52

De statu religiosorum in gñe maxime mēdicatium quod ecclesia primitiua tota erat perfecta et religiosa. de ecclesia perfecta q̄ fuit Alexandria sub Marco euangelista. de quibusdā malis hypocrisis nostri temporis similib⁹ phariseis hypocrisis: et in quibus offendunt. de sale infatuato. Figure et originalia cōtra aliquos religiosos nō pseuerates. c. 53

De vitijs specialib⁹ quorundā religiosorū. Et primo de proprie ratis vitio: Et hoc tripliciter. in principio ingressus religionis. de plena renūtiatione in principio facienda. de triplici modo renūtiatiū. Multa vitia de paupertate. et contra auaritiam. de vitis patrum. cap. 54

De regula et de declarationibus fratrum minorū. et q̄ non possunt habere proprium etiam in cōi sicut alij religiosi. quod clerici vsuarij sunt. non vsuarij. qualem vsū habuerunt apli post apostolatū in rebus quibus vtebantur. quadruplex ratio quare apostoli p̄edia nō habuerunt in iudea. q̄ reuocati fuerunt apli ad p̄m̄ hominis dignitatem. de sandalijs apostolorū. cap. 55

Quod simplex facti vsus potest a dominio separari. quod apostoli omnia reliquerunt quoad proprietatem et dominiū: nedū quantū ad affectionem. quod alia fuit paupertas euangelica q̄ moysaica quod perfectius est relinquere oia quoad proprietatem et affectionem: q̄ solū quoad affectionē. Et quid distat inter renūtiare et relinquere. de quatuor modis differentie circa res temporales. quod oēs apli prius habitū secularē mutauerunt: Et q̄ fuerunt vniformiter induti tunica vna et pallio: et semicalciati sandalijs. Multipliciter probat quō verbū Petri. Ecce nos reliquimus oia. intelligatur quantum ad abdicationem cuiuscunq; proprietatis oīum rerū in specialit̄ cōiter idē de verbo illo. Vade et vende oia que habes: et da pauperibus. Responso ad aliqua que vident contra scilicet q̄ apostoli habuerunt proprium. cap. 56

Utrum christus alicuius rei temporalis habuerit dominium & quale. quod christus non habuerit proprietatem in rebus: & responsio ad ista. **De duplici intellectu ibi: Regnum meum non est de hoc mundo.** quod regnum christi sunt credentes: in quibus regnat & regnabit. Quod regnum christi debet intelligi spirituale: non temporale. quod christus regnum mundi temporale non confirmavit: sed potius dissipavit. Quare iudei de regno suo expulsi sunt & dispersi per terras. Que spectant ad regem temporalem. Et quod christus non exercuit illa. Responsio ad obiecta dicentia christum fuisse temporalem regem. **Multiplex intellectus de duobus gradibus.** Quod christus non fuit magis proprietarius quam illi de communitate credentium. Quod loculi quos portabat Judas non fuerunt proprie christi nec apostolorum quantum ad proprietatem: sed dantiu. Quod calciamenta christi non fuerunt sua quantum ad proprietatem, Idem de calciamentis suis, id est sandaliis. cap. 57

Oppositio quod apostoli habuerunt proprium in rebus. Responsio. Et quod fuit triplex ordo discipulorum christi. Responsio ad illud quod opponitur: quod non fuit prohibita pecunia apostolis pro omni tempore. Quod christus iuit discalciatus. Responsio ad obiecta ad hoc. **De mulieribus sequentibus christum & apostolos & ministrantibus eis.** Responsio cuius erant usus sumptibilia quod christus & apostoli potuerunt litigare. Quod tuum est equum ad dominium & ad usum. Quod mutuum est comode dominium & quoad comodu. Responsio ad illud quod opponitur quod apostoli potuerunt in iudicio petere. Quod apostoli fuerunt electi ante sermonem domini in monte. Responsio ad illud quod opponitur: quod preceptum de non litigando & de non contendendo in iudicio non est semper seruandum a viris perfectis quantum ad operis executionem. cap. 58

De concordia inter decretalem. Erunt extra de verbo signifi. lib. vi. & constitutiones domini pape Joani. quarum una incipit. Ad conditorum canonum. alia. Cum inter nonnullos: quod habere tripliciter accipitur. Quod professio evangelica expressius & perfectius seruatur in illis qui communibus carent. cap. 59

Quod non est hereticum asserere, quod christus & apostoli non habuerunt aliquid in speciali vel in communi per modum domini vel proprietatis. quod in ecclesia Romana precessores non debent reuocari per successores: ne vacillet veritas ecclesie: & regnum ecclesie diuidatur. Quod apostoli voverunt abdicacionem omnium rerum in speciali & in communi. Quod expropriatio que fit cum voto maioris meriti est. Autoritates sanctorum quod christus & apostoli non habuerunt proprium. Quod usus simplex est de iure naturali. Somnia a iure humano. Jus vtendi a iure civili. Cuius erat dominium rerum quibus vtentur apostoli. cap. 60

De regula beati Francisci: & de expropriatione vera in communi & in speciali professorum: & de multis vtilibus protelationibus eam: Et quod mutari non debet. Quomodo promittunt euangelium obseruare istius regule professores. Et quomodo eam vocabat almus Franciscus. Quomodo intellexit almus Franciscus expropriationem de qua loquitur regula. cap. 61

Litere capituli generalis facte super responsionem questionis in curia agitate: qua queritur vtrum as-

serere christum & apostolos non habuisse aliquid in communi sit hereticum. Item alie litere eius al- locutionibus magistrorum & baccalaureorum in sacra pagina, de ordine fratrum minorum super eadem questione. cap. 62

De duodecim fundamentis ex quibus arguit christum & apostolos nihil habuisse proprium in communi. Et responsio ad duodecim alia fundamenta in contrarium, quod christus pauper fuit semper in quadruplici tempore. Quadruplici de causa dominus habuit loculos. cap. 63

Qualiter offendant religiosi in proprietate. Duo habet paupertas voluntaria sequentium christum. Religiosi superflua recipientes sunt pauperum necessarios. **De multiplici specie proprietatis sextuplicis religiosorum.** Contra religiosorum superflua edificia. Et contra religiosos superflua recipientes & tenentes de licentia & dispensatione prelatorum suorum. Contra expensas voluptuosas religiosorum quorundam. Quod quidam appropriant sibi usus. **De appropriatione locorum.** **De appropriatione vocalis.** cap. 64

Quod magis sibi caueant fratres minores de appropriatione quam alii religiosi: quia magis debent esse expropriati. Cuius est proprietatis rerum que fratribus minoribus conceditur. Multa originalia paupertatis multiplex causa duorum locorum. ca. 65

Quod fratres minores multi multipliciter offendunt in receptione pecunie eis prohibite per regulam. **De fratribus minoribus euntibus cum pecunia per indulgentias & per embarratas secularium & ad alias suas vel suorum corporales consolationes.** **De falsa quorundam eorum necessitate.** Quod etiam generalis eorum non potest facere elemosinam pecuniariam. Quod non potest eis dari licentia a prelatibus eorum de pecunia pro eis deponenda. nisi in vera necessitate: non falsa. **De habentibus fratribus paruis pecunie tamen sine necessitate.** Quod pro modica pecunia sine necessitate deposita: quis est frater minorum proprietarius sicut pro magna. de prelatibus tenentibus iustitiam inter fratres super pecunia litigantes. cap. 66

De glossis factis contra regulam beati Francisci per Geraldum generalem ministrum, & quosdam alios ministros prouinciales, tempore domini pape Joani. xxij. Auinione & de improbatione earum. Item de preuaricationibus quorundam fratrum defectu pecunie. Quod fratribus induendis dari panis per platos & non pecunia. Quod fratres non indigentes non dunt a prelatibus recipere nec pannum: nec pecuniam per vestibus. Qualiter inquisitores quidam fratres minores pecunia abutantur inquisitionis: & eorum socii notarii de confessoribus quibusdam fratribus minoribus dispensantibus incerta: de triplici fraude que fit contra regulam. Contractus & actus fratribus minoribus interditi: qui sunt plures quam centum. cap. 67

De secundo vitio religiosorum quorundam capitali, quod est inobedientia. Quod obedientia in tribus consistit: Quod magis sunt adstricti obedientie religiosi quam seculares & clerici. Vera obedientia. habet quinque. Item tres condiciones. Item quod tria debent habere vera obedientia. Utrum aliquis teneatur seruare adstrictus per obedientiam strictius religionem quam promisit. de triplici iugo. Propter sex iugum domini est suauis. Multipliciter

figurata solatio diuina. Quid est vera obedientia. De subdito iudicante prelatum. Cur solitarij vel anachorite viuunt sine obedientia. cap. 68

De conscientia utilis et plena doctrina. de medio tenendo. de spūs sensualitate. de extremitate non tenenda in aliquo. de multis virtutibus obedientie et utilitate et fructu eius. Quis est finis cenobite et anachorite. de miraculis obedientium. Multa sacra exempla. de obedientia anthoni. et originalia. Quod tenent fideles infidelibus obedire. qualiter religiosus obedire tenetur. quedā precipiuntur sū regulam. quedā preter. quedā contra. Tenet religiosus obedire prelato precipienti q̄ studeat. de duplici voluntate. et discretio obedientie. Tredecim difficilia que cōmendant obedientiam Abzæ. Multa que faciunt ad commendationem obedientie. Historia Abzæ ex obedientia filium immolantis allegorice exposita de deo patre pro humano genere filium in cruce immolante. Quanta bona facit obedientia. et quanta eam comedabilem faciunt. Que iuuant hominem vt magis reddatur flexibilis ad obedientiā. Contra sententias fulminantes. Septem sunt gradus obedientie que sunt septem gradus scale q̄ vidit Jacob. de quatuor que de illa scaladomini. de partibus obedientie. Obedientia reprehensibilis triplex. de multis qui obedientie aduersant. Quot mala facit propria voluntas. q̄ duodecim. cap. 69

Quod in .xx. casibus offendunt multi religiosi contra obedientiam aut eius puritatem. cap. 70

De disciplina diuerse acceptiones discipline. de zelo et quid est. de ijs que possunt incitare ad correptionem faciendā. de impedimentis correptionis. de modo faciendi correptionem. de ijs que incitare possunt ad libenter recipiendum. vel correctionē. vel disciplinam. de patribus discipline. cap. 71

De erroribus circa disciplinam. de errore illoꝝ qui dicunt nullum excommunicandum. de errore illoꝝ qui dicunt maledicos non esse puniendos pena corporali. maxime morte. cap. 72

De castitate bonoꝝ religiosoz et alioꝝ. et de immunditia maloꝝ. de occasionibus luxurie. Prima gula. Secunda familiaritas mulieruz. Tertia otium et negligentia. Quarta cordis arrogantia et presumptio de castitate. Quinta receptio pueroꝝ et ephēboꝝ in ordine. Sexta conuersatio sanctimonialium. Et de pestifera deuotione earum. que aggrauant peccatum immunditie in religioꝝis. maxime in sacris ordinibus constitutis. Septima. s. aspectus mulierum. Octaua colloquium mulierum. Nonā tactus impudicus. Decima sentire vel videre aliquos carnaliter cōmisceri. ca. 73

De vitio ambitionis religiosozum aliquozum. et alioꝝ. cap. 74

De vitio eozum acidie. De quinq; nobis imitandis in formica. de malis que operat acidia. de .xv. speciebus acidie. de tepeditate. de mollitie. de somnolentia. de otio. de dilatione in rebus agendis. de tarditate. de negligentia. de imperseuerantia. de alia specie acidie. s. remissione. de dissolutione. de paupertate et penuria bonozum spiritualium. de ignauia. de in deuotione. de tristitia. de letitia spiritali. de tedio vite. de desperatione. Remedia contra acidiam. cap. 75

De vitio superbie religiosozum quozundā et alioꝝ quid est superbia sū proprietateꝝ eius. quid est.

monachus realiter. de filiabus superbie. duo sunt ḡia superbie. quot modis est superbia. s. in ornatu et habitu delicato. in actu in verbo. in loco. quadruplex humilitas christi contra quaduplicem predictaz superbiam de quaduplici etiaz superbia sū Greg. de causa et origine superbie luciferi. quare dicitur singulariter q̄ deus superbis resistit. quod superbiam luciferi. idest que est in lucifero et in eum sequentibus. Christus sua humilitate curauit. quod peccatus contra nām surgit de blasphemia. quibus in iudicijs agnoscitur superbia. Precedit vana gloria superbiam. que peccata nascuntur de superbia. quod vitium superbie vix sanatur. de ijs qui per superbiā ceciderunt. Species superbie due. interior et exterior. supbia intellectus quatuor hz species. de speciebus presumptionis. de supbia exteriori. de vanagloriosis actibus et gestibus Hispanoꝝ. de superbia mēbroꝝ. de superbia ornatuum et vestium. de superbia in colore pannozum. de superbia capilloꝝ. de superbia in multitudi equozum. et eozum apparatu. de superbia in multa familia. de superbia in conuiujs lautis. de superbia in edificijs. in quibus religiosi aliqui mendicantes multum offendunt. de superbia clericozum et religiosozum quozundā in libris deauratis et historiatis. de superbia in cantu. de superbia que oritur de bonis nature. fortune. et gratie. Contra superbiam sanitatis. fortitudinis corporis pulchritudinis. nobilitatis. Septem sunt signa vere nobilitatis. que est vera nobilitas christiana. de superbia clericozum. et q̄ multas occasiones superbiendi habent. Contra superbiā prelatorum. de quaduplici superbia quozundā claustralium. de .xij. gradibus superbie. de irreuerentia et q̄. iij. sunt quibus reuerentiā debemus. cap. 76

De vitio vane glorie. quid est vana gloria. Principij et medium et finis priuationis vane glorie. Multa exempla patrum et originalia contra vanam gloriam. Remedium Cassiani contra eam. Nam debet dimitti opus pre timore vane glorie. Remedia contra vanam gloriam. Itēz remedia contra superbiam. cap. 77

De vitio hypocrisis. vnde dicit hypocrisis. A quatuor cognoscuntur hypocrite. quid est hypocrisis. et quid hypocrita. Authoritates contra hypocrisim. De fictis confessionibus quozundam religiosozum. de tribus speciebus hypocrisis. Unde fuit tractum nomen hypocrite. de oratione hypocritarū. Propter tria tacito corde orandū est. de octo ve hypocritarum in Mat. xxij. et expositio eozum per pulchra originalia. de periculo illorum qui recipiunt nouitia propter utilitatem et non corrigunt eos. de pingentibus et deaurantibus muros ecclesie pro lucro suo. de clericis et religiosis sollicitis de lucro proprio non animarum salute. de clericis et religiosis facientibus conscientiam de constitutionum suarum violatione. nō legis et preceptorum dei. et de minimis peccatis nō de grauioribus de habentibus conscientiam de peccatis corporalibus. non de spiritualibus. vt superbia. inuidia. malitia et similibus. cap. 78

De vitio inuidie maxime in quibusdam religiosis. Et ibidem satis abunde notantur. signa inuidie. quid est inuidia. quod ipsa est peccatum in spiritu sanctum. Et quo obuiet charitati. quot mala facit inuidia. quot est vitium quasi irremediabile.

Quod inuidia dei iudicia reprehendit. cap.79
De vitio murmurationis z detractionis. vnde dicit
 murmur: z quid est. **Au**thoritates multe contra
 hoc vitium exēpla patrum z originalia setōz. **De**
 pena murmuratiū. quid est detrahēre: z qui sunt
 detractores directe ledit detractor famam absen-
 tis quadrupliciter indirecte dupliciter. **I**tez quid
 est detrahēre: z quis detractor. **Q**ualiter detractor
 restituet illi famam contra quem detrahit vel quē
 diffamat. **C**omparantur detractores serpenti. **S**e-
 pulcro fetenti. ci conie. **C**ontra detrahentes patri-
 bus carnalibus z spiritualibus. **C**ontra audien-
 tes detrahentes. **T**riplex species detractionis. de
 bestia. habente tres ordines dentium. quare per-
 mittantur detrahentes quod non debet detrahi
 prelatis nominatim in predicationibus. cap.80
De verbis otiosis. multiloquioz fractione silentij
 quorundam religiosoz. quid est verbum otiosuz.
 de non curantibus de peccatis venialib⁹. de multiloquio.
 quid est multiloquium. **E**t quid silentiū
 Unde procedit multiloquium. cap.81
De statu virginum. quadrupliciter sumitur virgini-
 tas. datur annulus aureus virgininus z aureola.
 que sunt que virginitatē conseruant. **S**ex sunt pre-
 cipue virginibus cauenda. **H**onoratur virginitas
 a deo: ab angelis. ab hominib⁹ a diabolo. de dia-
 bolo obediēte z seruīte propter meritum castita-
 tis. diabolus specialē potestātē hz super immun-
 dos. **I**n quatuor honorat virginitas in celo. cap.82
De quinque que queruntur s̄m Thomam circa vir-
 ginitatē primo in quo consistit virginitas. qd̄ lici-
 ta est virginitas. qd̄ virginitas est virtus sp̄alis.
 qd̄ excellentior est virginitas matrimonio. qd̄ vir-
 ginitas suo modo est excellētissima virtutū. quod
 excellentia virginum z dignitas quadrupliciter
 manifestatur. que est vera castitas s̄m Chymacum
 de sex gradibus per quos ad inuiolabilem con-
 scenditur puritatem. de priuilegijs castitatis. **A**n
 cū corrupta possit dispensari vt consecratur. **U**trū
 votum habens virginitatis. contrahens soluitur
 a voto: z possit perere debitum. **A**n valeat promo-
 ueri qui virginem deflorauit cum qua postea con-

traxit. **A**n abbatissa debeat esse virgo. vnde dicit
 virgo. de malis virginibus. de pena ꝑcubentiū
 cum virginibus sanctificatis. cap.83
Tractatus de septem donis spiritus sancti. **F**igure de
 septem donis. de dono timoris. **S**piritus sanctus
 similitudinem habet cum ignem septem que se-
 ptem donis adaptantur. **A**d commendationem
 timoris octo faciunt. **T**res cause timoris. de septē
 speciebus timoris. **N**ouem cause timoris. de pe-
 nis inferni. dicta patrum de timore. cap.84
De dono pietatis duobus modis accipitur pietas.
 quomodo definitur pietas. cap.85
De dono scientie quomodo describitur scientie. de
 quadruplici malo. que cognoscit scientia. de dupli-
 ci scientia. cap.86
De dono fortitudinis. quomodo describitur fortitu-
 do. **I**n quo differt fortitudo donum a fortitudine
 virtute cardinali. cap.87
De dono consilij quid est consilium. quinque sunt
 commendabilia circa consilium. de donis intelle-
 ctus z sapientie ptinentibus ad cōtēplationē. c.88
Quid est p̄tēplatio. quid est donū intellectus. cap.89
De dono sapientie. Accipitur largo z stricto modo
 sapientia. cap.90
De vita contemplatiua. duodecim sunt in quibus
 excellit vita contemplatiua actiua. **C**irca que ver-
 sari debeat contemplatio. de quatuor speciebus
 contemplationis. differunt consideratio z contē-
 platio. considerationis species tres. **D**e octo gra-
 dibus quibus ad contemplationem ascenditur.
 de tribus speciebus visionum. quod **P**aulus vi-
 dit dominum in hac vita facie ad facies s̄m Aug.
 de duodecim preparatorijs ad contemplationē. c.91
Distinctio inter contemplationem: z meditationem.
 z cogitationem. **E**t quid est contemplatio: quid
 meditatio: quid cogitatio. **O**iginalia Joan.
 Cassia. de contēplatione Egidij z Rogerij. ca.92
De fine operis deo gratiarum actio. **E**t dño pape
 Joan. istius operis referuata correctio z recomen-
 datio: z eorum que ipse dñs papa sentit z tenet z
 docet cum sacro suo collegio. commentatoris fi-
 delis professio. cap.93

D. ALVARI PELAGII

HISPANI EX ORDINE MIN.

SACRAE THEOL. ET DECRETORVM DOCTORIS,

EPISCOPI SILVENSIS, SVMMI PENITENTIARII,

DE PLANCTV ECCLESIAE.

AD R. D. GOMETIVM HISPANVM

TOTIVS ORD. MIN. GENERALEM.

P R O A E M I V M.

Optimus moribus: et virtutibus adornato: quia virtutes: sicut beatus Gregorius in hominibus de apostolorum stolis ornamenta celorum sunt id est virtutes predicantium: et facit optime de penitentia. dist. ij. c. sapientis. c. sed nec adam. ca. ut cognoverunt. s. romanos, alias

sub. s. adam. et. xliij. di. sit rector. ad medium, ibi: Elementa enim sacerdotis et. xxij. q. iij. si non ex fide. Et in scripturis scientia decorato: honor omnium realis: et decus congruum est: iuxta illud psalmi. xlvij. Homo: quum in honore esset: subaudi deum, et alia cognoscendi: non intellexit. et illud lucifero dicitur: Ezechiel. xxv. iij. Mens sapientia: et perfectus decore. de pe. di. ij. principium enim: inquit: ultra principium. Patri reverentissimo: et singulari domino: domino Dero Gometij Hispano genere nobili: vita et honestate nobiliori: extra de preben. venerabilis. s. nos igitur. Tituli sancte praxedis cardinali dignissimo: presbytero: et seniori: propter sapientiam. lxxij. di. porro. Frater Alvarus Pelagii: de ordine minorum professione: natione Hispanus penitentiarium domini pape: quondam inter doctores iuris canonici minimus computatus: in sublimitate status: ima cum christo humili. Philip. ij. respicere: intellectum in christum perducere per affectum: et legem carnis legi mentis contrariarum. Rom. vij. xxij. q. v. si paulus. dei gratia cum eodem paulo: ut eo. ca. viriliter conculcare. Quia plangit david: et qui cum eo erant: sic electi civitate succensam igni: et viros: filios, et filias captivos ductos. i. Reg. xxj. Et plangit Hieremias hierusalem per totum: et plangit gregem domini captum: dicens Hierem. xij. Plorans plorabo, et educet oculus meus lacrymas: quia captus est grex domini. et plangit Job super afflictum. Job.

xxj. Et Paulus flet cum flentibus. Roma. xij. Et christus dominus super hierusalem. Luc. xx. et. xlvj. q. vij. et hoc diximus. Samuel saul. i. Reg. xvi. de pe. di. j. p. dixerat. Et flere debet mater ecclesia pro filiis mortuis in anima. de pe. di. j. flet pro te mater ecclesia, ut eam christus flentem aspiciens: eius resuscitet filios ad gratiam. ut ibidem. Quia hec vera resuscitatio anime. ut de pe. di. j. resuscitatus. sub. s. hoc id est. quia Rachel pulchra. i. ecclesia sine macula et sine ruga. Eph. v. xxi. di. quamvis. et de pe. di. j. ecclesia christi filios suos deplorat. Mat. ij. Ideo statum presentis ecclesie militantis pulchre fide: sede in quibusdam membris moribus formose in se lippe et squalide inculte et eruste et deformis in aliquibus membris, deplangere me delectat: et intelligens multas impietates in ea: que vocatur domus domini: et non solum multas: sed etiam fortes et que opprimunt iustitias: et intantum doctorum quorundam rabiem processisse: ut accipiant precium in iudicio, et omnia pro muneribus faciant, pauperes denitent in portis, et audire contemnant: etsi tacuero lingua pro tempore sed non semper: non tamen calamo et solus sedens: et plenus vera amaritudine. Hierem. xv. xj. q. iij. qn. Plangit ecclesie matris mee: que hodie filios parum plangit: propter hoc precipue fletibus adimplebo. Et ideo librum de planctu ecclesie: quem per confessionem statum et planctum ecclesie censui appellandum: ad te disertissime: et circumspectissime pater transmittito: quem corrigas: et suppleas sine gratiam a deo luminis tibi datam. vitia autem et defectus omnium statum in hoc opusculo in secunda parte ideo tetigi: declaravi: et exaggeravi: et de eorum contrariis virtutibus. xxij. q. j. quibus renuntiat. et de pe. di. v. consideret. ultra primum. ubi dolendum adiungi. ut qui numero: et merito de corpore christi: quod est ecclesia. xxij. q. v. de liguribus. xxij. q. j. schisma. in fine.

Titulus libri.

Vera libertas.

esse desiderat vitijs resecatis succedentibus virtutibus, verus filius ecclesie appelletur. Et vere liber existens: que est prima: et vera libertas carere criminibus secundum Aug. Joan. viij. ibi: qui facit peccatus etc. et j. Pet. ij. ibi: quasi liberi. et ij. De. ij. ibi: quum sint secundum corruptionis a vitijs liberam matrem: que sursum est. Gala. iij. Saram sequatur: et cum ea hereditatem immarcescibilem nanciscatur. ad Gala. iij. xxxij. quest. iij. recurat distinc. lvj. Bismael. xxij. quest. iij. quando. et capit. si ecclesia vera est. Quomodo vero et status apostolorum: martyrum: confessorum: anachoritarum: et omnium religiosorum: et virginum a sua perfectione ceciderunt quodammodo infra in secunda parte istius operis particulariter declaravi. Laboravi autem in hoc libello ad honorem dei, et sancte romane ecclesie. i. matris mee: Francisci seraphici, almi mei patris: ecclesiam in membris deuijs renouantis: utilitatem animarum in quibusdam statu vitiorum tenebris palpabilibus velatarum: et in meorum remedium peccatorum. De bene dictis benedicto christo nostro gloria assignetur. xxij. quest. iij. sicut excellentiaz. ad fi. ibi: quum enim. de minus bene dictis venia a sancta matre ecclesia detur: cuius correctioni omnia committo, cum ea tenens firmiter quod tenet, et reuens et detestans quicquid reprobat et condemnat. xxij. q. j. hec est. xxij. di. c. j. in fi. extra de sent. excom. damnamus. in fine. In principio autem istius operis. In nomine domini nostri Iesu Christi, in quo vivimus, mouemur, et sumus, incipiens. Act. xvij. xxvj. q. vij. non obseruetis. in fine. et j. ad Corin. iij. incipiens, et fundamentum meum super ipsum ponens: quia vbi fundamentum non est, edificari non potest. extra de pres. non bap. c. iij. et quia nemo christicola aliud fundamentum potest ponere, quam quod positum est, quod est christus iesus. j. ad Cor. iij. et in cle. de sum. trini. c. fidei catholice. et extra lib. vi. de electione. fundamenta. j. responso. et j. q. j. quum paulus. vnam sanctam catholicam ecclesiam romanam sponsam eius. xvij. di. ecclesie mee. confiteor, venero, et obseruo. extra de sum. tri. c. firmiter. §. vna. xxij. di. c. j. in fi. extra quam salus non est. vt predicto. §. vna. et xxij. di. qui episcopus. et j. q. j. extra. Sponsam eius legitimum, et caput dominum reuerendissimum, et sanctissimum, dominum Joannem papam. xxij. de Laturco: cuius papa tu durante, et in annum. xij. se dei gratia extendente, hoc opus in civitate Avinionensi: vbi tunc cum sua vera curia residebat, incepi: successorem almi petri apostoli, et vicarium domini nostri iesu christi. extra de transla. licet romanum pontificem. xxij. di. in nomine domini. ver. qua papa. extra lib. vi. de consti-

Submittit se auctoritate determinationi ecclesie

Vbi opus hoc factum.

tu. licet. et de rescrip. si gratiose. extra de elec. licet. vice non puri hominis: sed dei et hominis: domini iesu christi tenentes in terris. extra de transla. quanto. vere colo: profiteor: et amplector. Petrum de Corbario: apostatam fratrum minorum: quem coruinum appello: quia vt coruus de morte schismaticie diuisionis pascitur. ij. q. vij. non omnis. Et qz vt coruus fur-tive: et latro in sede Petri reledit: et locum domini pape Joannis predicti: viuentis non timuit vsurpare. vij. q. j. non furem et latronem. Et quem Ludouicus bavarus intrusus: qui se pro imperatore gerit: et pro suis sceleribus a dicto domino Joanne vero papa schismaticus: et hereticus sententialiter extitit condemnatus: in predicta sancta sede Petri intrusit: Apostolatam: qui se dicit Nicolaum quintum: quem verus papa Nicolaus: antiquus Romanus pontifex: non apostolicum: sed apostaticum: non pastorum: sed inuasorem appellat: et anathematizari decernit: qz ad literam militari tumultu: sine concordia: et canonica electione cardinalium inthronizatus fuit. lxxij. di. si quis pecunia. Et quem cum dathan et abiron schismaticis: quos viuos terra absorbit: nisi penituit: habere cenleo portionem. Aume. xvij. vij. q. j. deniqz: extra de electio. licet. cum Hiero. abominos: respuo: et detestor. ij. q. vij. non omnes. insuper Nicolaum respuo: facta nicolaitarum eum sequentium. Que christus odit: et ego odi. Apoc. ij. c. Nox nocti indicat scientiam. Psal. xvij. Bavarus cecum coruinum intrudit per potentiam: et ideo ab eo recedendum est. xvj. q. vlti. sane. Quia secundum quod continent canones sanctorum apostolorum: qui non est sanctus: non recipitur. Princeps enim immo tyrannus inthronizauit eum, quod ca. percutit crocitantem Petrum Coruinum. vnius enim corporis mystici. i. ecclesie: que est corpus christi. xxij. q. v. de liguribus. vnum est caput: dñs papa Joannes: nec duo habet ecclesie capita: quasi monstrum. ff. de verbo. sig. queret aliquis. extra de offi. ordi. quoniam. Petrus autem corbarius acephalus est: quia inobediens domino pape Joan. est. xciij. di. nulla ratione. Et quia cathedram: super quam fundata est ecclesia: nedum deserit: sed inuasit: quantum in eo fuit: in ecclesia catholica non est. xciij. di. qui cathedra. Et quadraginta cap. in prima parte istius operis: inferus annotatis: declarabo Romanam ecclesie potestatem: et domini pape Joannis predicti: et cuiuscunqz alterius legitimi romani pontificis auctoritatem: et iurisdictionem. per quos liquido apparebit Bavarum predictum infidelem: et schismaticum contra dictum dominum papam Joan. de facto: et perperam processisse.

Detestatio in petri Corbarij apostata.

Aluari

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through or ghosting.]

ALVARI PELAGII.

EPISCOPI SILVENSIS DE PLANCTU ECCLESIAE.

LIBER PRIMVS.

Quod dictus dominus Joā. electus fuit concorditer a cardinalibus ad papatum. Et tangitur qui habent papam eligere. Cap. 1.

Quod dictus dominus Joā. electus fuit concorditer a cardinalibus omnibus: papaz eligere ad quos spectat. xxij. di. in nomine domini. lxxix. dist. si quis pecunia. de elec. licet. e. tit. vbi periculum. §. hoc sacro. Et

si vnus cardinalis remaneret solus: ille papam posset eligere. ff. ad municipia. sicut municipij. §. vlti. ff. quod cuiusq; vniuer. sint. §. vlt. nota. extra de postula. gratum. lxxv. di. forte si quis. Si nullus superesset cardinalis, eligeret clerus romanus. lxxix. di. c. j. z. c. si quis ex episcopis. z. c. si quis pecuniam. z hoc tenet Ostien. extra de elec. licet. Imperator autem legitimus nedū nō Bauarus intrusus: tyrannus nullā potestātē habet se de elec. romani pōtificis intro mittendi. non obstantibus. c. lxxij. di. hadrianus papa scds. z. c. quū hadrianus. qz illud concessum fuit ad tps. z ex causa. imperatoribus. z postmodū ab ecclesia reuocātū. vt di. e. §. verū. cū c. seq. z. §. ex his. ad hec faciunt. xxvj. di. satis euidēter. v. illicitū. c. si imperator. de hac materia p Inno. ex de elec. qd sicut.

Quod in possessione papatus fuit z est idē dñs Jo. Et ibi tangitur quid operatur possessio. Cap. 2.

Quod in possessione papatus fuit, z est. z pro hoc facit. de conse. di. j. hec ergo. ibi. epō regulariter ordinato tenente ecclesiaz. Possessio etiā facti: nedū iuris plurimum operatur. extra de elec. querelaz. de causa pos. quū olim. expressus. de iure patro. consultationibus. op. c. extra de concess. preben. quum nostris. ibi z eam sicut antea possidebat. z ibi. quia talis possessio zc. z pro possessore presumitur: nec compellitur de titulo ostendere. nisi in casibus. vt legitur z nota. ij. quest. v. §. pri. z nota. extra de procurato. ex insinuatione. in glo. sed quare.

Quod a toto mundo idē Jo. habitus est pro papa. Et ibi tangit quid operatur cōis opinio. Cap. 3.

Quod a toto mundo habitus est pro papa. z creditus pro papa. pro hoc facit. C. de testa. l. j. Cōmūnis enim opinio: plurimum facit. ij. q. vij. §. verum. vbi d e hoc. ff. ad mate. l. ij. intantuz qz preiudicat veritati frequenter. extra de biga. non or. vbi de hoc in glo. hic collige. facit lex illa. ff. de offi. pre. barbarius. ff. de acquiren. hered. l. j. vbi concor. de hoc.

Quod nullū crimen priuat papā papatu: etiā heresis si vult corrigi. Et ibi tangitur qz non est a prelati obedientia ante sententiam recedendū. Cap. 4.

Quod nulluz crimen priuat papam: ipso iure: papatu: etiā heresis: si vult corrigi. vt no. xl. di. si papa. nec per consequens ab eius est obedientia ante sententiam recedendum. xxvj. di. §. hinc etiā. vbi est expressum. z. vij. qd. iij. nonne. immo. z si hereticus esset: quādiu toleratur: valet quicquid agit: etiā sententia excommunicationis: quam profert: vt no. xxij. q. j. in summa. z. xj. q. ij. cui est. facit quod legitur z no. de conse. di. ij. z dixit dominus. ibi. Non ergo reprobari voluit qz a talibus oblata sunt. z in si. glos. capit. qz z per hereticum acquiritur ecclesie. no. xxij. qd. iij. recurrat. in glo. cap. quod z not. extra de schisma. cap. pri. in glo. sic faciunt pro hoc ea que no. extra de elec. nihil. in glo. in duobus. faciunt p hoc. ff. si certum peta. eius qui in prouincia. ff. de procu. si procurator. ff. quod cum sal. ti. l. j. §. j. ff. de mino. ait pretor. C. premittitur. ff. quibus mo. vsusfru. anni. l. j. §. j. ff. vsusfru. quemadmodum cap. si vsusfructus. in princip. ff. de aqua plu. arcen. l. publico. z que notantur per Innocen. extra de schisma. capit. pri. de do. z con. ventatis.

Quod primam sedem romanam z papaz nemo in terris iudicare potest. Cap. 5.

Quod prima sedes. xxj. di. intantum. ibi: quō prima sedes non iudicabit a quoq; ix. q. ij. p3 ibi: nec

Unus cardinalis qui posset papam eligere.

Ob nullū crimen papa est deponendus: si vult corrigi.

cuius de eius licebit iudicare iudicio. Et ibi. j. nemo vnq̄ apostolico culmini, de cuius iudicio non licet retractari: manus obuias audacter intulit. z. j. ibi: nec de ei⁹ iudicio. i. romane ecclesie canones vnq̄ preceperunt iudicare: sententiamq̄ illius constituerunt non oportere dissolui: z. c. nemo iudicabit primam sedem. causam enim domini pape suo iudicio christus reseruat. c. a. e. z. q. aliozum. z. c. facta. z. c. ipsi sunt. ibi: canones. ipsam vero ad nullius commutare iudicium: nec de eius vnq̄ preceperunt iudicio iudicari. z. c. cuncta. ibi: nec cuiq̄ de eius licebit iudicare iudicio. faciunt. ij. q. v. auditum. ibi. hec autem facies. z. quod no. lxxij. di. in synodo. in glo. sed nunquid.

Quod synodus etiam vniuersalis papam presertim corrigibilem iudicare non potest. vbi tangitur q̄ plus statuit sententie solius pape. q̄ totius mundi. Et q̄ super omnia concilia generalia est. Et q̄ ipsa ab ipso: no ecouerso recipiunt potate. Cap. 6.

Quod synodus etiam vniuersalis in eum corrigibilem presertim iurisdictionem non habet, nec in eum sententiam depositionis profert: etiam in heresi: sed dicit ei: Ore tuo iudica causam tuam. vt per. c. intantum. xxj. di. nunc autem. ibi: z. dicit ei: scilicet pape synodus vniuersalis: noli audiri in nostro iudicio: sed collige in sinu tuo causam tuam rursus: Qm̄ ex te, inquit, iustifica beris, aut ex ore tuo condemnaberis. z. j. ibi: z. in arbitrio prefati pontificis tribuit iudicare iudicium suum. fa. e. di. intantum. ibi: quia ponens in celum os suuz: lingua eius transeunte super terram, excommunicationem in sanctum Leonem papam dictauit. z. xvij. di. §. hic etiā. ibi: nec antedite sedis antistitem. i. papam minoruz subiacuisse iudicio. z. ibi: epi vero in synodo presidentes cōgregata auctoritate eiusdem Symmachi. quod est notandum q̄ etiam in causa: que agitur contra papā: ipse synodum cōgregabit. dixerunt: Symmachus papa sedis apostolice presul ab huiusmodi oppositionibus impeditus, quantum ad homines respicit: sit immunis z. liber: sed causam eius totā dei iudicio referuamus. z. per. c. nemo. ix. q. ij. ibi: neq̄ ab omni clero vbi de hoc notatur q̄ concilium non potest papam iudicare. no. etiā Ostien. ex de pcel. pre. pposuit. Ad si totus mundus sentiret in aliquo negotio extra papam: q̄ sentētie pape standū esset. qd̄ verū intellige: nisi esset causa fidei. vt no. xv. dist. sicut. z. adde hic q̄ no. xxij. q. j. quocunq̄ in glo. c. Idē notatur z. expressus. iij. di. in istis. vbi Joānes tenet q̄ error p̄ncipis ius facit. ff. de supel. leg. l. ij. in si. papa eniz sup oia etiā generalia p̄cilia est: z. ab ipso ipsa recipiunt iurisdictionem: z. auctoritatem: z. licentiam congregādi se: non ipse ab eis principaliter. ij. q. vj. dudū. vbi de hoc. extra de elec. significasti. expressum. xvij. di. regula. z. c. nec licuit. z. c. multis. ad hoc facit optime. xvj. di. q̄uis. xxij. di. c. j. z. ij. q̄ diu in possessione.

Quia quandiu papa in possessione papatus est in omnibus z. ab omnibus sibi obediendus est: que expresse contra deum non sunt. Cap. 7.

Quod papatu est semper in iis: que contra deum expresse non sunt, obediendum ab omnibus. xvij. di. §. hinc etiam. ver. de clericis. xix. dist. in memoriā. z. c. nulli. c. di. contra morem. vij. q. iij. nonne. lxxj. di. si qui. in si. ibi: Peccatum igitur paganitatis in-

currit quisquis, dum christianum se asserit, sedi apostolice obedire contemnit. xi. di. nolite. ibi: Multuz eniz conuenit vt totū corpus ecclesie in hac sibi obseruatione concordet: que in de auctoritatem habet vbi dñs totius ecclesie posuit principatū. c. quis nesciat. ibi: oportet eos sequi hoc: qd̄ ecclesia romana custodit: a qua principium eos accepisse non est dubium. z. xij. di. non decet a capite membra discedere: sed iuxta scripture testimonium omnia membra caput sequantur. Nulli vero dubium q̄ apostolica ecclesia mater est omnium ecclesiarum z. c. j. sic z. vos voluntatem implete vestre matris z. c. preceptis apostolicis: non dura supbia resistat: sed p̄ obedientiaz: que a sancta romana ecclesia: z. aplica auctoritate iussa sunt: salutifere impleant. z. j. Cuius auctoritatis sanctiones in omnibus oēs teneant sacerdotes: qui noluerint ab aplice petre: super quā christus vniuersalem fundauit ecclesiaz: soliditate diuelli. xix. di. ita dñs. ibi: vt exortem se ministerij intelligeret esse diuini: qui ausus fuisset a petre soliditate recedere. xxij. di. cap. j. ibi: Fidem quippe violat qui aduersus illaz agit: que est mater fidei: z. illi contumax inuenitur: qui eaz cunctis ecclesijs non pretulisse cognoscit. faciūt ad hoc. ex de iureiu. ego. lxxij. di. tibi domino.

Quod dignitas vel iurisditio non peccat: etsi in ea residēs hō peccare valeat. Et ibi dī quo malis ministris toleratis obediendum est. Cap. 8.

Quod dignitas: vel iurisditio: vel potestas non peccat: etsi iudex: vel prelatas in ea residens: sicut homo peccare valeat. Et hoc ideo: q̄ ois iurisditio: z. dignitas de se bona est: z. a deo est. Ad Rom. xij. Non est enim potestas nisi a deo: que autem a deo sunt: ordinata sunt. z. infra. dei minister est tibi in bonum. ad hec. xj. q. ij. qui resistit. xxvj. q. v. nec mirum. vltra columnam. ibi: Nec potestas: a deo immundis spiritibus datur. xxij. q. v. p̄dest. z. c. non solum. extra de maio. z. obe. solite. extra de cens. omnis. quod autem in se sanctum: z. bonum est per malum ministrum corumpi non potest. xv. q. si. c. vlti. quod incipit: sciscitantibus. extra de coha. ele. vestra. vnde z. ratione iurisdictionis: que bona est: malis etiam prelati dominus precipitur obediri. j. q. j. non quales. ibi: Ergo imperator considera: si illos dixit audiendos: qui supra cathedram moysi sedebant: quanto potius: q̄ super cathedram petri resident existimas obaudiendos? op. facit. xix. di. secundum.

Quod sacramenta possunt cum effectu conferri per malos. Cap. 9.

Quod sacramenta per malos prelatos non preciosa ab ecclesia: nedum per bonos cum effectu z. fructu veraciter conferuntur. j. q. j. sicut christus. c. intra. cū alijs seq. vsq̄ ad. §. sed obicitur. maxime in. c. dñs declarauit. z. per. c. sciscitantibus. xv. q. vl. de cō. di. ij. vtrū. j. q. j. quod quidē dñs declarauit. c. multi. xix. di. c. ij. videndum in prima parte. c. lxxj. in principio.

Quod iurisditio per prelatos toleratos ab ecclesia veraciter exercetur. Cap. 10.

Quod ois iurisditio p̄ prelatos toleratos ab ecclesia: veraciter exercetur. xv. q. si. sciscitantib⁹. j. q. j. p̄p̄he tauti. ij. q. vj. §. si. qui incipit. sed obicit. vbi de hoc.

Quod

Conciliū nō potest iudicare papam.

Error: p̄ncipis ius facit.

In quib⁹ pape obediendum

Quod ecclesia vna est et diuisa esse non potest.
Cap. 11.

Quod vna est ecclesia semper: et diuisa esse non potest. ex de sum. tri. c. j. §. vna. xxiii. q. j. loquitur. c. omnibus. c. qm̄ vetus. c. qui dignior. ca. schisma. cum si. Et in symbolo niceno. et vnam sanctam catholicam ecclesiam. xxvi. di. c. acutius. de conse. di. iiii. prima. c. est veritas. et di. j. ecclesia. et in extrauaganti bonifacii: quam expono inferius parte. j. c. vi. vnam sanctam catholicam. vii. q. j. nouatianus.

Quod vnus dei vicarius est in terris. Et ibidem de schismaticis et intrusis. Cap. 12.

Quod vnus dei vicarius est in terris, qui est caput ecclesie loco christi. vii. q. j. factus est. ibi: quuz fabiani locus. i. quum locus petri, et gradus cathedre sacerdotalis vacaret, quo occupato. glo. i. canonicè sumpto, adde, et possessio, et de dei voluntate, atq; omnium nostrorum consensione confirmato, quisquis iam eps fieri voluerit, foris fiat necesse est, nec habet ecclesiasticam ordinationem, qui ecclesie non tenet vnitatem: et infra profanus est: foris est: alienus est. Et quum post primū esse non possit quisquis post vnū, qui solus esse debet: factus est iam, non scds ille, s; nullus est. et c. nouatianus. ibi: et quum sit a christo vna ecclesia per totum mundum in multa membra diuisa. Item epatus vnus. et j. Ille post dei traditionem post connerā: et vbiq; pinctā catholice ecclesie vnitatem humanam. i. carnalem, et diuisam conatur ecclesiam facere. et j. Nesciens schismaticos semper inter initia feruere, incrementa vero habere non possunt: nec augere qd̄ illicite ceperint, sed statim cum praua sua emulatione deficere. que duo. c. optime, et valide percipiunt caput draconis petri de corbaria intrusi schismatici. ad idem per eundem Cyprianum. xxiii. q. j. di. didicimus. ibi: Ecclesia vna est, que vna intus et extra esse non potest. si enim apud nouatianuz est: apud Cornelium non fuit. Si vero apud Cornelium non fuit: qui Fabiano epo legitima ordinatione successit. et j. Nouatianus in ecclesia non est: nec eps cōputari potest: qui euangelica et apostolica traditione contempta, nemini succedens a seipso ortus est. habere namq; aut tenere ecclesiam non potest: qui ordinatus in ecclesia non est. et c. pudenda. in fi. vbi Be-lasius et Aug. aiunt. Qd̄ si nullo modo potest dici ecclesia, in qua schisma est: restat vt qm̄ ecclesia nulla esse non potest, ea sit, quam in aplice sedis per successiones epoz radice cōstitutam nullos hoium malitia, etiā si, nota excludere possit: sed pro temporis ratione toleranda iudicetur: nec villo modo valeat extinguere. que etiam duo ista capitula corpus predicti petri corbarij tabidum destrunt, et eneruant. et c. loquitur. ibi: Ab vno incipientem. et j. diuisionem vnitatis non capit. et in fin vnum tamen caput est et c. ad idem. xix. distin. ita dominus. extra de elec. fundamenta. lib. vi. xxi. distin. quamuis.

Papa habet iurisdictionem vniuersalem in toto mundo in spiritualibus et temporalibus: licet iurisdictionem temporalē per principes mundi, et alios suos rectores, in suis specialibus terris debeat exercere. Cap. 13.

Quod iurisdictionem habet vniuersalem in toto

mundo papa nedum in spiritualibus: sed temporalibus: licet executionem gladij tpalis, et iurisdictionis per filiū suū legitimū imperatorē, quuz fuerit: tanq; p̄ aduocatū, et defensorē ecclesie: et per alios reges et mundi principes: et in patrimonio sancti petri, et in regno Sicilie, quod est regnuz ecclesie, et patrimonium. xciij. di. valde. x. q. iiii. relatum. extra de re iudi. ad apostolicē. lib. vi. et in alijs terris ecclesie eam per suos rectores debeat exercere: q; sicut vnus christi sacerdos et rex dñs oium: sic vnus eius in terris, et in omnibus vicarius generalis. ad hoc Hierē. j. Ecce constitui te hodie super gentes et super regna et c. Hieremias autem sacerdos fuit typus pape sic argu-mentatur Inno. iij. ex de ma. et obe. solite. §. nos autem. ibi: Ut alienum a suo demonstraret ouili: qui petrum, et successores ipsius magistros non cognosceret, et pastores. pastores autem accipiuntur a christo pro dñs oium. Jo. x. et j. Quodcumq; ligaueris super terram et c. Mat. xvi. j. Cor. xv. Heb. ij. et dicto. c. solite. nihil excipiens, qui dixit quodcumq;. xxi. dist. clericos. ibi: Antea autē pontifices, et reges erāt et c. ps. xcvij. Et samuel inter eos: qui inuocant nomē ei. Item samuel inuocato: nois dñi: licet nō sacerdos: figurans papā: pplm̄ israel cunctis diebus suis iudicauit: et rexit israel. j. Reg. vij. ad fi. Item melchisedech sacerdos dei altissimi rex salē. i. hierusalem fuit. Gen. xiiij. vltra mediū: q; typū christi tenuit. ps. cix. Tu es sacerdos in eternū. et sic pape vicarij christi. extra de transla. quanto. Item Moyles sacerdos. ps. xcvij. Moyles, et Aaron in sacerdotibus eius. xxi. di. c. ij. et no. xxi. di. §. j. et lxxvi. di. poro. qui gerit personam christi. de pe. di. iij. inter hec. et rexit in tota vita sua pplm̄ israel. Exo. vij. ibi: Ecce constitui te deū Pharaonis. et papa deus est imperatoris. Exo. xvij. ad mediū. ibi: Altera autē die sedit moyses vt iudicaret pplm̄. et quasi per totum librum Exo. facit extra qui si. sint leg. per venerabiles. §. rationibus. ibi. q; sicut in Dent. continetur. xvij. c. si difficile et ambiguum et c. et §. sane. vbi se papa primū sacerdotē vicarij christi summi sacerdotis vocat. et cardinales sibi adhiētes sacerdotes leuitici generis: quoz consilio iudicat oēm causaz criminalē: ciuile: et mistā: vt exponitur. in. §. sunt aut. Itē facit ap̄s per hec dicens. j. ad Cor. vi. nescitis qm̄ angelos indicabimus. i. sacerdotes. xxxvi. di. §. ecce iudicabim. quāto magis secularia? sic etiā inducit ap̄s ab Inno. iij. in p̄di. c. p̄ venerabile. §. sunt at. in fi. ad hoc. xi. q. j. relatu. Itē ap̄s j. ad Cor. vi. et xi. q. j. §. ex his oibus. dicit q; ecclesia, quū hz iudicia secularia: p̄stituit p̄ceptibiles. i. laicos s̄m Archi. qui de spiritualibus nō curāt ad iudicandū: ergo de tpalibus se intromittit. Itē gladius tpalis. gladius petri est. Mat. xxvi. Conuerte gladiū tuū in vaginā tuā. dicit. et xxii. q. j. §. j. Itē in familia christi duo gladij erant. Luce. xxij. ibi: Ecce duo gladij hic. p̄ quos s̄m doctores duplex iuridictio intelligit. vt no. extra de iudi. nouit. in gl. pro hoc facit. x. di. suscipitis. ibi. q; lex christi sacerdotali vos subijcit potestati: atq; istis tribunalibus subdit. j. q. iij. q; p̄sulatus. Q; p̄sulat? nri, qd̄ bene noscitur magisteriū: nō solū de sacerdotū, verū et de seculariū vtilitatibus d; esse sollicitū. xxi. di. oēs. ibi: q; beato eterne vite clauigero terreni simul: et celesti imperij iura cōmiserit: quum dixit: pascite oues meas. Joan. vlti. et ex de elec. significasti. per que verba christus petrum fecit pastorem: et prelatus mundi. vt no. xxi. di. in no. uo. in gl. j. et l. di. cōsiderandū. in gl. vlt. et p. c. signifi-

Regnuz Sicilie est regnum ecclesie.

Authoritatis ap̄s in tpalibus, et spiritualibus exempla.

Papa iudicat oēs causam.

Papapo
test pna
re iperato
re iperio,
z reges re
gno.

casti. in gl. per hec hec distinguens inter has oues, z alias clericos vel seculares. extra de maio. z obe. solite. §. nos autem. ibi: Non distinguens zc. z Adat. xvj. quodcunq; ligaueris zc. xxiiij. qd. j. quodcunq; nihil excipiens qui dixit quodcunq; vt pre. §. nos autem. in fi. z extra de pnuile. qz. circa. c. fi. Item papa pnuat reges regnis: z imperatorem imperio. xv. q. vj. alius extra de elec. venerabile. xvj. di. duo sunt. c. si imperator. z in clemen. de iureiu. romani principes. z extra de re iudi. ad apostolica. lib. vi. Item imperator pape iuramentum fidelitatis prestat. lxiiij. di. tibi dno. z in clemen. pre. c. romani principes. Item papa se de hereditate teporali intromittit. ex qui fi. sint legi. c. j. xx. q. iij. presens. Item, quum anime corporibus sunt preciosiores: z spiritualia temporalibus digniora. extra de ma. z obe. solite. §. quod autem. z xxiiij. q. iij. si habes. xxviiij. di. sedulo. cui ergo commissis sunt anime z spiritualia: multo potius res sunt: z corpora committenda. sic arguit canon apostolicus. xi. q. j. precipimus. Teporalia accessoria sunt ad spiritum. Adat. xvj. Nec omnia: scilicet temporalia adijciuntur vobis, sed accessoria naturam habent principale sequendi. extra de offi. dele. prudentia. §. sexta. ver explorati. ex de dote post diuor. re. de prudentia. ex de reg. iur. accessoriu. lib. vj. Item christus utroq; gladio vsus est: vt legitur: z no. x. di. qm. sed constituens petrum suum vicarium, non diuisit ei iurisdictione: qua habebat: veru intelligitur concessisse eaz sibi plenarie: vt habebat: p hoc bene facit. extra de pnuile. qz. circa. ibi: Quum non excepit: z potuerit excepisse. ff. de offi. prefec. v. b. l. j. §. iij. xi. q. ij. cognouimus. in fi. extra de in. pa. ex literis. faciunt que no. p gar. ex de elec. vt circa. li. vj. z que no. extra de tralla. inter corporalia. in glo. c. quod ad fi. ibi: consuevit dici. Item papa vicarius non puri hominis: sed dei est. ex de transla. quanto. ver. non enim. z ex de iudi. nouit. ver. quum enim: sed dno est terra z plenitudo eius. ps. xxiiij. di. viij. quo iure. ergo z pape est terra z plenitudo eius. Item: sicut vnus deus z vna fides ita z vnus dei vicarius: vt supra dictum est: sicq; z vna iurisditio primaria capitis: a qua omnis iurisditio necesse est vt emanet. op. c. xxiiij. q. j. loquitur. Item imperatores pagani: z idololatre nunq; iuste possederunt: accipiendo iustitiam theologice: vel diuine: z pro hoc facit glo. posita. xxviiij. q. j. §. ex his. in glo. non z expressum. xxiiij. q. j. §. sed videtur. qz qui sub deo oium dno vere non est: sed contra eum est p idololatriam: vel heresim: nihil sub eo vere possidere potest. xxiiij. q. vj. si de rebus. z c. per. c. quo iure. regna ergo idololatrarum, z paganor deuz vere non colentium: ad ecclesiam: cuius tn antea erant: licet per eos occupata: non immerito redierunt: vt. xxiiij. q. vj. c. j. ibi: Iure diuino: quo cuncta iustoz sunt: z infra. z ideo falso appellatis vestras: quas nec iuste possidetis. z j. quum scriptum legatis. Labores impioz iusti edent. z pre. c. si de rebus. ibi: Ad oes impios: z iniquos illa vox dno valet. Auferetur a vobis regnum dei: z dabitur genti facienti iustitia. Adat. xxj. ad fi. Eccl. x. Regnum a gente in gentem transferretur pp iniustitias: z iniurias: z contumelias: ac diuersos dolos. z j. Sedes ducum superboz destruxit deus: z sedere fecit mites pro eis. Item ibi in. c. si de rebus. Labores impioz iusti edent. z j. aliogn. z ipsi iudei: a quibus ablatuz est regnum sim verba dno Adat. xxj. z datum est genti facienti iustitia: posunt obijcere aliene rei occupantis: qz christi eccles-

Iure diuini
no omnia
sunt iustorum.

sia possidet: vbi persecutores christi pat. regnabant. z xxiiij. q. vj. quemadmodum. ibi: Iusti tulerunt spolia impioz. Sap. x. z ibi: si corpus christi: z ecclesia. iij. q. iij. engeldrudā. tollet spolia impioz: z corpori christi thesaurizantur diuitie impioz. Quia aut pol fideant pagani regna: z iurisdictiones no. per Inno. z Ostien. plene extra de vo. z vo. re. quod super his. Item ratio vna Joan. qua imperator non possit reuocare donationes factam ecclesie per suos predecesores est quia dedit ecclesie q antea erant sua. vt no. lxiiij. di. ego Ludouicus. in glo. j. facit pro hoc. xxiiij. q. v. §. hinc notandum. ibi: Da dno: hoc est data sibi pronuntia: ethiopia: z egyptum. similis expositio. ff. de testa. heredes palam. §. si quid. adde quod scripti. in c. xliij. ver. ceterum. z j. in. ij. parte in c. xxx. in ver. xij. z facit quod no. lxiiij. di. in synodo. in gl. bi. Sicut eni filij Israel: semen Abraam: cui dno pmiserat: semini tuo dabo terram hanc possederunt terras chanaanor: sic ecclesia terras paganor. xxiiij. q. v. §. hinc notandum. Item ecclesia publicat bona laicoz. lxiiij. di. hadrinus. j. in fi. qnq; deponit laicos a dignitatibus. xxiiij. q. v. preceptum. extra lib. vj. de homi. pro humani. Item notat Laurentius. x. di. qm. q papa vtrunq; habet gladius. z q oportet cedere nullum imperatorem rite exercuisse gladius, qui illum non accepit a romana ecclesia, presertim postq; christus concessit iura vtriusq; imperij beato petro. qd intelligens constantinus in resignatione regalium: resignauit beato sylvestro gladium: ostendens non legitime vsum fuisse gladij potestate: nec legitime se habuisse: quuz ab ecclesia non recepit. vt habetur in chronicis. Item dno: qui creatur oia per seipsum: rexit oia: z hoi: que fecit: dedit precepta. vt Gen. ij. Ex oi ligno: zc. z peccantibus penas imposuit. Gene. iij. sicut apparuit in cayn. Genes. iij. z lamech. xxxj. q. j. quo. z sic vsq; ad Noe p se rexit. A tepore Noe cepit deus creaturas suas regere p ministros: quoz primus Noe: de quo, q fuerit rector populi: ex eo apparet q sibi dno gubernatione a ce: p qua ecclesia significat. xxiiij. q. j. qm. z in extrauaganti bonifatij vnam. commisit. Gen. vj. vj. z qz legem dedit noe subditis. Gen. ix. z licet non legatur sacerdos fuisse: officium tn exercuit sacerdotis statuz post egressum arce anteq; leges populo daret. Gene. viij. Edificauit aut Noe altare dno: qd est officiu sacerdotis. Dis enim pontifex ad offerenduz munera, z hostias cōstituitur. Ad Heb. viij. sicut Layn, z Abel primo fecerant. In hac aut vicaria successerūt patriarche. iudices, reges, sacerdotes, z alij, qui pro tempore fuerunt in regimine populi iudeoz: z sic durauit vsq; ad christuz: qui fuit naturalis dno, z rex no ster. de quo. ps. lxxj. Deus iudiciū tuū regi da. z ipse Iesus Christus vicarium suum constituit petrum, z successores eius: qn ei dedit clauis regni celorum. Adat. xvj. qn dixit ei: Pasce oues meas. Jo. vlti. qz non debebat: nec poterat ecclesia sponsa christi sine vicario remanere. extra lib. vj. de homi. pro humani. z di. xl. c. j. z hec est ratio, quare se de regimine teporalium intromittit, bz Innocen. qui ita no. extra de fo. compe. licet. Item notat Lau. x. di. qm. quum ex vnctione demum sunt reges: que a nullo: nisi a sacerdote haberi potest: vt saul: z dauid, qui a samuele vncti sunt. j. Reg. x. z xvj. z ex de elec. venerabilem. liquet omnem principē regnoz a iudice ecclesie confirmationem: z executionem exequi: vt per. c. venerabilem. Item tenet Ostien. q quis iurisdictiones sint

De iuris
ditione is
piorum.

Noe fun
ctus est of
ficio sacer
dotis

distincte

Imperium
translatum
a grecis
ad germa-
nos.

distincte quoad executionem: tamen imperator ab ecclesia romana, in persona magnifici Caroli, a grecis imperium transiit in germanos: et papa ipsum confirmat, inungit, et coronat, approbat, reprobat, et deponit: ut patet per. c. venerabilem. §. j. z. ij. et electores, qui potestatem eligendi imperatorem habent, illam potestatem ab ecclesia habent. ut per. c. venerabilem. §. verum. ver. presertim. quuz ad eos ius, et potestas huiusmodi ab apostolica sede puenierint. z in clementina de iureiur. romani principes. j. responso. ibi: Et a qua ad ceteros eorum principes ius, et potestas eligendi regem in imperatorem postmodum promouendum peruenit. De superioritate autem, et potentia domini pape circa imperium ibi satis. et in alia clemen. de re iudi. pastoralis. Et qz vacante imperio succedit ecclesia. extra de for. compe. licet. z de elec. quum inter vniuersales. Item tenet Ostien. qz, quum dominus dixit petro: Tibi dabo clauces regni celorum: non dicit clauem: sed clauces: scilicet duas. vnā: qua claudat et aperiat: z liget et absoluat quoad spiritalia. aliā, qua vratur quoad temporalia. xl. di. c. j. xxi. di. §. j. per. c. venerabilem. §. rationibus. facit opti. arg. xvi. di. constantinus. que palea est: sed ecclesia habet pro grano. Quum enim vnum corpus sumus in christo, et vnus spiritus, et vna spes vocatio nis nostre, vnus deus, et vna fides, vnum baptisma, vnus deus. ad Ephe. iij. extra de summa trini. c. j. §. ad hunc. et in clemen. de excels. prel. frequens. §. verum. et de senten. exco. frequentat. §. j. in clemen. pro monstro esset qz duo capita haberemus: ut supra in prohemio. in si. dictum est. extra de offi. ordi. quonia. Hanc veritatem tenuit Ostien. vt no. in summa que dicitur copiosa. extra qui filij sint legi. §. qualiter et a quo. Item notat Innocen. extra de iureiur. ego. sus. per verbo papatum. i. principatum tam in spiritalibus. quam in temporalibus. Item Mat. vlt. dicit christus. Data est mihi omnis potestas in celo, et in terra. sed papa, eisi veri dei vicarius sit in terris. vt extra de transla. quanto non tamen habet vicariāz, nisi sicut dei hominis. nam in quantum christus deus est. semper etiā in terra est, quia deus omnia implet. Hier. xxiij. Celum et terram ego impleo. nec vicario opus esset: sed in quantum verus homo est, ascensurus ad patrem, ne gregem suum absqz pastore dimittere. curam eius petro, z suis successoribus dereliquit. extra lib. vj. de homici. pro humani. j. responso. in verbis autem predictis: Data est, et sicut verus homo loquitur filius dei: quia sicut deus semper eandem potestatem habuit, quam pater. vnde Athanasius: Omnipotens pater: omnipotens filius et. extra de sum. trini. c. j. responso. j. Item dicit, omnis. ergo nihil excipit. j. Corin. xv. Heb. ij. xix. di. si romanorum. cum si. Itē, in terra. ergo vicarius eius in terris: omnis papa habet omnem potestatem in terra, quam habuit christus. neduz sicut verus deus sed sicut verus homo. pro hoc facit quod Zacharias ait de christo. cap. ix. potestas ei⁹ a mari vsqz ad mare. et p. l. lxxj. z dominabitur a mari vsqz ad mare. vnde et Eccl. iasticus loquens de potestate papali. ait Ecclesi. xvij. Dedit illi deus potestatem eorum, que sunt super terram. papa enim successor est in hoc ade primi hominis. antonomatice enim et typice formauit deus filius ad imaginem suam et similitudinem papaz vicarium suum. Genes. j. Vere enim papa representat christum in terris: vt qui videt eum oculo contemp. latiuo z fideli: videat et christus. vnde et propterea

dixit petro: Matth. xvi. Tu es petrus: dicitus a me petra et. xxi. di. in nouo. et. xix. dist. ita dominus. ibi. Hunc enim in consortiuz in diuinitate vnitate assumptum id quod ipse erat: id est ab eo quod ipse erat. s. petra (voluit enim vocari petrum) dominus voluit nominari. ad idē. extra de elec. fundamenta. j. responso. lib. vj. vnde fm hoc papa non est homo simpliciter: sed deus id est vicarius dei: vt. e. c. fundamenta. §. ne autem. ver. ipsaqz romani pontificis vicarij dei. et cap. vbi periculum. eo. c. lib. vj. §. ceterum. et extra vt ecclesia. benefi. vt nostrum. et de transla. quanto. cum si. Item christus etiam in quātum homo rex fuit. sic enim de eo dictū est Zach. ix. Ecce rex tuus. et Mat. xxi. z xxvii. z Luce. xxiii. et eius titulus positus per pilatum: Iesus Nazarenus rex iudeorum. Jo. xix. ps. lxxj. Deus iudicium tuuz regi da. et Luc. j. Et regnabit in domo Jacob. Dan. ij. ad si. Suscitabit de⁹ regnum celi. Sed istius regni vniuersalis imperator vicarius christi non est: quia non sunt duo vicarij: vt superius est probatum: ergo papa vicarius est: qz alius vicarius non est: et regnum mundi sine vicario dei non est. Hanc autem veritatem qz vtranqz potestatem papa habeat: licet executionem gladij temporalis alteri committere teneatur: prout communiter tenetur ad glof. ordina. extra qui filij sint legit. causam. qz. ij. et extra de indi. nouit. Huic iunge que dixi infra in cap. xxvii. z. xl. z. lx. ver. expono extra uasgantem bonifatij: vnam sanctam.

Dapand
soluz christi
si: sed et
di vicarij

Quod omnis creatura per papam valeat
iudicari. Cap. 14.

Quod omnis creatura per euz valeat iudicari et ipse a nulla in terris: etiam vniuersali concilio: vt no. ij. quest. v. mandastis. et de hoc supra. iij. z. iij. cap. hoc probatur. ix. quest. ij. patet. cap. nemo. cap. aliorum. cap. facta. cap. cuncta. xvij. dist. §. hinc etiaz. xxi. dist. submittitur. cum duobus cap. sequen.

Quod nullus in terris potest appellare a papa nisi ad eum male informatum. Cap. 15.

Ad nullus in terris a suo iudicio: et sententia ex certa scientia lata: nisi ad deum valeat appellare. ix. q. ij. ipsi sunt canones. z. c. cūcta. et no. ij. q. vj. in summa. ad si. quia de minori ad maiorem appellatur. ij. q. vj. anteriorū. z. c. de ap. precipimus. Sed papa superiorē non habet nisi deum. ix. q. ij. alioz. ex de elec. licet. in si. Crederē tñ qz a papa male informato posset appellari ad eum bene informandum. ad hoc op. c. immo expressum. xxxv. q. ix. sententiaz. cū duobus. c. pre. extra de ressi. in integrum. quum ex literis §. nos igitur. Quum enim papa, vt homo peccare possit: et decipi. extra de senten. excom. a nobis. ij. de pe. di. ij. si enim inquit. nec papam debet pudere suuz errorem corrigere: qui positus est errores corrigere aliorum: ne vnde iura nascuntur: nascantur iniurie. xj. q. j. peruenit. C. vnde vi. meminert. ij. q. vj. nos si. et extra de accusa. in qui. z denun. qualiter. j. z faciūt que no. ibi in glo. no. Pro hoc facit quod legitur de magno Alexandro monarcha orientis: qz semel condemnauit ad mortem suam quendam militem furorē repletus: a qua sententia appellauit miles ad imperatorem. Cui alexander: nunquid ego imperator non sum: Cui miles: Non: quia imperator nō fuerit. pp quod alexander imperator sententia reuocauit.

Appella-
re licet ad
papaz me-
lius infor-
manduz.

Papa est
vicarius
christi in
quantum
homo.

uit contra eum latam. dicens verum dicit. facit op.
xj. q. ij. quum apud thessalonicam.

Quod ecclesia errare non potest. Cap. 16.

Quod ecclesia vniuersalis errare non potest, nisi in membris corruptis. xxij. q. j. a recta. vbi de hoc. c. in sede. c. hec est. z. xij. di. ita dominus. z. in gl. j. vitia. vbi de hoc. z. xij. di. q. i. q. z. pro fide eius christus orat, qui est eius caput. Luc. xij. xxi. di. s. j. prope si. pater semper audit, z. exaudit orantem filium. Joa. xj. Pater gratias ago tibi, quoniam audisti me. ego autem sciebam qd semper me audis.

Quod plus potest papa in ijs solus que non sunt contra capitulos fidei z sacramenta: qz tota alia ecclesia. Cap. 17.

Quod plus potest papa solus in ijs, que no sunt contra capitulos fidei, z adiacentia eis, z sacramenta, quam tota ecclesia catholica, z concilia seorsum. de hoc no. ix. q. ij. nemo. in gl. c. z. xv. di. sicut. in glo. videtur. qz omnis iurisdictio ab eo: ipse autez immediate ipsam a deo recipit. xj. di. q. i. q. i. di. omnes. ex de elec. significasti. de hoc etiam. s. tactum est. in. vi. c.

Quod papa a deo recipit immediate potestatem. Cap. 18.

Quod papa non intrusus a deo recipit potestatem post electionem suam, non a concilijs, vel electoribus: licet sibi ius in papatu ex electione canonica acquiratur. vt supra. c. ij. dictum est. z. extra de elec. licet. ibi. Ille absqz vlla exceptione ab vniuersali ecclesia roma. pon. habeatur zc. z. facit quod no. in cillo, licet. in. vlt. gl. de hoc infra. cap. xxxij.

Quod ecclesia non potest esse nulla: etiaz multiplex ibi ratio assignatur. Cap. 19.

Quod romana ecclesia non potest esse nulla, nec diuisa. vt. xxij. q. j. pudenda. quia impossibile est qd fides petri deficiat vsqz ad diez iudicij: pro quo christus (ne deficeret) orauit Luc. xij. vide supra. c. xj. xj. di. s. j. in fi. z. ad. xj. quia electi non deficient. ad. xj. in quibus ecclesia est realiter. de conf. di. iij. queris. z. quia dñs vsqz ad consummationem seculi cum ecclesia, que est corpus suum mysticu. xxij. q. ij. pro membris erit. ad. vlt. z. quia oportet impleri ruinas angelorum ex ista ecclesia militari, alias no deficiet. Psal. cix. implebit ruinas. de conf. di. j. hi duo. z. de hoc supra in. xj. cap.

Quod vacante papatu nullus succedit pape in iurisdictione. Cap. 20.

Quod vacante papatu, nullus succedit pape in iurisdictione, etia cetus cardinalium: nisi in minimis, z quibusdam. excommunicare autem videtur posse, vel anathematizare cetus cardinalium, vacante papatu. lxix. di. si quis pecunia. per quod. cap. dicebat. Ostien. magnam esse potestatem cardinalium vacante curia. vt de hoc plene no. extra de pe. z. re. quij. ex eo. in fi. z. no. Joan. Andree. extra de schis. ad succidēdos. lib. vj. que reuocata est per benedictū. v. qui fuit frater predicator. no. etiam de hoc. lxix. distinc. nul-

lus pontifice. hodie. extra in clementina de electio-
ne. ne romam.

Quod papa transfert imperiuz: cofirmat electū in imperatorem: inungit z coronat z deponit. Cap. 21.

Quod papa transfert imperiuz, z confirmat in imperatorem electum canonice, inungit, z coronat, z contumaces, z persecutore ecclesie imperio priuat. xv. q. vj. alius item. vbi de hoc. extra de elec. venerabilem. vbi de hoc. z. de re iudic. ad apostolice. vbi de hoc. z. supra de hoc dictum est in. xij. cap.

Quod imperator non potest synodum congregare: nec papam nec clericos iudicare. Cap. 22.

Quod imperator, quantumuis catholicus, nec particularem, nec generalem congregare potest synodum, nec in aliquo capitulo etiam heresis papā, aut clericos iudicare. ad hoc. ij. q. v. mandastis. xvij. di. s. hinc etiam. ad quod facit quod ibi no. in glo. isti epi scopi. xvj. di. saris euidenter. c. quis dubitat. c. si imperator. c. nunqz. cap. vbi naz. facit quod no. ij. q. vj. nos si. xj. q. j. continua. z. c. sacerdotibus. in glof. xj. dist. inferior. ix. q. ij. nemo. ibi: neqz enim ab Augusto. z. hoc supra tactum est. in. v. cap.

Nullus extra ecclesiam saluatur. Cap. 23.

Quod extra vnam ecclesiam militantem, z eius obedientiam nullus saluatur, etiam martyr pro christi nomine, si sit in schismate constitutus. xxij. quest. iij. si quis a catholica. xj. quest. j. vide. xxij. quest. j. vbi sana. cap. heretici. cap. schisma. cap. didicimus. cap. pitu. qui cunqz. cap. quoniam verus. cap. omnibus. extra de here. firmiter. vbi de hoc. extra de sum. tri. ni. firmiter. s. vna. Jude. capit. vnico. hi sunt, qui segregant semetipfos, animales, spiritum non habentes. vbi Bernar. Clarenallen. Videre est animam hominis, quemadmodum vniuersa corporis membra viuificet coherentia sibi: separa igitur quod vis a iunctura ceterorum, z vide an deinde viuificet illud. sic est omnis, qui dicit anathema Jesu: qz anathema separatis. iij. quest. iij. engelrudam. est, sic est, inquam, omnis, qui ab vnitare recedit: nec dubites, quam ab eo recesserit spiritus vite. hoc est exp. assum. xxij. quest. vj. quemadmodum, in principio. vide supra capitulo vndecimo.

Quod qui non habet papam pro capite: nec Christum habet. Cap. 24.

Quod qui non habet papam pro capite, non habet caput christum, nec est viuum membrum de corpore eius mystico, ecclesia scilicet catholica militante, nec per consequens inuuant tale quecunqz, z quā tacunqz bona agit ad vitam. ad hoc. xj. distinc. nolite. ibi: Adultum enim conuenit vt totum corpus ecclesie in hac sibi obseruatione concordet, que inde auctoritatem habet, vbi dominus totius ecclesie posuit principatum. ad. xvj. z. capitu. quis nesciat. xj. distinc. non decet. Non decet a capite membra discedere, sed iuxta scripture testimonium. Zach. xij. in fin. omnia membra caput sequantur. de consecra. dist. iij. celebritatem. in autē. de ecclesiast. tit. in prin. xj. di. preceptis. xix. dist. ita dominus. ibi: Et ab

Papa ri-
te electus
recipit po-
testatem
a deo.

Ecclesia
realiter est
in electis.

Vacante
papatu, in
iurisdictione
generalis no
remanet
apud ali-
quem, vel
aliquos.

Sētentia
sancti ber-
nardi.

ipso, quali quodam capite, dona sua velut in corpus omne diffunderet. extra li. vi. de elect. fundamenta. j. rñso. xliij. di. qui cathedra. j. q. j. in ecclesia dei. z. c. vide. de. de. pe. di. iij. c. si quis autem non habens charitas. rez. extra de homici. pro humani. j. rñso. li. vi. extra de prescrip. quum non liceat. extra de his, que si. a pla. nouit. di. viij. que contra mores. extra de spon. duo. c. vlti. xxiiij. q. viij. quemadmodum. xxiiij. q. j. quicumq; ab vnitare. xxiiij. q. j. §. si autem. predicte concor. referende sunt ad diuersas particulas, in proximo cap. comprehensas.

Quod nullus excusatur aliqua causa discedens ab obedientia pape. Cap. 25.

Quod nullus excusatur ignorantia, vel timore, multo minus prece, vel precio, odio: vel amore: discedens ab obedientia pape vel ecclesie vnitare. ad hec. xx. di. si decreta. xij. q. ij. qui z diuinis. vbi de hoc no. xvj. di. q. dicitis. vbi de hoc etiam no. facit op. xj. di. quis nesciat. xxviiij. di. c. j. vbi de hoc. c. qui ea. Contra timorem. de conf. di. iij. eos quos. xxvii. q. v. ita ne. xxvii. q. ij. lotharius. ibi: Quum nec occisores corporis sint timendi contra iustitiam hominem impellentes: z quod precedit: In hoc certe magis reprehensibilem se ostendit: in quo amor dei amori mundi postposuit. xj. q. iij. quisquis metu. c. non soluz. c. nolite. ex quod metus causa. sacris. facit quod no. ex de excel. pre. tanta. in gl. propter hoc. Contra corruptionem precij: precis: odij: vel amoris. xj. q. iij. quatuor.

Quod semper presumere debemus pro sententijs prelatorum maxime pape. Cap. 26.

Quod semp debemus presumere: z credere qd sententie prelatorum: iudicium: z rectorum: sed precipue dñi pape iuste sint: z canonicè promulgentur. ad hec extra de senten. z re iudi. quum inter vos. §. si. z. c. sic cut nobis. in si. ibi. Propter auctoritatem iudicialiam presumi debet omnia legitime processissa. extra de elec. bone. j. §. contra legati. c. extra de resti. spoli. conquerente. ibi per Inno. extra de proba. post celsionem. ff. de publi. quicumq; ff. de iusti. z iure. l. pen. ver. pretor. xj. q. iij. absit. Absit vt quicq; finistrum de his arbitremur: qui apostolico gradui succedentes: christi corpus sacro ore consciunt. facit opti. e. qd. si episcopus forte. xl. distin. c. j. ij. q. vj. hoc etiam placuit. xvij. q. iij. §. qui autez. faciunt pro isto. c. que no. per. c. j. xl. distin.

Quod in dubio sunt seruande. Cap. 27.

Quod per consequens semper in dubio sunt timende: z seruande: z a nemine violande: sed in reuerentia habende sicut ab ore petri clauigeri prolate: etiam si durum quid contineant: vel difficile sercepro peccato. c. distin. contra morem. in prin. xxiiij. qd. j. quid culpatur. in fin. ij. quest. vij. sacerdotes. xix. di. in memoriam. vbi de hoc. xj. q. iij. sententia. c. quid ergo. c. si is qui.

Quod non excusatur aliquis discedens ab obedientia pape propter multitudinem. Cap. 28.

Quod non excusatur discedens ab obedientia pape propter multitudinem: etiam si totus mundus dis-

cederet: preter discedentes. c. ad hec. ij. q. j. multi. ibi. in fin. Non minus ardebunt qui cum multis ardebunt. z multitudo onerosa nihil habet honesti. in autē. de refer. ad si. coll. ij. z vox populi vana audienda non est. C. de penis. de cu. l. filij. z populus docendus est: non sequendus. l. ij. di. docendus. z. l. xvj. di. c. miramur. in prin. extra de excels. pre. ex literis. ad mediū. ibi: Auditis quantus est clamor populi: z c. extra de elec. c. ij. op. c. de pe. di. vj. c. j. in si. ibi: Quum tot sint qui labuntur: vt pristinam dignitatem ex auctoritate defendant: z quasi vsum peccandi sibi faciant: rescindenda est spes ista. facit. xviiij. q. ij. si quis abbas. in si. ibi. Etiam: si omnis congregatio vicijs consentiens suis: z c.

Quod vnum est consistorium christi z pape. Cap. 29.

Quod vnum est consistorium: z tribunal christi: z pape in terris. c. ad hoc extra de appel. l. romana. j. rñso. li. vj. est eniz dei vicarius in terris: qd eius vices tenet. extra vt ee. bene. c. j. de trāssa. quanto. Distē. non super verbo veri dei vicem gerit. ergo consistorium dei: z pape idem est censendum per iura pre. z in ligādo: z in soluendo: quicquid agit: clauē non errante. z sic intelligitur. xxiiij. q. j. quicq; z breuiter: excepto peccato: quasi omnia de iure potest: vt deus: fm enz. sed de hoc latius infra dicam. xij. dist. ita dñs. quum eniz christus sit caput ecclesie. ad Col. j. Eph. j. extra de sacra vnc. c. j. §. sed ver. loco eius recedentis. z in sede eius dñs papa pro capite. extra li. vi. de homici. pro humani. j. rñso. ad hoc facit. l. xviiij. di. quozuz vices. z christum audit qui papam audit. Athath. x. z Luc. x. z qui papam legatum eius vicarium spernit: z ipsum christum spernit. xxj. di. in nouo. viij. q. j. qui vos. xvij. di. nobilissimus.

Quod bauarus schismaticus habuit dominum papam Jo. pro vero papa. Cap. 30.

Quod bauarus tyrannus: qui se pro imperatore gerit: habuit dñm papam Joannem. xxij. p vero papa vocando ipsuz papam: z ab eo: sicut a vero papa confirmationem: vnctionem: z coronationem: in suis literis: z per suos procuratores petēdo: z aliquo tpe eius literis obediendo. de quo. §. in prohemo. z. j. e. z. j. e. xxvii. litera Cc. ver. qd autem bauarus. late. z c. xxvii. litera a: per totum. pro hoc facit: qd filius exheredatus: si approbat testamentum patris: non potest postea impugnare. C. de inoffi. testa. parentibus. z. c. qd actio extincta non reuiuiscit ff. de solu. que res. §. aream. de conse. di. iij. queris. nam z si quis verbis non consentit: tamen actu consentit: non potest contradicere. extra de transac. ex literis. facit. ff. de inoffi. testa. l. vl. ff. man. si precedente. §. lucius. ff. ad muni. l. ij. C. de iure do. in pe. l. ij. de inoffi. testa. si heredatus. z l. si proponas. §. si facit. extra de ap. sollicitudinem. ex de offi. del. quum olim. in si. a sensu contra. z. c. gratū. extra de testi. quum venisset. extra de re iudi. qd ad cōsultationez. extra de his que si. a ma. par. c. ex ore. vbi de hoc. ff. de pac. tale. §. j. ff. ad macedo. si filius. C. de re in. ad solutionem. ff. de mino. si filius. facit quod legitur z no. extra de vi. z ho. cleri. c. vlti. l. xij. di. quum hadrianus. vbi de hoc. z extra de priuil. quum olim. z. j. ibi. Tandē non ligatum admittit ad osculum. facit bene extra de elec. venerabilez. §. fuit quoq; Itē: quod semel placuit: amplius displicere non potest.

Sentētie iudicū psumende sunt vere.

xxxij. q. v. horrendus. vbi de hoc. facit. iij. quest. iij. si quis testibus. extra de censu. quum olim. xij. dist. si romanorum. z in glos. c. q. Item non potest quis contra factum suum venire. extra de cle. coniu. in diuersis. vbi de hoc.

Quod vbi cunq; est papa: ibi est ecclesia romana. vbi etiam dicitur: q; lumina apostolorum sunt vbi est papa. Cap. 31.

Ubi papa: ibi ecclesia romana.

Ecclesia fundat in petro: non petrus in ecclesia.

Quod vbi cunq; est papa: ibi est ecclesia romana: z sedes apostolica: z caput ecclesie. ad hoc facit. xxiiij. q. i. quodcunq;: nam petrus ecclesiam significat: vt ibi habes: non ecclesia petrum. papa etiam successor est christi: non ecclesia. extra li. vj. de homi. pro humana. j. responso. vnde nec vacante papatu succedit sibi ecclesia: vt. s. dictum est. in. xx. c. Item ecclesia romana fundata est in petro: non econuerso. xij. di. ita dñs. z c. fundamenta. de elec. li. vj. petrus enim a petra christo: super quem fundata est ecclesia: dictus est. Mat. xvi. non christus a petro: vt pre. c. ita dñs. Item ecclesia: que est corpus christi mysticum. xxiiij. q. v. de liguribus. z. q. vii. quemadmodum. non dicitur ecclesia parietum: vel muroz: sed collectio catholicorum. de conse. di. j. ecclesia. sed talis ecclesia ibi est: vbi est caput eius: scilicet papa. ca. bo. ff. de reli. quum in diuersis. z quod no. xiiij. quest. ij. in ecclesiastico. in glo. summaria. Item: vbi est papa: ibi est ecclesia. vj. quest. j. scire.

Quod papa non cogitur stare rome. Et ibi dicitur q; sedes papalis non potest mutari a roma. Cap. 32.

Quod papa non cogitur stare rome: nec a roma: na ciuitate: vel sede iurisdictionem recipit: sed a deo. s. c. xvij. nec vocatur proprie papa romanus: sed vniuersalis ecclesie. que est spōsa sua: sicut christi: licet speciale episcopatum habeat rome: z speciale dioc. suam determinat: sicut alius quisq; presul. Quod autem rome stare non cogitur: hoc probatur ideo: q; locus non sanctificat hominem: sed homo locum. xl. di. nos: qui presumus. z. c. non loca. c. illud autem aduerte. z. c. quelibet. nec res pro locis: sed pro rebus loca amanda sunt. xij. di. nouit. facit opti. xiiij. di. legimus. vltra medium: ubi: Nec altera a romane vbi ecclesia altera totius orbis existimanda est. z. i. vbi cunq; fuerit episcopus siue rome: siue eugubij: siue constantinopoli: z. c. z. j. eiusdem meriti est: z eiusdem sacerdotij. adiacent enim res personis tanq; dignioribus: non econtra. xij. q. j. precipimus. xvj. q. ij. c. j. ibi: Et cuius est possessio: fiat institutio. extra de maio. z obe. solite. Item sedes papalis primo fuit antiochie: vbi petrus primo sedit: vt legitur in chronicis. annis septem: z postea iubente dño translata est sedes roma: vt. xxiiij. q. j. rogamus. sicut ergo verus papa fuit petrus in antiochia a dño constitutus: quuz dixit ei: Pasce oues meas. Jo. vlt. vt no. xxi. di. in nouo. z sic est: vbi cunq; est. Fateor tñ q; nō posset mutari sedes apostolica: z papalis ab vbe romana in aliam ciuitatem: propter verbum istud pre. c. rogamus. ibi: Iubente dño. q; non est discipulus super magistrum. Mat. x. Luc. vj. xxiiij. q. j. quum beatissimus. nec seruus maior dño suo. Mat. x. z Jo. xiiij. maiori enim potestati semper obediendus est. xi. q. iij. qui resistit: vbi de hoc. z facit. e. q. c. si is: qui pest. ad hoc facit expresse

Prima sedes papalis fuit antiochie.

Sedes papalis non potest transferri a roma ad aliam ciuitatem.

extra de elec. fundamenta. s. ne autē. ibi: Imperator celestis instituit. vbi hoc tenet dñs meus archidiaconus: magister meus. z in pre. c. rogamus. Item q; a romana sede. non recipit iurisdictionem: sed a deo: patet. xxij. di. c. j. z. xxj. di. in nouo. z. c. q;uis. Item: q; non vocatur romanus papa: largo tñ modo potest vocari papa romanus. extra de iureiur. ego. ibi: papa tum romane ecclesie. z in autē. de eccle. ti. s. j. in prin. coll. ix. ibi: seniores rome pape. xvij. di. victor. in prin. xxij. di. c. vlt. z. xxiiij. q. ij. sane. ij. ibi: Et vigilius gloriosissimus papa antiquioris rome. licet vocetur romanus pontifex: vt extra lib. vj. de consti. licet. cuz. si. q; papa sonat in plenitudinem vniuersalis ecclesie: alibi pontifex vniuersalis. extra de vsu pal. nisi. facit expresse. ij. q. vj. si quis putauerit. ibi: vniuersalis apostolice ecclesie papam. c. qui se scit. j. sed et si Greg. prohibeat se vocari vniuersalem papam ex sua humilitate: vt. xcix. di. ecce in quantum. tamen caput est vniuersalis ecclesie. vocatur alibi pontifex vniuersalis ecclesie. xxiiij. di. in nomine. vltra prin. Illud autem verum est q; papa habet suum speciale: z certum episcopatum: vt dicitur est: preter generale in vbe roma: z certam dioc. in qua suum facit vicariuz: qui est vicarius episcopi romani: non pape. de hoc extra de offi. vica. sua. vbi de hoc.

Summ pontifex non pprie dicitur papa romanus.

Quod papa non tenetur se purgare de necessitate de aliqua infamia. Cap. 33.

Quod papa non tenetur se purgare de aliqua infamia: a quibuscunq; exorta: bonis vel malis: si non vult. ad hoc. ij. q. v. mandastis. ibi: sed non aliis: qui noluerint: aut sponte hoc non elegerint. forma dās. z. c. auditum est. z. s. illud non. z. ij. q. vj. Sex his omnibus colligitur. cum. s. pre. que. his itaq; respondet si autem se purgat aliquotiens: ex humilitate hoc facit. sicut Greg. fecit. ij. q. vj. si quis nos. z pelagius. xxv. q. j. satagendum. z leo. ij. q. vj. nos. Item. p hoc facit deficiens in purgatione punitur: z pro conuicto h: ac si crimen esset probatum. extra de simo. de hoc extra de pur. ca. cum. p. z. cap. inter. sed: si papa deficeret in purgatione: quis puniret eum: quum nullum iudicem habeat super se: vt. s. plene probatum. c. v. vj. z. xxiiij. q. j. c. proximo. z q; quum papa sit maior omnibus: a minoribus iudicari non potest. vj. q. j. omnes no. xxi. di. inferior. vbi de hoc extra de ma. z obe. quum inferior. vbi de hoc.

Quod papa etiam si iniustitiam faciat vel grauet quenq;: q; nullum habet iudicem super se: nec tenetur eligere arbitros cum aliquo: nec potest dare potestatem imperatori deponendi eum. Ibi etiam dicitur quid erit in facto heresis si fuerit incorrigibilis Cap. 34.

Quod in hac vita: etiam: si iniuriam: vel iniustitiam facit papa alicui: non habet iudicem super se: nec tenetur eligere iudices: vel arbitros: quorum sine se subiciat: si non vult. ad hec. ix. q. ij. alioz. z. c. nez. mo. cum ibi si. z. s. satis dictum est. Nec dicas: ergo aliquotiens papa grauat quenq;: nec iniustitiam inueniet super terram: z sic iniustitia deperibit. Fateor q; potest contingere papam facere contra iniustitiam: vel peccare. vt. xl. di. si papa. z. xij. q. ij. non liceat. z. ij. q. vj. nos. s. et si. z q; iniustitia aliquotiens exulabit. nec mirum: q; multa diuino examini referantur: que in

hoc seculo remanet impunita. vi. q. j. si omnia. z presertim facta papalia. vt pre. c. alioruz. z no. q. si papa deliquerit. amplius apud deum. quam alius punietur. Arbitros etiam non tenetur eligere. quia saltem metu pene cogeret stare eorum sententie. C. de arbi. l. j. extra de c. dilecti. z si actum fuisset. vel dictum inter partes. q. pena soluta staretur nihilominus arbitrio pape. ex arbitrio condemnatur. C. de transa. quū proponas. xij. q. ij. episcopus. mancipium. vbi de hoc. z. xxv. q. ij. si ecclesie post c. quicūq. vbi de hoc. z no. pre. c. dilecti. de c. z sic papa per viam arbitrij condēnaretur. qui nō potest via ordinari condemnari. qd fieri non debet: quod vna via prohibetur: non debet alia regulariter admitti. xxij. q. v. satis hinc. als est sub ca. hec imago. ff. de bo. liber. queritur. extra de procu. tue fraternitati. vbi de hoc. extra de re. iur. li. vj. quum quid. vbi de hoc. **P**apa autem nec directe: nec indirecte condemnari potest: nec alicui potestatem dare potest: vt eius iudicet: qd ex humilitate hoc papa fecerit ali quotiens. vt. s. dictum est. ij. q. vij. nos si cum si. nec obstat quod no. lxxij. di. in synodo. in glo. sed nunquid. q. quod ibi Joan. no. non est veruz. q. papa potestatem dare possit imperatori deponendi ipsum de consensu cardinalium in casu heresis. quia. quum ipse papa a dño sit princeps: z iudex omnium constitutus. xij. di. ita. extra. lib. vj. de elec. fundamēta. j. responso. z ab apostolis. xxi. di. in nono. impossibile iuris est: q. ipse papa alium superiorem principē super se. vel iudicem: vel alium possit constituere archiepiscopam: vel sibi equalem: sicut nec deus trinitas posset super se alium deum constituere: vel equalem: z q. in casu etiam heresis iudicem non habeat etiaz concilium generale. casus est. xxi. di. nunc autem. z di. xi. s. in. vj. c. Si ergo papa contra incorrigibiliter in heresi permaneret iam damnata notorie: nec renuntiare vellet papatu: sicut posset: vt no. vij. q. j. non autem. nisi magne. glo. z. lxxix. di. si qs pecunia. z. xvij. q. ij. q. sit. expressum hodie extra lib. vj. de renun. c. j. tunc cardinales possent: z deberent ab eo recedere: z alium eligere: q. a sententia iuris priuatus est. ij. qd. vij. sacer dotes. z reli qui. vbi de hoc. xvj. qd. vlti. sane thesalonicenses. vbi de hoc. xxij. q. j. achatus. j. vbi de hoc. ver. Et no. q. papa hereticus inferior est quolibet catholico. quo casu crederet q. synodus vniuersalis: que est caput ecclesie loco dei: ipsum condemnare posset: q. nunquam ecclesia sic vacat: quin habeat caput christū. ad Col. j. extra de sacra vnc. c. j. z Eph. j. sicut papa catholicus papam nō catholicum. vt ibi no. Vel in tali casu non est sententia necessaria: quia heresis pertinax prima priuat ipso iure quenq. beneficium: immo priuatus est a iure: vt proxime dixi. z est expressum extra lib. vj. de hereticis: z commissi. §. priuandi. preterea vel priuatus nuntiandi dignitatis: atq. alijs beneficijs ecclesiasticis: z. c. z. §. sunt autem. ibi: vel nuntiandi priuatus.

Quod nullam causam tenetur a se reuocare tanq̄ suspectus. Cap. 35.

Quod tenet aliquam causam ad eum pertinentē a se remittere tanq̄ suspectus: si non vult: immo non debet: q. non potest facere papa: q. diu est papa: quin sit iudex omnium. vt. ix. qd. ij. cuncta. nec potest a se rejicere suam iurisdictionem: quam habet per ea: que no. extra de cens. quum venerabilis. in gl. hic patet. z de dona. pastoralis. in gl. si ita. nec est verisimile q.

aliquem granet papa: vel contra iustitias faciat. **P**apa enim aut sanctus est: aut sanctus presumend^o est. z ideo pro eo maxime presumendum est: q. sancte: z iuste agat: z viuat: z contrarium caueat. ad hoc. xl. di. stin. c. j. c. bo. xj. q. ij. absit. ix. q. ij. lactum. xxxvij. dist. q. de mensa. vij. q. j. omnis qui gemebat. xxij. q. j. quuz beatissimus. xij. q. j. expedit. ver. itaq. homines. non enim presumendum est q. aliud faciat papa: q. christus: vel petrus: cuius est vicarius: z successor. ea. bo. xxvij. q. j. sic eniz. in prin. ibi: **N**ullo enim modo qd dñs iubet: seruus bonus prohibet. z parum ante me dium: ibi: **Q**uia neq. id: quod monet apostolus: phibet dñs. nec id: quod prohibet apostolus: iubet dominus. Sic dicit lex de pretoze q. contra lege non tuebitur aliquem. ff. de publi. quum sponsus. §. si res. nec reuocantur a filio que a patre geruntur. C. de testa. mili. que a patre. facit etiā extra de no. ope. nunc. cap. ij. §. super eo.

Longe diffusus: quod antea fuit ecclesia quā imperium. Et ibi probatur quomodo incepit ecclesia in Adam primo homine: deinde in eua formata ex adam. Cap. 36.

Quod antea fuit ecclesia: q. imperium: quod sic probatur ecclesia enim accipitur pro congregatione fidelium. de conse. di. j. ecclesia. extra de summa trini. c. ij. §. verum. que dicitur corpus mysticum. j. q. j. in ecclesia. iij. q. iij. engeltrudam. xxij. q. v. de liguribus. de pe. di. j. ecclesia christi est. z cuius ipse christus est caput. ad Col. j. z. ij. c. z Eph. j. **H**ec est talis sancta ecclesia: que in ps. clix. dicitur ecclesia sanctorum. q. vbi sunt sci: ibi vera est ecclesia. vt no. xxi. di. **Q**uis. z no. pre. c. ecclesia christi. z expressum de conse. dist. iij. queris. ver. tota ergo hec ecclesia: que in sanctis est in primo homine in innocentia creato. de pe. di. j. §. adam. sub. §. romanos. z. c. quo. c. princeps. z. c. primus homo. incepit. vnde z apostolus ponit ad Ro. v. c. istum adam formam futuri. **I**stum adam etiaz solum z vnum a se solo vno non cuz alio: vel alia de^o creauit. Gen. j. z. ij. xxij. q. v. hec imago. vt vnitates futuram ecclesie designaret. xvj. q. vij. sicut. xxij. q. j. loquitur. z sicut a latere adam formatur eua. Gen. ij. extra de diuoz. gaudemus. §. verum. xxij. q. v. nec illud ociosum est. sic a secundo adam christo nostro. i. ab eius latere formatur vnica. z immaculata: ac virgo sancta mater ecclesia coniux christi s. Aug. extra in clemen. de sum. tri. z fide catho. z sicut adam: z q. libet vir caput est mulieris: sic christus caput ecclesie. j. Cor. xj. Eph. v. xxij. q. v. quū caput. z p. c. ad Col. j. c. q. caput viri chris est. vt p. c. quū caput. **Q**ui qdē primus vir adam designat ecclesie vnitatem: vt dictum est. **U**nde bene adaz interpretatur testimoniū eorum. s. qui futuri erant in mundo: id est in ecclesia. s. congregatione fidelium. **E**t illa breui moxula: qua creatus fuit adam ante euam: qui tunc in se vnitates ecclesie designabat. vt dictum est: caput eius christus per eum figuratus: qui est secundus adam. erat sicut z est: vt probatum est. formata autem eua: ecclesiam designante: vt dictum est: de latere ei^o loco dei: z christi: cuius fuit caput ecclesie: adaz sicut caput erat eua: z vicarius primus a dño constitutus super ecclesiaz suam: vt clare elicitur de verbis Aug. in questi. noui z ve. testamenti dicentis. **H**ec imago dei est in homine facta: vt vnus sit factus dñs: ex quo ceteri oriant: habens imperium dei: quasi vicarius eius: q. vnus

Papa aut sanctus est: aut sanctus presumitur.

Pontificus ecclesie precessit mundi imperium.

Adaz qd interpretat.

Hec imago dei est in homine facta: vt vnus sit factus dñs: ex quo ceteri oriant: habens imperium dei: quasi vicarius eius: q. vnus

dei habet imaginem. vt hec transiuntur p. c. Ima-
 go. xxxij. q. v. vnde z papa vicarius: z successor ade
 primi in innocentia creati, z secundi filij dei pro no-
 bis incarnati est. vnde z christus non omnibus apo-
 stolis dixit. **U**scite oues meas: sed soli petro: vt vnu
 caput, z vnitatem ecclesie designaret in eo. vt. xix. di.
 ita dñs. z extra lib. vi. fundamenta. de elec. z Jo. vlt.
 z extra de elec. significasti. etsi alijs discipulis dicat,
 vt laxent retia sua in capturam, soli tñ petro futuro
 soli vicario dicitur. **L**uc. v. duc in altum. xxxij. q. j. nō
 turbatur, z soli petro super aquas ambulanti. i. super
 populos cunctos imperanti. **A**poc. xvij. extra de cele.
 mis. quum marthe. §. veruz. dicitur titubanti. **A**bat.
 xiiij. modice fidei quare dubitasti? z soli petro dicit
 dñs **A**bat. xvij. **U**ade ad mare: z mitte hamum: z eū
 piscem, qui primus ascenderit, tolle, z aperto ei ore,
 inuenies staterem: illum sumens da eis pro te, z me.
 sed caput petrum ecclesiam designans. xxxij. q. j. est
 aliud. magna ergo z sanctitas, z innocentia in papa
 requiritur, q. ade primi in innocentia creati, z secūdi
 agni. **J**o. j. de conse. di. iij. nemo. dei successor: z vica-
 rius est designatus: inquam per adam innocentem
 in virili etate. s. xxx. annorum creatum: id est in omni-
 bus completum. completa enim etas complementū
 virtutum est. c. bo. lxxij. di. porro. futura christi, z
 ecclesie sacramenta vaticinantem. de pe. di. ij. §. adaz.
 pulchre autem formatur euas: non de terra: sed de la-
 tere ade. vt pre. c. nec illud. z. xxxv. q. j. in prin. vt
 vnam naturam deus constitueret disparium faculta-
 tem eripiens naturarum. **S**m Aug. per. c. nec illud. vt
 futurus pontifex: z caput ecclesie christus deus z ho-
 mo futurus: vnus nature humane esset cum homi-
 ne: z vicarium suum purum hominem in ea consti-
 tueret: qui non puri hominis: sed veri dei: z hominis
 potestatem haberet. extra de transla. licet. z vt ec. be-
 nef. c. vnicō. **I**tem facta est mulier in costa: tanq̄
 fortis: factus adam in carne: tanq̄ infirmus. christ⁹:
 z ecclesia: illius infirmitas nostra est fortitudo. **A**ug.
 super **J**oan. sermone. xv. **Q**uod etiam adam ecclesie
 representat vnitatem: apparet per rationem **A**ug. de
 ciui. dei. li. xij. dicentis: **P**ropterea deus creare voluit
 vnum: de quo multi p. propagarentur: vt hac admoni-
 tione etiam in multis concors vnitas nature seruet.
Post adam fuit ecclesia merito: z numero in **A**bel
 primo iusto post patrem nostrum. **A**bat. xxiij. **A** san-
 guine **A**bel iusti: vbi **H**iero. in homi. super **A**batth.
Dicebat **J**esus turbis iudeorum: zc. **I**ustus enim
 non solum ex dñi nunc sententia: sed ex **S**en. testimo-
 nio comprobaf. **S**en. iij. vbi accepta eius a deo nar-
 rantur munera. z. iij. q. vij. in grauibus. z. xiiij. q. v.
 scriptum. merito abel interpretatur christus. i. vnct⁹
 virtutibus. ps. xliij. **A**nxit te deus: deus tuus: zc. z
Esa. lxj. z **L**uc. iij. **S**piritus dñi super me: eo q. vnxit
 me: zc. z de hoc extra de sa. vnc. c. j. interpretatur etiā
Abel iustus: quia cultor vnus dei: z dignum offerēs
 sacrificium: vnde respexit dñs ad **A**bel: z ad munera
 eius: que offerebat de primogenitis gregis sui: z de
 adipibus eorum. vt per. c. iij. **S**en. zc. in grauibus.
 dicitur enim ignis descendisse: z hostiam consumpsit
 se. **C**hryst. in epistola ad **H**eb. homil. xxi. **E**t q. **A**bel
 sanctam ecclesiam p. figurat: probat **A**ug. contra fau-
 stum li. xij. di. **S**icut **L**ayn ex terre fructibus sacri-
 ficium reprobatur: **A**bel autem sacrificium ex ouibus:
 z earum fetibus suscipit: ita noui testamenti fides ex
 innocentie gratia dñm laudans veteris testamenti
 terrenis opibus antepōnit. **Q**uod etiam **A**bel chri-

stum p. figuret. li. c. **A**ug. in prin. probat dicens: **I**taq̄
 occiditur iunior natu a fratre maiore natu: occiditur
 christus caput populi iunioris natu a populo iudeo-
 rum maiore natu: ille in campo: iste in caluarie loco.
Item **A**ugust. de baptismo paruulorum li. j. in prin.
Abel dici debuit. i. iustus: in quo vno similiter omnes
 imitatione iustificentur: qm̄ ipse primus hominum
 iuste vixit: propter quem capitulum tps ad noui tes-
 tamenti exordium pertinente: christus est positus p
 imitationem caput iustorum. **J**udas eius traditor
 caput poni debuit peccatorum. facit. xxxij. q. j. quod
 cunq̄. in fi. **I**tem **A**ug. li. j. de mirabilibus sacre scri-
 pture. c. iij. **T**ota iustitia hec est: virginitas: sacerdos
 tium: z martyrium: que triplex iustitia in **A**bel p. imo
 fuit: qui z munera deo grata obtulit: profapiam
 generis in seculo non dereliquit: z martyrij coronaz
 sanguinis effusione p. meruit. z paulo post: **R**ecte er-
 go competebat qui primus in terra iustus eligitur:
 in eo totius iustitie forma seruaretur. **C**uiq̄ primo
 in hominibus post delictum figuram gestare conce-
 ditur saluatoris: qui virgo: z martyr: z sacerdos esse
 non dubitatur. **L**oco **A**bel iusti natus est seth. **B**e-
 ne. iij. in fi. qui genuit enos: qui primus incepit inuo-
 care nomen dñi: vt ibi dicitur: **N**ati autem ex genere
 seth: tanq̄ cultores veri dei: dicitur filij dei. **N**ati
 ex **L**ayn filij hominum. **E**t q̄ diu non fuerunt com-
 misti filij dei. i. descendentes de seth cum filiabus ho-
 minum. i. descendentiū de **L**ayn: in sua innocētia:
 z latria permanserunt. **P**ostq̄ autem fuerunt con-
 iuncti filij seth cum filiabus hominum. i. **L**ayn in-
 fundentibus in eos virus suū: ab illa sanctimonia
 cōiter recesserūt. vnde **S**en. vj. ibi: **P**ostq̄ eniz egres-
 si sunt filij dei ad filias hominum: zc. z de hoc. xxxv.
 q. j. quum igitur ibi ante medium. q̄uis etiam alia
 causa. z in glo. filij dei. **I**sta etiam leguntur in li. coll.
Joan. **C**assi. in secunda collatione sereni: que est de
 principatibus. **I**llo ergo tpe fuit sancta ecclesia in fi-
 lijs seth numero: z merito. vnde z a seth descendens
 iaret genuit enoch: qui ambulauit cum deo: z nō ap-
 paruit: q. tulit eum deus. **S**en. v. de quo **A**ug. cōtra
 faustum li. xij. **Q**uod enoch septimus ab adam deo
 placuit: z translatus est: z septima requies predicaf:
 ad quam transfertur omnis: qui tanq̄. vj. die sexta
 etate seculi christi aduentu formatur. **I**tem **A**ug. de
 mirabilibus sacre scripture li. j. c. iij. **E**noch eniz sine
 morte: per totius pene seculi tempus: remotus ab ho-
 minum conuersatione custoditur: vt in eo qualiter
 homines: si non peccarent: generata prole commuta-
 rentur in vitam spiritualem: sine morte ostēderetur.
 sed licet longo seruatus tpe adhuc viuūt: mortis tñ
 debitum: quod omnes in adam assumpsimus: vita-
 re non poterit. **I**tem **A**ug. de baptismo paruulorum
 li. j. in prin. **N**eq̄ enim enoch: z hellas per tam lon-
 gam etatem senectute marcuerunt: nec tñ credo eos
 iam: in illam spiritualem qualitē corporis commu-
 tatos: qualis resurrectione p. mittitur: que in dño
 prima precessit: zc. z sic in sanctis permansit ecclesia
 successiue: vsq̄ ad **N**oe iustum. **T**empus etiam in-
 stitutionis sacramentorum ecclesie ab eo tpe ince-
 pisse creditur: quo primus parens merito inobedi-
 tie a gaudijs paradisi expulsus fuit. tunc enim deus
 continue reparando sacramentis suis medicinam
 preparauit: vt probat **H**ugo de sacramentis li. j. par.
 vij. c. ix. de iustitia **N**oe apparet **S**en. vj. **N**oe vero
 inueniat gratiam coram dño. z infra. **N**oe vir iust⁹:
 atq̄ perfectus fuit in generationibus suis: cum deo

ambulabat.

Excellen-
 tia petri
 multis p-
 bas testi-
 monijs.

Ad am de
 terra: **E**-
 ua de co-
 raformaf

Abel figu-
 rauit eccle-
 siam.

ambulabat. Iste Noe iustus, nedum erat in ecclesia sanctorum: sed etiam arcam fabricat que ecclesiaz representat. xxiii. q. j. qm̄. xliij. di. quantumlibet. vnde Hugo de arca li. j. c. iij. ait: Arca Noe, quam fecit securibus, et dolabris ex materia lignorum, et bitumine, ecclesiam, qua fecit christus per predicatorum suos ex collectione populorum in vna fidei confessione designat. Hanc arcam christus gubernator eius inter procellas huius vite regens, per se ducit ad se. Quod autem in superioribus arca contrahitur, et in inferioribus dilatatur, hoc significat quod in ecclesia maior est numerus carnalium, quam spiritualium. Ita, ut quantum sunt perfectiores, tanto sunt pauciores. facit. xciij. dist. legimus. In summo ad vnus cubiti mensuram arca trahitur: quod christus, qui est caput ecclesie, et sanctus sanctorum, per naturam consimilem inter homines est: per virtutem singularem super omnes est. hucusque Hugo. Item Aug. de ciui. dei li. xv. c. xxvj. Arca Noe significat ecclesiam: que fit salua per lignum: in quo christus pependit. Quod autem ostium in latere accepit, perfectio illud est vulnus lateris, quod lancea perforatum est. vnde Gen. vi. Ostium arce pones in latere deorsum. i. vulnus in latere christi. dicit glo. inter li. Item Aug. contra faustuz lib. j. Quod coru⁹ emissus non est reuersus: quod aut aquis interemptus: aut aliquo supernatante cadauere illectus: significat homines in immunditia cupiditatis detentos: et ad hec: que foris sunt immunda nimis intentos: et ideo occidendos. Item Aug. super Jo. hom. il. lxx. Aperiatio lateris figurabatur per ostium arce: quod in latere factum fuit: eo quod per illud ostium intrarent animalia: que non erant diluuii peritura: vbi prefigurabat ecclesia. Item Greg. super Ezech. homi. xvj. Quid per arcam: nisi sancta ecclesia figuratur: que inferius ampla est: superius angusta: nam inferius omnes bestie cuncta quadrupedia: atque reptilia fuerunt. Homo vero: et volatilia superius iuxta superiorem partem: fenestra fuit in latere: de qua coru⁹: et columba emissi sunt. Recte itaque per arcam vniuersa ecclesia designatur, que in multis suis carnalibus lata est: et in paucis spiritualibus angusta: quod arca est via: que ducit ad vitam. Mat. vij. et Luc. xij. et quod ad vnum hominem christum: qui est sine peccato. de pe. di. ij. si enim ver. eligat. colligitur. quasi vno cubito consummas. Item Hugo de arca li. iij. Quidam homines habitant inter diluuium concupiscentie: sed arcam fidei non habent: vt infideles: quos carnis desideria inuoluunt: qui preter hanc vitam transitoriam: alias esse nesciunt. Alij habent arcam: sed in arca non manent: vt fideles carnales: qui cum coruo emissio perierunt. nam hi: qui delectatione sui cordis in vanitate mundi constituunt: quibus arcam fidei habebant intus: tamen naufragi fiunt. dicit enim scriptura Mat. vj. Lu. xij. Vbi est thesaurus tuus: vbi est et cor tuum. vbi est cogitatio tua: vbi est interioris hominis habitatio. Quidam vero habent arcam: et in arca manent: vt veri fideles: qui habent fidem operantem per dilectionem. hucusque Hugo. Quod autem ecclesia remanserit in sanctis in persona Noe: hoc apparet per verbum Origene super lib. Num. homi. xvj. dicens: Omne humanum genus ex seth ducitur: nam de Layn: qui nati fuerant: a diluuii perierunt. Filij autem seth sunt omnes homines: qui in mundo sunt: de quo seth venit Noe: vt s. dictum est. Arca etiam designatiua sancte ecclesie est: sicut etiam pulchre probat sanctus Hila-

Ostium arce quid significet.

rius de trinitate lib. vij. dicens: Proprium ecclesie solet esse: vt tunc vincat: quum leditur: tunc intelligat: quum arguitur: tunc secuta sit: quum superata videtur. Arca enim Noe: per quam ecclesia designata est: inundationibus concussa: eleuata est in sublimitate: quare confidimus quod ille: qui post nubilum dat serenum. Tob. iij. Inclytam sponsam suam succedentibus turbationum fluctibus agitatam: oculo clementiori ex alto respiciet: non ferens eam in sui nominis iniuriam diutius conculcari. facit. vij. q. j. nouatian⁹. xxiii. q. j. non turbatur. Quod autem per Noe fabricatorem designetur christus ecclesie fabricator: liquet ex verbis Aug. contra faustuz li. xij. dicens: Nam vero illud: quod de vinea: quam plantauit Noe inebriatus: nudatus est in domo sua (Gene. ix.) cui non appareat christus in domo sua. i. passus a gente sua: tunc enim nudata est mortalitas carnis eius: in deis scandalum: gentibus stultitia. j. Cor. j. Ipsis autem in deis: et gentibus vocatis tanquam sem: in prophetis virtus: et dei sapientia: quod quod stultum est dei: sapientius est hominibus: et quod infirmum est dei: fortius est apud homines. Proinde in duobus filiis Noe: maximo: et minimo: duo populi figurati: vnam vestem a tergo portantes: sacramentum. s. iam preterite: et transacte dñice passionis: nuditate patris neque intuentur. quod in christi nece non confenserunt: et eum honorauerunt: velantes tanquam scientes: vnde sunt nati. medius autem filius. i. populus iudeorum: ideo medius. i. cham: quod nec primatum apostolorum tenuit: nec vltimus in gentibus credidit: vidit nuditatem patris: quod confensit in nece christi: et nuntiavit foris fratribus. propter eum quippe manifestum est: et quodammodo publicatum quod erat in prophetis occultum: Ideo quod sit seruus fratrum suorum. hucusque Aug. De primatu tpis sacerdotij: antequam imperij: apparet per verba Aug. xvij. de ciui. dei. c. j. dicens. Quis enim et ipsum Noe patriarcham: in cuius diebus vniuersa diluuii terra delecta est: vsque ad tempus: quo reges in dei populo esse ceperunt et c. De sobrietate Noe post ebrietatem. xxxv. di. sexto die. de qua ebrietate Hiero. ad oceanum. Noe ad vnus hore ebrietatem nudat femora sua: que per sexcentos annos sobrietate conteperat. Sed quo tam iustus fuit inebriatus: ridet Isid. super Gene. vlt. prin. dicens. Queritur vtrum vir sanctus inebriatus legatur: forte quod vim illius liquoris necdum expertus fuerat: nec vino posse inebriari sciebat. non enim ante diluuium vino homines utebantur: et ideo specialiter de Noe dicitur: et quod plantauerit vineam. plantauit autem de vitibus syluestribus: quas inuenit: et excolendo assidue ad vitis maturitatem perduxit. Hanc autem rationem assertiue ponit Ambro. pre. c. sexto die. xxxv. di. vbi de hoc. et gl. super Gen. ix. Item: nec mirum quod pauci in ecclesia boni sunt: quod s. Bedam super Lucam. Noe: quum tres filios genuerit: vnus solus familia in possessione dñi ascita est: ex duobus reliquis diuersarum nationum: que idolis manciparentur: procreati sunt populi. Quod autem in ista ecclesia per arcam designata. melior sit castitas nuptijs: et gloriosior pulchre hoc: et subtiliter probat Damascenus li. sententiarum. c. xcvij. dicens: Videamus virginis gloriaciones. idem autem est dicere et castitatis Noe in arca in timore iustus: et mundi seminis custodia commissa. talem accipit iustionem. intra enim tu: et filij: et vxor tua: et vxores filiorum tuorum diuisit eos ab vxoribus: vt cum castitate pelagus: et to-

Ecclesie pietas.

Noe arce fabricator ad sibi velut.

Dñice passionis pludium.

Proriotas sacerdotij respectu imperij.

Vini vsus qui incepit.

tius mundi naufragium illud effugerent. post diluuij nempe requiem, **Exi**, inquit, tu, et vxor tua, filij tui: et vxor filiorum tuorum. ecce rursus propter multiplicationem nuptie. **Quo** etiaz a principio mundi fuit ecclesia iustorum: et christianorum ante imperatores: clare patet per verba Aug. in li. de questi. noui et veteris testamenti dicentis: **Igitur** descripta mundi fabrica: et primi hominis origine, traducem tenuit generis: sed qui redditus est pro Abel: et per ordinem venit ad Abraam patrem iudeorum: vt ostenderet Abraam huic deo credidisse: qui opifex mundi est: et ipsum legem dedisse, in qua futurus christus promissus est, qui liberaret humanum genus de dno diaboli. **Ex** his rationalibus probatur fides nostra. **Testimonium** huic dat origo descripta: qz ab initio genus est christianorum. **Ex** serb enim filio a de venit ad enoch: ab enoch ad Noe: et Noe ad Abraam: ab abraam descenditur ad dauid: a dauid ad mariam, ex maria ex spiritu sancto nascitur christus. **Pr**iores ergo hoies: quot quot fidem habuerunt vnus dei, quem saluator predicauit, iure christiani dicendi sunt. **Ab** initio enim saluator venturus promissus est. vñ in Apoc. ait. xij. c. Agnus, qui occisus est ab origine mundi. **I**taqz semper christiani sumus. **Hi** enim omnes, quos s. dixi, a primo homine creato in mundo, per quos tradux tenditur ad saluatorem, huius dei fidem habuerunt: de quo christus locutus est dicens Jo. xvij. **Hec** est autem vita eterna, vt cognoscant te solum: verum deum, et quem misisti Iesum Christu. hucusqz Aug. **De** sem autem descendit Abraam filius Thare, Gen. xi. qui primo Abram. i. excelsum: et sublimis dictus est: postea abraam. i. pater multitudinis, vel pater multarum gentium, Gen. xvij. **Hec** vltra vocabitur: et c. **Hic** est s. Ambro. super Lucas lib. ij. cui dictum est Gen. xvij. **In** semine tuo benedicentur omnes gentes. **Congregatio** gentium, et sacerdos sancte ecclesie cetus: oraculo diuino primo commissus est: et instaurande ecclesie primus sponsionez promeruit. **Ad** dauid autem de christo promissio facta est, ad abraam de ecclesia, et nihilominus qz ad abraam de christo promissio facta est. **Gal. ij.** Abrae dicte sunt promissiones: et semini eius: non dicit et se minibus: quasi in multis: sed quasi in vno: et semini tuo, qui est christus, christus representat, maxime, qz s. Chrys. super Mat. Abraam sacerdos fuit, et propheta, sacerdos, qz ad illum dixit deus Genes. xv. ca. **Summe**, inquit, mihi vaccam triennem. vnde et ps. byter appellatus est. **xxij. di.** porro, propheta. vñ dñs ait ad abimelech. Gen. xx. **Redde** vxorem viro suo, qz propheta est. **Fuit** etiam rex s. Josephum, qz ait: Abraam regnauit in damasco, et vsqz nunc in damascena ciuitate abrae nomen habetur, et habitatio eius ostenditur. **Christus** autem sacerdos: propheta, et rex fuit. **Abraam** etiam dicens seruo suo: **Domine** manum tuam sub femore meo. Gen. xxij. significauit christum de carne sua nasciturum, s. Aug. de ciui. dei. li. xvj. c. xxij. **Tempore** vero abrae fuit melchisedech, rex salem, sacerdos dei altissimi offeres panem, et vinum, et benedicens ei. Gen. xij. **Melchisedechiani** heretici hunc non hominem, sed virtutem dei arbitrantur. **xxij. q. ij.** quidam. ver. melchisedechiani. **Hiero.** ad Euagrium presbyterum dicit hunc non fuisse de genere iudeorum: eo qz fuerit chananeus: et precessisse in typum sacerdotij filij dei. de quo dicit ps. cix. **Tu es** sacerdos in eternum s. ordinem melchisedech. **Hebrei** tñ tradunt ipsum fuisse filium Se

filij Noe. **Augu.** vero in lib. de questio. no. et veteris testamenti. c. ix. tenet melchisedech vltra hominem fuisse: dicens: **Igitur** melchisedech, non ideo melior abraa dicitur propter solum officium sacerdotij, sed et natura antepositi illi, vt vltra hoies intelligat. **Nullus** enim mō fieri potest vt qui tanto amico dei preponitur: et fidelis vsqz adeo: vt filium suum non dubitaret occidere: homo putetur. et. j. e. c. **Igitur** per hoc apparet melchisedech vltra hominem esse: quia non erat, vñ melior esset abraam: nisi solum precedat illum natura. **Huic** dicto multum fauere videntur verba apostoli ad Hebr. vij. ibi: **Sine** patre sine matre: sine genealogia: neqz initium dierum: nec finez vite habes: assimilatus autem filio dei: manet sacerdos in perpetuum. **Sed** ecclesia tenet qz homo fuerit: et vocare eū dei virtutem: et non hominem: esse heresim. vt pre. c. quidam. ver. melchisedech. et facit. xxij. di. deniqz. ap. paruit etiam: sicut legitur in vitis patrū: vni seni credenti per simplicitatem eum filium dei inter patriarchas. **Istius** ergo melchisedech fuit primus regni: et primus verus rex iustus fuit, qui in scriptura diuina reperitur: prout patet: qui s. apostolum. c. vij. ad Hebr. interpretatur rex iustitie. **Deinde** autem rex salem: quod est rex pacis: qui propriissime typum saluatoris: qui fuit rex iustitie. ps. lxxj. **Deus** iudicium tuū regi da. et alius propheta de eo **Hiere.** xxij. **Et** regnabit rex: et sapiens erit: et faciet iudicium: et iustitias in terra. et sacerdos. ps. cix. **Tu es** sacerdos in eternum. et ad Hebr. vij. tenet. **Ante** enim melchisedech regnum non fuit aliud regnum, quod scriptura commemorat iustum: et legitimum. et hoc dico propter regnum nemroth. **Gene. x. ibi:** Fuit autem principium regni eius babilon. **Fuit** enim illud regnum non iustum: sed tyrannice vsurpatum. vñ in eo. cap. **Porro** chus genuit nemroth. ipse cepit potens esse in terra: et erat robustus venator coram dño. vj. di. s. ius vero consuetudinis. **vbi** Gratianus ponit eum oppressorem: et extinctorem hominum. **Quod** autem ait coram dño. glo. j. dño permittente. xxvj. qd. v. nec mirum, et melius facit. vij. q. j. s. quum autem. et. c. se audacter. cum his: que ibi no. omnis enim potestas a deo: vel iubente est: vel sinente. xxij. qd. j. quid culpatur. ibi: **Non** est enim potestas nisi a deo: siue iubente: siue sinente. **Sed** quod permittimus: inuiti toleramus. xxvj. q. i. hac ratione. iij. distin. deniqz. in precedenti enim s. ius vero. exponit Gratianus illa verba Gen. x. cepit nemroth esse robustus venator coram dño. i. hominum oppressor: et extinctor: sicut hodie tyranni faciunt maxime in italia: vt possint in sua tyrannide regnare: de quibus scripsi. j. lxxij. c. vero. si vero. et ver. et hoc manifeste. **Tyrannus** enim: s. Greg. in moral. est: qui non iuste presidet: sed vi vsurpat dñm: et time ri vult. et **Isti.** **Et.** lib. ix. c. ij. dicit: qz licet olim apud veteres nulla inter reges: et tyrannos distinctio esset postea tamen in visu versum est tyrannos vocari pessimos: atqz improbos reges: luxuriose dñationis cupiditatem: et crudelissimam dominationem in populos exercentes. bene facit. xij. q. v. nec fuit. **Fuit** autem nemroth filius chus: nepos descendens a chā. nam chus fuit filius cham. Gen. x. infruniti non pudorati. xxvj. di. in scripturis. cham autem calidus: seu callidus interpretatur. i. astutus: qui: s. sapientem: **Job. v.** in sua astutia capitur. **Nemroth** autem tyrannus: vel profugus: siue transgressor: aut apostata interpretatur: in quo res cum nomine conuenit. xlij. di. oratorium. cum si. tyrannus enim fuit: vt dictus est:

Melchisedech primus rex verus.

Expositio et interpretatio nominis nemroth.

Abraam fuit sacerdos: et propheta.

Abraam rex Babilonia.

Melchisedechiani heretici notatur.

Opinio de ortu melchisedech.

profugus

profugus a facie dñi: sicut Layn Gen. iij. qui nõ de voluntate dñi imperauit, sed contra euz, z turris edificauit, quam z dominus detestatus est. Gen. xi. trãsgressor etiam legis nature, faciens alijs opprimedo, z occidendo quod nollet sibi fieri. di. j. humanum genus. z apostata. i. retro stans ab eo, quod facere debet fratribus suis, apostatans ab innocentia ecclesie primitiua incipientis in adam: z eua, z innocentia formatorum. adde hic quod no. j. liij. c. ver. regnum vero. z. xij. c. post diluuium. Post nemroth reges venientes reges gentium, z reges chanaanorum: z alij, preter reges descendentes ab abraam: de quib? Gen. x. z de abimelech rege gerare. de quo Gene. xx. vsurpatores fuerunt, z inuatores regnorum. quod apparet: qz terre eorum: z regna a dño dant abraaz, z semini eius, sicut iusto, z sancto eius. i. iudeis. Gen. xij. ibi: Omnem terram, quam conspicias. z Gen. xij. ibi: Semini tuo dabo terram hanc. z Genes. xv. ibi: Ego dñs: qui eduxite de vr chaldeorum: vt darem tibi terram istam. z possideres eam. Promissio autem dñi adimpleta fuit. Exo. xiiij. z. xv. postqz consummata fuerunt peccata amorreorum: z aliarum gentium: sicut promiserat dominus: z predixerat Gen. xv. ibi: Accedum eniz cõplete sunt iniquitates amorreorum vsqz ad presens tempus: vt hec etiam transferuntur: z probantur. xxij. q. v. §. hinc notandũ est: ver. per scientes. z ver. quum ergo. Quum ergo diuini nõ iusti ad punienduz peccata populi excitantur: sicut populus ille iudaicus excitatus est ad occupandam terram promissionis (Josue. v. z. vi. z deinde quasi per totum. z Deut. vi. z seq. c. Exo. xij. c.) z ad delendas gentes peccatrices: sine culpa noxijs sanguis effunditur: z que ab eis male possident in ius: z dñiũ rite transeunt bonorum. Hac etiam rone: z typo iudei spoliauerunt egyptios malos possessores. Exo. xij. ibi: Et petierunt ab egyptijs vasa argentea: z aurea: vestemqz plurimam: dedit autem dñs gratiam populo coram egyptijs: vt commodaret eis: z spoliarent egyptios. Et notandum qd dicit gratiam populo: qz gratia dei agitur in anima: vt male possessa reddat: z peccatum ei dimittatur. xiiij. qd. vj. si res aliena. Historia etiaz ponitur. xiiij. q. v. dixit dñs. vbi Aug. ait: Nec israelite furtum fecerunt: sed deo iubente ministerium prebuerunt. ad idem extra de diuoz. gaudemus. §. nec illi. Regna etiam predicta vsurpata sunt cõtra que dauid imprecatur. ps. lxxvij. Effundam iram tuam in gentes: que te non nouerunt. s. quia scire noluerunt: z ideo excusati non sunt ps. xxxv. noluit intelligere: vt bene ageret. xxxvij. di. §. vt itaqz. z e. non omnis. z in regna. i. reges: que nomen tuũ nõ inuocauerunt. Ceterum iusti in israel reges a dño cõstituti ab abraam processerunt: sicut promiserat ei dominus. Gen. xvij. ibi: Regesqz ex te egredietur: z infra. Reges populo: um orientur ex eo. Abraam eniz filius thare de semine sem pudorati: z patrem Noe reuerentis: perfectissimus coram dño: de familia heber descendens. Genes. xi. caput iudeorum fuit. vnde fm Aug. Hebrei habraei dicuntur: licet fm Josephũ dicti sunt ab heber. vt no. xxxv. q. j. §. hac itaqz. in gl. a quo. ibi: Naz ceteris omnibus idololatria fedatis: sola familia heber in manu vnus dei remansit. vnde abraam a chaldeis cum fratre suo aram in igne: quẽ adorare noluit: proiectus est: vt numẽ sue diuinitatis erurendo sentiret: quam venerando colere contempserit. glo. sed non dubitauit qd non esset deus: de igne exiit illesus: aram: quia dubitauit: erustus est. vt hec

leguntur. z no. pre. §. hac itaqz. xxxv. q. j. iustum ergo fuit vt ab ista sancta familia abraa: qua descendunt indei. vnde dicitur Jo. viij. Pater vester abraaz: z c. z ibi: Semẽ abrae sumus. z ibi: Scio quia filij abrae estis. z ibi: Pater vester abraam est. reges iusti descendent qui veri dei cultus: z iustitie: z virtutum amatores regnarent super populum dñi peculiarez: z cultorem dei: z synagogam illam. i. congregationem iudeorum in iustitia regerent: z ab idololatria cohiberent. Hier. viij. xxij. q. v. principes. z. c. regum. Quorum primus saul a dño electus est: z per suam inobedientiam: z superbiam postmodum reprobatus. j. Reg. x. z. xij. viij. q. j. audacter. lxxij. di. si qui. quẽ tñ samuel ex precepto vnxit in regem israel. vt. j. Reg. x. sed ante saul samuel propheta minister dñi populu regerat. j. Reg. viij. Judicauitqz samuel filios israel i masphat: z in si. c. ibi. Judicauit quoqz samuel israel cuctis dieb? vite sue z ibi: edificauit et ibi altare dño. vbi clare apparet qd fuit minister dñi in templo: z lo eo sacerdotis. ps. xcviij. Moyses z aaron in sacerdotibus eius: z samuel inter eos: qui inuocant nomen eius. z fuit iudex temporalis. z rector populi israel. Post saul autem semper vsqz ad christum sacerdotem: z regem verum: reges in israel fuerunt vncti a sacerdotibus: z sic cucurrit sancta ecclesia antiqua a principio mundi: vt probauit constituta vsqz ad christum: qui ecclesiam nouam primitiuam constituit in illo: z de illo populo iudeorum: vnde carnem assumpserat. vnde de plebe iudaica primũ apostolos elegit: quos quasi fundamentum instituit. xxxi. q. j. §. hac itaque. ¶ deus enim. z deinde illa iudeoz synagoga in sua perfidia derelicta ecclesiam nouam fundatam iaz in apostolis in gentibus constituit: sicut per prophetas Osee dixerat: Osee ij. fm sensum non literaz. In peccatis vestris dimisi matrem vestram: z iterum per eundem prophetam Osee. Et vocate plebem meam non plebem meam. ad Rom. ix. vt hec etiam trãsseruntur predi. §. hac itaqz. Igitur manifeste apparet per deductiones supiores origines: z rationes: z figuras prius fuisse ecclesia: quã aliquod iustum vel iniustum imperium temporale quia imperij constitutio super homines: z de hominibus est congregata: quam congregationem necesse est primo presupponere qz sit regnum: vel imperium: quod de illa cõgregatione constituit: qd si illa cõgregatio sancta est: vocatur ecclesia sanctorum. ps. clix. In ecclesia sanctor. si vero maligna: vocatur ecclesia malignantium. ps. xv. O diui ecclesiam malignantium: vt sufficienter z superius est probatum. Stolidum ergo: neduz falsum est dicere fuisse imperium ante ecclesiam: quũ ecclesia semper fuerit post creationẽ ade: z semp erit quũ complebit illud Jo. x. Et fiet vnũ ouile: z vnus pastor. ex de hap. licet. qd in hac vita complebit: quũ in fine mundi z oēs nationes: z reliquie israel vnuz deum adorabunt: z filiu eius dñm Iesum Christum. Complebit etiã qd dicit dñs per aplm ad Rom. xj. Quum intrauerit plenitudo gentiu: tunc reliquie israel salue fient. Esa. x. adde ad istuz. c. qd scripsi. j. xj. c. ver. qd secundo opponitur. z infra. lxxij. c.

Hic continetur diffuse probatur quõ ecclesia non sit ab imperio: sed imperium ab ecclesia: vbi etiã continetur quõ regalis potestas sit per sacerdotalem ordinata. Et quõ sacerdotalis sit prior. Et quõ ecclesia habet vtrumqz gladium. Cap. 37.

Quod autem ecclesia non sit ab imperio: sed im

Ecclesia
fuisse ante
quõcunqz
tempale re-
gnũ isrl.

Hebrei
quasi ha-
braei.

perium ab ecclesia: qui est alius capitulus a precedētibus. apparet per rationem proxime positam: qz de congregatione fidelium: que est ecclesia: vt. s. probatum est: procedit imperium. si iustum est: vel de ecclesia malignantium: si iniustum est: sicut species de genere: vt ecclesia sit genus imperium: vel regnum species: predicata de genere: vt ecclesia contineat imperium sicut genus speciem. sicut hoc nomen animal continet multa: que differunt numero: vt petrum: z Joannem. z specie vt hominem: z capram: vel bouē. sicut hoc genus furrum: que est contrectatio rei aliene. de pe. di. j. vulgaris. continet z rapinam: que est ei⁹ species. xiiij. q. v. penale. z nomen pecus continet omne animal: quod ruminat: iuxta illud: Ruminat omne pecus. ad hoc. xv. q. j. mulier. Quod autem regalis potestas sit per sacerdotalem ordinata: z quod prior sit sacerdotalis: probat Hugo de sacra. lib. ij. parte ij. c. iij. dicens: Potestas spiritualis: quantum ad diuinam institutionem spectat: z prior est tempore: z maior dignitate: vt in illo priori populo manifeste declaratur: vbi primo a deo institutum est sacerdotium: postea vero a deo iubente per sacerdotium regalis potestas est ordinata. z hec auctoritas probat istum: z c. precedentem: quem late probauit. Item gl. Dan. v. apud iudeos reges vnctio facit. extra de sacra vnc. c. j. apud gentiles. iij. insignia: scilicet purpura: fibula: annulus: diadema. Quod autem imperium sit ab ecclesia clarum est: qz sicut. s. xij. c. longe disserui: ecclesia vtrunqz habet gladium: z exercitium: z executionem gladii temporalis ab ecclesia imperator recipit. vnde Bern. ad Euge. lib. iij. Quid tu demum vsurpare gladium tentes: quem semel iustus es reponere in vaginam: Quem esse: qui tuum negat: non satis videtur mihi attendere verbū dñi dicentis sic. Ath. xxvj. Conuerte gladium tuum in vaginam. tuus ergo: z ipse forsitan tuo nutu: etsi non tua manu euaginandus. alioquin: si nullo modo ad te pertineret: z is dicentibus apostolis Luc. xxij. Ecce gladii duo hic nō respondisset dñs: satis est: sed meus est: vterqz ergo ecclesie z spiritualis: scilicet z gladius materialis. sed is quidem pro ecclesia: ille vero ab ecclesia exercendus. ille sacerdotis: is militis manu: sed sane ad nutum sacerdotis: z iustum imperatoris. hucusque Bern. Sed z sacerdotes veteris legis etiam materiali gladio vrebantur: quod non fecissent: nisi ad eos temporalis: z materialis gladius pertineret. Moyses enim sacerdos fuit: vnde ps. xcvij. Moyses: z aaron in sacerdotibus: z c. xxij. di. c. ij. z nō. lxxj. dist. porro. z tñ egyptium interfecit. Eto. ij. z mandauit lenitis interficere fratres suos idololatrias. Eto. xxij. z. xlv. di. disciplina. z. xxij. q. iij. quid crudele. z. q. v. s. hinc apparet. z. q. iij. non inferenda. Item phinees: filius eleazari sacerdotis: z ipse sacerdos arrepto pugio intrans scortum perforauit: z iudeum cocentem cum madianita chozni nomine: filia nobilissimi principis madianitarum. Vir autem iudeus nomine Samri duxerat: propter quod meruit pactum sacerdotij sempiterni. vt hec leguntur Num. xxv. z xxij. q. viij. legi siromastem. z. c. occidit. Itē samuel minister dei Agag regem pinguisimum in frustra cōcidit. j. Reg. xv. z. xxij. q. v. s. hinc apparet. Nonne z helias prophetarum erimus occidit prophetas baal: iij. Reg. xvij. z. r. c. in prin. z duos quinquagenarios ochozie. iij. Reg. j. z de isto vtroqz. xxij. q. iij. qz christus. z in. ca. ea vindicta. Nonne z matthias filius Joannis: sacerdos dñi: zelator legis oc-

cidit iudeum super aram sacrificantem? j. Athach. c. ij. In signum huius gladii temporalis potestatis christus ea vtens: acceptis funiculis: eiecit ementes z vendentes de templo. Jo. ij. c. j. q. iij. et multis. z. c. vendentes. z. xxij. q. iij. qui peccant. Petrus etiam suus vicarius auriculam malcho amputauit. Joan. xvij. z. xxij. q. j. si petrus. z geminum fecit homicidium ananie: z saphyre. Act. v. z. xxij. q. viij. legi. z. c. occidit. z. e. petrus. Nec discipuli: sicut Amb. peccauerunt petentes ignem descendere super samaritanos. Luc. ix. xxij. q. iij. qz christus. nec paulus obcecans elimam magum. Act. xij. vt pre. c. legi. z. xxij. q. iij. s. potest tamen in hac. z. xlv. di. x. salomon. Nec apostoli peccauerunt: qui mandabant templis: vt corruerent super idololatrias: z corruebant: z multi ex eis peribant: vt in eorum gestis legitur. Nec hodie peccat prelatus: qui etiam in maleficio speciali: vbi habet iurisdictionem temporalem: mandat fieri iustitiam. vt extra lib. vj. ne cleri. vel mo. eps. Nec hoc dico qz clericis sit licitum hodie causas sanguinis agitare: immo prohibitum: vt pre. c. eps. extra ne cle. vel mo. sententiam. z. c. clericis. quasi per totum. z extra de rap. c. in archiepiscopatu. z. l. di. clericum. qui pagani. z. c. miroz. z in multis ibi. c. z expressum. ij. qō. vj. s. item quum balaam. ver. his ita. ij. Sed vt probem quō ecclesia gladium habet temporalem: sed per se non eius exercitium: vt superius satis dixi. non enim cum auctoritate occidere: vel iuste peccatum est: immo meritum. xxij. q. v. s. hinc apparet. c. de occidendis. c. miles. c. quum minister. z. c. lex eterna. cum alijs. z nisi ecclesia hoc prohibuisset clericis: sine culpa interficerent: si potestatem haberent: vel iuste hoc facerent: sicut sacerdotes legis veteris. vt pre. s. item: quum balaam. quia: qui peccat: non peccat legis auctoritate. xxij. q. iij. qui peccat. hoc autē ecclesia ex maiori puritate: z innocentia ordinauit. vnde dñs ad dauid. j. Paralip. xxij. ait Multus sanguinem effudisti: z plurima bella bellasti: non poteris edificare domum nomini meo: ita effuso sanguine coram me. de hoc. j. q. vj. si quis omnem. de cons. di. j. c. vbi de hoc. Si enim peccatum esset iuste occidere: nunquam angelus dñi de mandato eius occidisset pro vno peccato vane glorie regis dauid. lxx. millia viroz: z de populo israel. ij. Reg. vlt. z. j. q. iij. s. item peccato ciuium. ver. item dauid. nec propter superbiam semachperib regis assyriorum. lxxv. milia de populo suo. Esa. xxxvij. z in multis alijs locis percussit dñs per angelos iudeos: z gentiles. Irregularitas quoqz non a iure diuino est: sed a canonico introducta. extra lib. vj. de senten. excom. is qui in ecclesia. Et qz imperium sit ab ecclesia hinc apparet: qz non est legitimus imperator: nisi vnctionem: confirmationem: coronationem: z gladium recipiat ab ecclesia: vt extra de elec. venerabilem. z in clemen. de iureiu. romani principes. z. de re iudi. ad apostolice. lib. vj. z in clemen. e. c. pastoralis cura. z de hoc satis in alio. c. dictum est superius. xij. sicut: nec reges veri in populo israel fuerunt: qui vnctionem a sacerdotibus non receperunt: sicut. s. proxime dictus est. Itē qz vt plene probatum est. s. in. xij. c. vt. s. tactum est in isto. c. papa vtrunqz habet gladium: z supra imperatorem est: quia maior eo est. z ad hoc etiam facit. xvj. di. quis dubitet. Quis dubitet sacerdotes christi regum: z principum: omniumqz fidelium patres: z magistros censerit? Nonne miserabilis infante esse cognoscitur: si filius patrem: discipulus magistrum

Imperium ab ecclesia: z non eoco uerso.

z ecclesia

He. legis sacerdos res gladio materiali vsi sunt.

Ecclesia hz gladiū tpale: sed non eius exercitiū.

Irregularitas vñ pcedat.

sibi conetur subingare, et iniquis obligationibus illum potestati sue subicere, a quo credit non solus in terra, sed etiam in celis sese ligari posse, et solui? Si hoc de omnibus sacerdotibus dicit, quid de illo dei vicario dicendum est, qui est princeps omnium sacerdotum? xcvj. di. constantinus. extra qui si. sint legi. p. venerabilem, §. sunt autem. et caput. xxij. di. c. j. et ij. et pastorum, qz successor christi, princeps pastoz. j. Def. v. xcv. di. esto. qui dixit Jo. vlt. extra de maio. et obedi. solite. pascite agnos meos: siue oves. gl. meos dicit, id est vt meos, non vt tuos gloriam meam in eis quere, non tuam, mea lucra quere, non tua. In quibus verbis ostendit eum non principale caput: sed sui capitis vicarium generalem omnium hominum, nullo excepto imperatore: vel alio. ad quod facit pre. c. solite. §. nos autem. ibi: **N**o distinguens inter has oves, et alias, vt alienum a suo demonstraret ovili, qui petrum, et successores ipsius magistros non recognosceret, et pastores. Item alia gl. dicit, qz pascere oves est credentes ne deficient confortare, terrena subsidia: si necesse est, subditis providere, exempla virtutum prebere, aduersarijs obistere, peccantes corrigere. facit. xcv. di. esto. Nam, et si alijs aplis christus claves dederit, quum eis dixit, Jo. xx. Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis: et quorum retinueritis retenta sunt. de pe. di. j. que penitet. singulariter tñ petro dixit **D**at. xvj. Tibi dabo claves. xxj. di. in nouo: hoc ideo, vt oēs per orbem credentes intelligant vnum esse caput vniuersalis ecclesie: extra quam nemo saluatur, vel regnum celozū adipiscit. xxiiij. q. j. quicūqz, aut vnus intelligat chri vicarius principalis in ecclesia sancta: nō duone vnitatis vinculum dissoluat. xix. di. ita optime. xciij. dist. legimus. ibi. Quod autem postea vnus electus est: qz ceteris preponeretur: in schismatis remedium factū est: ne vnusquisqz ad se trahens ecclesiam christi rum peret. Et si dicatur qz antea fuit imperator: qz chris nasceret. falsum est: qz non debet dici vnus imperator qui catholicus non est: vt. s. dixi in. c. xxvj. et qui a toto mundo electus non est: qz totus mūdī imperator vnus est: vij. q. j. in apibus. nullus enī legitur imperator a mundo electus, vel alicui a deo: qui est mūdī dñs. vij. di. quo iure. imperium supra orbem datum fuit: ergo vsurpatum: vt superius est probatum in illo c. xxvj. vnde Aug. iij. de ciui. dei. iij. c. dicit. qz remota iniustitia, quid sunt regna nisi magna latrocinia? et infra. Eleganter enim: et veraciter Alexandro illi magno, quidam comprehensus pirata ab eo interrogatus quid ei videretur vt mare haberet infestum: rñdit libera contumacia: quod tibi, inquit, vt totum orbem terrarum: sed qz ego ex iquo nauigio facio, latro vocor: qz tu magna classe: imperator. Quare etiam voluit deus: vel pro meliori pmisit: vt essent talia regna vel imperia vsurpata: Aug. de ciui. dei. v. li. c. xij. circa finem. dicit sic, Quum diu fuissent regna orientis illustria: voluit et deus occidentale fieri: quod tpe esset posterius: sed imperij magnitudine: et latitudine illustrius. Idqz talibus potissimum concessit hominibz ad domanda multarum gentiuz graua mala: qz causa laudis: honozis: et glorie confulerent patriam ipsam gloriam requirebant: salutemqz eius salutis preponere non dubitarent: pro isto vno vitio: id est amore laudis: pecunie cupiditate: et multa alia vitia comprimentes. Itē Aug. iij. de ciui. dei. c. ij. **D**alozum regnum magis regnantibus nocet, qui suos animos vastant scelerum maiore licentia. his autez:

qui seruiendo eis subduntur: non nocet nisi iniqtas propria. nam iustis quicquid malozum ab iniqtis dñis irrogat: non est pena criminis: sed virtutis eramen. vij. q. j. aduersitas. v. qd. v. non omnis. proinde bonus etiam: si seruiat liber est: malus etiā, si regnat: seruus est: nec vnus hominis: sed quod est grauius: tot dominorum: quot vitiozuz. de quibus vitijs quā ageret scriptura diuina: A quo enim: inquit: quis deuictus est: huic et seruus addictus est. ij. pe. ij. et facit Jo. viij. Item Greg. in registro epistola. v. in dictione. xiiij. Brunichilde regine Francozum non immerito contingit: vt cunctarum gentium regna precellerent regna Francie. quippe qui earundem gentium creatorem veraciter constitetur: sed vt laudabilius in eo fides cum operibus enitescat: adhortationes nostre eum succendant quatenus: sicut sublimem illum inter homines potentia regalis ostendit: Ita ante deum magnum faciat pietas actionis. Idem in epistola. vj. Childeberto regi Francozum. Quanto ceteros homines regia dignitas antecedit: tāto vltra ceterarum gentium regna vestra profecto culmen extollit. esse autem regem: qz sunt et alij: non mirum est: sed esse catholicum: quod alij non merentur: hoc satis est. Sicut enim magne lampadis splendor in terra noctis obscuritate luminis sui claritate fulgescit: Ita fidei vestre claritas inter aliarum gentium obscuraz perfidiam rutilat, ac coruscet. Quicquid autem ceteri reges se gloriantur habere: vos habetis. Sed ipsi in hac re vehementius superantur: quonia hoc principale bonum non habent: quod habetis. vt ergo sicut fide: ita et actione regnum regatur: benignam se excellentia vestra suis subiectis semper exhibeat: et si qua sunt: que eius animum offendere valeant: ea indiscussa non puniat. Tunc enim vero regi regum amplius placebit: si potestatem suam restringes: minus sibi crediderit licere qz potest. **D**acusqz Greg. faciunt ad hec. xxiiij. q. iij. sicut. et. c. si non ex fidei. Est et alia rō: quare deus iniusta regna: et violēta sustinuit: vt per talium reges israeliticum pplm delinquentes: et idolozatram feriret: et alios dei inimicos, vt mali malos punirent. xxij. q. v. §. hinc notandum. vñ senachemb: qui dicitur assur: iudeos puniuit. de quo dicit dñs Esa. i. Assur virga furoris meiz: ipse non cognouit. et nabuchodonozor. iij. Reg. c. pen. et vlt. et antiochus. ij. Mach. v. et principes romani. Luc. xix. et pre. §. hinc notandum. Secundum Aug. enim mal: aut ideo vniut vt conuertatur: aut qz per eum bonus exerceat. facit. xxiiij. q. iij. hec autem. in fi. Nec obstat quod legit factum. Ibi allegat Hiero. Quis enīz illi exercitum talem potestates dedit: aut pplō romano qz iurisdictionem det imperatozi in vniuerso orbe? et vide. s. e. c. verfi. et si dicat. et quod no. in spec. in rubrica de scripti. pñtia. §. rōne cause. N. itē qz obtent est: et qz exercitus impatorē facit. xxij. dist. legimus. et qz imperator habet iurisdictionez a pplō inisti. de iur. na. §. sed quod principi. et no. ex. de transla. c. j. gl. ij. qz illud olim: hodie verum non est: sed electozes: et confirmatio pape. ex. de elec. venerabilem. Item fm Innoc. et Ostien. qui hoc no. ex. de vo. et vo. re. qz super his. papa vicarius generalis est dñi Iesu Christi. §. de transla. c. j. et ij. et ideo potestatem habet non solum super christianos: sed etiam super omnes infideles. Quoz enīz christus plenariā recepit potestatem. ps. lxxj. De iudiciū tuū regi daz: iustitiā tuā filio regis. et **D**at. vlt. Data est mihi ois potestas in celo: et in terra. **N**o videret diligēs: siue sapiēs paterfamilias:

Pascere oves chri quid sit.

No est imperator nisi catholicus.

Dionidis pirata liberuz rñsuz ad Alexandrum magnuz.

De iniustitia: et violēta pmissa dñia.

Senachemb est assur.

Dali qz re viuant.

nisi & vicario suo, quem in terra dimisit, plenam sup
 omnem potestatem dimississet. extra lib. vi. de homie.
 pro humani. vbi de hoc etiam Ostien. no. Et ideo
 dicitur de papa, q̄ habet non solum potestatem: sed
 plenitudinem potestatis. extra de vsu. pal. ad hono
 rem. ij. q. vi. qui se scit. qz petro, & successoribus eius
 clauis regni celorum dedit dicens: quodcumqz liga
 ueris, &c. Mat. xvi. & xxiiij. q. j. quodcumqz. & iteruz:
 pascite oues meas. Joan. vlti. extra de maio. solite.
Oues autem sunt non solum fideles, sed etiam infi
 deles per creationem, licet adhuc non sint de ecclesie
 ouili. vnde Joan. x. Et alias oues h̄ ab eo, que non
 sunt ex hoc ouili. vnde sequitur q̄ papa super omnes
 habet potestatem, & iurisdictionem super terram de
 iure, licet non de facto. approbantur hec in eo, quod
 legitur: & no. supra de elec. significasti. de indi. nouit.
 & pre. c. solite. Et per hanc potestatem, quam habet
 papa, dicendum est, q̄ si gentilis, vel paganus: vel
 barbara queuis alia natio: etsi non habeat nisi legez
 nature, si tamen contra ipsam legem nature faciat, li
 cite per papam potest puniri. xxiiij. quest. viij. flagitia.
 & c. Bene. xix. vbi habes q̄ sodomite, quia contra le
 gem nature peccauerunt, puniti sunt a domino. ij.
 quest. j. deus omnipotens. extra de accusa. qualiter &
 quando. ij. vnde: quum iudicia dei nobis sint exem
 pla, non occurrit ratio, quare papa, qui est vicarius
 dei, hoc non possit, & debeat, dummodo facultas ad
 sit. Ideo & omnes idololatrias punire potest. natu
 rale enim est vnum, & solum deum credere, & no. crea
 turas, vt mandauit dominus moyfi Deuter. xiiij. &
 xxiiij. quest. v. si audieris. & Mat. iij. vnum deum
 adorabis, &c. vnde Paulus ad Roma. j. Inuisibilis
 enim ipsius a creatura mudi per ea, que facta sunt
 intellecta conspiciuntur, sempiterna quoqz eius diui
 nitas, ita vt sint inexcusabiles. & j. e. Qui commu
 tauerunt veritatem in mendaciaz: & coluerunt: & ser
 uierunt creature potius: qz creatori. Inde est q̄ pa
 pa iudicat: & punit iudeos: si contra legem faciant in
 moralibus: que immutabilia perseverant. vj. dist. §.
 his itaqz. quando prelati eorum eos non puniunt. &
 eodem modo punit eos: si contra legem suam here
 ses inueniant: & obseruent. Hac ratione moti Greg.
 ix. & Innocen. iij. mandauerunt comburi librum:
 quem iudei vocant talmuth: in quo multe hereses
 continentur: & puniri illos: qui docerent dictas here
 ses: vel seruarent. De christianis non est dubium q̄
 potest eos iudicare: & punire si contra legem euan
 gelij faciant: vel grauiter peccent: vt patet in his: que
 leguntur & no. per Innocen. & Ostien. extra de iudi.
 nouit. facit. xv. quest. vi. alius. item. xxiiij. quest. v. pre
 ceptum. extra lib. vi. de sup. ne. pre. grandi. Et quas
 uis papa aliquando omittat penitentias iustas: & de
 bitas penas omnibus predictis inferre: vel quia fa
 cultatem non habet coercendi: vel propter pericula
 vel scandala: que incumbunt: vel que venire timet:
 vel quia multitudini parcat. extra de cleri. excom. mi
 latores. de tempo. ordi. c. ij. l. di. vt constituentur. Est
 tamen potestas hoc faciendi apud eum: quando po
 test: & vult. Iuste etiam papa dat indulgentias illis:
 qui vadunt ad defendendum: & occupandam terrā
 sanctam: & aphycaem: quaz incolunt saraceni: que no
 stra sunt: sicut apparet in concilijs ibi celebratis: & qz
 saraceni aut nocent: aut semper nobis parati sunt no
 cere: sicut nostre fidei inimici. ad hoc. xxiiij. q. viij. di
 spar. & q. v. omnium. & infidelibus terrā possidenti
 bus iustum bellum indicit: qz iustam habet causam,

quum illa terra sit consecrata natiuitate: conuerfatio
 ne: & morte Iesu Christi: & in qua non colitur chris
 tus: sed mahumetus Unde: & quis infideles sara
 ceni ipsam possideant: iuste tamen exinde depellunt:
 vt colatur a christianis: & ad ipsorum dominium re
 uocetur. nam & predicatione apostoloruz: & iusto bel
 lo victa fuit: & acquisita ab imperatore romano post
 mortem christi. & ideo papa ratione imperij romani:
 quod obtinet potest: & debet ipsam ad suam iurisdic
 tionem reuocare: qua iniuste ab illis: qui de iure hoc
 non poterant facere: noscitur spoliatus ex interuallo
 etiam quodcumqz potuerit. extra de resti. spo. olim
 j. collectis amicis. ff. de acqui. pos. quod meo. §. vlti.
 & l. clam possidere. §. que ad muncipias. & no. extra
 de homici. significasti. ij. in glos. magna. & hec ratio
 sufficit in omnibus alijs terris: in quibus nunqz ro
 mani imperatores iurisdictionem habuerunt. Nec
 obstat: si dicatur q̄ ecclesia non habet imperium: nisi
 in occidente. xxvj. distin. Constantinus. j. quia illud
 loquitur quoad proprietatem, secus quoad tuitio
 nem: & defensionem. hoc enim certum est: quia vnus
 gladius alteri adstare potest. vt dicitur extra de sen
 tent. excommu dilectio. lib. vi. precellit tamen spiri
 tualis: vt pater: & magister. vnde potest supplere: & pu
 nire temporalem negligentiam: & delictum. xxvj. dis
 quis dubitet. c. duo sunt. c. si imperator. Quinim
 mo: & contra alios infideles: etsi non teneant terram
 in qua iurisdictionem habuerunt principes christia
 ni: potest tamen papa iuste facere preceptum: & cōsti
 tutionem: q̄ non molestant iniuste christianos: qui
 eorum iurisdictioni subsunt. c. j. de iude. c. de iudeis. &
 c. quum sit. & c. ex speciali. & c. f. liij. di. mancipia. & c.
 seq. immo: & si male tractent christianos: potest eos
 priuare per sententiam iurisdictione: & dño: quod sus
 per eos habent: sed non nisi ex magna cā. debet eniz
 eos: quantum potest tolerare: dummodo non sit peri
 culum christianis: nec exinde graue scandalum gene
 retur. Licet enim infideles ad fidem precise non co
 gantur: qz oēs sunt libero arbitrio relinquendi: qz so
 la gra dei in hac reuocatione valet. xlv. di. de iudeis.
 & xxiiij. q. v. ad fides. de con. di. iij. gratia: potest tñ pa
 pa mandare infidelibus q̄ in terris sue iurisdictionis
 euangelij predicatorum admittant. nam: quuz omnis
 creatura rationalis facta sit ad deum laudandū: iux
 ta illud psalmiste. cxvj. Laudate dñm omnes gētes.
 & iterum ps. cl. Omnis spiritus laudet dñm. Tertū
 est: q̄ si omnes pagani predicatorum prohibeant pre
 dicare: peccant. ca. extra de iudeis. quam sit. & ideo a
 papa sunt puniendi. In omnibus autem predictis
 casibus: & in omnibus alijs, in quibus licet pape ali
 quid mandare infidelibus: & compellere: siue puni
 re eos: si non obediant: papa potest solus: & non ali
 de iure suo contendere: bellum eis indicere: & contra
 eos seculare brachium inuocare. Nec est contra qd
 dicit aplo: Nichil ad nos: qui foris sunt. j. ad Lor. v.
 ij. q. j. multi. qz illud verum est exercicando: vel preci
 se ad fidem compellendo: quum sola dei gratia vocā
 di sint. vt pre. c. de iudeis. xlv. di. alias autem: si nos:
 vel nostros perturbent: siue inquietent: seu bona no
 stra occupent: multum ad nos: de quo dicit: vt legitur
 & no. extra de diuoz. gaudemus. versi. & in premissis
 casibus: ibi: Qui constitutionibus canonicis non
 arctantur: verum est quoad matrimonia: vel quoad
 hoc vt exercicari possint: vt sequit. arceant tñ si alicui
 chiziano iniuriosi existant: multo forti⁹ si fidei: vel cul
 tui diuino contumeliosi inueniant. in talib⁹ enim p

Oues
christi.Papa pu
nit iudeosPapa by
iuriditio
ne sup in
fideles.Nemo co
gend⁹ ad
fidem.

subtractionem

subtractionem participationis, et societatis omnium christianorum satisfacere compelluntur. extra de iude. et si iudeos. et quasi per totum. xvij. q. iij. constituit. sed et legibus humanis imperatorum sub imperio de gentes subiacent, cuiuscumque sint secte: et ipsam necesse habent seruare: alias gladio: si res exegerit: ferient C. de iude. l. ij. et l. ne quis. et l. iudei. et C. de paga. l. si. Videtur etiam domino ostensum: qui hoc etiam no. p. c. q. super his. q. in aduentu christi omnis honor: et principatus: et omne dominium: et omnis iurisdictio ve iure: et de iusta causa: et per illum: qui supremam manum habet: nec errare potest: omni infideli subtractus fuerit: et ad fideles transfatus: quia hec iusta causa fuit: probatur Ecl. x. Regnum a gente in gentem transfertur propter iniustitias: iniurias: et contumelias: et diuersos dolos. facit. xxij. q. vij. c. j. ii. et iij. et q. hoc factum sit comprobatur extra de consti. transfato. et hoc in personam christi filij dei vini: qui non solum sacerdos fuit: sed et rex. Luc. i. Ecce precipies: et vsq; ibi: et regni eius non erit finis: vnde et ipse dixit Matth. xij. Auferetur a vobis regnum: et dabitur genti facienti fructus eius. Huius autem regni et sacerdotij principatum perpetuum commisit filius dei petro: et successoribus eius: vt patet in eo: quod legitur: et no. extra lib. vj. de homici. pro humani. extra qui si. sint legi. per venerabilem. r. rationibus. per totum. maxime in ver. fin. vnde constanter asserimus: q. infideles de iure debent subijci fidelibus: non e contra: vt patet in eo: quod legitur: et no. extra de iude. c. j. in fi. et c. multo. et c. et si iudeos. Concedimus tamen: q. infideles: qui dominium ecclesie recognoscunt: sunt ab ecclesia tolerandi: q. nec ad fidem sunt precise cogendi: vt dictum est: tales enim possunt habere possessiones: et colere christianos: et iurisdictionem ex tolerantia ecclesie. et in talibus ab ecclesia tolerantis dicimus locum habere illud petri apostoli in canonica sua. j. c. ij. Subditi estote in omni timore dominis: non tantum bonis et modestis: sed etiam dysscolis. et j. ad Timo. vj. in prin. Quicumque sunt serui dominos suos omni honore dignos arbitrentur. et omnes infideles: qui nec potestatem ecclesie romane: nec dominium recognoscunt: nec ei obediunt: indignos regno: principatu: iurisdictione: et omni dominio iudicamus. et illos: qui terram sanctam: vel alias partes: quas christiani acquisierunt: occupant: vel occupatas detinent: debere auctoritate ecclesie impugnari. super quo vide quod no. Ostien. in summa de iudeis et paga. §. fi. et in summa de hereti. §. qualiter deuitetur hystorien. quod etiam no. extra qui si. sint legi. per venerabilem. r. rationibus. ver. sunt autem ibi: Paulus etiam: vt potestatis plenitudinem exponeret ad Cor. scribens ait. j. ad Cor. vj. dicens: Rescitis quoniam angelos iudicabimus? Et sic loquens de papa: hac maiori tatem: potestatem: et auctoritatem summam: et excellentem in omnibus: et per omnia: pre oibus: et super omnibus totius mundi christianis indistincte sibi datam concedo: hystrien. ea: que no. s. de concess. prebe. proposuit. Habet enim papa plenitudinem potestatis: vt hic et s. de elec. illa. de vsu pal. ad honorem. et maior et superior est omnibus christianis: multo potius infidelibus. quod potest probari multis rationibus nimis dilucidis: et efficacibus. Primo: ratione ordinis scripture etiam legis humane. in aut. quomodo oportet episcopos. in prin. coll. j. C. de sac. et l. fi. C. de ve. iur. cum. l. ij. §. sed diuine. priores enim: et maiores inferioribus preponuntur. C. de no. C. fabri. l. vnica.

In aduentu christi omnis prelatio est translata ad fideles.

Probatur pluribus rationibus papa esse summus et in temporalibus: et spiritualibus.

post med. facit extra de ma. et obe. c. j. vbi de hoc no. et c. statumus. et c. quum inferior. Est autem multiplex maioritas: scilicet dignitatis. extra de elec. dudum. §. gestis igitur. extra de offi. def. pastoralis. Tez. pozis. extra de ma. et obe. c. j. Senectutis. ff. de iur. iur. mu. semper. extra de transla. quanto. Prelationis siue dispensationis. extra de elec. transmissas. extra de iudi. at si clerici. Consecrationis. extra de conse. ec. vel al. aqua. extra de maio. et obe. c. per tuas. et c. quum inferior. Ordinationis. extra de maio. et obe. statumus. hic adde quod scripsi. j. in. c. lxxvij. ver. ad horum supplementationem. Secundo ratione subiecti. sanime: que omnibus rebus humanis preponenda est. C. de sacros. eccle. sancimus. j. xij. q. j. precipimus. xxxvij. di. sedulo. et quanto quis melioribus et maioribus preest. ta to ipse maior et honestior est. in aut. de defensio. ciui. §. nos igitur. Immo: et ex hoc sequitur q. omnia temporalia subsunt ei. nam anima facta est ad seruitium dei: cetera autem ad seruitium anime. et conuenit dici q. qui habet rusticum: habet et bouem. et hoc etiam probatur per preall. c. per venerabilem. ibi. in prin. et probabilius reputat vt eos ad actus legitime valeat seculares. vnde propterea creata est aia ad imaginem dei. xxxij. q. v. hec imago. homines enim creauit deus propter se cognoscendum: et diligendum alia vero ab homine fecit propter hominem. i. ad eius utilitatem. et ideo ultimo creatus est homo: q. quod ultimo est in operatione: primum est in intentione hystrien. ps. vij. Dia subiecasti sub pedibus eius. Gen. j. ad fi. ibi: Crescite: et multiplicamini: et replete terram: et subiecite eam: et dominamini piscibus maris: et volatilibus celi: et vniuersis animantibus: que mouent super terram. Item Paulus. j. ad Cor. iij. c. in fi. Dia autem vestra sunt: siue paulus: siue apollo: siue cephas: siue mundus: siue vita: siue mors: siue presentia: siue futura. omnia enim vestra sunt: vos autem christi: christus autem dei. xxij. q. vij. q. autem. in fi. Sic ergo per quendam consequentiam: qui habet regere aias: non est exclusus ab his: que sunt subiecta animabus: et qui habet quod maius est: habet et quod minus. vt predict. precipimus. extra de dona. inter vi. et vxo. per vestras. §. si. ibi: quum ergo satis ei possit modicum credi dotis: cui creditum est corpus vxoris. extra qui si. sint legi. per venerabilem. r. ratio. ibi: Sic ad actus spiritualis illos legitimas vt possint in epos promoueri: et quo verisimilius creditur: et probabilius reputat: et sic econuerso: vt qui temporalia habet: habeat spiritualia. nam temporalia accidunt aie: non econtra. ff. de redhibi. ac iustissime. arg. j. q. ij. si quis obiecerit. va dnis Mat. vj. loquens de temporalibus: dicit: et hec oia. si temporalia adiciuntur vobis. vbi expositio non ait dabitur: ne putentur esse terminus vices adiciunt: quasi adiectiuo modo: non substantiuo. An Chrys. non dicit: dabantur: q. quasi nihil sunt: et ita quere futura: et accipies presentia. sed quidam de adiectiuo faciunt substantiuum: et econuerso. s. de substantiuo faciunt adiectiuum. de quibus Aug. Te eis: qui derelinquunt te dnem. et oberrant in vestigijs tuis: q. nutus mos pro te amant: et obliuiscuntur quid innuant. Aut: mi sunt oia creaturarum genus. In typo isto merito potest dici terra vacua: et inanis. Gen. j. in prin. Sunt autem temporalia ad solatium: et corporis sustentationem: vt in peregrinatione viaticum. In seruitio dei spiritualia sunt ad decorem aie: vt digna sit visio dei. Eterna sunt ad consummationem vtriusque: vt beatificemur in regno dei: Bona ergo temporalia dant in solatium: spua-

Maioritas multiplex:

TRo scda

W. oia

W. oia

W. oia

Primicia Aus gustini.

Finis temporalium: et spiritualium.

Ratio. iij.

lia in meritum, eterna in premium. Tertio ratione probabili congrua: qz, sicut christus est deus, et homo, vtrāq; pfectissime nāz participās. Athanasius. deus et homo vnus est christus. Et iterum. perfectus deus. perfectus homo. xxij. di. qui eps. ex de summa trini. ca. j. extra de here. quum christus. de cele. mis. in quadam. Sic eius vicarius generalis, et singularis papa, participat cum christo quodammodo naturā diuinitatis, quoad spiritualia, et humanitatis: quoad temporalia. Nam quoad spiritualia, dicuntur hoies dij. ps. lxxxj. Ego dixi dij estis: quoad temporalia homines, qui de terra sunt, et terrena querunt: que dicitur eorum. vnde Phil. ij. Omnes que sua sunt querunt. i. temporalia. sic exponitur. viij. q. j. sunt in ecclesia. et vere, qz de terra sumus per desideria, et cogitationes in terram reuertimur. Gen. iij. Quarto rōne fortitudinis: qz spiritualia fortiora sunt temporalib; s. de transla. inter corporalia. qz temporalia transeunt. Sap. v. Quid nobis profuit superbia, aut quid diuitiarum iactantia contulit nobis? transferunt omnia illa tanq; vmbra. spiritualia non transeunt. Luc. xxi. Celum. et terra transibunt, verba autem mea non transibunt. xxxv. q. x. fraternitatis. Quinto qz quilibet princeps: et imperator: nedum pape subest, sed etiam alijs epis: et suo etiam simplici sacerdoti, qui ipsuz soluit, et ligat, et iudicat. ad hoc lxxij. dist. valentinianus. xcvj. di. quis dubitet. cum duobus. c. seq. extra de ma. et obe. solite. s. verum. et s. potuisses. extra de iudicijs. nouit. s. non igitur. extra de pe. et re. omnis. Quum tamen nullus clericus: quantumcumq; minimus existens clericus: et vtens privilegio clericali alicui laico possit subesse personaliter in aliquo casu. xj. q. j. id est. c. placuit. xcvj. dist. satis euidenter. extra de iudi. at si clerici. et hoc hodie sanxit noua constitutio s. federici secundi: que incipit hac editali. Sexto hoc falcitur infinitis authoritatibus. xcvj. di. quum ad verū c. duo sunt. et per. c. solite. Septimo. diuino oraculo. et antiquitate: seu diuturna consuetudine approbata, s. extra de transla. epo. c. j. et c. quāto. Octauo. ex vi fidei orthodoxe. sicut enim ponere duo principia hereticum videtur: quoad ius pertinet. Ne igitur videaris heresiarcha: iure hec sit fides tua catholica: qz sicut vnus est deus incommutabilis. s. de sum. tri. c. j. primo rō. sic est vnus vicarius suus in terris generalis: cui omnes angeli. i. hoies debent esse subiecti: et in omnibus obedire: cuius nauis stabilis est: et immutabilis. nam etsi quandoq; fluctuet. xxij. di. in nomine dñi. in prima parte. et j. qd. iij. turbatur nauicula. non mergetur. xxij. q. j. non turbatur. Sic etiam superioru cōuenit inferioru hierarchia: qñ omnes hoies vicario dei in terris, sicut in celis deo omnes angeli seruiunt: et intendunt. qñ vero superbiunt et resistūt: turbatur inferior: et offenditur superior hierarchia. xj. q. ij. qui resistit. et melius. lxxxix. di. ad hoc. Nonno. ratione vnitatis: que diuisione non recipit. xxij. q. j. loquitur. ergo quum vna sit tantuz ecclesia generaliter simul collecta. de conse. di. j. ecclesia. vnum baptisma, vnus deus, vna fides: vt Eph. iij. viij. q. j. no uatianus. non potest habere vna sponsa generalis nisi vnum sponsum generalem, nec alium sibi parez: et equalem. cad hoc. extra de preben. quum nō ignores. faciunt. vij. q. j. scire. et c. sicut. aliud est dicere opinio monstrōsa. extra de offi. ord. quoniam. et in superioribus primis capitulis de hoc satis dictum est.

Papa participat vtrāq; naturā cum christo.

Rō. iij.

Ratio. v. Imperatores: et reges subijciunt epis

Ratio. vi.

Rō. vij.

Rō. viij.

Ratio. ix.

hac etiam ratione nullus sapiens rex ordinat regnū suum ad diuisionem: sed ad vnitatē: qz oē regnuz in seipso diuisum desolabitur. Mat. xij. Luc. xi. et xxx. qd. ij. si ea. Sed deus est rex sapientissimus: a quo est omnis sapientia. Sap. j. et cui dicitur in ps. ciiij. Omnia in sapientia fecisti: ergo regnum suum: quod est ecclesia: de quo alibi dicitur Mat. xij. Mittet filius hominis angelos suos: et colliget de regno eius oia scandala: quod Greg in homi. de cōi virginum: intelligit de ecclesia militanti: vbi sunt scandala facta tota die. Sic congregationem fidelium non ordinat deus ad diuisionem. sed ad vnitatem: ordinaret autem ad diuisionem sine schisma si in ecclesia duo capita ordinasse: quorum vnum alteri non subesset. qz tunc esset occasio qd aliq ex subditis adhererent vni alio contempto alij econuerso vel quod esset iurguz inter eos: sicut inter pastores Abraam et Lotz: qui equales in potētia videbantur. Gen. xij. Igitur nō nisi vnus caput in vna vniuersali ecclesia ordinant loco sui qui est caput ecclesie. ad Ephe. j. et Col. j. et ij. Et ipsum loquor de christo: dedit caput super oem ecclesiaz: que est corpus ipsius. xxij. q. j. aduocauit. Et ipse ascensurus in celum corporaliter a nobis recedēs: ne sine capite corporali: et visibili remaneret: dedit loco sui Petrum: et post eum successores suos: dicens. Io. vlt. Pasce oues meas: vt. s. sepe dicuntur est. et est expressum in illo. c. pro humani. de homi. li. vi. Nec valet dicere qd romani vel alij ad quos deuenit imperium eligeant imperatores. qz sicut ex sola violentia competeat eis: vt totius orbis vicem generent: ita et imperatori electo ab eis competeat toti orbi ex eadem violentia imperare. Deo autem: qui ex malo scit eligere bonū. placuit sm Aug. xvij. de ciui. dei. c. xxij. per romanos orbem debellare terrarum: vt in vna societate reipublice legemq; perductuz longe lateq; pacaret: que pacatio valuit postea ad fidem christi liberius predicandam: et dei cultum amplius dilatandum. et propterea christus tempore pacis nasci voluit. Luc. ij. Erūt edictum. Itē decimo omnis potestas que in ecclesia est a deo est: non est potestas nisi a deo. Roma. xij. q. ij. qui resistit. et Ioan. xix. Non haberes in me potestates vllam: nisi tibi datus esset desuper. facit. xxij. q. j. quod culpatur. sed que a deo sunt: ordinata sunt: vt dicitur ibidem. Roma. xij. Ergo iste due potestates spiritualis et temporalis: que sunt in ecclesia ordinate sunt non autem essent ordinate: sed potius dissipate: si vna alteri minime subderetur. facit. lxxxix. dist. ad hoc igitur vna alteri subiecta est: sed non spiritualis temporalis. vt. xcvj. distin. quis dubitet. cum seq. ergo temporalis spirituali tanq; digniori. xcvj. dist. duo sunt. Item vndecimo omnis potestas dependens inesse ab alia: sicut a totali causa: est illi subiecta: sed potestas temporalis est huiusmodi respectu spiritualis: igitur est illi subiecta. Adinod. xxij. dist. quia quod est causa totalis temporalis potestatis est in eadem ecclesia. Sed causa totalis ecclesie: quod est ecclesia: est gratia spiritus sancti: qua spiritualiter regeneramur: dicente apostolo. primo ad Corinthiorum. duodecimo. In vno spiritu omnes nos baptizati siue gentiles: siue iudei: siue serui: siue liberi in vnum corpus sumus: et omnes vno spiritu potati sumus. vbi glos. dicit quod hic fideles omnes sunt vnum corpus: Quia omnes sunt baptizati in vno spiritu: quo efficiuntur vnanimes: Sicut totum corpus hominis vna anima vege-

Ratio. x.

Rō. xi.

tatur.

tatur. et Aug. ibi dicit: quod ita spiritus sanctus facit omnia in membris corporis christi, sicut una anima videtur in oculo, audit in aure, et in ceteris omnibus omnia facit. ergo potestas baptizandi, et administrandi sacramenta alia, quibus regeneramur spiritualiter, et gratiam spiritus sancti recipimus, qua sic vnum corpus efficiamur, est causa potestatis temporalis in ecclesia existentis. Item. xij. sicut videmus in maiori et minori mundo naturali, sic et in mundo mystico. i. in congregatione hominum, et maxime fidelium debemus arguere esse. sed in maiori mundo naturali videmus quod corpora inferiora regulantur, et subiiciuntur corporibus celestibus, et corpora celestia spiritibus. s. intelligentiis et motoribus. Ita similiter et in minori mundo. i. in homine corpus regulatur, et subiicitur anime naturaliter, et ab ea vitam recipit. ad hoc. lxxix. di. ad hoc de pe. di. j. resuscitatus. sub. s. hoc id est. s. m. Aug. x. de ciui. dei. c. vi. anima vitatur eozpoze sicut stimulo, et instrumento. igitur sic erit in mundo mystico, quod est vniuersalis ecclesia, quod potestas temporalis regulabit, et subiicietur spirituali, et per consequens imperator pape. Item. xij. pbs. ij. physicorum probat quod materia est pro forma per hoc, quod ars inductiva forme principatur, et imperat arti preparatiue materie: et hoc propria materia, ac etiam operatiuum ordinat, sicut ad finem, ad operatiuum per partem inductiuam forme. Exemplus, ars edificatiua, que est inductiva forme domus, imperat de latiu lignorum vt preparat ligna s. m. exigentia forme domus inducende, ad qua ligna dolata ordinantur, sicut ad fines. sicut ergo est in actibus, sic potest argui in potestatibus, quod illa potestas principatur, et imperat alteri potestati, ad cuius actum, tanquam ad finem ordinatur actus alterius potestatis. Sed ad actus proprios potestatis spiritualis, qui sunt deum colere in sacrificijs, quibus vult ab homine coli, et regenerare homines sacramentis eos ordinantibus ad vitam eternam. immediate ordinatur potestas spiritualis siue imperialis, et eius actio sicut ad finem dicente Aug. v. de ciui. dei. c. xxiiij. Hoc enim nos christianos quosdam imperatores ideo felices dicimus, quia vel diutius imperarunt, vel quia imperantes filios morte reliquerunt. et infra. Sed, si iuste imperant, et potestatem suam ad dei cultum maxime dilatandum ordinant. Adde hic quod scripsi in. lxx. c. ver. qm igitur. vii. et f. fid. Cognoscant principes seculi deo se debere esse reddituros rationem pro ecclesijs, quam christo tuendam suscipiunt. et c. xxij. q. v. principes. igitur potestas spiritualis imperat temporalis, et papa imperator. ri. xiiij. confirmatur etiam hoc: quia illa potestas, que immediatus et directius ordinat ad finem simpliciter vltimum consequendum est simpliciter sublimior illa, quam non nisi mediante illa ordinat ad consequendum illum. ita quod, sicut finis est sub fine, sic et potestas sub potestate. xi. q. iij. q. resitit. Sed potestas spiritualis immediate ac directe ordinat ad finem simpliciter vltimum consequendum. s. vitam eternam. c. bo. xcv. di. esto. ver. recordemur. potestas vero temporalis non nisi mediante spirituali, pro quanto. s. ordinat ad cultum dei dilatandum et defendendum. vt per. c. principes. quod cultus est actus potestatis spiritualis: ergo potestas spiritualis est simpliciter sublimior temporalis. xv. Item papa est verus vicarius christi: cui dicit Jo. vlt. Paice oues: et. sicut sepe. s. dicitur est. sed christo: vt homini data est omnis potestas in celo: et in terra. Mat. vii. dicente ibi Rabano in gl. non de coeterna patri diuinitate: sed de assumpta loquitur humanitate. Illi autem

potestas data est: que paulo antea fuerat crucifixus: sepultus in tumulo: qui et resurrexit. Igitur et pape data est omnis potestas in terra: et spiritualis: et temporalis. de hoc etiam. s. dixi. Item. xvj. sicut. s. dixi melchisedech sacerdos: et rex assimilatus filio dei fuit: cui christus succedit: s. m. ap. m. ad Heb. vij. cui et papa in vtraque dignitate succedit sicut homini: quia Apoc. xix. dicit quod christus habet scriptum in vestimento. i. in humanitate assumpta: et in femore suo. de quo femore Gen. xxiiij. in prin. pone manum tuam subtus femur meum: quia christus ex abraam nascitur. Mat. j. Liber generationis: et rex regum: et dominus dominantium: igitur et papa eius vicarius est et rex. Hoc est etiam quod dicit ap. s. ad Eph. j. quod deus omnia subiecit sub pedibus christi. i. sub humanitate eius s. m. glo. quia sicut pes est inferior pars corporis: ita humanitas est inferior natura in christo: et ipsum dedit caput super omnem ecclesiam: que est corpus ipsius. vbi gl. dicit quod proprie dicitur caput ecclesie s. m. humanitatem: s. m. quod coniungitur ei natura: et gratia. Sed papa solus est eius vicarius: vt sepe dictum est: igitur ipse solus est caput ecclesie militantis: vel tenet capitis christi locum: cui omnia membra ecclesie sunt subiecta: vt christo: qui fuit rex: et sacerdos. ad hec. xix. dist. ita dominus. extra lib. vi. de elec. fundamenta. vnde et petro vicario suo dixit Joan. j. Tu vocaberis cephas: quod latine sonat caput: eo quod pro capite sit constitutus apostolorum: vt dicit papias. xxj. dist. in nouo. xxij. dist. c. j. vnde et clerici: qui sub nullius disciplina: vel prouidentia episcopi viuunt: acephali vocantur: xiiij. di. nulla ratione. Item. xvij. apud illum residet regalis: siue imperialis dignitatis plenitudo: cui de iure competitur imperium transferre: quod est vni auferre: et alteri conferre ius: et potestatem eligendi imperatores: remittere: electum examinare: inungere: consecrare: et coronare: et per consequens approbare: vel reprobare: sed hec omnia de iure competunt pape: vt dicit extra de elec. venerabilem. extra in clemen. de iur. iur. romani principes. et in clemen. de re iudi. pastoralis cura. et extra lib. vi. de re iudi. ad apostolicam. et de hoc. s. dixi in. xij. c. ver. item tenet. facit ad hoc: quia papa priuat etiam reges regnum: et substituit alios: et absoluit fideles a fidelitate eorum. Potest etiam necdum ipse: sed etiam quilibet episcopus reges: et imperatores excoicare. ad hec. xv. q. ij. alius. et. c. nos iuratos. extra lib. vi. de sup. negli. pre. grandi. xcvj. di. duo. Item. xvij. apud illum residet potestatis plenitudo: ad cuius iudicium referri debet omne arduum: vel ambiguum: vel difficile tam in spiritualibus: quam in temporalibus: sed talis est papa. vt per. c. per venerabilem. ex. q. fi. sint le. gi. et. Item. xix. ille est simpliciter prelatum omnium: et monarcha: ex cuius iudicio pendent omnes: et qui pro omnibus est redditurus in diuino iudicio: seu examine ratione: hi enim sunt actus prelati: sed papa est huiusmodi. vt. xcvj. di. duo sunt. et. ix. q. ij. aliorum ergo et. Et si dicat quod monarcha in spiritualibus: et non in temporalibus: non est verum: quia pro contemptum in spiritualibus papa punit imperatorem in temporalibus. lxxij. di. hadrianus. Item. xx. ille est maior alio: qui ipsum iudicare: et a quo iudicari non potest: sed papa potest imperatorem iudicare: et omnem hominem: et a nemine iudicari. xl. di. si papa. et. ix. q. ij. nemo ergo et. et de h. s. dixi. Item. xxi. Luna a sole recipit luminis dignitatem: et impator luna a papa sole culminis dignitate: sic arguit p. c. solite. ex. de nra. et obe. Item. xxij. Hugo de sacramentis lib. ij. par. ij. c. iij. dicit quod quantum vita ipsi

Rō. rō.

Rō. rō.

Rō. rō.

Rō. rō.

Rō. rō.

Rō. rō.

Rō. rō.

Rō. rō.

Rō. rō.

Rō. rō.

Rō. rō.

ritualis dignior est q̄s terrena, et spiritus q̄s corpus, tantum spiritualis potestas terrenam potestatem, siue seculari honore, ac dignitate precellit. Nam spiritualis potestas terrenam potestatem: et instituire habet vt fisci et iudicare habet si bona non fuerit, ipsa vero a deo instituta est primum, et cum declinat: a solo deo iudicari potest, sicut scriptum est. i. Cor. ij. Spiritualis iudicat omnia, et ipse a nemine. et hoc declaratum est expresse in populo israelitico vbi primus a deo sacerdotium institutum est. Postea vero per sacerdotium iubete deo regalis est potestas ordinata. Audi vocem ppli in oibus que loquunt. i. Reg. viij. dedit eis regem salutem. Item. xxiij. Amb. ostendit in suis scriptis: q̄ aurum non tam preciosius sit plus, q̄ regia potestate sit altior: ordo sacerdotalis. Item idem. sublimitas ep̄alis nullis poterit comparationibus adequari. si regum fulgori compares: et principum diademati: longe erit inferius q̄ si plumbi metallum ad auri fulgorem compares: quippe quus videas regum colla, et principum submitti genibus sacerdotum, et osculata eorum dextera orationibus eorum credant se communitari. xcvj. di. duo sunt. Tre. xxiij. Joānes papa. imperatores christiani subdere debent executiones suas ecclesiasticis presulibus non preferre. xcvj. dist. si imperator. in fi. Dicendum est ergo q̄ apud papam residet vere: et originaliter vtriusq̄ potestatis: et iurisdictionis plenitudo. Sed potestatem temporalem regulariter concedit imperatori: et alijs regibus: qui sub imperio debent esse. vij. q. j. in apib. vbi de hoc. ff. ad. l. rho. de iac. de precatio. l. q̄ leuande. l. xij. di. hadrianus. vbi de hoc. et mediante ipso ipsi exercet sibi ipsi non auferendo, sed ipsam iniungere: ac eius executionem certis casibus reseruando. extra qui fi. sint legi. per venerabilem. §. rationibus. hinc est etiā q̄ imperator dño pape fidelitatem iurat, et eius fidelis est. l. xij. di. tibi dño. extra in clemē. de iureiur. roma ni principes. vbi de hoc expressius. Casus autem in quibus se ecclesia de temporalibus intromittit sunt. Primus, qñ imperator, vel princeps donat ecclesie iurisdictionem in castro, vel villa, vel prouincia, sicut habet ecclesia in patrimonio beati Petri: vt pre. §. rationibus. in marchia anconitana: in romandio: la: in ducatu spoletano: in comitatu companie: et in multis alijs terris. Regnum etiam sicilie patrimonium est ecclesie. xciij. dist. valde. extra de re iudi. ad apostolice. vj. li. et totum imperium occidentis ex donatione constantini. xcvj. dist. constantinus. Unde vere et proprie papa monarcha est occidentis: vnde necesse est etiam per hanc rationem: q̄ ab eo in occidente imperium teneatur. et reuera dictus est dñs et imperator legitimus vtilis. Secundus est qñ occurrit aliquid difficile vel ambiguum. vt pre. §. rationibus. Tertius est ratione delicti. extra de iudi. nouit. Quartus est quum iudex secularis est negligēs vel iniustus: presertim vacante imperio: quo vacante, papa imperatori succedit: vt est hodie declaratum. extra in clementi. de re iudi. pastoralis. §. finali. extra de fo. compe. licet. vbi de hoc per glos. et docto. post. j. no. et in alijs casibus ibi in glos. adde hic quod no. j. in lvi. c. §. ex his autem. ver. de quibus autem. Et ex hoc clare patet q̄ papa ex se iurisdictionē habeat temporalem: quia alias eius executiones in predictis casibus non haberet: nisi ei concederet imperator. Hoc etiam patet per illud Luc. xxiij. superius allegatum: Ecce duo gladii etc. quorum vnus secundum gl. fuit euaginat: et alter non. per quos intelligitur dicta

duplex potestas. Per euaginatū spiritualis: vnde et percussione petri: qui abscidit auriculam malchi serui pontificis. Joan. xvij. euaginatio spiritualiter moralizatur. xxiij. q. j. si petrus. Per non euaginatū temporalis: vt per euagationem intelligatur potestatis executio: vt sic apud christum et eius vicarios sit vtraq̄ potestas: sed temporalis quantum ad iurisdictionem: non quantum ad executionem vtriusque quando. non quia non possit: sed q̄ vt dicit. ij. Tim. ij. x. di. qñ. decuit vt spiritualis actio a carnalibus distaret incurribus: et deo militans minime se negotijs secularibus implicaret. idem. xcvj. dist. quum ad verum. facit opti. xj. q. j. te quidem. cum. c. seq. et. §. ex his omnibus. ij. ibi: secularia igitur iudicia. ad de ad istū. c. et. §. alias obiectiones et solutiones quas posui. j. in. l. i. c. in. §. restat.

Ad illa que possunt dici vtriusque potestates. s. temporales ad papam non pertinere: et iurisdictiones esse distinctas: respondendum est. et primo ad id: Reddite que sunt cesaris cesari: et que sunt dei deo. in. c. xij. et Mat. xxiij. Mar. xij. et Luc. xx. et xxiij. q. vij. conuenior. cum. §. pre. ecce q̄. xvi. q. vij. maiores. dico q̄ sic eut a deo non excluditur dñatio in temporalibus: qñ dñi est terra et c. ps. xxij. et ps. lxxvii. vij. di. quo iure. extra de deci. tua. ij. q̄uis appropriatus attribuat sibi dominatio in spiritualibus: propter excellentiaz spiritualium respectu temporalium. extra de maio. et obe. solite. ita nec a dei vicario excludetur. Unde licet ista responsio fuerit cauta: ne interrogantium nequitia posset ipsum capere in sermone: fuit tamen verissima, et ad propositum nostrum dicta. quum enim dei sunt omnia: et eius imperium et regnum. Dan. ij. ad sibi. in diebus autem. quod iubet christus cesari esse reddendum, debet et dicitur etiam et deo reddi, quia cesari est reddendum propter deum, qui imperium ordinauit vt instrumentum suum et sui vicarij, ad defensionem fidelium et eorum conuersationum pacificam conseruandam. xxiij. q. v. principes. et. c. administratores. et sic intelligitur quod dicit. l. q̄ summa nobis dona a deo concessa, sunt sacerdotium et imperium. in autem. quō oportet ep̄. in prin. col. j. et tñ vtriusque exercuit christus: vt legitur et no. x. di. qñ. et. xcvj. di. quum ad verum. Sicut ergo diuisio eorum que sunt cesaris: est diuisio non disparator, sed superioris et inferioris: qñ oia que sunt cesaris, sunt etiam dei: et non econuerso. sic dñatio imperatoris est pape suo modo: et non econuerso: et sicut dñatio imperatoris est dei principaliter et sicut conferentis et cōcantis eam: cesaris autem est sicut ministri et cui cōcatur. sic etiam principaliter est pape eam conferentis et imperatori cōcantis. Preterea nullus negat quin oēs sit subditus regi vt in libro feudo: um: qñ comitatus intra terminos alicuius regni sunt: ergo de eius iurisdictione sunt. vide quod legitur et no. extra de offi. archi. c. si. maxime per Inn. dicit: et tñ subditi comitis aliud debent regi et aliud comiti. et dicit eis a vero iudice reddite que sunt comitis comiti: que sunt regis regi. Ex hoc tñ non potest argui q̄ dñm comitis non sit regis tanq̄ principalis et directi dñi, licet comes vtilis dñs sit. Pape etiā in imperio superior dñs est. extra in clemē. de re iudi. pastoralis cura. §. fin. ibi. Ex superioritate quam ad imperium non est dubium nos habere, et fidelitatem iurat pape imperator pro imperio, ergo ab eo tenet illud. vt pre. c. pastoralis. et in cle. de iureiur. romani principes. Item ideo dixit dñs dictū verbū, Reddite q̄ sunt cesaris etc. vt ostē-

Rō. xxiij.

Rō. xxiij

Donant casus, i q̄ bus ecclesia se intromittit de temporalibus.

Euaginatō gladij ad signifi. ca.

Temporalis iurisdictione pape subest.

Regnum
mūdi chri-
stus con-
tempnit.

dat q̄ imperatori, z cuiuslibet potestati ius suū z cen-
sus soluendus sit: vt fit probatio subiectionis. x. q.
iij. illud. C. de. ep̄is. z clericis. nulli. ex. de. cēsi. omnis.
Leterum nullus negat quin imperatori iura debi-
ta sint soluenda: nec in hoc nec in aliis iurib⁹ papa
interdit imperatori in aliquo derogare. extra de iu-
di. nouit. q. si. sint legi causam que ij. Q̄ si cuiq; sua
iurisdicō nō seruatur: ordo ecclesiasticus confundi-
tur. xi. q. iij. peruenit. sed nō p̄p̄ea in imperio ius ha-
bere papā negatur: vt plene superius est probatum.
Secundo ad id qd̄ opponit de Joan. vi. c. Iesus ergo
quom cognouisset qz vēturi erāt vt raperēt z sa-
cerēt eū regē: fugit iterum in montē ipse solus. z ad
illud Joan. xviii. Regnū meū nō est de hoc mūdo.
z quod sequitur: nūc autē regnū meū nō est hinc: re-
spondeo q̄ quantum ad literā exponēdo fecit hoc:
qz quum esset rex regum: z v̄lis dñs oīum nō oportebat
q̄ amplius rex fieret illius parue religionis.
vñ Joā. xviii. Dilato dicēte sibi: Ergo rex tu, non
negauit se regē: sed dixit. Tu dicis: qz rex sum ego.
Moraliter vt dicit glo. fecit hoc docens prospera
mūdi fugere, z contra ea orare. refert se ad illud q̄
solus erat in mōte vbi est locus oionis vnde Bre.
ait. Rex fieri noluit: ad crucis vero patibulū sponte
venit: oblatam gloriā culminis fugit. penā probroz
se mortis appetit: vt membra eius discerent fauo-
res mundi fugere: errores minime timere. Quanto
inquam ergo christus esset dñs mūdi in tēporali-
bus z spiritualibus: pro quanto erat summus pon-
tifer: subditos conabatur trahere ad regnū celeste con-
sequendum: quia ad hoc venerat, quod nullus be-
ne cōsequitur: nisi contēnendo terrenum. vnde Leo
papa in sermone de eph̄ia dicit de ipso: Dñs tempo-
rale nō querit regnum: qui prestat eternū: z tamen
in hoc q̄ vocat eū dñm: scilicet mundi: tribuit sibi
temporale regnū. Vel pōt exponi: Regnū meū: scili-
cet quod corde gero p̄ amorē z fidelib⁹ meis opto.
non est de hoc mūdo. Vel regnū meum scilicet cele-
ste: de quo Matth. v. in prin. z vj. z Lu. xj. ibi: Ad-
ueniat regnū tuū: qd̄ specialiter dicitur esse christi:
qz ibi regnat z regnaturus est in sanctis. nō de hoc
mundo. i. non conuozdat cum regno mundi. Adde
etiam hic qd̄ scripsi in. lix. c. s. restat. ver. ad illud qd̄
obijcitur. infra. z in. ij. parte. c. lvij. in. s. item questio-
nem istam: qz illud vnicū z pacificū: istud diuisum
z seditiosum: vt probat experientia. Matth. xij. z
Luc. xj. Omne regnum in se diuisum zc. Itēz illud
perpetuum. Ps. cxliiii. Regnū tuū regnum oīum
seculorū. Dan. ij. z xij. Istud momentaneum z fra-
gile. Eccl. x. Omnis potentatus vita breuis. j.
Mach. xj. Rex ptolomeus iposuit sibi duo diades-
mata vna diei z tertia die mortuus est. Hiero. Prin-
cipatus vt ingreditur. deseritur: dum tenetur labif:
z incertū est qua die finiatur. Eccl. xxj. Stupa col-
lecta synagoga peccantiū z consummatio eius fauil
la ignis. quasi diceret: ptās peccatorūz deficit vt stu-
pa ad ignē. Itē regnū celeste amplissimū. Baruch:
ij. Quā magna est domus dei, z ingens locus pos-
sessionis eius, z contra regnū terrenū est angustū.
vnde Boetius: Dis terre ambitus: ad celi spatium
puncti obtinet rationē. Idē oñdit Seneca dicens:
q̄ pau cis diebus posset nauis a litorib⁹ hispanie
vsq; ad indiā p̄meare: sed velocissimus planeta vix
triginta annis potest explere circulū firmamenti:
quod tamen parvissimum est respectu vltimi corpo-
ris: scilicet celi empyrei: vbi sunt angeli z sancte ani-

me dei faciem contemplantur. Itē propter trāquil-
litatem z pacem. Esa. xxxij. Sedebit populus meus
in pulchritudine pacis zc. Sed regnum terrenum
in turbatione est. vnde herodes rex turbatus est z
oīs hierosolyma cū illo ch̄io nato. Matth. ij. Itē
propter securitatē. Esa. xxxij. Securitas erit vsq; in
sempiternum. s; regnū terrenū semper est cum timo-
re. Job. xv. ibi: Lunctis diebus suis impius supbit:
z numerus annorū incertus est tyrannidis eius.
Sonitus terroris semp in auribus illius: z quum
pax sit: ille insidias suspicatur. Seneca. Ad est liber
qui seruos suos timet. Itē propter affluentia. Pro-
uverb. viij. Abecum sunt diuitie z gloria. Ps. lxxij.
Replebimur in bonis domus tue. itē Ps. xvj. Sa-
tiabor quū apparuerit gloria tua. Ero. xxxij. Ego
oñdā tibi oē bonū. i. summū bonū. in quo solo sunt
oīa bona. Aug. Si bona singula creata delectabilia
sunt: cogita in mēte qz delectabile est illud bonū qd̄
cōtinet incunditatē omnium bonorum: z non qualē
in reb⁹ creatis summus expertus: tanto differētius
quāto differt creator a creatura. Si. n. bona est vita
creata: cogita quāto melior vita creatrix. Si bona z
iucūda est salus creata: quāto iucūdior est salus que
fecit oēm salutē? Si amabilis est sapientia in cogni-
tione creatarū rerū: qz amabilis est sapiētia: que ex
nihilo cōdidit oīa? Beni q; si multe z magne dele-
ctationes sunt in rebus creatis delectabilib⁹: quan-
ta delectatio est in illo qui fecit delectabilia? Sed re-
gnum terrenum est in defectu. Seneca. Scias illos
multis indigere q̄ multa possidēt. Eccl. v. Abi mul-
te sunt opes: z multi q̄ comedūt eas. Itē p̄ iucun-
ditatem. Ps. xxx. Quā magna multitudo dulcedi-
nis tue dñe zc. Bernar. Vides quō memoria suauitatis
huius aīa exprimere gestiēs verba multiplicat.
Hanc dulcedinē nouit expertus: in expertus igno-
rat: qz nemo scit nisi q̄ accepit. Apoca. ij. vnde z alios
ad gustū suauitatis inuitās. ait Ps. xxxij. Sustate
z videte qm̄ suauis est dñs. Sed regnum terrenū
est in merore. j. Mach. vj. post prin. In quantā tri-
bulationē deueni, z i quos fluct⁹ tristitie i qua nūc
sum zc. verba sunt Antiochi regis. vbi z dicif. At
audiuit rex smones istos expanit: z cōmot⁹ est val-
de: z cecidit in lectū. z incidit in languorē pre tristi-
tia zc. qd̄ sequif hoc est regnū christi qd̄ non est de
hoc mūdo: qz contrariū huic mūdo. Qd̄ etiā chri-
stus vere rex fuit tēporalis: z p̄ consequēs papa suus
vicarius apparet ex dictis Richardi sup Apoca-
lyp. j. c. super verbo: Princeps regū terre: dicentis:
Reges sunt triplices. Quidā regūt sibi subditos
quo ad terena: vt principes seculares. Quidā quo-
ad spūalia: vt ecclesiarū rectores. Quidā regūt se-
metipfos: vt singuli fideles. Christus est princeps
omniū regū: qz ab ipso est oīs ptās secularis z cura
pastoralis z singularis solertia cuiusq; fidelis: que
cuncta sicut ab ipso habent originem: sic fm̄ ipsum
habere debēt actionē: vt principes p̄ ptātem secula-
rem inter subiectos sibi hoīes teneāt iustitiā. facit.
xxij. q. v. regū. Pastores p̄ curā pastorale: z fidelib⁹
sib: cōmissis prebeāt doctrinā: facit. xliij. dist. ephes-
sij. xj. q. iij. nolite. z singuli fideles p̄ singularē so-
lertia i semetipsis seruēt sanctimoniam. c. ij. q. j. celus.
z illud. j. Pet. ij. Vos estis genus electum regale sa-
cerdotium zc. Principes sibi subiectis debēt con-
tra raptores homines defensione. Pastores ouib⁹
sibi commissis: contra impugnātes demones
instructionem: singuli autē sibi semetipsis cōtra vitia

Christus
rex tēpora-
lis.

Reges tri-
plices.

reluctationem. hucusq; si. Sic ergo christus z eius vicarius papa imperator celestis est. extra de elec. fundamenta. §. ne autem ibi: Imperator celestis instituit. z xj. q. ij. iulianus. z rex celestis z terrenus. vt extra in p'rophe. decretaliū: Rex pacificus: z regnum suū spirituale. non carnale: nō sit de hoc mundo: qz caro z sanguis regnum dei nō possidebunt. j. ad Lor. xv. ad si. insinuās etiā predicta verba: Regnum meū nō est zc. illos ad regnū huius mundi pertinere: qui auxilio humanarum viriū: non diuino presidio ab imminente iniuria se tueri cōtendūt. sic exponit dicta verba domini. Gratian^o. xxiij. q. iij. c. j. vbi dicta verba ponuntur. Ad etiā in isto puncto vult a se excludere caliginem intellectus. papa non considerat hoīem: sed deum quodammodo: qz vicarium extra lib. vj. de elec. fundamenta. §. ne autem ibi. Ipsiq; romani pontificis vicarij dei. z e. ti. vbi periculum. §. ceterū. Creatione vicarij iesu christi successoris Petri: rectoris vniuersalis ecclesie: gregis dñici directoris. extra vt eccle. bene. vt nostrum. §. porro. ibi. Quā est locū dei teneamus in terris zc. extra de trāsla. quāto. ver. non. n. Ad. n. homo: sed deus separat quos romanus pōtifer qui nō puri hoīs: sed veri dei vicē gerit in terris. z. j. Non humana: sed diuina potius auctoritate dissoluit. cū si. Sicut ergo nullus fidelis dubitat quin christus fuerit rex z sacerdos z rex celi z terre. vt extra de sum. trini. c. j. §. vna. z Apoc. xvij. z xix. z. j. Timoth. vj. ibi. Rex regū zc. z cōditor oīum celestiu z terrestrium: qz oia per ipsum. s. verbū: scilicet filiū dei: facta sunt. Joā. j. z vna persona in duabus naturis. vt pre. c. de summa trini. c. j. §. hec scēta. z hec oia. §. cap. proximo. z. xij. latius superius sunt probata. Sic nullus catholicus dubitare debet quin summus vicarius generalis in terris pariter vtrāq; habeat p'ratem: immo nō lōge esset ab heresi cōtrariū pertinaciter affirmare: qz esset negare filiū dei cōditorem terre z regē: z sic ponere duo principia cū hereticis marchionistis. xxiij. q. vlti. quidā. ver. marchioniste. Itē qz ois p'ras ab ecclesia est: vt. §. probatum est. qz extra ecclesiā nulla p'ras aut iurisdicōtio vera est: vt est exp'essum. xxiij. q. j. §. sed illud. z de hoc etiā. §. satis tactum est. Tertio ad illud qd dicitur: qz imperator ex electione habet ius in imperio: z pōt administrare ante cōfirmationē pape: vt legit z no. xxiij. dist. legimus. z no. Bonoc. z Ostien. extra de elec. venerabilē. Rūdeo qz non p'pēa negat qz papa vtrāq; nō habeat p'ratem. qz ius qd imperator habet: ex electione cōcordi habet. quia electus ab illis quos papa z ecclesia cōstituit electores. Nā illi qui eligūt imperatōrē a papa habuerūt hoc ius eligendi: vt pre. c. venerabilē. z pre. c. romani principes. ex in clemen. de iureiur. j. rñso. vbi de hoc. ergo originalliter ius istud a papa sibi cōpetit mediantibus electoribus. simile ad hoc: quia apostoli elegerūt. lxxij. discipulos. xxi. dist. in nouo. z tamen dominus dicitur eos instituisse. xxi. dist. §. j. qz quod per alios fecit per se fecisse dicitur. vt ibi no. in glo. sed contrā itē qz etiā s'm glo. non consequitur imperator exercitium administrandi: etsi consequatur ius ex electione: vt no. lxxij. dist. quāto. de hoc. j. c. xl. in fi. z. c. xliij. ver. z qz non. Quarto ad illud. c. xvj. di. si imperator. vbi dicitur qz diuinitus imperator consecutus est suam potestatem. z ad illud quod dicitur ibi in glo. argumentando: non ergo a papa: respondeo qz hoc non sequitur ex textu: sed est fallacia conse-

quentis. sicut non sequitur gentes diuinitus sunt consecute baptismum: ergo nō mediantibus aplis. similiter aaron z filij eius diuinitus consecuti sunt sacerdotium: ergo non mediāte moyse. quum Exo. xvij. dixerit deus moysi: Testies his oibus aaron fratre tuū z filios eius cū eo: z cunctozum cōsecrabis manus: sanctificabisq; illos vt sacerdotio fungant mihi. z de hoc. xxi. di. §. j. ibi: qui ex precepto dñi aaron zc. sic quod papa facit: deus facit. extra de transla. quāto. ver. nō enim. z quod imperato: habet ab ecclesia: a deo habet. Nunquid enim nō habet approbationē sui iuris. cōsecrationem: vnctioz nem. z diadema a deo: ex quo habet a papa. vt pre. c. romani principes. de inreiu. quis sapiens negaret hoc? Deus enim aliqua facit immediate vt que creat: aliqua vero mediante creatura: vt. §. in exēplis positis. §. z in Exodo frequenter dicitur: Locutus est dominus ad moysen. z intelligunt sancti per interpositam creaturā per angelum. z vtrāq; posunt dici diuinitus esse facta. Ad. c. iij. xxiij. q. iij. quod dicit potestates temporales a deo fuisse concessas: verum est qz omnis potestas: siue imperialis: siue alia: a deo est immediate z principaliter. ad Roma. xij. in prin. xxiij. q. j. quid culpatur: z mediate: qz potestas sub potestate est. xj. q. ij. qui resistit. quia miles a potestate recipit gladiū. xxiij. q. v. miles. z imperator ab ecclesia: vt. §. plurimum est probatum. Quinto ad. c. illa hadrianus. ij. z. c. seq. lxxij. di. que loquuntur de potestate quam habebant olim imperatores supra ecclesiam. leuiter respondetur. quia illam potestatem dedit eis ecclesia pro tpe z pro causa: quibus cessantibus cessauerunt priuilegia illa. z que ad perniciem ecclesie trahebant. j. q. j. quod pro remedio. z. q. vj. quod pro necessitate. vbi de hoc. z nihilominus imperatores illis priuilegijs renuntiauerunt. z hec duplex solutio ponit. lxxij. di. §. verū. Ad sextū iterū quod dicitur de glo. posita pre. c. hadrianus ij. que dicit. Fateamur ergo imperatorem dominū mundi: concedendum est in gradu suo: sed sub papa sicut. §. probatum est. Itē dominus est mūdi quantum ad executionem gladij tēporalis: quo regulariter papa non vtitur: licet ab eo sit: vt similiter superius est probatū. Sexto ad illud quod dicitur qz iurisdictiones sunt distincte. vt. x. di. quoniam. z xvi. di. quum ad verum. quum habeant distinctos fines atq; obiecta z actus: concedo. ex hoc tamen non sequitur quin vtrāq; potestas sit in eodem: potissimū quum potestas temporalis reducatur in spirituale velut in causam: z in multis casib^o papa actus exerceat vtriusq; vt superius est probatum. Item ista distinctio iurisdictionis est quantum ad executionem propter causam assignatam in. c. qm. z quum ad verum. sicut etiā proxime in alia obiectione dixi. Septimo ad. c. si duobus. extra de appel. qd dicit qz nō pōt appellari ad papā a seculari iudice: fateor regulariter: qz papa nō intromittit se de executione iurisdictionis in temporalibus facienda: sed eā imperatori committit: ne secularibus negotijs implicet: vt pre. c. quum ad verū. z proxi. dictū est. Octauo ad illud quod dicitur qz ecclesia soluit tributum imperatori. xj. q. j. si tributū zc. magnū. cū si. verum est: quia res transit cum onere suo. extra de deci. pastoralis. z. c. quum nō sit. in hoīe. z no. xxiij. q. viij. §. hinc dat. z. c. tributū in glo. qz cū onere. Nā agri tributarij de quibus dñs tēporalis tributum certū habebat: si ad ecclesiam perueniant: iustum est qz ec-

Papa in terris vtramq; habet potestatem.

Jurisdicōtio anti quozū imperatorū.

Imperatoz qd intelligit dñs totū mundi.

clesia soluat quod soluebat ille qui ecclesie predium
 vendidit vel donauit, nec ipsa subijcitur ecclesia do-
 mino temporali vel regibus: vt probatur preceden-
 ti. c. tributum. xxij. q. viij. ibi: Quia non ecclesia da-
 rinon pontificalis apex et ita subijci regibus potest.
 Soluit etiam ecclesia hoc tributum pro causa qua ibi
 assignat vrbannus: scilicet pro pace et quiete qua tue-
 ri et defendere debent imperatores ecclesiam et cleri-
 cos. Non autem ecclesia tenetur soluere tributum
 de decimis et oblationibus: vt tangitur e. q. secun-
 dum. Nec soluit ecclesia in aliquo munera persona-
 lia: nec angarias: nec per angarias: vt de hoc plene.
 xvj. q. j. s. nouarum cum. l. seq. placet. legitur et no.
 extra de immu. eccle. non minus. Nec soluit aliquid
 de predijs quem ad eam libere peruenerunt: quia
 bona ecclesiarum et clericorum libera sunt ab omni
 seruitio temporali: vt legitur et no. extra de vita et ho-
 ne. cleri. ex literis. Ratio etiam alia quare soluat ec-
 clesia tributum de predijs que eadem tributaria per-
 uenerunt assignatur. xj. q. xj. magnum, vt doceat om-
 nes debere esse subiectos sublimioribus potestatibus.
 fm apostolos petrum et paulum. j. Pet. ij. et ad
 Rom. xij. et ne quis constitutionem terreni regis
 esse soluenda putet. Item ad id nono qd dicitur.
 qd filius dei soluit tributum. Matth. xvij. et pre. c. si
 tributum. verum est non ex debito: sed vt no scandaliza-
 ret alios: vt no. xj. q. iij. magnum in glo. no ex debi-
 to: sed vt no scandalizaret alios: vt no. xj. q. iij. magnum
 in glo. no ex debito. vnde et dñs ait Petro. p. c. xvij.
 Matth. Quid tibi videtur simon? Reges terre a
 quibus recipiunt tributum vel censum: a filiis suis an
 ab alienis? Et ille dixit. Ab alienis. Dixit illi iesus.
 Ergo liberi sunt filij. Et autem non scandalizemus
 eos: vade ad mare et c. ad idem. xxvij. q. j. iam nunc.
 ad finem. ibi. Unde et ipse dñs prius quum non se sol-
 uere tributum debere demonstraret: soluit tñ ne scan-
 dalizaret eos: quibus ad eterna salutem gerens mor-
 re consulebat. Secimo ad illud Pauli ad Rom.
 xij. Quia omnis anima subdita sit prelato suo: ve-
 rum est: et si bonus est: nutritor est: si malus fuerit:
 erit tentator: dicit ibi glo. Sed ex hoc non potest
 argui ecclesiam subiectam imperio. Sed arguitur
 qd census signum est subiectionis. extra de censu. om-
 nis aia qd verum est in eo qui soluit qd obligatus
 est soluere. vt ecclesia pro predio tributario: vt supe-
 rius dictum est et quare. sed no simpliciter vt s. pro-
 batum est. Undecimo ad id. j. Pet. ij. Serui subdi-
 ti estote oī humane creature pp deū: sive regi tamq̃
 precellenti et c. rñdet Innoc. iij. extra maio. et obe. sol-
 te. ibi. Scribebat. n. Apostolus subditis suis: et eos
 ad humilitatis meritum prouocabat. Nā si per hoc
 quod dixit: subditi estote sacerdotibus voluit impo-
 nere iugum subiectionis: et eis prelacionis authorita-
 tem auferre quib⁹ subditos esse monebat: sequeretur
 ex hoc qd seruus quilibet in sacerdotes imperium ac-
 cepisset. et j. qd aut sequitur regi tamq̃ precellenti: no
 negamus quin precellat imperator in tpalibus il-
 los dūtaxat qui ab eo recipiunt temporalia et c. Sed
 pontifex in spiritualibus antecellit: que tanto sunt
 tpalibus digniora: quāto anima preferit corpori: et
 qui dicit pōtifer: no dicit summus qui proprie dicit
 papa. xj. dist. s. et qui etiā in temporalibus antecellit:
 vt supius est pluries probatū. Sed quilibet pōtifer
 maior est imperatore: vt xvj. di. duo sunt. vt s. di-
 ctū est. Ex predictis ergo clare patet papa vltis mo-
 narcha totius populi christiani et de iure toti⁹ mun-

Papa
monar

dita qd velit nolit quicumq; viator pape de iure su-
 bicitur vt plato. Duodecimo ad illud qd dicit qd
 imperator pōt papā iudicare si papa reperiat a fide
 deuius. qd nū probatur nisi ex eplo. Othonis primi
 regis theutonicorū. qui vt fert cū clero et populo ro-
 mano Joan. xij. deposuit a papatu. Vico hoc falsum
 esse: qd papa in heresi etiā incorrigibilis iudicari no
 pōt ab imperatore: sicut de hoc satis dixi. s. i. n. iij. iij.
 xij. et xxxj. c. Nec est trahendū ad cōsequentiā factū
 Othonis: quum sibi tunc concessa fuerit licentia a
 leone papa: et potestas ordinādi ecclesiam romanā:
 et eligendi summum pontificem. lxij. dist. in synodo.
 Cui priuilegio renuntiauerunt postmodum impera-
 tores romani. vt dixi. s. ver. v. in precedenti folio. hic
 adde quod scripsi super hoc latius. j. in. lxvij. c. in. s.
 ad id quod no. in pre. c. in synodo. qd papa potest da-
 re potestatem imperatori in casu heresis. dixi contra-
 rium. s. in. xxxj. quum autem. iij. ver. quod vero pa-
 pa. c. et probaui. vbi videndū est. Non debemus au-
 tem attendere ad factum Othonis: quia non est ex-
 plis. sed legibus iudicandum. C. de senten. nemo de
 hoc. no. xx. di. de quibus. leges autem infinite sunt in
 contrarium: qd nunq̃ debet nedum papa: sed nec ali-
 quis clericus a seculari iudice condemnari. extra de
 iudi. at si cleri. et c. decernimus. et. xj. q. j. quasi per to-
 tuz. et adde quod no. in pre. c. iij. iij. xij. et xxxj. Quod
 autem bauarus in imperio intrusus olim dux bava-
 rie. cū populo stulto et infideli et furioso et clero phan-
 tastico romano adulante sibi in furia theutonica iur-
 ta illud Gualteri in Alexandro Theutonicusq; suuz
 retinet in ore furorez: et in insipientia sua et vindicta
 dominum papam Joan. xxij. in cuius tempore scri-
 bo hunc libruz: deposuerunt in vrbe: et sibi substitue-
 runt de facto pseudo religiosum de ordine minorum
 fratrem Petrum de Corbaria: quem cognoui in vr-
 be verum hypocritam quum conuentualis essey ibi
 rome in ara celi decimantem mentam. Mat. xxij. et
 anetum. in quibusdam abstinentijs exterioribus et
 in aperto: et in abditiis loculos compilantem: et inter
 mulierulas romanas quasi continue residentem et
 gloriā aucupantem. et sicut mihi testimonij per-
 hibuerunt: minister illius provincie romane et custo-
 des tunc quum essemus in magno concilio de facto
 eius et aliorum. qui ecclesie et ordini rebellauerant
 ananie minus habentem. scilicet in castitate: et sic fi-
 dem paupertatis et munditie et obedientie: que sunt
 legis grauiora relinquentem. Matth. xxij. Hoc mi-
 nus etiam est ad consequentiam deducendum: quia
 nedum imperator non est: sed intrusus in imperio
 et tyrannus: et lupus rapax deuorans nedum oues
 ecclesie obedientes sancte ecclesie matri sue a dextris
 stantes. Joan. x. sed etiam hedos peculeos et olicos
 fm glo. Matth. xxv. stantes a sinistris fauentes sibi
 filios degeneres et infrunitos. xvj. dist. in scriptu-
 ris. et hostis ecclesie manifeste. xciij. dist. si inimicus.
 et ab ea iusto iudicio reprobatas extra lib. vj. funda-
 menta. s. quid plura. et ab eodem papa Joan. de he-
 resi sententialiter condemnatus. Qualem ergo sen-
 tentiam dare potuit in imperio intrusus contra pa-
 pam catholicum: cui tota ecclesia sicut tenetur obe-
 dit: et tenet eum pro papa: non auditum. non concessum.
 non conuictum. non rei euidentia hereticū. con-
 tra illud. xvj. di. nunc autē. ix. q. iij. nemo. ij. q. j. nos in
 quēq; quū. v. c. seq. ex de coh. cle. et mu. vestra. et c. vi-
 ti. ex in cle. de re iudi. pastoralis. cū multis si. q. enim
 ab intrusis sūt: no tenent vt legit et no. de cons. di. j.

cha vni-
uersalis.

hic ergo. Quomodo potuit: qz non potuit iste bauarus dñm papā Joan. accusare. quū sibi nō obediāt. iij. q. iij. alieni sibi: Aut apostolice sedis iussionibus inobedientē suscipere nō debemus. supple in accusationem. Itē qz infamis, qz iussa apostolice sedis libenter transgreditur. causa. e. z. q. ca. si quis. Itē bauarus contra papā conspirator cum suis gibellinis fuit, nō dico de oibus, ergo papam accusare nō potuit. e. causa z. q. conspiratores. Item excommunicatus multis excommunicationibus papā accusare nō potuit. causa. e. nullus. z. c. omnes. Itē bauarus pape insidiator z detractor ab accusatione sua repellitur. causa. e. z. q. clericus qui. z. c. detractores. Item bauarus sacrilegus propter multorum clericorum regioforum captionem, z multarum ecclesiarum z monasteriorum inuasionem. xij. q. j. nulli. c. qui abstulerit. c. de viro. xvij. q. iij. sacrilegiū. c. oēs raptores c. qui rapit. c. si quis suadente. z quasi per totū. vide hic de bauaro vsqz ad ver. sequen. qui incipit. Ad hec etiā. z xvij. q. iij. quid ergo. extra lib. vj. de re iudi. ad apostolice. necdum nō papā: sed nec aliū accusare pōt. iij. q. iij. nulli vnqz. z. q. v. constituimus. Item bauarus ecclesie z domini pape publicus hostis z inimicus capitalis: papā accusare non potuit nec in eum sententiam ferre. etiā si alias iudex suus fuisset. iij. q. v. accusatores z testes. vbi de hoc. extra de simo. p. tuas. j. vbi de hoc. z vt lite nō contestata. accedens. ij. de accusa. quom oporteat. vbi de hoc. iij. q. iij. Item in criminali. z. iij. q. v. nullus seruus. Item iste bauarus armauit se contra papam ad litteram. vt fm glo. conuiciando vel diffamādo eū. ergo contra eū vel contra quemlibet ep̄m admitti nō debet in aliquo ad hoc. iij. q. oēs. Omnes qui aduersus patres armant: vt patrum inuasiores infames esse censentur. z. j. qm̄ iubent canonica decreta patrum: vt accusatio vel testimonium eorum qui odio quoslibet persequuntur: vel qui inimici aut suspecti habentur: nullo modo recipiant. idem. vj. q. j. sacerdotes. Quod autem contra euz sententiā ferre non potuit inimicus patet. iij. q. v. q. suspecti: vbi de hoc. vnde dicit ibi: Quod suspecti z inimici iudices esse non debent: vt ipsa ratio dicit: z plurimis probatur exēplis. nā quid gratius z amabilius dare quis inimico potest: qz si ei ad impetendū cōmiserit: quē ledere forte voluerit? z. j. vbi athanasius a suo patriarcha canonice cōdemnatus: quia proclamauit qd inimicus esset: a synodo chalcedon. recipere suaz ecclesiaz indicatur. z. j. Quero inquit iudiciū quod pretendunt: vbi nam possit agitari: an apud ipsos: vt iudem. z inimici sint z testes z rei iudices? Quod si in iudicio vbi idem sunt inimici qui iudices, nec humana committi debent iudicia: quanto magis diuina: id est ecclesiastica, quis sapiens z non intel ligat? z. j. Nam quodammodo naturale est suspectorum iudicium insidias declinare, z inimicorum iudicium velle refugere zc. de istis inimicis legitur z no. extra de offi. del. insinuante. vbi etiā no. q. minor inimicitia repellit iudicem qz testem. z de accusa. quom oporteat. Item bauarus excommunicatus z hereticus condemnatus: dare sententiam nō potuit contra papam. extra de re iudi. ad probandum. xvij. q. j. si autem cum si. Quomodo ergo miser iste bauarus secularis z inferior. z tot dictis laqueis irretitus, procedere potuit contra papā contra illa omnia. c. xxi. di. §. in his omnibus. cum. c. se. vsqz ad fi. di. sed z conciliolum vel potius conuen-

ticulum quod rome super hoc fecit: tunc prope romam eram per tres leucas in eremitorio montis compatriis a persecutione z facie bauari fugitiuus in terra guelforum: acephalum liquet esse. vbi de tanta potestate scilicet dñi pape agebatur: z maiorū non fuit expectata sententia. vt. xxi. distin. submittitur. Vere etiā potest dici in hac parte Bauarus bestia lapidanda, quia montem tetigit ad Hebz. xij. Exod. xix. Bestia inquam similis vrfō: de qua Dan. vij. que in parte stetit, quia diuisionem in ecclesia fecit: z ab vnitate ecclesie recessit: quia vnitas non capit diuisionem. xvij. q. j. loquitur. z tres ordines dentium erant in ore eius: quia ad litteram iste cum pseudo z apostatis religiosi trium ordinū predicatorum: minorum z eremitarum: ecclesiam momordit: z cōtra eam latrauit z dicebatur ei: Surge comede carnes plurimas, Dan. vij. quia per diuisionem suam multa sunt milia hominum interfecta z deuorauit obediētes ecclesie plebes: z earum carnis saturatus est. quarum tamen z quorum sanguinis reus est: quia ipse in istis homicidijs caput z principalis est: z eius precepto defensione auxilio z conuientia fufus legitur z no. de hoc dist. de his. z extra de homi. sicut dignum. Vrfō etiā similis qui vorax est: quia ipse magnam partem italie z aliquā thetonie directe vel indirecte depredatus est. z animal inquietum: quia bauarus nec mente nec corpore quiescit, sed profugus vt cayn a facie domini dei sui z eius vicarij: z vagus per terram graditur hinc inde. Gen. iij. Vrfō in abditis habitat. z bauarus non in medio ecclesie. Ps. xxj. vt dominus noster iesus christus. sed extra ecclesiam conuenticula fabricat. Vrfō etiā caput habet debile: z bauarus diadema sibi imposuit sine iure. Montem tetigit hec bestia: quia dominum papam diffamauit: z de facto papatu priuauit. sed mons iste summus apostolicus super alios montes residens: quia primus z precipuus super omnes episcopos: sicut petrus super oēs aplos alios. xxi. dist. in nouo. z. c. se. q. z. iij. q. vj. dudū. z et de elec. fundamēta. li. vj. vbi apli. montes vocant, immobilis pseuerat, qz fundatus est supra firmam petram. Matth. xvi. ecclesiam catholicam: cuius caput est z christi vicarius z petri successor. xix. dist. ita dominus. Mons inquam in quo beneplacitum est habitare deo vsqz in finem. Ps. lxxv. qz vere ipse in ecclesia est: z ecclesia in ipso. vj. q. j. scire. Lapidabitur inquam ista bestia a vicario illius lapidis. i. christi. quem bauarus reprobaui, quia lapis christus duos parietes in se positos in angulo coniunxit: scilicet populum indeorum z gentilium, z de eis fecit vnā ecclesiam: quaz diuisit iste bauarus bestialis quantum in se fuit, crudeliter vastans eam. z sicut ecclesiam reprobaui: ita eū ecclesia lapidauit. i. condemnauit: anathematizauit: z omni iure: quod se dicebat habere in imperio priuauit: z ducatu bauarie. Bestia etiā motem tangit: quando superbus excellentiam ambit: vt iste bauarus qui imperium vsurpanit. vnde Nabuchodonosor superbus cum feris bestiis habitare: z senem vt bos comedere a deo condemnatus est. Dan. iij. de peni. di. j. c. voluissent. §. ex his nāqz. ver. nabuchodonosor. Os etiā iste bauarus in celū. i. dñm papam sanctum, qz celi sancti dicuntur. vñ. Ps. xvij. Celi enarrant gloriam dei posuit. lingua ei⁹ super terrā trāseunte. cōtra illud. xxi. di. intrm. Contra autē istū presumptuosū bauarū dici pōt. O presum-

ptio nequissima vnde creata es: Eccle. xxvii. poterit responderi ab illo qui dixit in corde suo. Esa. xliij. In celum conscendam: supra astra celi exaltabo solium meum cuius iste per imitationem se filium manifestat: solium suum exaltare contra deum et ecclesiam presumens: ascendens inquam contra celum papam: qui est omnia sua iurisdictione continens et concludens. et super astra celi. i. contra dños cardinales. c. si. in hoc celo. Sed timendum est sibi ne sequatur quod subiungitur in propheta. Verūtāmē ad inferna detraberis in profundum laci. quod intelligendū est nisi finaliter respiscat: et ad ecclesiam reuertatur: que sibi non claudit gremium redeuntis. C. de summa tri. ep̄la inter claras. extra de hereticis. super eo. li. vj. sicut non petro de coxbaria antipape clausit tepore meo ad ecclesiam redeuntis De isto etiam bauaro potest dici illud Thren. iij. Quis est iste qui dixit vt fieret: dño non iubente? hic enim dicit vt fiat sibi reuerentia vero imperatori debita: dño velit nolit suo. i. papa non iubente: immo iuste contradicente vt patet ex superioribus declaratis. Videtur etiam esse ille chanaan: de quo dicitur. Osee. xij. q. in manu eius statera dolosa: et calumniam dilexit. Chanaan interpretatur zelus populi: et iste sub mentito zelo populi: quia dicit q. zelo iustitie ac reipublice agit contra dñm papam: non pöderans statera iusta seipsum et dñm papam: sed dolosa faciendo de se seruo dñm: et de dño papa seruum: diligit calumnias: sibi falsas calumnias imponendo. Ad hec etiam de potestate pape addendum est quod no. Ostien. extra de sacra vnc. c. j. §. vñ de. in si. ibi: Et ostendatur quanta differentia sit inter authoritatem pontificis, et principis potestatem. que tanta est quanta est inter solem et lunam. extra de maio. et obe. solite. §. potuisses. et longe minor est comparatio q̄ plūbi ad fulgorē auri. xxvj. dist. duo sunt. Quanta etiam sit ostenditur extra qui si. sint legi. p. venerabile. §. rationibus. authoritatē. hic vero illius potestatem: hic vero factum. q. di. officium pontificū potius consistit in iure q̄ in facto. officium vero principis econuerso: primi habent verba: secundi factū. primi scientiam: secundi potestatem. et ideo dicit q. vnus gladius alio semper eget. extra de cleri. excom. mi. c. ij. in fin. vbi de hoc. et de male. c. ij. vbi de hoc. et de offi. ordi. qm̄ in plerisq. vbi de hoc. et. xvij. dist. nec licuit. extra de sen. exco. ex dilecto. lib. vj. Et hic etiā nota q. authoritas non dependet a potestate: sed potius potestas ab authoritate extra de maio. et obe. solite. §. preterea. ibi: pontificalis authoritas et c. de rebus ecclie. non ali. c. si. in prin. xxvj. di. bene quidē. vñ de et fm̄ fratrem Alexandrum de ordine minorū magistrum in theologia solennissimus. Ecclesia est multitudo fidelium siue vniuersitas christianorū. de con. se. di. j. ecclesia. vij. q. j. nouatianus. et habens duo latera. dextrum. scilicet clericorū: qui ea que ad vitam spiritualem pertinent administrant. item sinistruz. scilicet laicorū: qui terrene vite necessaria tractant. Et est duplex potestas. spiritualis que caput habet summam pontificem. et secularis que caput habet regez. xxvij. dist. duo sunt. ex qui si. sint legi. causamq. Spiritualis prior est terrena in tribus. scilicet in dignitate siue maiestate: in quantum spiritus maior et dignior est q̄ corpus. ex de transla. inter. et pre. c. solite. vñ de Abraam patriarcha tanq̄ minor obtulit decimas melchisedech sacerdoti dei summi: tanq̄ maior. Gen. xiiij. Benedictus est ei etiam melchisedech tanq̄ maior. Na sicut ha-

betur. Heb. vij. vbi idem ostenditur sine aliqua contradictione: quod minus est a maiori benedicitur. ad idē. xxj. di. deniq. in fi. et. §. de hoc dixi. Itē prior est in institutione: quod patet per sacerdotium melchisedech: qui precessit legem scriptam. et per hoc q. in lege sacerdotium primū a deo est institutū. Exo. xxvij. B. in fi. c. Legitimum sempiternū erit aaron et semini eius post eū. xxix. in prin. Sed et hoc facies vt mihi in sacerdotium consecratur. Demū per sacerdotium iubente dño regalis potestas est ordinata. j. Reg. viij. B. dixit dñs ad samuelem: Audi vocē eorū: et constitue super eos regez: quod et fecit de saule cui ait. j. Reg. x. A. Ecce vñxit te dñs super hereditatem suam in principem. ex de sacra vnc. c. j. §. in veteri. Sed et prior est authoritate siue potestate. nam spiritualis authoritas terrenam potestatem h̄ instituit vt sit: et iudicare si bona nō sit. ad Cor. vi. Rescitis qm̄ angelos iudicabimus? quāto magis secularia. ex qui si. sint legi. per venerabilem. §. rationibus. Ipsa tñ spiritualis a nemine iudicat. j. ad Cor. ij. B. Spiritualis iudicat omnia: et ipse a nemine iudicatur. qd de papa oīno verum est. ix. q. ij. nemo. c. aliorū. et de hoc. §. multum scriptum est. c. v. et. vj. Notat etiam Ostien. pre. c. solite. §. potuisses. ibi dictum est Hiere. j. et. xxvj. di. §. ecce. sacerdotibus qui erant in anathot. Et h̄ hoc verbum mysterio non caret: quia anathot interpretatur responsio: vel obedientia: siue respondens signo aut gratificatio designantis. Et dic respōsio. vt scias ad sacerdotem esse in dubijs recurrendum. Deut. xvij. qui si. sint legi. per venerabile. §. rationibus. Obedientia. vt scias q. omnes debent sacerdotibus obedire. ex de maio. et obe. omnes. Respondens signo: q. sacerdotes nisi precellant alios signis et virtutibus: sunt vilissimi reputandi. j. q. j. vilissimus. Vel signo. i. authoritate. donū est prerogatiua sacerdotū et ecclesie confirmata. Luc. ij. Et hoc vobis signum: inuenietis infantem positum in presepio. i. in ecclesia. in qua pascendi sunt clerici et laici: siue sint boues penitentes et domiti: et iugum dñi suane portantes. Mat. xj. siue asini. i. peccatores: et lasciuī et stulti. nam et bonos et malos admittit ecclesia militans. xxij. q. iij. c. j. ij. et seq. de cons. di. iij. est vnitas ecclesie. Ant gratificatio designatis. vt scias q. dñs designauit sacerdotes suos habere potestatem gratificandi in penitentis: et indulgentias faciendi. ex de pe. et re. deus qui. et c. significauit. et cap. quū ex eo. vbi de hoc. ad quod pertinet illud Luc. x. Post hec autez designauit dñs et alios. lxxij. et misit illos binos ante faciem suam: in omnes ciuitatem et locuz: quo erat ipse venturus. et. j. Ecce desidi vobis potestatem calcandi super serpentes. i. auaros. qui quemadmodum serpentes terram lingunt. q. inimici. ps. lxxj. Et inimici eius terram lingunt. Et scorpiones: id est luxuriosos: q. luxuria ad modū scorpionis blandifaciēs: postea cauda pūgit. et sus. Ah veneris rabies q̄ dulci pace salutat: Quem sibi venatur homines: primūq. propinat dulced. sed ex duci tandem concludit amarum. Proverb. v. Fauus distillans labia meretricis. et. j. Nouissima autem illius amara quasi absinthium. et lingua eius acuta quasi gladius biceps. Super omnem virtutem inimici. i. superbos. quemadmodum diaboli super omnes nituntur extolli. vñ dicitur Job. xli. c. de diabolo. Oculi eius omne sublime vident. xlvij. di. c. j. q. di. super omnes peccatores plenam do vobis potestatem. extra de iudi. nouit. §. j.

Authoritas a quo dependeat.

Ecclesia quid sit.

Duo h̄ latera.

scilicet clericorū et laicorū

omne enim peccatum ad vnum de his tribus adducitur. j. Joan. ij. Omne quod est in mundo: concupiscentia carnis est: et concupiscentia oculorum: et supbia vite. Exponuntur autem verba dñi ad Hier. j. sic: Ecce constitui te: quia non te ingestisti. extra de elec. qualiter. Sed ego constitui te per meipsum: te meus vicarium: super gentes laicos inferiores. et regna laicos superiores in quacunq; dignitate constitutos: vt euellas peccata ab obedientibus: et dissipes inobedientes deponendo a dignitatibus. extra de here. excommunicamus. de sente. exc. grauem. et c. nouerit. xxij. q. v. preceptum. Edifices. fideles baptizatos sacramentorum ecclesie administrationem et veram predicationem ac honestam conuersationem inferendo gratias et virtutes. ex de sacra. non ite. c. si. de offi. archiepiscopi. officium. de offi. or. inter cetera. xl. di. multi. l. q. j. quicquid. Plantas in ecclesia dei infideles non baptizatos per predicationem. fm illud. j. ad Cor. ij. Ego plantavi: et sacri baptismi ablutionem. de con. di. iij. per totum. Itz qd dicit. j. in. s. preterea. in pre. e. solite. pontificalis auctoritas. dicit Ostien. s. iudicialia quoad discernendum et iudicandum. Ideo dixit pontificalis auctoritas: et regalis potestas exercitoria quoad persiciendum: et Ideo dixit potestas. q. d. auctoritas pontificalis consistit in iure quo debet esse induta. Regalis vero est potentia quo debet esse suffulta. et sic patet qd vna eget reliq; et si vtraq; adiuuicem concordantur omnia recte fiunt in regimine sancte ecclesie dei. Debet tamen precedere pontificalis tanq; maior et dignior et illuminatrix ad modum lucerne illuminatrix: regalis sequi tanq; minor et rudior ad modum clauis in deuotos et rebelles percussientis siue malleantis. xvi. di. quum ad verum. ad quod signandum inungitur pontifex in capite: rex in brachio. extra de sacra. vnc. c. j. s. vnde in veteri. s. hodie reciprocatur vnusquisq; et veste induitur peregrina. nam in multis locis secularis factus est sacerdotalis iudicans clericos et ecclesiasticos sicut laicos et temporalia: contra iura in aut. vt de. apud propri. episcopi. que. s. si vero ecclesiasticum. coll. vj. et de sanc. episcopi. s. si autem ecclesiastica. coll. ix. et. xj. q. j. quasi per totum. Et spiritualis ex leui etiam causa: et multoties sine causa: non tantu per alios: sed etiaz per semetipsum mouens guerras et nutriendus: factus est militaris contra iura. ex de treu. et pa. c. j. deuoto et multa. s. de clericis. xxij. q. viij. s. j. et c. seq. cuz si. nec deficiet ista pestis quousq; vterq; suis terminis sit contentus. extra de sepul. c. j. vbi et no. quot modis quis terminos transgreditur alienos. et facit. xij. q. j. c. j. itz in illo. cap. solite. s. nos autem. super verbo nihil excipiens. ait sic Ostien. per hoc quod dicit: Quodcuq; ligaueris. ergo pape oia sunt subiecta: et de hac subiectione potest intelligi quod eodem modo argumentando probat aplos. j. ad Corin. xv. Omnia subiecisti sub pedibus eius. Quum autem dicat: oia subiecta sunt ei: sine dubio preter euz qui subiecit omnia. q. d. aplos: solus deus excipitur: que subiecit ei cuncta alia: cui et ipse subest. et Heb. ij. dicens: In eo enim qd et subiecit omnia: nihil dimisit non subiectum ei. Ad autem adhuc potest argui qd imperium a populo romano viresumpsit. institui. de iure na. s. sed qd principi. ff. de ori. iur. l. ij. s. qd difficile plebs. et sequen. C. de vete. iur. enu. l. j. s. hoc etiam interdictum. nihilominus. ver. quum enim. et. l. ij. s. antep. xciij. di. legimus. Et qd deys misit ipsum imperatorem animatam legem in terris. in aut. de consuli. s. vlt. coll. iij. et qd sa

cerdotium et imperium ab eodem principio processerunt. in aut. quo oportet episcopi. rñso. j. coll. j. responsum est. supra in isto c. ver. nec obstat. Ad et si populus olim elegerit imperatores vel hodie electores p. c. p. venerabilem. de elec. hoc veru est immediate: sed mediante ecclesia imperatorem facit: qz imperiu ab ecclesia est: si rectum est et si iniustum de corpore ecclesie: que hz bonos et malos est. xxij. q. iij. c. j. cum seq. sicut latius et diffusius est superius disputatum.

Quod ecclesia non sit ab imperio sed imperium ab ecclesia. Cap. 37.

Si romane ecclesie vel pape iurisdictionem vel primatus subtrahit vel denegat hereticus est censendus. iij. q. vi. dudum. xxij. di. c. ij. cum seq. et c. j. ver. qui autem. Qui autem romane ecclesie privilegium ab ipso summo omnium ecclesiarum capite trahit auferte conatur: hic procul dubio in heresim labitur. et j. hic est dicendus hereticus. fides quippe violat qui aduersus illam agit que est mater fidei. et illi contumax inuenitur: qui eam cunctis ecclesijs preualisse cognoscitur. facit op. lxxj. di. si qui. ij. in si. ibi: Peccatum ergo paganitatis incurrit: quisquis dum christianus se asserit: sedi apostolice obedire contemnit. Item articulus fidei est: vnam catholicam ecclesiam credere: vt in vtroq; simbolo continetur. et extra de sum. tri. c. j. s. vna. Sed ista ecclesia non est acephala. i. sine capite: qz tunc mortua esset ecclesia sine capite et non viua. Sed ecclesia sancta dei que est congregatio fidelium. vt. s. probatum est. de consec. dist. j. ecclesia. et que est corpus christi mysticum viuus et non mortuum. xxij. q. v. si vos. et c. de liguribus. ergo caput habet. Caput autem nullum sibi reperitur: nec reperiri potest nisi christus filius dei viuus: qui est caput eius. ad Col. j. et Eph. j. ibi: et est caput corporis ecclesie. et petrus post eum: et successores petri romani pontifices. xxij. q. j. loquitur dñs. Loquitur dñs ad petrum: ego dico tibi. Athat. xvj. quia tu es petrus: et super hanc petram edificabo ecclesiam: meam. super vnus edificat ecclesiam. et j. ad si. ibi: Anum tantus caput est. et c. omnibus. et. xij. di. ita dñs. et. xxj. di. in nouo. et extra li. vj. fundamenta. j. rñso. et de homi. p. humani. j. responso. li. vj. xxj. di. sacrosancta. ibi: Prima ergo sedes est celestis beneficio romana ecclesia. et j. ibi: Escet omnes apostoli essent: petro tñ a dño concessum est: et ipsi inter se idipsum volunt vt reliquis omnibus preeset apostolis et cephas. i. caput teneat apostolatus etc. ergo contrarium asserere hereticum est. Item non ponere vnam ecclesiam: et vnum caput: est ponere duas ecclesias aut plures: vt heretici vallenses ponunt: sed si est ponere duas ecclesias est ponere duos christos sponso ecclesie: sed hoc est hereticum: qz deus et homo vnus est christus: vt in simbolo athanasij: et christus vna est psona in duabus naturis: vt in simbolo. Innoc. iij. extra de sum. trini. ca. j. et aplos loquens ecclesie ait: Respondi vos vni viro virginem castam exhibere christo. ij. ad Corin. xj. xxvij. q. j. nuptiarum bonum. qz ergo christus vnus est et diuisus non est. j. ad Timo. ij. j. ad Cor. j. ecclesia vna est et diuisa non est. vt pre. c. loquitur. cu signo per deductionem predictam: contrarium dicere perspicue hereticum est. Et in isto c. est dicendum

Ro. eccleie vel pape iurisdictione aut primatu subtrahens aut denegans quas tu offe dat

Pape oia sunt subiecta

etiam q̄ qui aliter sentit de iurisdictione pape & potētia & ecclesie romane q̄ ipse cum sua communi & vli ecclesie sentit: non verus catholicus est censendus. Quod sic probatur. aliter sentire de veritate & potētia pape & ecclesie q̄ ipse cum ipsa sentit: est nedum indirecte, sed directe ecclesiam christi: que est corpus christi, vt proxime probatum est: destruere. c. eorum que in proximo. c. dicitur. Sed ecclesiam destruere seipsum & hereticum est. xxij. q. v. non vos hominum. xxij. q. j. loquitur. in prin. q̄ est etiam p consequens corpus christi: quod est ecclesia, laceraret ad nihilum fidem christi & ecclesie redigere: sed que maior heresis: quum corpore christi nihil peiorius sit. de conse. di. ij. nihil. j. q. j. multi. Item destruere ecclesiam est destruere fides: q̄ sine ecclesia qui credit quod non vidit. de pe. di. iij. in domo. Fides vera esse non potest. nam in patria celesti fides proprie non est. immo est ibi scientia certa. & experientia: q̄ videtur deus ab angelis & sanctis ibi sicut est. j. Jo. iij. Sed nec in demonibus formata fides est, q̄ credunt & contremiscunt: sed non diligunt. Jac. ij. de pe. di. ij. si enim. vltra colum. ver. nec grande. fides autem vera est que per dilectionem alias charitatē operatur. vt desinit ap̄s Gal. v. de pe. di. ij. amen amen. sub §. ex premissis. nec in brutis & irrationalib⁹ animalibus est: q̄ ratione carent. ps. xlvij. Homo quū in honore esset: non intellexit. comparatus est inimicis insipientibus &c. ergo fides in hominibus congregatis in credulitate christi remanet. quam congregationem in fide christi vnitam destruere: est ecclesiam destruere: q̄ ecclesia congregatio fidelium est. vt. §. sepe probatum est. ergo ecclesiam destruere que pprie fidem tenet: est fidem destruere: sed que fides: & quis fidelis. si fides non remanet: vbi autē non est fides: ergo infidelitas. xxvij. q. i. §. ex his.

Fauens rebellibus ecclesie vel pape.

Qui adheret vel fauet scienter rebellibus vel impugnantibus pape & ecclesie: impugnatōr est pape & ecclesie: vel rebellis. ad hoc. xxij. q. viij. preterea de uotionis. optime hoc probatur. xxij. di. si inimicus. ibi. Si vero quis amicus fuerit ijs quibus ipse non loquitur. vnus est ipse ex illis qui exterminare ecclesiam dei volunt. & quum corpore videatur esse nobiscum. mente tamen & animo contra nos est. q̄ lastam pandit delinquentibus aditum: qui iungit euz prauitate consensum. lxxvj. di. facientis. xvij. qd. iij. omnis. j. q. j. quicquid. extra de sen. excom. nuper. & c. quante. extra de hereticis. ad abolendam. §. statuis. mus. & c. excommunicamus. §. credentes. extra de homic. sicut. quasi per totum. xj. qd. iij. qui consentit. xxij. q. ij. q. aliorū. xxij. q. v. qui vitius nutriendis. Et qui scalam vel ferrum vel aliud auxilium pstant furibus: tenentur furti. ff. de fur. si pignore. §. pen. facit. C. de his qui latro. oc. l. j. xxvij. q. j. de filia. cum multis alijs si. no. extra de iude. & sara. c. ita.

Qui cum papa non est contra eum est. Cap. 38.

Quod qui tēpore persecutionis cum papa & ecclesia non est: cōtra ipsam est: q̄ dicit dñs: Qui non est mecum: contra me est. Mat. xij. Luc. xi. & qui cum ecclesia non colligit: spargit: & qui christi & vicarij eius non est: antichristi est. xxij. q. j. q̄ in fin.

Et quicumq; a fide catholica discrepat: ei contrarius

est. C. de iudeis & celticis. ff. de fidei comm. l. i. si ei. & symmachus papa ait: Non est grandis differentia vtrum letum. i. mortem inferas. subaudi pprijs manibus: vel admittas. s. non prohibendo. mortē enim languentibus probatur infligere: qui hanc quum possit non excludit. lxxij. di. §. j. Nam eps qui peccata non corrigit: magis dicendus est capis impudicus q̄ eps. lxxij. di. nemo. Et error cui non resistit approbatur. lxxij. di. c. error. cum. c. sequenti. ij. qd. vj. corrigere. xxij. qd. iij. ostendit. vbi de hoc. & pre. c. quante. de sentē. excom. & de offi. del. c. j. & lxxvj. di. c. facientis. per totum illud. c. non enim minus quis tenetur defendere corpus mysticum christi: quod est ecclesia. iij. q. iij. angeltrudam: & eius caput scilicet papam: q̄ corpus suum. c. xxx. q. ij. ita diligere. immo fortius. c. extra de transla. inter corporalia. Omnes enim catholici tenentur pro ecclesia stare: & eam defendere: & fidem suam manutenerē. & pro ijs etiam si necesse fuerit: mori. ad hec. xxij. di. si inimicus. xxij. q. v. omni. c. si audieris. Nam si ecclesia fuerit concucata & humiliata: ad cuius auxilium confugiet christianus: & vbi relinquet gloriam suam. ix. q. ij. aliorum. in si. & capite languescēte cetera corporis membra inficiuntur. vj. q. j. ex merito. & omnia membra pro capite naturaliter se exponunt: multo potius pro capite spirituali quod fortius est. vt pre. c. inter. & cap. ita diligere.

Quod Imperator Catholicus filius est ecclesie & aduocatus & defensor. Cap. 39.

Imperator si catholicus est: filius est ecclesie & non presul. xcvj. di. si imperator. & caput habet submittere ecclesie non preesse. lxxij. di. valentinian⁹. extra de ind. nouit. aduocatus est ecclesie & defensor: nō impugnator. extra de elec. venerabilem. extra in clemen. de iureiur. romani principes. seruus ecclesie: & non dñs. xxij. q. vij. conuenio ipse. ibi. quid tibi euz adultera. & doceri habet ab ecclesia: non eam docere. nec contra eam dogmatizare. ps. di. c. si imperator. non enim se habet introumittere de questionibus piorum dogmatum. xcvj. di. satis euidenter. immo etiam nec pro bono ecclesie de ecclesia se ordinando debet introumittere. xcvj. di. bene quidem. ad hec omnia facit. x. dist. certum. Que omnia bauarus tyrannus qui se pro imperatore gerit male seruauit: qui in tempore meo quo scribo hoc op⁹. dñm papam Jo. xxij. euz populo & clero romano imponendo ei titulum heresis & multa alia falsa: de facto in vrbe publice & solenniter deposuit. vt dixi in proximo. c. versi. q̄ autem bauarus. allegans exemplum perniciosum othonis primi imperatoris: que suum predecesorem appellat. qui cum clero & populo romano Joan. xij. deposuit a papatu. Substituit etiam iste bauarus sibi alium fratrem petrū. de quo §. in proximo. c. feci sepius mentionem: de quo nemo potest aliud dicere: q̄ q̄ mysticus antichristus existat: non papa Nicolaus sicut ipse se dicit. nam antichristus contrarius dicitur christo: ab anti quod est contra. & christum. Iste etiam bauarus inflatus & obcecatus superbia ambitionis imperij: sicut antichristus: voluit se extollere super omne quod dicitur deus. ij. ad Thessa. ij. Dan. ix. q̄ supra papam se constituens: qui est loco dei. legitimus. extra vt eccle. be.

Joā. xxij: a bauaro deponit.

ne. vt nrm ipsuz deposuit sicut superior cōtra id. xxj. di. inferior. cum si. et supra satis de hoc. In chm dñi manum misit, papam vinctum et consecratum et papatum possidentem, contra illud ps. ciiij. Nolite tangere christos meos, et cōtra id quod fecit sanctus dauid de saul: qui ex inuidia ipsum persequabatur, qui saul quum intrasset speluncam vt purgaret ventres: et in alia parte illius spelunce latitaret dauid cū suis: animabant ipsi serui dauid vt interficeret saul regē: et ait dauid ad viros suos: Idropitius sit mihi dñs: ne faciam hanc rem dño meo christo dñi: vt mittaz manū meam in eum: qm̄ christus dñi est. Auit dñs qz nisi dñs percussisset eum: aut dies eius venerint vt moriatur. et j. Idropitius sit mihi dñs vt nō mit tam manum meam in christum dñi. j. Reg. xxiiij. et ij. q. vij. §. de his. ver. item obijctur, et tamen saul rex iam erat a dño reprobatus. j. Regū. xiiij. et xv. et xvj. in prin. non sic iste bauarus fecit, preueniens deū in condemnatione sui vicarij. posuitqz in loco sancto. i. in sede beati petri, idoloz abominabile. Ban. ix. Petrum de corbaria apostatam fratrum minorum a romanis clericis et laicis faciens sicut papam bestialiter adorari. qui petrus se fecit appellari Nicolau. v. Cardinales multos epōs per diuersa loca creauit de facto. et sic bauarū vnitatis sancte matris ecclesie inimicus: in ecclesia dei maxime in tota italia et alemānia cum suo antipapa petro coruino schisma maximum, consumens multa corpora et animas, seminavit, quod nondum propter peccata nostra extinctum est. Potest merito bauarus iste dici equus rufus. de quo Apoc. vj. cui datus est vt sumeret. i. auferret pacē de terra: et vt homines se interficerent. Nā fm̄ glo. equus rufus dicitur contrarius superiori. i. equo albo. per quez fm̄ glo. intelligitur ecclesia christi sanguine dealbata, iuxta illud Apoc. vij. dealbauerunt stolas suas in sanguine agni. Per festozem eius papa intelligitur Joā. noster. xxij. super eccliam legitime constitutus. et hic habet arcum. i. potentiaz non solum spiritualem: sed etiam temporalem. vt. s. probatum est. et determinatur in extrauaganti eiusdem pape Joan. que incipit: Fratruz epōz nostrorum. et data est ei corona tanqz vero monarche. et exiuit vincens vt vinceret: quia fauente dño de inimicis triūphabit. et qui iam de impio dicto Petro intruso triūphat: qui diu latitans in partibus tuscie et alibi tandem ad cor rediens: vtinam in veritate: se per literas tempore meo domino pape Joan. de tanta temeritate et malignitate culpabilē proclamauit: et veniam postulauit. et tandem personaliter auinionem veniens vel potius ductus. coraz dicto dño papa Joan. et collegio cardinalium et clero et populo adstante de intrusione sua et schismate quod in ecclesia dei fecerat, sedem apostolicam viuente dicto papa Joan. legitimo inuadendo: suam culpam dixit: et veniam postulauit. et quatenus de facto papatum vsurpauerat resignauit: et vsqz hodie inclusus in camera caute et curialiter detinetur. Schismatici eniz fm̄ cyprianum inter initia feruent: sed incrementa habere nō possunt: nec augere quod illicite ceperūt: sed statim cū praua sua emulatione deficient. vj. q. j. nouatianus. et tetigi. s. in. xij. cap. De eo autem qz bauarus iste contra dictum dominum papam dixit de heresi et de alijs peccatis ipsum diffamando: dicatur sibi quod dixit Daniel impudico presbytero susannam condemnanti. Ban. xij. Recte mentitus es in caput tuum, scilicet dominum Joan. papam caput

ecclesie et orthodoxe et tuum velis nolis: Quis ecclesie sis rebellis: quia ecclesia militans bonos habet et malos. xxij. q. iij. hec autem vita.

Quod vnus est monarcha habens vtrunqz gladium. Cap. 40.

Et prolixius de ista materia est, dictos precedentes c. fundantes et manutinentes et declarantes, dñi pape et romane ecclesie potestatem credere, predicare, manuteneret et defendere: et nō cauillari et nō malignari in eis. ad quoz additionem et aliqua

lem epilogationem et emologationem ad honorem dei et sue sponse ecclesie: hec addo videlicet qz papa vtrunqz gladium habet: vt dictum est. s. in. xij. ca. et xxxvij. Et hoc probatur: quia naturalis ratio patēter ostēdit qz spiritualia sunt nobilioza corporalib⁹: sicut. s. tactum est extra de maio. obe. solite. et corporalia ordinantur ad spiritualia tanqz ad finē. Potestas vero ecclesiastica est principaliter spūalis. xvij. di. quum ad verum. secularis autēz seu ciuilis est corporalialis ideo concedendum est qz monarcha ecclesiasticus: apud quem est plenitudo potestatis ecclesiastice. extra de vsu. pal. ad honorem. regulat et ordinat in ratione finis principem politicum: seu ciuilem et potestatem eius. Circa hoc autem tria declaro. Primum est qz politie christiane principatus vnus est absolute. Secundum qz eius est vnus princeps primus simpliciter. Tertiu qz iste primus princeps est summus pontifex qui est monarcha in ecclesiastica hierarchia. Primum declaro multipliciter. primo ex intentione Arist. vij. politicor: qui ostendit qz in politia qualibet vna perfecta et felici: non solum politia regis: sed etiam politia ciuitatis necessaria sunt sex. agricolarum genus, ad habendum alimenta. et artifices, sub quibus comprehendit mercennarios omnes. s. pro mercede laborantes. et bellici, ad compescendum rebelles intrinsecos: et ad defendendum ab extrinsecis impugnantibus. et abundantia pecuniarum, ad opportunitates bellicas prosequendas. et sacerdotium, ad deoz culturā. et iudices, qui maxime sunt necessarij ad regendum et dirigendum ciues. sed constat qz politia vnus ciuitatis est politia vnus principatus: nec possunt esse plures principes regentes actiue eque primi in vna ciuitate: sed vnus est ibi primus princeps: et per cōsequens vn⁹ principatus. ad hoc. vij. q. j. in apibus: Principat⁹ vero sacerdotij qualis est principatus ecclesiasticus: non distinguitur contra principatum ciuilem: sicut vna species contra aliam, sed sicut pars contra totū. Nam sacerdotium est necessarium officium in qualibet vna politia: et dignissimuz oium alioz officioz ciuitatis: vt patet per eundez philosophum in eodē vij. politicor. c. bonum. xxij. q. vij. §. quis. extra de immu. eccle. non minus. Hoc etiaz potest ostendi ex vnitare signi et legis. sicut omnes illi qui eodem signo armantur configurantur: et eisdem legib⁹: eiusdem legislatoris subiunguntur: sunt eiusdem principatus: et ad eundem principem pertinent. Isto modo dicimus omnes esse eiusdem religionis: qui sub eodem habitu et regula viuunt. Sed omnes christiane religionis eodem signo consignantur. s. caractere baptismi christi. de conse. di. iij. quomodo. et per hoc

Papa vtrunqz gladium habet.

In perfecta politia necessaria.

Principatus ciuilis nō distinguitur a principatu ecclesiastico.

distinguuntur

Petrus de corbaria Joan. xxij. se hui militat,

distinguuntur a quolibet alio hoīe. c. ad hoc. j. q. j. q. quidam. ex de vi. z ho. cle. deus qui. z eisde3 legibus subiciuntur. s. articulis fidei: preceptis dei: z regulis ecclesie. nec ab istis legibus per aliquem principem: nec per aliquam legem aliam possunt absolui: quin immo quilibet cuius istius populi, si leges istas trá creditur scīenter z pertinaciter d3 mori. dif. iiii. facte sunt ex de here. ex dīcamus. xxiii. q. v. s. hinc notandum. siue sit principans in hac politia siue subditus. ergo omnes christiane religionis sunt eiusdem principatus simpliciter: z non s3 quid: q3 quicumq3 pncipatur, non principatur nisi in quantum est subditus predicti principatus legibus: z ad conseruationem in istius principatus: z in ministerium eiusdem principatus. ad hoc facit. ix. dif. iustum. z. c. quecūq3. x. di. non liceat. z ita populi christiani vnus est principatus simpliciter: cui omnes s3 sunt christiani subiciuntur per se necessarios. Accidentaliter autem ratione extrinsecorū bonorū sunt diuersi principatus sub isto principatu: a quo nunq3 possunt separari iuste: q3 bona exteriora ratione quorū principatur: alij principes sequuntur bona essentialia z naturalia: q3 per se sunt subiecta isti principatu. Ex quo patet q3 principatus ciuilis non distinguitur a principatu ecclesiastico: sicut vna species ab alia, sed sicut partes integrales vnus principatus. intelligendo per ciuilem principatum secularem potestatem: inter quas partes principalissima z superior est ecclesiastica potestas. z hoc est quod christus dixit in Joanne Joā. r. Alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili: z illas oportet me adducere: z fiet vnus ouile. extra de bap. 13. s. volentes. Ecce vnus principatus in politia christiana. z vnus pastor. Ecce vnus principalis rector z monarcha huiusmodi principat. z s3 hoc sunt omnes fideles christi vnus corpus mysticum: cuius caput est christus z nos membra eius: vt probat Aug. super illud euangelium: Ego sum vitis vera. Joan. xv. ad hoc facit ad Col. ij. xxiii. q. vii. que ad modum. z. c. pre. z. q. v. de figuribus. z de hoc satis. s. Nec potest dici q3 christiani sunt vnus principatus quantum ad spiritualia: z alterius quantum ad corporalia z temporalia: q3 nullus princeps vel subditus christianus potest aliquid licite possidere vel acquirere nisi in eo q3 militat sub principatu christiano. facit ad hoc. xxiii. q. vii. c. j. ij. z. ij. xxiii. q. j. s. sed illud. in prin. z de hoc satis. s. Ex quo liquido patet q3 ciuilitas christiana z politia z quantum ad spiritualia, z quantum ad temporalia, ad eundem principatum pertinet. z hoc clamat tota sacra scriptura: q3 sumus omnes christi fideles vna cōitas z vnus pplis: nos z nostra profecto que nos sectantur. vna enim fides: z vnus baptisma: z vna ecclesia collectio fidelium. ad Ephe. iij. xii. q. j. dilectissimus. xxiii. q. j. log. tur. de conse. di. j. ecclesia. z de hoc. s. Vno autem q3 politia christiana sit simpliciter vna: tūc facile est videre q3 vnus est princeps regens z dirigens eaz: q3 vnus politie vnus est princeps primus z precipuus: q3 pluralitas principatum non est bona. vt dicitur xij. metaphysice. in vna ergo politia vnus princeps. vt pre. c. in apibus. q3 diuersitas principatum diuisio regni z politie est: z materia guerre z diuisionis. Dat. xij. Luc. xj. De regnum zc. xv. q. ij. si ea. An de ratio Joan. Chryl. quare turbata fuit hierosolyma cum herode. Dat. ij. est: quia timuerunt ne scilicet presenti z futuro rege adinuicem certātibus: ipsi

An° prin
 cept. re-
 gens poli-
 tiam chi-
 stianam.

perturbationibus inuoluerentur. Nec potest dici q3 sit vnus princeps in ratione finis: z plures in ratione agentis z mouentis: q3 sicut declaratur. ij. De z. tab. in quolibet genere cause oportet vnus primū dare: ad quod omnia posteriora reducuntur: z ita oportet in principatu christiano esse vnus primus principem regentem z mouentem: siue gubernantē totam politiaz. facit ad hoc. ex qui si. sint legi. per venerabilem. s. rationibus. Preterea ponere plures principes non subalternos regentes z mouentes eodem subditos: vnus videlicet ratio spirituum: z alium ratione temporalium, est facere ordinem illius politie inconnexum z non stabilem: quia interdum contingit princeps corporaliū precipere pugnare: z principem spiritualium prohibere illaz pugnam: vt tota die contingit inter christianos. Ista ratio optime probatur. xix. di. ita dñs. Cōtingit etiā istos duos dños z principes eodem tpe precipere diuersa: vt vnus precipiet ire ad agrum: alius ad ecclesiam. que in eodem tempore non possunt fieri: q3 nemo potest duobus dñis seruire. Dat. vi. z Luc. xvj. subaudi contrariis: vt no. de pe. di. j. omnis qui odit. sub. s. hoc idē. z de pe. di. ij. nemo potest. sub. s. romanos. quare sequitur ordinem talis politie esse inconnexum z non stabilem: quod est inconueniens. s3. Ber. nihil inordinatum ordo recipit. c. ad hoc. extra de accusa. qualiter. j. s. ideoq3. in si. ibi: quoniam ex his. Hoc etiam potest manifestari ex vnitatem finis. Omnes enim de ciuilitate christiana ad eundem finem z sub eadē ratione ordinantur: scilicet ad gratiam: charitatem: z vnitatem: que sunt vincula perfectionis in via. ad Col. ij. ad Eph. iij. z ad finale beatitudinē in patria vbi est illa vnitatem. de qua ps. cxxj. Cuius participatio eius in idipsum. z de qua Aug. non erit ibi aliqua inuidia disparis claritatis. vbi in omnibus regnat vnitatem charitatis, z de qua Greg. Tanta vis charitatis omnes sibi ibi associat: vt bonū quod quisq3 in se non accipit: in alio se gaudeat accepisse: sed cuiuslibet vni fini correspondet vnus agens dirigens in finem illum: plura enim gentia distincta specie z natura nō habentia ordinem adinuicem non possunt dirigere ad vnus finē sub vna ratione. ergo in ciuilitate christiana debet esse vnus primus princeps dirigens omnes eiusdem politie ad finem propriū eius: z sicut vnus homo s3 Aug. primo creatus est: vt in eo z ex eo cōstitueretur vna creatura. vt xxiii. q. v. nec illud. Ita vnus rector principalis totius illius nature qui eā deducat ad vnus deum qui creauit eam. Gen. j. vnde z dominus papa super omnes infideles recepit potestatem a christo. Joan. vlti. per verbum illud: pasce oues meas: vt latinus superius declarauit in xxxvij. cap. Vno q3 politia christiana est vna: z eius est vnus princeps regens eam: ostendendū est q3 iste primus z supremus princeps est summus pontifex: qui est monarcha ecclesiasticus, hoc autem potest ostendi ex tribus. Primo ex autoritate legislatoris: scilicet saluatoris nostri iesu christi. Secundo ex dignitate officij ipsius summi pontificis. Tertio ex ordine ipsius ad omnes subditos christianos. Ex autoritate iesu christi patet. nos enim non possumus nec debemus alium ponere rectorem gregis dominici: nisi eum quem christus posuit, scilicet petrum z successores eius. dixit enim Dat. xvi. petro: Tibi dabo claues zc. z iterum: Tu es petrus zc. z rursum Joan. vlti. Pasce oues meas. z hoc verbū re-

Prim° z
 supremus
 princeps
 regēs po-
 litia chi-
 stianaz est
 papa.

plicauit sibi ter. extra de elec. significasti. z de maio. z obe. folite. vj. q. j. imitare. z fm sanctos hoc fecit christus: vt ostenderet qd petrus z successores eius deberent pascere gregē dñicum, verbo predicationis, exēplo puerlationis: z auxilio tpalis subsidij. sicut christus paut. v. milia hoīum. Jo. vj. Mat. xiiij. Mar. vj. Luc. ix. z iterum. iij. milia. Mar. viij. Mat. xv. xxxvj. di. §. ecce. Ex quo apparet qd christus non statuit petrum rectorem populi sui solum quoad spiritualia: sed etiā quoad temporalia. hoc probat. xxxij. di. §. j. Secūdo hoc apparet ex dignitate officij summi pontificis. Summus enim pontifex est summus sacerdos. xxi. di. §. j. Sacerdotis autem officij est dignissimuz. j. q. j. ipsi sacerdotes. z ideo dignissimo hominum est committendū. xxiij. di. qui eps. z xxxvij. di. que ipsi. z Pbs. vj. poli. dicit qd officium sacerdotum committendū est iudicibus: qui ciuitate regunt: qui digniores sunt in politia. z sic sacerdotij z iudicij eis competunt: ergo summum sacerdotium summo iudici z conuerso. fm illud logicale. si simpliciter ad simpliciter: z magis ad magis: z maxime ad maxime. z in Deut. xvij. Si difficile z ambiguum z c. extra qui si. sint legi. per venerabilem. §. rationibus. z de hoc satis. §. Deus etiam voluit per sacerdotalem dignitatem temporales instituere z desituere. sicut apparet in primo libro regū de samuel z saul. z de hoc. §. dixi. z in signum huius domini z vicarij sui, mandauit dñs de oibus leuitis. xij. q. j. §. his ita. decimas dari ab oibus: a quibus non est exēptus etiam imperator. no. ex de maio. z obe. omnes. xvi. q. j. reuertimini. extra de deci. tua nobis fraternitas. z abraam sicut subditus soluit decimas melchisedech. Gen. xiiij. ad Heb. vij. vt. §. dixi. Item hec conclusio probatur tali euidentissima ratione. scilicet ex ordine ipsius romani pontificis ad omnes subditos christianos. Quandocumqz alicui ex dignitate z officio suo essentialiter z per se competit aliquid: competit ei omnia sine quibus illud principale z essentialē nō potest haberi vel exerceri. vt de hoc expresse legitur z no. extra de offi. del. preterea. vbi est casus. facit. xvj. q. j. si monachus. ff. de re iudi. quidam consulebant. Item in connexis idem iuris est. di. viij. quo iure. §. de hoc. item accessorium naturā sequi congruit principali. extra. lib. vj. de reg. iur. accessoriū. vbi de hoc. Supradicta propositio videt simpliciter vera. nunc autē summo pontifici in eo qd summus pontifex est: debetur essentialiter z per se populū christianum deducere ad vitam virtuosam, ad gratiam z charitatem in via: vt tandem possit peruenire ad gloriā in patria. Hoc enim est per se de officio summi pontificis. quum sit pastor z custos principalis dñici gregis. vnde dicitur ei: Pasce oues meas. Jo. vlt. vt. §. in proximo dixi. ergo debentur sibi omnia sine quibus ista haberi non possunt. Constat autem qd sine cognitione z correctione morum, z inflictione penarum: quibus mali coercentur z boni quietantur: nō possunt ciues deduci ad vitam virtuosam. iij. di. facte sunt. ergo summo pōtifici debetur cognoscere de actibus humanis z iudicare z corrigere mores z penas infligere: ad hoc facit extra de iudi. nouit. z videtur ista ratio cōcludere efficaciter si quis voluerit eā diligenter considerare. Hoc etiam ostenditur ex hoc qd summus pontifex per se vel per alios auctoritate sua instituit omnes de ciuilitate christiana per collationem sacramentoz quibus consignatur z munitur fideles. de conse. di. v. nunquid. z distinguuntur

ab infidelibus. j. qd. j. qd quidam. ipse etiam eijcit qm videtur expedire a cōitate fidelium quos inuitos vel nocuos videt. iij. q. iij. engeltrudaz. xj. q. iij. audi deniqz. c. nolite. c. nemo. xxxij. q. iij. rescandē. z non se parat talem a cōione fidelium solum quoad spiritualia: verum etiam quoad temporalia. extra de here. c. absolutos. c. excoīcamus. §. credentes. xv. q. vj. iuratos. xxxij. q. v. preceptum. vnde ipse aperit in terras portas politie christiane: z nemo claudit: z claudit z nemo alius aperit. Apo. iij. talis autem videtur habere plenam potestatem z principatum in politia: cuius iudicio z imperio quilibet de politia admittitur vel eijcitur de politia. Nam quum aliquis de politia eijcitur: omnis principatus quem in politia illa obtinet: sibi aufert si simpliciter eijcitur. vel sibi ad tempus interdicitur: si simpliciter nō eijcitur. vnde nullus excoīcatus potest iuste aliquod officium vel principatum exercere in politia christiana. vt iuribz proxime allegatis: z de hereticis. ad abolendam. §. statuimus. cum. §. seq. extra de re iudi. ad probandū extra de immu. eccl. aduersus. §. pen. z. vlt. ex de elec. venerabilem. §. sunt enim. ibi: Excoīcatio publica. Et ideo qui concedunt summum pontificem habere plenitudinem potestatis in spiritualibus: concedunt ipsum necessario habere plenitudinem potestatis in temporalibus z corporalibus. Nam totus homo christianus spiritualis est. vñ dñs in Joāne Jo. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqz z spiritu sancto z c. extra de bap. debitum. de con. di. iij. filius dei. z. c. nō dubito. homo enim renascitur in baptismo: z induit nouum hominem qui fm spiritum est: z exiit veterem hominem qui fm carnem est. fm sententiaz Pauli ad Eph. iij. c. quapropter totus est de foro z iurisdictione noui hoīs: qui est fm spiritum ipse z omnia que possidet: qz non possidet ea nisi ad talem vitam que est fm spiritus. z ideo christiani volentes carnaliter viuere fm veterem hominem, cogūtur violenter vel cogi debent: ex quo christianam religionem professi sunt: viuere fm spiritum. c. ad hoc. xxiij. q. iij. displicet. c. non inuenitur. c. si ecclesia. z. q. v. ad fidem z cap. si vos. xxi. q. j. c. si. Ex quibus apparet monarchaz ecclēsiasticaz qui summus pontifex: esse primū z summum principem regentem totam politiam christiana plene quoad omnia: licet immediatus regat spiritualia tanqz digniora z principaliora. mediati⁹ autem teporalia z extrinseca tanqz viliora z minus principalia per rectores z dños teporales: qui sunt renati ex aqua z spiritu sancto. alias non possent habere principatum in politia christiana. c. ad hec. liij. di. nulla officia. ex de iudeis: quum sit. z. c. ex speciali. Conferunt igitur decus gratiam in baptismo. ex in cle. de sum. tri. fidei. z ex de bap. maiores. §. illud. p que potest quis acquirere prudentiam z sapientiam ad regendum populū christianum. Ex puris autem naturalibus nullus potest acquirere virtutes, qz sufficientiant ad regendum populū dei: quum virtutes sine charitate sint informes. qz si tradidero corpus meum z c. j. ad Cor. xii. j. q. j. vide. de pen. di. ij. §. euidenter itaqz. extra de renun. ver. quoz pridem. §. porro. vnde. z Aug. Vbi enim desit agnitio eterne z incommutabilis veritatis: falsa est virtus, etiā in optimis moribus. xxvij. q. j. §. ex his. Charitatem autē creatam infundit deus per se z per gratiam suaz: qz ipse charitas increata. qz deus charitas est z c. j. Jo. iij. quare catholice z virtuose regere populū. a solo deo est: quum ad hoc virtutes morales quas ex

Ex puris
naturalibus
an acquiratur
virtutes.

principijs nature per consuetudinem acquirere possimus. di. j. mos aut. non sufficiat. optime facit ad hoc. xxij. q. iij. si non ex fidei merito. in prin. licet possint sufficere ad regendum pplm gentilem: qui non regit ad finem supernaturalem. nā fm Hiero. romani virtutibus promeruerunt imperium. xxvij. q. j. c. oēs deinceps. s. ex his. sed gl. ibi intelligit virtutibus politicis: non theologis: q. sine charitate habent. vnde z virtus pro fortitudine ponit. ff. de alea. quibus. vera aut virtus theologica apud infideles esse nō potest. xxij. q. j. ver. sana. vñ in collationum lib. Jo. cassi. in collatione de castitate. dicit ibi chremon sanctus pater. q. s. quasi corporalem continentiam potuerūt habere antiqui phi morales: sed castitatem non. f. q. est mentalis. xxij. q. v. de pudicitia. vnde quum Zopyr^o physionom^o. Athenis de Socrate pho dixisset: Ecce oculi corruptoris pueroz: z discipuli socratis irruis sent in illum aduenam plm pp iniuriam dictam de magistro suo: ait Socrates: Parcite sodales: verum quidez dixit. sed cōtineo. q. d. inclinoz ad hoc. sed vinco me. Et in signum virtuose regendi reges catholici inunguntur z benedicunt per pontifices inuocando super eos gratiam spiritus sancti. ad ostendendum q. sine speciali dono spiritus sancti non sunt sufficientes regere pplm sanctum dei. extra de sacra vnc. c. j. s. manus. z. s. q. vero. z. ij. q. vij. s. item quum balaam. ver. item quum dauid. Patet ergo ex iam dictis. q. dispositio ad oēs principatus politie christiane vna est cōis. s. baptismus: q. constituit hoiem intra politia christiana. Sunt aut in politia christiana multi principatus. particulares habentes ordinē sub vno principatu totali: z ideo non est mirus si aduersus principatus ordinatos adinuicem regram diuerse dispositiones ordinate. c. ad hoc. lxxij. di. singula. vñ in rege requirit prudentia: q. est recta rō agibulum. vñ. ij. Reg. ij. petijt Salomon a dño: Dabis seruo tuo cor docile: vt iudicare possit pplm tuum: z discernere inter bonum z malum. Eccl. x. Rex insipiens dispdet pplm suum. In platis vero ecclie: quozuz principat^o est altior: requirit prudentia de agēdis. xxix. di. s. j. z c. pet^o. z sapientia de diuinis. xxxvj. di. s. ecce. xlij. di. sit rector. Et ideo sicut in consecratione epoz. requirit ab eis an sciunt nouum z vetus testm. xxxvij. di. oēs psal. etes ita requirit ab eis an sciūt disponere domui sue. j. ad Timo. iij. xlvij. di. s. j. vbi de hoc. z de vtroq. regre. xxij. di. q. eps. Unde plati non solum exercent vitam contemplatiuam: verum etiam actiuā. xxxvj. di. si quis. extra de renun. nisi. s. nec putes. exēplo saluatoris nostri q. quq. ascendebat in montem sol^o orare. Mar. vij. z Luc. vj. p. quod significat contēplatio fm Bedam. ibi: z quq. descendebat ad cāpēstria ad pdicandum turbis. vñ Lucas: Descendens iesus de monte stetit in loco campestri. Lu. vj. p. quod significat actio. z apłs. j. ad Tim. iij. loquens de plato ait. si q. aut domui sue pesse nescit: quō ecclie dei diligentia habebit: q. d. nullo mō. xlvij. di. s. necesse. Et quo patet q. platus debet esse actiuus z contemplatiu^o. Itē finis vltimus totius politie christiane vn^o est: q. est supnaturalis. vt. s. tactuz est. ad que oēs principatus in ista politia incedunt: licet aliqui immediatus alijs. sicut in oi politia contingit vbi plures principatus sunt ordinati. inferior aut principatus habet finē intra se qui ordinat ad superiorem: z tandem oēs ordinant ad finem primi seu supremi principantis: vt plenius commentator declarat. xij. Meta. z Bionysius de angelica hierarchia. z facit. xj. q. ij. qui resistit.

z bene facit. xxv. di. plectis. ver. ad epm pertinet. vñ diuersitas finium ordinatorum adinuicem magis arguit vnitatem principatus q. diuersitatem. Itē fm beatum Thomam in libro contra gentiles lib. iij. c. q. vero oium hoz. q. quis ppli christiani distinguant p diuersas dioc. z ciuitates. xij. q. j. ecclie. s. tñ sicut vna est ecclia: ita oportet esse vnum pplm christianū de conse. di. j. ecclia. sicut ergo in vno speciali populo christi requiritur vnus eps: qui sit totius ppli caput lxx. di. illud. ex de priuil. c. j. xij. di. legimus. ita in toto pplo christiano requirit q. sit vnum totius ecclie caput. ad hoc. xj. di. q. quis. lxx. di. in illis. in fi. Item ad vnitatem ecclie requiritur q. oēs fideles in fide communicent. Circa ea vero que fidei sunt: cōtingit questiones moueri. per diuersitatem autem sententiarum diuidere ecclia: nisi in vnitatem per vnus sentiam conseruare. sicut fuit tpe arrij. sabellij. z aliorum hereticorum capitum heresum. Exigitur ergo ad vnitatem ecclie conseruandam. q. sit vnus qui toti vli ecclie pfit. facit. xj. di. ita dñs. xxij. q. j. non turbat. z c. quoties fidei rō. z melius. xij. di. legim^o. z. xv. di. olim. manifestum est aut q. christus nō defecit ecclie quam dilexit: z pro qua sanguinem suū sudit. Apoc. j. facit ex de homi. p. humani. j. rñso. li. vj. quū z de sy nagoga dicat: Quid vltra debui facere tibi z non feci: Esa. v. non est ergo dubitandum quin ex ordinatione christi vnus toti ecclie presit. expressum. xxij. di. sacrosancta. ibi: Et post pauca. adhuc nulli dubium esse debet quin ecclie regimen sit optime ordinatum: vt pote per eum dispositum per quem reges regnant z legum conditores iusta determinant: alias decernunt. Prover. viij. Optimum aut reguz multitudinis est vt regat per vnum: quod patet ex fine regiminis q. est pax. pax enim z vnitatis subditoz est finis regentis. xxij. q. v. principes. vnitatis aut cā congruentior est vni^o q. multoz. c. vij. q. j. in apib^o. Maximū est igit regimen ecclie sic esse dispositum. vt vnus toti ecclie pfit. Amplius ecclia militans a triumphanti ecclia per similitudinem deriuat. vt Joā. in Apoc. vidit hierusalem nouā descēdentez de celo zc. Apoc. xj. in prin. z moysi dictuz est. q. faceret oia s. exemplar ei in monte monstratum. Exo. xxv. in fi. z c. xxvj. In triumphanti aut ecclia vnus pfit: qui etiam presidet in toto vniuerso. s. deus. dicit. n. Apoc. xj. ipse populus eius erit: z ipse cum eis erit eorum deus. ergo in ecclia militanti vnus est qui presidet vniuerso: ad hoc. lxxij. di. c. vlt. hinc est etiam q. Jo hel. j. dicat: Congregabunt filij iuda z filij israel pariter: z ponent sibi caput vnum. z Jo. x. Fiat vnū ouile z vnus pastor. z. s. dixi. Si quis aut dicat. q. vnus pastor: z vnus caput est: qui est christus. qui est vn^o z vnus ecclie sponus: non sufficienter rñdet. manifestum est enim q. omnia sacramēta ecclie ipse christus perficit: ipse est qui baptizat. de conse. di. iij. filius dei. ipse est qui peccata dimittit. j. q. j. cito turpem. v. presertim quum dñs zc. z. c. sic antez deus. c. remissio nem. c. dedit. de pe. di. j. verbuz dei. Jo. j. Ecce agnus dei zc. z. j. hic est qui baptizat. ipse est verus sacerdos qui se obtulit in ara crucis. z cuius virtute corpus eius in altari quotidie consecratur. extra de sum. tri. c. j. s. vna. de conse. di. ij. q. corpus. z tamen q. corporaliter non erat cum omnibus fidelibus permansurus: elegit ministros p quos pdicta fidelibus dispenseret: z dignuz fuit q. alieni committeret loco sui qui vniuersalis ecclie generet curā. extra de homi. p. humani. j. rñso. li. vj. hinc est q. petro dixit an ascēsiōe:

In politia christiana plures principatus particulares.

Politie christiane finis vn^o.

Pasce oues meas. Jo. vlt. z añ passionē. Et tu aliqñ
 cōuersus confirma fratres tuos. Luc. xxij. z ei soli p-
 misit. Mat. xvj. Tibi dabo clauēs zc. vt ostenderet
 potestas clauium per eum ad alios demandanda ad
 conseruandam ecclesie vnitatē. vt pre. c. ita dñs. Nec
 dici pōt q̄ ita petro commisit hanc potestatem, q̄ ad
 alios successores petri non deriuēt: qz christus sic ec-
 clesiam instituit vt esset vsq; ad finē seculi duratura,
 fm̄ illud Esa. ix. Super solium dauid, z sup regnum
 eius sedebit: vt confirmet illud, z corroboret in iudi-
 cio: z iustitia amodo z vsq; in sempiternuz. z Mat.
 vlt. Ecce enim vobiscum sum vsq; ad consummatio-
 nem seculi. z expressuz pre. c. p̄ humani. extra de ma.
 z obe. solite. §. si. Item q̄ sit vtilis regi cōitatē eccle-
 principaliter per vnum spiritualiter z t̄p̄aliter: patet.
 quum ex potentia nam in vno principate magis est
 virtus vnitatis: z ideo est fortior q̄ in pluribus d̄sp̄ti-
 ta. fm̄ p̄bm. Tum ex vnitatis z parte q̄ intendi debet
 in regimine multitudinis. vt. §. dixi. Nā plures prin-
 cipantes super eandem multitudinem, non seruant
 pacem multitudinis nisi fuerint vniti z concordēs.
 Si ergo pp̄ quod vnum quodq; tale z illud magis.
 fm̄ p̄bm. vnicus principans fm̄ virtutem magis po-
 terit seruare pacem. z non tam de facili poterit turba-
 ri par ciuium: qz facilius q̄ secum concordat q̄ mul-
 ti adinuicem. iuxta illud Catonis: Cōuenit nulli q̄ se
 eum distinet ipse. qz vbi multitudo: ibi cōfusio z diui-
 sio. c. xcij. dl. legimus. ver. sed dices. ibi: diacones pau-
 citas zc. e. de eta. z qua. quum sit. vbi de hoc. Tū qz
 princeps vnus intendens bonū cōe habet oculū ad
 magis cōe: q̄ si plures d̄ntur, etiam fm̄ virtutem:
 qz quanto plures excipiunt a cōitate: tanto refiduius
 est minus cōe. Et quanto pauciores: tanto est magis
 cōe. pp̄ quod dicit p̄bs q̄ inter principatus intēden-
 tes suum proprium intendit: z cōtemnit magis cōe.
 Tum qz in naturali regimine videmus: totum regi-
 men ad vnum reduci: vt in misto corpore vnum ele-
 mentum dñaf. In humano corpore z homogeneo,
 vnum est principale membrum in toto hoīe, aīa: que
 continet oīa elementata. Aīalia etiā gregalia: vt apes
 z grues, quibus est naturale in societate viuere: sub-
 sunt vni regi. vii. q. j. in apibus. adde hic quod scripsi
 i. in. c. liiij. ver. ad confirmationem. Considerandum
 etiam est q̄ mirabiliter diuina prouidentia factū est
 vt in romana vrbe: quā deus prouiderat principales
 fore christiani sacerdotij sedē: iste mos paulatim inole-
 sceret: vt ciuitatis rectores, z si non ex debito iustitie:
 quum simpliciter maiores essent sacerdotibus: tñ in
 signum futuri sacerdotij excellentie cui amplior reue-
 rentia deferenda erat: sacerdotibus plusq; ceteris lo-
 cis voluntarie subderentur. dicēte Valerio maximo.
 in primo tit. de cultu deorum. Oīa post religionē po-
 nenda semper nostra ciuitas duxit. etiam in quibus
 summe maiestatis conspici deus voluit. Apud etiam
 gallos z gentiles sacerdotes quos druides nomina-
 bant: totum bellum gallicum definirent: vt dicit Ju-
 lius cesar in libro suo de gallico bello. Puto etiaz q̄
 eadem prouidentia diuina factum est fm̄ leonem in
 sermone ap̄oz petri z pauli: vt sedes summa vicarij
 christi in vrbe constitueret: q̄ erat caput z dñā totius
 mundi: licet per vsurpationem, vt summus pōt̄ifex,
 rector eius totius mundi ibi iurisdictionem z dñiūm
 verum haberet. extra de elec. fundamenta. §. j. lib. vj.
 non per vsurpationē vt imperatores idololatre: sed
 per veram institutionem z commissionem veri regis
 dñi nostri iesu christi: cui pater ait in ps. ij. Postula a

me z dabo tibi gentes hereditatē tuā: z possessiones
 tuam terminos terre. z nunc reges intel. eru. q̄ iudi-
 terram. z istud impleri oportuit h̄ Augustinū. xxij.
 q. iij. displicet. ad si. ver. repetis. ibi: Et non attendis
 qz tunc primum. c. non inuenit. c. si ecclia. ibi: Tūc. n.
 illud propheticū nō complebat: Quare fremu. Nāc
 iurisdictionem t̄p̄alez exercuit christus in signū q̄ ip-
 se verus rex erat etiā in quantum hō: quum de tēplo
 emētes z videntes euz funiculis. no. x. di. qm̄. eiecit.
 Mat. xij. Jo. ij. Mat. xj. Luc. xij. q. ij. in multis. z
 c. v. dētes. xxij. q. iij. q̄ peccat. Itē legit de ipso q̄ mi-
 sit discipulos in hierusalem vt tollerent asinam z pul-
 lum: z dicerent qm̄ dñs ihs opus habet. Mat. arc. xi.
 Mat. xij. Luc. xij. z Jo. xij. ergo tanq̄ dñs illa aīa-
 lia petebat: z sicut sua. Verba aut̄ meum z suū dñiuz
 sapiunt. ut legit z no. di. viij. quo iure. Itē legit dñs
 demones misisse in porcos: q̄ statim p̄cipitauerūt se
 in mare: nec tñ dñm porcorum regniuit: immo q̄ pas-
 cebāt porcos fugerunt z nuntiauerūt in ciuitatem.
 Mat. v. Mat. viij. Luc. viij. Item Mat. vlt. Data
 est mihi oīs potestas in celo z ī terra. gl. i. q̄ fuit mor-
 tuus z crucifixus. z de hoc etiam. §. Item Aug. ij. de
 ciui. dei. c. xij. z est. §. tactum. dicit q̄ sine iustitia non
 pōt regi respublica. vera aut̄ iustitia non est vbi ch̄s
 non est rector z sic respublica non est recta z vera: cu-
 iusmodi debet esse ppli christiani res in qua spectat
 de iure gubernatio ad papam qui est christi vicari⁹.
 z sic papa vtranq; potestatem immediate a deo h̄.
 ad hoc fuit allegatum. §. xxij. q. j. vbi. Itē error est
 Qualdensium hereticoz successoribus ap̄oz. f. pape
 z platis ecclesiasticis repugnare dñiūm in t̄p̄alibus:
 nec eis licere habere diuitias t̄p̄ales. vñ eccliam dei
 z successores ap̄ozum veros prelatos ecclesie dei di-
 cunt fuisse vsq; ad syluestrum: a cuius t̄pe facta dona-
 tione sibi z eccle per constantinum imperatorem, di-
 cunt romanam ecclesiaz que modo est: que fm̄ ipsos
 non est: defecisse. Nam int̄m ecclesiaz esse dicunt: in-
 quantum per successores ap̄ozuz fuit continuata vel
 reparata. Qui error destruit. xij. q. j. quasi p̄ totuz. nā
 clerici z ep̄i seculares z in oī cōi z in speciali propriū
 habere possunt: vt in. c. illius q̄nōis. z xxij. q. vii. c. j.
 ij. z. iij. z. q. viij. conuentoz. z. xij. q. j. §. j. Adde hic q̄
 scripsi. lxvij. c. §. igitur. ver. insuper quod dicit. Sa-
 teor aut̄ q̄ diuitie z dñia t̄p̄alia habentibus ipsa nō
 formaliter aut causaliter: sed occasio cupiditatis sunt
 z vicius quodammodo aīe. z Fidoruz in canone:
 Amorem pecunie quasi materiam cunctozum crimi-
 num fugiant. xxij. di. his igit. facit. lxxvij. di. quid
 aliud. Valea est. vnde Amb. in li. de officijs dicit: Fe-
 rialis inquit auaritia: illecebrosa pecunia: q̄ habētes
 contaminat: non habentes non iuuat. esto tñ q̄ aliqñ
 iuuat pecunia inferiorē: quid ad alios? si sit ille co-
 piofior qui habet: nunquid idcirco honestior qz ha-
 bet quo plerunq; honestas adimit? Itē Ber. de col-
 loquio simonis z iesu dicens: Nec fugiendarum diui-
 tiarum precipua cā est: qz vir aut nunq; sine amore
 valeant possideri. limosa siquidē z glutinosa nimis
 non modo exterior: verum etiam interior substantia
 nostra videt: z facile cor humanum oībus q̄ frequē-
 tat adheret. Item Aug. §. ps. cxij. Non sunt iste ve-
 re diuitie. sed mendicitas. qz quanto magis crescūt:
 crescit inopia auaritie. xlvij. di. sicut. xij. q. iij. quid
 dicam. non sunt vere diuitie que plus augent cupidi-
 tatem ei q̄ eas possidet. Itē Aug. de lapsu mūdi. In
 diuitijs nihil tam cauendum est q̄ supbie morb⁹. q̄
 enim nō habet diuitias: non habet amplissimas fa-

cultates: non habet unde se extollat. Idem ve vobis dñi. Nihil enim sic est quod generet superbia: sicut diuitie. De granum: oẽ germẽ habet vermẽ suũ. vermẽ diuitiarũ superbia est. Itẽ Breg. j. moral. Solet inquit rerum abundantia tãto a timore diuino mentem soluere: quanto hanc erigit diuersa cogitare. naz dum foris per multa distrahitur: stare in intimis fixa prohibet. Idẽ in homilia super illud Lu. viij. Exiit q̄ seminãt. Si nos inqt vobis spinas diuitias significare diceremus: ad credendum nobis, mēs forsitan vestra dubitaret. vñ z idem dñs p̄ semetipsum dignatus est exponere qui dicebat. q̄s vnq̄z mihi crederet: si spinas diuitias interpretari voluisset? maxime quũ ille pungant: iste delectent: z tñ vere spine sunt: q̄ cogitationũ suarum punctio nibus mentem lacerat. z dum vsq; ad pctm̄ pertrahunt: quasi inflicto vulnere cruentant. Item Aug. de lapsu mundi: Diuitie ipse quas putatis plenas esse deliciarũ: pleniores sunt periculorum. Item Amb. in li. de officijs tractans illud Mat. x. Nolite possidere aurum z argentũ nec pecuniam. Velut face pullulantes in pectorib; humanis succendit auaritiã. Super eundẽ quoq; sermo nẽz Chryl. homil. xxij. Non dixit nolite accipere aurum: sed si aliunde possibile est accipere: fugite hanc perniciosam egritudinem: etenim multa p̄ hoc emẽ dabat. Itẽ Chryl. super Mat. homil. liij. Nihil ita extinguit cupiditatis sitim: sicut desistere a lucranda concupiscentia: sicut amaram choleram abstinencia z euacuatio. facilius enim est hoies existentes: volare: quã adiectione plurius quiescere facere desideriu. Et Aug. li. lxxij. qõnum. Charitatis venenum est spes adipiscendorũ tpalium. Predicta originalia aliqua a vbi. s. Fateor aut. vsq; huc. posui etiam cũ multis alijs originalib; paupertatis. i. in. ij. parte. s. hoc aut preceptum. in prin. in. c. lxx. Unde z in antiqua legenda beati syluestri legitur q̄ in donatione facta sibi a constantino, audita est vox angelorum in aere dicentium: hodie in ecclesia venenum effusum est. de quo constantino dicit Hieron. q̄ ab ipso vsq; ad pñs tempus ecclesiarum rapine, z totius orbis discordia secuta est. Verũtamen q̄ fm̄ theodorũ in collatione de nece sanctorũ in li. coll. Joã. cassi. dicit q̄ diuitie sunt medie inter bonum z malum: q̄ nec simplr boni: nec simplr mali. ideo ecclesia z clerici non prohibent habere: q̄ debent z possunt eas vtiliter dispẽsare: z cor ab auaritia eleuare. ad hec. xij. q. ij. aurum habet ecclia. xxx. di. hoc aut scripsimus. xxij. qõ. v. fm̄ verba apli. lxxvj. di. non satis diues zacheus, sed bonus: q̄ aliena restituit: z de remanẽtibus largas elemosynas fecit. Luc. ix. Item ad propositum redeũdo, in argumentum superioritatis z dñij pape ad imperatores possunt induci exempla ethnicorũ regum z imperatorum. Scribit enim magister Petr̄ manducator in hystorijs: Alexandrum macedonem monarchaz orientis habuisse in visione de Joiada summo pontifice iudeorum: vt ipsi tanq̄ superiori z digniori honorem deferret. Propter quod quũ dictus Alexander in iudeaz veniret cum proposito destruedi z humiliandi iudeos: post dictam visionem in itinere habitam ipso appropinquante hierusalem: Joiadas pontifex a deo in visione instructus cum reliquis sacerdotibus in pontificalibus Alexandro extra ciuitatem occurrit. Qui alexander vt ip̄ius vidit pontificalibus ornatum z cidarium vbi erat scriptũ nomen dei tetragrammaton fm̄ legem in fronte pontificis: statim de equo descendit: dignissimeq; antistitẽ

veneratus est: nomenq; adorauit diuinum. Quũ aut principes eius admirarentur qd̄ imperator fecerat. Ridit q̄ non ipsum adorasset: sed deum cuius principatum teneret: z vices gereret: z in somnis pridie deum in tali habitu conspexisset: qui z iusserat ei de asia considere: ad cuius aspirauerat monarchiaz. Veniens igitur cum Joiada in hierusalem, templũ marimis honorauit donis. Barbaricamq; contra iudeos feritatem deponens: ipsos ab oi exemit tributo ac libertate donauit. pp̄ quam causam prosperatum est eius imperium. Simile legit de Totila rege vandalo: um circa Leonez papam in anno dñi. cccij. vñ habet ex chronici summozum pontificum. qui Leo papa veniens de vrbe: occurrit eidem Totile in planicie Longobardie quam flammanti gladio crudeliter deuastabat. Et ex visione quã habuit Totila de eodem papa de equo descendens pape reuerentiam fecit z papa sibi eum propitium z placabilem inuenit. Ad cuius p̄ces a feritate desistit: z de italia recessit. Sed de Pompeio imperatore ab eodẽ petro in hystorijs contrarium scribit. Quum. n. intrasset hierusalem: non exhibuit templo z pontifici reuerentiaz debitam: sed de porticibus templi stabuluz fecit eqs suis. Qui quum semper in bellis victoriosissim; fuisset: ex tunc hostibus semper succubuit. Ad hoc etiã facit qd̄ dicit papa Gelasi; anastasio imperatori. xcvj. di. duo sunt. in fi. Quippe quum videas regum colla z principum submitti genibus sacerdotum: z osculata eorum dextra zc. Tres etiam imperatores tradunt hystorie p̄ter alios sup̄ alios gloriosos fuisse: z in pace quiescere in senectute bona: q̄ deo fuerũt deuoti z ecclesie subiecti. Primus constantinus a syluestro baptizatus: q̄ quantum magnificauit ecclesiam h̄. xcvj. di. constantinus. etiã quantum deuotus habet. xcvj. di. in scripturis. vbi sic dicit. In scripturis narrat imperator. Constantinus dixisse: vere si proprijs oculis vidissem sacerdotes dei aut aliquem eorũ q̄ in monachico habitu circumamicti sunt: peccantẽ, chlamydẽ meã spoliarem z cooperirem eũ: ne ab aliquo videret. habet etiam. xj. q. i. sacerdotibus. de quo constantino dicit ibi papa Breg. q̄ quum libellos cõtra ep̄os accepisset accusationis: conuocauit ep̄os accusatos: z in cõspectu eorũ libellos quos acceperat incẽdit, dicẽs: Itẽ z inter vos causas disponite: q̄ dignũ nõ est: vt nos iudicẽ deos. In qua snia magis sibi ex humilitate: q̄ illis p̄stitit ex reuerentia impẽsa. An eũ q̄ppe in republica pagani principes fuerũt: q̄ verũ deũ nesciẽtes: deos ligneos z lapideos colebãt: z tñ eorũ sacerdotib; honore maximũ tribuebãt. Quid ergo mirũ si christianus imperator veri dei sacerdotes honorat: dũ pagani (vt p̄ diximus) principes honore impendere eorũ sacerdotibus nonerunt: q̄ dñs ligneis z lapideis seruibãt? Ad istã materiã facit extra de immu. ecclie. nõ min; .j. r̄iso. Scd̄s fuit iustinianus: q̄ ecclesia sancte Sophie constantinopoli z alias ecclesias munuit legib; sacris z sumptibus amplis z firmis dogmatibus fidẽ catholicã corroborauit. pp̄ quod victoriosus semp extitit. vt ex titulis q̄ sibi adscribitur ex gẽtibus z puincijs quas sibi subiecit impio declarat in principio codicis. Tertius fuit Carolus magnus: de quo. lxxij. di. hadrianus papa. Et contra fuerunt alij tres imperatores christiani: qui inter alios truculentiores persecutores fuerunt ecclesie: qui mala morte finierunt. Prim; fuit Julian; apostata: de quo. xj. q. ij. iulian; q̄ transuerberat lãcea mercurij militis iaz mortui sibi parentis occubuit: vt le-

Pape superioritas ethnicorũ reguz exẽplo ostẽditur,

Impatores deo deuoti bonũ finẽ fortissimi.

Impatores ch̄ianĩ mali z ecclesie persecutores.

Christus
verus dñs
tpalis de
claratur.

gitor in vitis patrum. Scds Orho. iij. de quo. j. di-
cet. Tertius Fridericus scds qui ab Innocentio. iij.
depositus. ex li. vj. de re iudi. ad apllice. Quod etiam
christus cuius vices plenarie papa gerit: verus etiā
fuit dñs tpalis apparet ex eo quod dicit magister in
historijs: z Amb. z Inno. iij. q. quum in die natiuita-
tis christi Octavianus cesar augustus in meridie in
secreto suo cubili a sibylla tyburtina de cultu diuino
z quis verus deus esset in hoc mundo interrogaret.
Quum dicta sibylla oraculo se dedisset: apparuit cir-
ca soles circulus aureus: z in medio circuli virgo pul-
cherrima puerum gestans in gremio. Tunc sibylla
inquit: respice imperator. Quum autem cesar stupe-
ret ad respicere: audiuit vocem de celo dicente: Hec
est ara celi. dixitque ei sibylla. Hic puer maior est te:
ideo ipsum adora. quod z fecit. Tunc pcepit ne quis
vt deum ipsum adoraret vel dñm vocaret. Scribit
etiam p Inno. iij. q. quum imperator Fridericus a
summo pontifice recepit coronaz: simul z recepit en-
sem in vagina: sed imperator tunc ipsum. vide quod
scripsi. j. l. vij. c. s. sed de perfecta. ver. illud. etiam euagi-
nat z vibrat: ad insinuandum suum ministeriū a pa-
pa procedere: z executionis officium post coronam.
Quem ensē accepit petrus a christo quū dixit: Cō-
uerte gladium tuum in locum suum. Dat. xxvj. vbi
Inno. no. q. non dixit abijcere: sed cōuerte. ad designā-
dū q. ecclesia eo qñ voluerit possit vti. vñ dicit tuū. q.
etiā est sñia Augustini cōtra faustū: vbi dicta verba
tractat. sicut etiam exponunt p Archid. magistrus
meū dicta verba. xxij. q. vij. s. j. ibi: Cōuerte gladius
tuū in vaginā z c. vbi dicit. est ergo iustus seruare nō
abijcere: z ita videt q. ecclesia adhuc habeat gladius
materiam. sed. c. contra. xxij. q. ij. inter hec. ibi: gla-
diū nō habet nisi spiritualem: quo non occidit. s. vi-
uificat. sed gl. ibi dicit super illud: gladius non habet
quoad executionem: hoc ideo dico: q. imperator hz
illud a papa Jo. Item corporalia ex spiritualib⁹ de-
pendēt: sicut corpus ex aia: q. nec motū habet nisi ex
aia. vñ corpus est organum aie ad operandū: vt phi-
losophi tradunt. sicut ergo aia vñf corpore vt instru-
mento: sic summus pontifex se habet ad imperatorē
vt spirituale ad tpale: z vñtur officio imperatoris vt
instrumento. ad hec faciunt. xxvij. di. ecclesie mee. z. c.
victor. xxij. q. v. principes. Itēz sicut angeli maioris
virtutis sunt qz orbis: z nobilitatis nature. z monēs
excellētius moto: z agens melius patientie. z actus
nobilitor potentia: vt probat phs. ix. metaph. z Aug.
super Gen. ad literam: sic papa se ad imperatores ha-
bet ipsum mouendo in ipsum agēdo. Et sicut de⁹ cu-
ius potentia efficaciter oia gubernant: qz portat oia
verbo virtutis sue. ad Heb. j. quod quidem facit me-
diantibus angelis: qui sunt spirituales substantie. vt
tradit Aug. in. iij. de ciui. dei. sic z papa p impatorē.
z hoc satis apte: quū ex parte prime cause summi dei:
cuius vices gerit in terris. ex vt eccle. bene. c. j. Tum
ex parte bonorum spirituum quibus mediantibus
mundum regit: cuius typum representant officiales
ecclesie spirituales z tpales: vt sic ecclesiastica hierar-
chia congrue z pfecte imitet celestē. c. ad hoc. lxxxix.
di. ad hoc. pp quod argumentum concluditur. q. iur-
isditio imperatoris ex virtute z auctoritate depen-
det summi pontificis. Patet etiam hoc ex quatuor
maximis concilijs generalibus: de quibus. xv. di. si-
cut. quibus imperatores se submiserunt. vt patet. xv.
di. canones. z. c. sancta. z. xvj. di. synodus. facit qd no.
extra de vsu. qz in omnibus. gl. j. Item facit. qz leges

canonibus subijciuntur: z per canones corriguntur.
non econtra: qz nec dedignant sacros canones imi-
tari. ad hec. x. di. c. j. certum. ij. q. iij. s. hinc. etiam. extra
de no. op. nun. c. j. extra de secun. nup. c. fi. in aut. vt cle-
ri. apud propri. epif. ad fi. coll. vj. in aut. de ecclesia. ti-
tu. in prin. coll. ix. z p ista subiectione imperij ad eccle-
siam facit op. x. di. suscipitis. Si autem concedat q.
electus in imperatorem concorditer z canonicē. ex
sola electione añ confirmationem pape administret
in regno alemannie z in imperio s. Inno. z Ostiē.
qui hoc no. in. c. venerabilem. extra de elec. dicēdū est
q. istud ius sibi acquiratur ex longa consuetudine q.
ius dat. extra de fo. compe. quum contingat. cū si. vel
fore: ex ipsa ordinatione pncipū alemannie: cui se tāqz
iure pprio possunt subijcere saluo iure cuiuscunqz su-
perioris. vnde post electionem canonicam z concor-
dem. nomen regis sortit: sed non imperatoris ante
coronationem pape. vt pze. c. venerabilem. Expedi-
tis. xl. c. primis de quibus mentiones feci in pñemio
in fine istius operis: sequunt alij capituli ad supradi-
ctam materiam. z alias ecclesiasticas pertinentes.

Quo eligebantur Imperatoris z a quibus. Cap. 41.

Sciendum etiam circa hec est. q.
a tpe Constantini eligebantur
imperatores antiquo more: si-
ue a populo, siue a senatu, siue
ab exercitu, z aliqñ de genere: z
aliqñ non. z iste modus reten-
tus est in constantinopoli: que
erat sedes z caput imperij sicut
antiquitus roma. xvj. di. constantinus. qui quidem
modus seruatus est vsqz ad tpa michaelis imperato-
ris z Caroli magni: z fuit fere spatium quingentoz
annorum: vt apparet in chronicis. Constantinus. n.
qñ cessit imperio occidentali: vt dicitur pze. c. constā-
tinus. z Richardus narrat in chronicis: elegit sibi in
thracia que tunc grecia dicitur: vrbem vocatam Bi-
zantium. xxij. di. de constantinopolitana. quaz rome
seniori privileijs coequauerit. xxij. di. renouantes.
ibi qz sedem suam constituit. vnde dictus imperator:
de imperio occidentali quod syluestro pape donauit:
se non amplius introuisit: nec sui successores de-
bēt facere. nisi ad eccle inuocationē z defensionē. z
si alio mō fit: vsurpatiuē fit: sicut fecit stātin⁹ arria-
nus. z iulianus apostata: z qdā alij de facto. nec papa
posset licite alienare hoc dñū in occidēte: z donatio-
nē sibi factā a stātin⁹. ij. q. ij. nō liceat pape. In ve-
riate. n. nihil impator hz facere romē: nec in toto im-
perio occidētis: hoc solo ei reseruato. q. in currib⁹ ve-
niebat roma. vocat⁹ ab eccle in succursum. An iusti-
nianus impator aduenientib⁹ gottis romā z eā in-
festantib⁹ misit belisariū nobile principē z patriciū
ad subueniēdū: summo pōtifici z rome. Ad cui⁹ ad-
uentū expulsi sunt gottis de tota italia: vt hī ex histo-
ria lōgobar doz. Per eūdē modū lōgobar dis eccle-
siā grauātib⁹: quū impiū stantinopolitanū iā pene-
diceret: vocat⁹ carol⁹ rex frācoz ab eccle tpe hadria-
ni z leonis successoris ei⁹: cui p romanis z lōgobar-
dos pñdos eruti fuerāt oculi z ligna abscissa: s. diui-
na vtute postea restituta: venit i italia cū exercitu ma-
gno: z capto rege desiderio. ac lōgobar dis. pstratis d
seruitute ipsoz eccleiaz liberauit: z fuit ab eccle prin-
cipat⁹. vt hī. lxxij. di. hadrian⁹. cū. c. seq. Richard⁹ tñ
claremontensis dicit in chronicis hadrianuz solum

Modus
elgēdi im-
peratores

Impator
renē sub-
uenire ecc-
lesie.

ex causa dicta dedisse patriciatum Carolo. Sed Leo tertio q̄ hadriano successit. lxiiij. di. in synodo. post miraculum factum de ipso de oculis z de lingua: iuit ad Carolum regem francorum: q̄ honorifice susceptus ab eo: duxit ipsum romam q̄ vindicauit iniuriā Leonis: quam sibi romani fecerāt de oculis z de lingua: z restituit eū in sede sua. Leo vero in die natalis dñi coronauit eum in imperatoziam in basilica beati petri apli: circūdans ei imperatoziam vestem. z tūc sibi acclamatum est ab vniuerso pplo romano. Carolo Augusto magno a deo coronato pacifice romano impatoris vita z victoria. Facta ergo fuit Carolo donatio: q̄ habet pre. c. hadrianus. sed adhuc vices impij nō gerebat: quousq; a leone coronam suscepit. Sed iam trāslatio impij a grecis in germanos facta fuerat antea iam septem annis per stephanum papā. ij. in p̄lo nā eiusdē Caroli. vt no. extra de elec. venerabilem. z in gl. legit. In dicta autē translatione diuersificatus est modus assumendi imperatoziam: qz primo p̄ electionē: ex tūc per successionem. z hoc durauit vsq; ad octauam generationem Caroli vt chronici ponunt. Eadem deficiente generatione Caroli quantum ad potentiam in regno francie z imperio: primo quidez Hugo dur aurelianē. sibi regnum francie vsurpauit occisis illis z extirpatis q̄ erāt de genere regio. vñ de dicto Hugone descenderunt oēs reges francie: z nō de Carolo vsq; ad tpa ista: nisi q̄ fert q̄ dictus Hugo vxorem habuit de genere illo. Imperio etiā deficiente z scisso in multas partes. int̄m q̄ Ludouicus imperator vltimus de genere Caroli a longobardis orbatus est oculis: vt historie tradunt. Quidam berengarius inuasit italiam. ibiq; ipso tyrannizante cōtra italicos, z contra ecclesiam: quum ipsa fluctuaret in capite: qz summus pontifex cui nomen erat Joānes: vir lasciuus z lubricus erat: aduocauit cetus cardinalium Othonem primum regem saxonum: q̄ dictum berengarium eiecit de regno. z euz assensu ecclesie totam sibi italiam subiugauit. Veniens vero romam, primo quidem cum cardinalibus persuasit pape correctionem: qz erat filius cuiusdam nobilis romani: q̄ vocabat albericus. Sed dictus papa in sua malitia p̄sistens: coactus est renuntiare papatu z factus est leo. ix. Dicto autē Othone se absentante ab vrbe romana: romani in contemptum ecclesie fecerunt aliū papam quem benedictum vocauerunt: papam vero leonem eiecerunt a sede. quod audiens Otho romā rediens cum exercitu magno ipsam obsedit: quousq; benedictus papa ei a romanis traditus est: quez ipse misit in saxoniam in exiliū: ibiq; vitam finivit. Ex hoc autē beneficio collato ecclesie per othones primū, p̄dictus princeps a leone p̄dicto summo pontifice cū toto clero z pplo in imperatoziam constitutus est: vt habet. lxiiij. di. in synodo. licet ibi nō fiat mētio de imperio: sed de regno italie z theutonie. Talis autē institutio processit p̄ successionem vsq; in tertiaz gnationē. hoc est in tertium othonem: q̄ fuit nepos primi. i. filius filij: nō enim inuenitur de istis q̄ fuerint electi: sed sola prouisione per summum pontificem. vñ dicitur otho secundus vocatus est a iohanne papa. xj. q̄ fuit post iohannem depositum. de quo. s̄. facta est mētio. Cā autē sue vocationis fuit p̄secutio magna quā romani fecerunt ecclesie. z dictum Jo. xj. in castrum sancti angeli detruferunt: z postea in exiliū ipsum miserunt. tunc dictus Otho per procuratozē iurauit s̄ delitatem pape: cuius forma habet. lxiiij. di. tibi dño. tandem veniens personaliter romam coronatus est

a benedicto septimo euz magno gaudio z pace inter papam z imperatozē. Post hunc fuit otho tertio filius othonis medij: cui tpe vexabat ecclia a quodam crescentio. s̄. patricio. Qui crescentium int̄m p̄secutus est papam Joannem. xij. q̄ coactus est vrbe derelinquere: z tusciam intrare. Sed vocatus otho tertius: totam illam progeniem extirpauit. Tandem mortuo dicto Jo. ad instantiam dicti othonis, electus est in papam quidā consanguineus eius: q̄ vocabat Binius: postea vocatus est Greg. v. a quo dicitur otho est coronatus: hic otho redijt in germaniā. Sed crescentius sul romanus fugato Greg. papa, fecit papaz quendam grecum ep̄m Placē. noie Jo. Quod audiens imperator romam rediens cum exercitu magno z furore immenso: tandiu crescentium in castro sancti angeli obsedit: quousq; ipsum z papam ei cepit: z vtrunq; membris debilitauit. Deinde imperator ordinatis imperij sui rebus: z Greg. restituito in sede sua: ducens secum multos nobiles romanos in saxoniam reuersus est. His ergo peractis vltimus p̄ ordinationem ecclesie viuente dicto Greg. vocatis z requisitis dictis principibus alemānie, instituti sunt per papam de cōsensu principum electores: videlicet officiales curie imperialis: qui quidem sunt septem: quatuor laici: z tres clerici. Primus rex bohemię: q̄ imperatori propinat de cupa. Secundus dur Saxonię: qui coram imperatore portat ensē. Tertius comes palatinus: qui ei de scutella ministrat. Quartus marchio brandeburgensis: qui est camerarius eius. Inter clericos. Primus archieps Maguntinus: q̄ est cancellarius in germania. Secus archieps Coloniensis: q̄ est cancellarius in italia. Tertius archieps Treuerensis: qui est cancellarius in gallia. De istis electoribus no. p̄ Jo. and. extra de re iudi. ad aplice. li. vj. in gl. s̄. ibi etiam no. q̄ papa non posset priuare electores iure eligendi. hoc idem no. ibi Ber. contra credere quū ab ecclesia hac habeant potestātē. extra de elec. venerabilez. s̄. j. z in cle. de iure iur. romani. sed pp̄ periculum z scandalum non est faciendus. l. di. vt constitueret. extra de renū. nisi. s̄. pro graui. z de tēp. or. sane. c. ad aures. Itēz scripti in xlv. c. post prin. v. item credo. Causa autēz quare oēs electores assumpti sunt de germania. vna est principalis: qz de germania fuerunt qui liberauerunt ecclesiam de seruitute longobardozum z impiozū romanozū: vt patet de Pipino qui venit in italiam contra regem arnulphum: qui nimis grauabat ecclesiam. de quo. xxij. q. viij. vt pridem. Item de Carolo filio eius: q̄ venit ad requisitionem ecclesie contra Besyderium regem in longobardiam: vt. s̄. dicitur est. z. j. dicit. z hi duo principes fuerunt de germania inferiori citra rhenum: q̄ antiquitus gallia braccata vocabat. vñ z decre. venerabilem. ex de elec. dicit q̄ imperium est translātū in germanos in persona Caroli: qz. s̄. in germania natus z ibi sepultus est. Idez de othone qui liberauit ecclesiam de manu alberici romani. vt. j. patebit. Et hic otho fuit de germania superiori. Secūda rō fuit deuotio illius populi ad sanctum petrum z paulum: q̄ apparet in eozum peregrinatione romę. Tertia causa fuit voluntas summi pontificis: qui tunc erat: scz Greg. v. qui de theutonia fuit natus: z consanguineus othonis vt. s̄. z. j. tangitur. Quarta causa: qz germani probiores sunt alijs z audaciores. vnde a nobili germine germani dicti sunt. Ista ergo electio vsque modo p̄ueerat: q̄ incepit anno dñi. M. xxx. z p̄ueerabit quantum ecclesia romana pmiserit: cui est re-

Instituti
tur electores
impē
res imperiales.

Electores
quare ex
germania
assumant

gna transferre: z principes de sua sede deponere. vt
 Hierre. testatur Hierre. j. extra de sup. ne. pre. grandi. li.
 vj. xv. q. vj. item alius. z pre. c. venerabile. hoc autem
 de facto inuenimus in multis principibus. Nam le
 gatur Zachariam papam deposuisse regem francoꝝ:
 vt pre. c. item alius. qz dissolutus z effeminatus erat:
 vt dicit ibi glossa z inutilis. vt dicit textus. Item le
 gatur in chronicis Inno. iij. Othonem. iij. deposuis
 se ab imperio: qz ab iuramento fidelitatis ecclesie re
 siliuit: quod fuit circa annos dñi. M. cc. xxij. Item
 Inno. iij. natione Senuen. de domo de filio: Fride
 ricum imperatoem: qui primo amicus suus erat in
 timis tempore cardinalatus: deposuit: amicitiam ei
 dissoluit. ne contra dominum impio preberet auxi
 lium. ij. Paralip. xix. z qz sanctum est fm phm pre
 honorare veritatem. que depositio habetur z forma
 eius. extra lib. vj. de re iudi. ad apostolice. z sic de mul
 tis alijs: vt legitur in chronicis. De verbo autem il
 lo quod opponitur: Reddite que sunt cesaris zc. vt
 s. in. c. xxxvij. s. ad illa. ver. j. rñsum est. Itz illud in
 telligit Origenes quantum ad equalitatem iustitie
 legalis. quasi eque sit preceptum seruandum cesaris
 debite sicut diuinum precepta: vt videlicet vniciqz
 ius suum reddatur. sicut apłs dicit ad Ro. xij. Red
 dite inquit oibus debita. cui tributum tributum: cui
 vectigal vectigal: z cui timorem timores: z cui hono
 rem honorem. ad hanc solutionem facit. xj. qd. j. ma
 gnum. xxij. q. viij. s. ecce qz nicolaus. Sed non ppter
 hoc excluditur quin iurisditio imperatoris pendeat
 ex iurisditioe pape: qz immediate ipsaz habet a chri
 sto. ex quo imperator minister dei vocatur ab aposto
 lo pre. c. ad Roma. qz eius ministerium est ecclesiam
 dei defendere. xxvij. di. ecclesie. z. c. victor. xxij. qd. v.
 principes. Item qz cesar recipiat tributum suum di
 gnum est: qz iure nature z diuino sibi debetur tanqz
 ministro christi. vt dicit paulus in pre. c. ad Ro. xij.
 ibi: Ideoqz enim z tributa prestatis. ministri enim
 dei sunt z in hoc ipsum seruietes. vñ sequitur: Red
 dite ergo omnibus debita zc. vt. s. quis enim pascit
 gregem z de lacte eius non manducat? quis militat
 stipedijs suis: j. ad Cor. ix. xij. q. j. s. his ita. xxvij.
 q. j. iam nunc. in fi. extra de prescrip. quum ex officij
 cum si. que verba exponens Aug. de verbis dñi. ait:
 Quadam diuina prouidentia sunt militantibus sti
 pendia constituta: ne dum sumptus querit: p do gras
 setur. xxij. q. j. militare. Quod secundo opponitur qz
 ante fuit imperium z imperator qz papa. s. late in
 alio. ca. xxxvj. probaui rationibus z authoritatibus
 contrarium. quibus adhuc z hic addo querendo vn
 de ortum habuit imperium: vel quodcumqz dñium?
 nullo enim iure nature inuenimus alicui competere
 dñij dignitatem. z hoc ostendit Augu. li. xix. de ciui.
 dei. c. xix. Quum omnes homines ex eadem radice
 originem duxerint. s. ex adā z muliere vna eua. xxxv.
 q. j. quum igitur. z. xxvij. q. v. nec illud. ex qua propa
 gine bona mundialia concessa homini ad vsu: vt
 patet Gen. j. communi iure essent equaliter diuiden
 da. Licet enim in hominibus etiam in statu innocē
 tie fuisset prelatis: sicut apparet in primis parentib?
 in quibus adaz prelarus iuit ene. xxvij. q. v. hec ima
 go. c. quum caput. c. mulierem. alio tñ intuitu z respē
 ctu: qz non in quantum dñij opponitur seruituti: qz
 hoc penale. Iure enim nature cōis est possessio: z cōis
 omnium libertas. di. j. ius naturale. z fm Greg. quū
 culpa non exigit: omnes fm rationem humanitatis
 equales sumus. xxij. di. de constantinopolitana. Mā

post peccatum introducta est seruitus z propter pec
 catum. xxxv. di. sexto die. que qualiter fuerit introdu
 cta no. j. di. ius gentium. z extra de iude. ita quorun
 dam. in gl. non. sed ex officio consulendi z diligendi:
 sicut in angelis. lxxix. di. ad hoc. homo enim natu
 raliter animal sociale: quem oportet adiuuicem oz di
 nare. in his autem que sunt ordinata adiuuicē: opor
 tet semper esse aliquod principale ac dirigens: vt di
 cit phs in primo politice. z hoc apparet in corpore
 humano: z preterea hoc requirit ipsa conditio ordi
 nis. Est enim ordo fm Augu. xix. de ciui. dei. c. xij.
 pariu dispariuqz sua cuiqz loca tribuens dispositio.
 idē est de iustitia. instit. de iusti. z iur. in prin. z in pro
 he. decre. rex. pacificus. Sed qz vnus alteri est pposi
 tus ab initio seculi post peccatū: nō eo mō dñij est
 assumptū: sed ex quodā fastu superbie p vsurpationē
 incepit: sicut in lucifero volēte sup alios ex su
 perbia exaltari. Esa. xliij. de peni. di. ij. principiū. Lu
 ius signum z argumentū haberi pōt: qz soli reprobi
 in principio creationis mūdi dñij acceperunt. vñ
 de ante diluuiū primus dñs inter hoies fuit cayn.
 vt dicit Augustinus. xv. de ciuitate dei. c. xx. z inde
 motus fuit ad ciuitatē edificandam. vt dominaretur
 in ea. z hec fuit prima ciuitas in mundo. quam
 nomine filij sui vocauit enoch. Gen. iij. ad perpetua
 tionez dominij filij. Post diluuium vero qui primo
 dominium acceperunt fuerunt de maledicto genere
 cham: vt habetur ex Gen. ix. c. z magister in historijs
 z Josephus dicunt. Nam post diluuium primus
 accipiens dominium fuit neroth de genere cham.
 Gen. x. z dist. v. s. f. cuius consilio edificata est turris
 babel: vt historie tradunt: ad dominanduz in cuius
 signū legitur in pre. c. Gen. xj. qz volebant per cacu
 men eius in celū ascendere: ignorantes altitudinē ce
 li indinumerabile: ad designandū cordis ambitio
 nem in peminendo alijs. propter quod deus in suaz
 displicentiā ostendendam scissuram fecit eorumdem
 dominij confundēdo eoz linguas: quū essent vnus
 labij vt pre. c. ix. De neroth descendit belus rex ba
 bylonie. de quo natus est ninus rex ninie: qui pri
 mus fuit monarcha assyriozū arte magica procrea
 tus: vt historie tradunt. z hic primus statuam erigēs
 patri suo belo in reuerentiam habendā: fuit occasio
 idolorū: que primo vocata sunt belbaal: baalij: beel
 zebub fm diuersitatem linguarū fm magistrum pe
 trum in historijs: qui etiā dicit qz iste ninus primus
 regnauit in barbaria (alias babylonia) alio nomine
 dictus zoroastres: inuētoz primus artis magice. Ex
 quibus. s. dictis satis apparet qz dominū in princi
 pio mundi consideratis personis que assumpserunt
 corrupta processit intētiōe. s. fastu superbie z tyran
 nidis. Unde primus imperator post diluuiū nero
 th: de quo. s. dixi: z. xxxj. ca. non rex: sed tyrannus
 erat: qz hoies opprimebat. vñde venator robustus
 corā dño vocabat. vt pre. s. fi. vj. dist. z. x. c. Gen. Et
 ideo nō placuit deo an cuius signū cayn primus im
 perās fraticida occisus est a lamech. Gen. iij. xxxj.
 q. j. quō. Ninus qui zoroastres filius noe: vt dicit ma
 gister Pet. in historijs rex in barbaria: occisus est: vt
 di. in lib. clemētis a demone: quē exercēdo artē ma
 gicā colebat: z familiare habebat: vt sub cōpendio
 loquamur oēs antiqui dñi z monarche dura morte
 interierūt vt pharao. Exo. ix. xxij. q. iij. nabucho
 donosor. Rex egypti in mari rubro submersus. Ba
 tan z abiron principari volentes absorpti a terra.
 Numie. xvj. de cōse. di. ij. z dixit. vij. q. j. deniqz Sen
 nacherb

Quare in
 ducta
 sit seruitus.

Dñium
 vbi z qñ
 ceperit.

In statu
 innocētie
 fuisset pla
 tio.

Zoroas
 tres rex
 bactria
 norum s
 berofuz z
 alios est
 chā filius
 Noe. a ni
 no rege al
 syriozum
 bello supe
 ratns: vt
 etiaz vult
 Aug. lib.
 xj. de ci
 ui. dei. ca.
 xij.

Diandi
ambitio
deo odio
satis non
dnoz am
bientium
regimen]

nacherib a filijs iugulatus. iij. Reg. xix. in fi. Antiochus a vermibus consumptus. ij. Mach. ix. Alexander macedo veneno. Sualterus. Tabefactus interijt. in libro alexandri. Et multi alij vt historie tradunt z sacra scriptura. Hinc est etiam qd saul primus rex israel a dño exortus poti⁹ q̄ datus: vt. j. Reg. viij. dicente dño samuele, ibi: Non enim te abiecerūt: s; me ne essem rex super eos. viij. q. j. audacter. p. cussus letaliter a philisteis ab amalech ita morte dolorosa iterē ptus est. ij. Reg. j. c. Quāuis autē ambitio dñandi deo effret odiosa: dñorum tñ ambientium regimē ad refrenandam inordinatorum hominum malitiaz: z ad conseruandum vnum quēq; in sua iustitia: quoz ad disponendum ciues in concordia permissum est a deo dñm z prouisum. Permissum ad punitionē malozum. Prouisum ad concordiam bonozum. xxiij. q. v. hinc notandum. di. iij. facte sunt. de hoc. j. c. primo. in fi. Hinc est qd ap̄s dicit. xij. ad Ro. Nō est potestas nisi a deo. qd Aug. contra manicheos exponit dicens: A deo siue iubēte, siue finēte. xxiij. q. j. qd cul. paf. Et quo qdem verbo satis est manifestum a deo oē prouenire dñum. vñ christus ad pilatū: Non haberes potestātē aduersum me vllā: nisi tibi datū esset desup. Jo. xix. prouisum siue considerata natura entis, siue motus, siue finis. Rōne autē entis: qm̄ oē ens p participationē habet se ad ens p se. Sed illi q habet dñum, plus viget in natura entis q̄ priuāte p̄sone: qd gerūt vices totius entis cui p̄sunt. vñ z p̄s di xit dauid. ij. Reg. xvij. Tu vnus p. r. milibus cōputaris. vñ z bñ p̄sidentes merentur diuinos honores. etiā duplicatos: vt dicit Aug. pp quod dicit ap̄s. j. ad Tim. v. Qui bñ p̄sunt. gl. vita z doctrina, p̄sbyteri duplici honore digni habeant. igit magis appropinquant ad summum principium: z plus participāt de diuina influētia rōne sui regiminis. vñ z. s. illud Lu. ij. Pastores erāt in regione eadē vigilātes zc. gl. Il li p̄ ceteris sublimia audire merent: q̄ fidelibus solite p̄sunt. Hinc est etiā qd de saule scribit: qd assumptus in regem per samuelem. ex hoc influētiaz meruit p̄phetie. vnde insiliuit in eū spiritus dñi: z cū p̄phetis prophetauit. j. Reg. x. Et de salomone legit: qd ordinatus in regem meruit diuinam sapientiaz. ij. Reg. iij. Et capphas contra dñm impius concionator rōne sacerdotij prophetauit. Jo. xi. ad hoc facit. j. q. j. prophetauit. Reges frācie z anglie habere dñr virtutē super quibusdam egritudinibus laborātes. Scda rō, qd oē dñum sit a deo: sumit in comparatione ad morum. Probat enim p̄s in. viij. physicorū: qd in mouentibus z motis non est in infinitum abire: sed est venire ad aliquod mouens quod non mouetur z hoc est deus. iuxta illud Boe. iij. de consol. phie. metro. ix. Stabilisq; manens das cuncta moneri. Quū ergo dñi in gubernādo sint motores orbis: ergo opz motū sui regiminis in deum sicut in primum motorem reducere. vnde Job. ix. Sub eo curuant qui portant orbem. Hanc rōne tradit beatus Aug. in. iij. de trini. vbi ordiētem motus z mobilis ponens: ab infimo corpore: puta terra, p̄ subtiliora z virtuosiora dicit moueri gradatim ascendens fm̄ ordinem elementozum, vsq; ad supremum mouens: quod est deus in quo consistit tota rō motus. vñ z ap̄s Act. xvij. In christo viuimus, mouemur, z sumus. Tertia rō, qd oē dñum sit a deo: sumit ex parte finis. Diuina eniz prouidentia oia in debitum finē deducit. in quantum mouet vnamquāq; creaturam in suum finem destinatum: sicut sagittator sagittam ad determinatum fi-

gnum. qua rōne dicit beatus Aug. iij. de trini. Quod deus quibusdam ordinatissimis motibus primo spiritalibus: deinde corporalibus semp̄ cūcta defendit z vitur oibus ad commutabile arbitrium sine sue fito ad finem congruū. Si ergo alias creaturas debito z ordinato fine concludit: multo magis creaturam rōnalem aut hominem. quod apparet: qm̄ ipsam gubernat per suos dispēsatores: vt sunt reges z principes ecclesiarum p̄lati. hinc est qd quoz ap̄s dixit set Ro. xij. Nō est potestas nisi a deo. statim subdit. Que autē sunt a deo. ordinatae sunt: itaq; qui potestati resistit, ordinationi dei resistit: qd ad hoc de⁹ de eis huic mundo prouidit, vt vniuersūq; status p̄sequatur in debitū finē. hinc dicit in Prouer. viij. c. Per me reges regnāt: z legū conditores iusta decernunt. Per me principes impant: z potētes decernūt iustitiam. P̄terea, quanto q̄libet natura nobilē finem apta est cōsequitāto habet magis mouētia disposita ad consummationem finis. sicut manifeste incorruptibilibus patet: sicut in incorruptibilibus celestib⁹ z spiritibus angelicis q̄ sine agēte cōtrario mouent ad suum finem. puta corpus celeste ad dñum sui motus. angelus autem ad diuinorum cognitionē z suū ministerium adimplendum. Quoz ergo creatura rōnalis creata sit z producta vt sit dei capax: z hic est finis eius p̄cipuus: vt dicit Aug. xiiij. de trini. z item Aug. Natus est homo ab exterioribus ad interiora redire: ab interioribus ad superiora ascēdere. Tante enim dignitatis est humana cōditio: vt nullū bonū posset ei sufficere. Sed in solo summo bono satiatur. ps. xvj. Satiabor quū apparuerit glia tua. Ad hunc ergo fuisse consequendū: est si homo adiuuet luce diuine gratie. maxime vero iuuat per mūdi gubernatores. tum per bone vite exēpla. tum per quotidiana documenta. tum per correctionē cōtinuā. q̄ rōne Paul⁹ vocat rectores coadiutores dei: dicens. j. ad Cor. iij. Dei enim adiutores sumus. Sunt enim iudices z rectores mundi, sicut instrumenta principalia.

Quare principatus Romanus a deo specialiter sit prouisus. Lap. 42.

Ed licet principatus ois agentis a deo sit prouisus: specialiter tamen romanus de quo Augu. in li. de ciui. dei plures causas assignat: sed tres non tantummodo colligamus: scilicet propter tres virtutes quas lex precipit euangelica: quibus precipue romani primitus claruerunt: z ex eis tanq; mercedem condignam dñuz meruerunt. vnde z dicit a Hiero. Romani virtutibus promeruerunt imperiū. xxvij. q. j. s. ex his itaq;. Prima virtus fuit sincer⁹ amor pro patria. Secunda traditio leguz sanctissima. Tertia morum benevolentia. Quantum ad primam: exēpla veterum romanorum habent in promptu: qd tota eoz intentio erat in ipsorū regimine z dñio ad conseruandam rempublicam vt eiusdem consulerent p̄ceptibus. vñ Aug. v. de ciui. dei. c. xij. z xiiij. inducens verba Sallustij de bello catiline sniam catonis in dicto lib. contentam de virtutibus veteruz romanorum attollit vnde respublica diuina puidētia facta est magna dicens: Nolite inqt cato existimare maiores nostros armis rempublicaz magnā fecisse. Si ita quidez esset: multo pulcherrimā nos habere-

Quibus
romani
perū me
ruerunt.

mus. Quippe socioz atq; ciuium preterea armoz z equoz maior copia nobis est q̄ illis. Sed alia fuere q̄ viros illos magnos fecerunt: q̄ nobis nulla sunt. domi industria: foris iustus imperium: animus in cōsulendo liber: nec delicto, nec libidini obnoxio. Pro his nos habemus luxuriam z auaritia: publice egestatem: priuati opulentiā: laudamus diuitias: seque mur fertiā. Inter bonos z malos discrimē nullū: oia virtutis p̄mia ambitio possidet. z sequit: Et erarius esset locuples: res priuate egebant. Hunc econtra vt s̄. pro ista materia faciūt. viij. q. j. c. si ergo. c. nec nouū. c. sunt in ecclesia. lxj. dist. miramur. c. quid proderit. j. q. j. principat. li. di. si officia secularia. cū. c. seq. vsq; ad finem di. xlvij. di. c. j. z. ij. xciiij. di. c. j. xxij. q. iij. sicut excellentiam. xl. di. qui primatum. xxij. qō. iij. si non ex fidei merito. ibi: Ubi enim meritorum vestrorum loquax non discurrit opinio: que bella vos frequenter appetere non desiderio fundēdi sanguinis: sed tantum dilatātū causa reipublice: in qua colū deū conspicimus: loquitur zc. j. q. j. fertur. ibi: Si enim is dignus sacerdotio credit cui non actionis materia: sed pecunie copia suffragat: restat vt nihil sibi in ecclesiasticis honoribus grauitas: nihil sibi defendat industria: sed totum sibi auri profanus amor obtineat zc. z. c. quibusdam. in fi. ibi: Nisi eum quem vite meritum z actionis qualitas ad hoc dignum esse monstrauerit. j. q. iij. ex multis. post medium. ibi: Nec eligant in domo dñi: qui maiores sacculos pecunie conferant: sed eos qui moribus z disciplina atq; sciētia diuites, pro officio suo ipsam valeant sustentare ecclesiam. xxij. q. j. paratus. ibi: Ac per hoc si terrena res ista publica christiana precepta custodiat: etiam ipsa bella sine beneuolentia non gerētur: sed vt ad pietatis iustitieq; societatem victis facilius consulatur zc. z. c. militare. ibi: Nec rempublicam gerere criminosis est: sed ideo agere rempublicā vt diuitias augeas: videtur esse damnabile zc. z. c. summa. Summa militie laus inter alia merita bona hec est: obedientiā rei publice vtilitatibus exhibere. z. xxij. q. iij. c. sex differentie. §. item ab aliquo. ibi: Petere autem vel p̄stare solatium vt malis facultas delinquēdi adimatur vt ecclesie pacem adipiscatur: vt aliquis multoz vtilitati seruetur: vtile est z honestum zc. z. j. ibi: Ad sue voluntati: sed omni vtilitati victurus zc. z. q. viij. vt pridem. ibi: Et quecunq; vobis deo adiutore pro vtilitate reipublice persuaserint: facite. z. j. ibi: Quicquid vtile reipublice iudicaueritis peragite. z. j. ibi: Neq; vtilitas nostre reipublice (quod dñs auertat) negligat zc. viij. q. j. in scripturis. ibi. expressum. z. q. ij. dilectissimi. ibi: Nullus vestroz neglecta vtilitate cōi. suo lucro prospiciat: ne si quispiāz propria commoda appetit: friuola existimatione fallat zc. facit. e. cā. z. q. j. sciendum. xvj. q. j. nos autem fratres. ex de renū. nisi quum pridem. §. porro. Antiqui etiam consules romanoz pauperes erant in rebus priuatis: prout narrat Aug. v. de ciui. dei. c. xvij. q. Lucius valerius defunctus in suo consulatu: adeo pauper fuit vt nūmis a populo collectis eius sepultura curaretur. Cōsimile narrat Hegetius de re militari: de Attilio regulo: qui quum summis rebus p̄fuisset: adeo pauper fuit, vt coniugem liberosq; collocaret in agello: qui coleretur ab vno villico. Ibi etiam narrat Aug. de quinto, qui quum quatuor iugera possideret z manibus suis ea coleret: ab aratro abductus est vt dictator fieret: maior itaque honore q̄ consul. victisq; hostibus ingentem gratiam consecutus est: z tñ in eadē pau-

peritate mansit. Ibi etiam narrat Aug. q̄ quidā eoz qui fuerat bis consul: ex illo senatu est pulsus eo q̄. x. pondera argenti in vasis habere compertus est. Nō enim dñari intendebant pp lucra: nec hoc fuit apud eos ingeniu prout rñdit Lurius consul quum sanities magnum ei pondus argēti attulissent. quib⁹ non habere aurum preclarum ait sibi videri: sed eis q̄ habent aurum imperare. Cōsimile narrat Hegetius li. iij. de re militari: q̄ quum legatus epirotarū fabricio consuli grande pondus auri offerret: illo nō accepto, dixit se malle hñitibus id iperare: q̄ illud habere. Et ob hoc nolebant p̄fici dignitatibus: nisi possent reipublice proficere: prout dicit Valerius li. vj. §. Cornelio scipione. Cui quuz hispania forte venisset: rñdit nolle illuc ire: adiecta cā q̄ recta facere nesciret. Item suos filios non patiebant p̄fici: nisi possent proficere: prout narrat Helinandus historiographus de elio. qui quum ex senatore esset creatus imperator: z obsecrante senatu vt filium suum augustum cesarem vocaret: rñdit sufficere inquit debet: vt ego ipse inuitus regnauerim quū nō mererer. Primat⁹ enim nō sanguini debet sed vite z fidei claritati. viij. q. j. moy ses. xl. di. nos qui. Et inutiliter regnat: qui rex nascit z non meret. Proculdubio parentis affectum exiit q̄ paruulos suos importabili mole super terram extinjerit. Hoc enim est suffocare filios: non pmouere. Alendi prius sunt z virtutibus exercendi: z quū eo p̄ficerint vt probent illos aſcedere quos debēt honore anteire: inuiti ascendāt. z tūc ciuium suoz nequa q̄ se subtrahāt votis. Implebāt enim illud tūc. Ecl. vij. Noli q̄rere fieri iudex: nisi valeas virtute irumpere iniquitates. z Proverb. xx. Rex q̄ sedet in folio iudicij: dissipat oē malum intuitu suo. ad hoc facit. xxvj. di. vna tm. ibi: Quō aut potest esse hortator viduitatis: qui coniugia frequentauit? xliij. di. sit rector. xxv. di. primū. ibi: Quō pōt species ecclie auferre malū de medio ei⁹: q̄ in delictū simile corruerit? aut qua libertate corripere peccantē: quū tacitus ipse sibi rñdeat eadem se admisisse q̄ corripit? xlij. dist. §. j. lxj. di. in sacerdotibus. ibi: Irreprehensibiles esse ducunt: quos p̄esse necesse est corrigendos. lōga debet vltam suam pbatione mōstrare: cui gubernacula committunt ecclie. xxvij. di. priusq̄. ij. q. viij. q̄ sine. cum iij. c. seq. viij. q. j. licet. cū. c. seq. Sectātes etiā auaritiā nō p̄ficiant reipublice: vt narrat Valerius li. vj. titu. de grauitate dictis aut factis q̄ quū duo consules cōtenderent in senatu: qs eoz in hispaniā mitteret: ait scipio emilianus oibus suā sententiā expectantibus. Mentū inqt mibi mitti placet: q̄ alter nihil habet: alteri nihil satis est. eque malā licētis impj magistrā inopiā indicans z auaritiā. Narrat etiam Valerius maximus li. iij. c. de abstinentiā z cōtinentiā de marco curio quō ipse samnitū diuitias cōtēpsit etiaz post victoriā habitā de ipsis. Nā quū ad eum in scā no ligneo sedentē: z catino ligneo ad focū cenantes: magnū pondus auri legati tulissent: benignis v̄bis inuitatus vt eo vti vellet: vultū protinus risu solūēs, supuacue igif inqt: Narrate inqt samnitib⁹ Marcū curiū potius malle locupletibus imperare: q̄ locuplete fieri. z memētote, me nec acie vinciat: nec pecunia posse corrūpi. Hoc idē scribit idē Valerius in eodē, de fabricio: q̄ quū honore z auctoritate oibus in ciuitate sua maior esset: cēsū v̄ro paup̄rimus: a diuitib⁹ tñ samnitib⁹ quos in clietela tenebat: pecuniā z seruos sibi missos cōtēpsit: ac frustratos remisit: cōtinentie sue bñificio: ac zelo prie sine pecunia p̄diues sine v̄sa

Qui rei
pu. apud
ro. p̄ficien-
bantur.

Primat⁹
cui debeat

milie abunde comitatus: quia locupletē illum faciebat non multa possidere: sed pauca desiderare. Itē iustitia romanoꝝ patebat erga rempublicam intantum, q̄ nec sibi parcebant ob salutem reipublice. vtilitatem enim reipublice vite proprie etiam preponebant: prout narrat Aug. j. de ciui. dei. c. xv. Et tullius de officijs lib. j. z. iij. q̄ quum esset marcus regulus ductus captiuus ad carthaginem: z missus romam z sub iuramento redeundi pro commutatione captiuoz. Ille romam veniens in senatum venit: z captiuos reddi vel commutari negauit esse vtile: eo q̄ illi essent adolescentes z boni duces: ipse autem senectute confectus. Et quum retineretur a propinquis z amicis: redire maluit magis q̄ hosti fidem datam fallere. Nam sm Aug. ad bonifacium: Fides enim q̄ promittitur etiam hosti seruanda est. xiiij. q. j. no. li. quod verum, si ipse hostis fidem seruat. alias non. vt ibi no. z extra de iure iur. peruenit. ij. vbi de hoc. z licet non ignoraret se ad crudelissimum hostes, z ad exquisita supplicia proficisci iurandum tñ seruandum putauit. c. bonum. xxiij. q. iij. innocens. extra de elec. venerabilem. z ex de iure iur. contingat. Consimile exinde narrat Augu. xvij. de ciuita. dei. c. xix. z Tullius de senectute de Codro rege atheniensium. Quum enim instaret bellum inter athenienses z peloponneses: z accepissent in responsis, q̄ illi essent futuri victores quoz dux occideretur. Hoc audiens Codrus in habitu pauperis transiuit ad hostes: se q̄ obiecit eis necem per iurgium prouocando. de quo Virgil. in bucol. Et iurgia Codri. Maluit enim mori dum vincerent sui: q̄ viuere suis superatis. Seruauit autem ad literam iste Codrus verbum dñi: sed non propter dñm. Maiorem charitatem nemo habet q̄ vt animam suaz ponat quis pro amicis suis. Joan. xv. z. j. Joan. iij. Ille pro nobis animam suaz posuit: z nos debemus pro fratribus animas nostras ponere. z. j. Mach. ix. Moriamur in virtute ppter fratres nostros. qualiter hoc intelligitur habetur. vij. q. j. §. hoc tunc. de hoc etiam de pe. di. ij. qui vult face re dei mandata. z. c. si quis tantam. Duo enim fuerunt precepta sm Platonis sententiaz volentibus prodesse reipublice: vt ait Tullius lib. j. de officijs. Anum vt vtilitatem ciuium sic tueantur: vt q̄cumq̄ agant, ad illam referant obliti commodoz suoz. ad hoc. viij. q. j. sunt in ecclesia. alteruz preceptum, vt totum corpus reipublice curent: ne dum partes aliqua tueantur: reliquas deserant. c. ad hoc extra de prebē. maioribus. z. c. quum causam. Item narrat Aug. dicto lib. de ciui. dei. lib. iij. c. xx. z lib. v. c. xvij. de marco curio: qui se armato equo sedente in abruptuz terre hiatum precipite dedit: vt pestilentia cessaret ab vrbe. Item de marco regulo qui consulendo saluti vrbis a carthaginensibus est occisus. Item nec pater parcebat filio pro reipublica. prout narrat Valerius lib. v. z Aug. v. de ciui. dei. c. xvij. de bruto, qui filios cōprehensos pro tribunali virgis cesos, z post ad palum religatos securi percuti iussit: q̄ dñationē rat quinijs a se expulsam, reducere volebant. exiit enim patrem vt ageret consulem: oibusq̄ viuere q̄ reipublice vindicem deesse maluit. de quo ait poeta: Hastosq̄ pater noua bella mouentes: Ad penā pulehza pro libertate vocabit Infelix: vtcunq̄ ferent ea fata minores. Sed versu sequenti consolatus est infelicē. Aicit amor patrie laudumq̄ immensa cupido. Cōsimile narrat Augu. vbi. s. de torqueto qui filij non quia contra patriam: sed etiaz pro patria pugnabat:

tñ q̄ contra imperium suuz: licet vicisset, occidit: ne plus mali in exemplo contempti imperij: q̄ boni in gloria occisi hostis esset. sicut scripsi. j. lxxv. c. ver. amplius. Similiter idem narrat Valerius vbi. s. titu. de parentum seueritate aduersus liberos: de manlio torquato: qui quum esset filius suus accusatus z cōuictus: protulit sententiam de eo dicens: Quum syl lanum filium meum pecunias a socijs accepisse mihi probatum sit: eum reipublica z domo mea indignum iudico. Idem sic adiudicatus, pre tristitia suspendio se consumpsit. Narrat etiam dictus Valerius lib. vj. titu. de iustitia, de zaleuco locrensiu duce: q̄ quum legem fecisset inter alias saluberrimam: q̄ deprehensus in crimine adulterij vtroq̄ oculo carere deberet: z filius eius esset in tali crimine deprehensus quū tota ciuitas in honorem patris necessitatem pene adolescentulo remitteret: aliquandiu repugnauit. Ad vltimum precibus populi deuictus suo prius: deinde filij oculo eruto: vsum videndi vtriq̄ reliquit. ita debitum supplicij modum legi reddidit: equitatis admirabili temperamento se inter misericordem patrem, z iustum legislatorem partitus. Facit ad hoc: quia saul ionathan filium suum, q̄ contra edictum suum fecerat etiam ignorans: voluit occidere. j. Reguz. xiiij. xxiij. q. ij. §. item opponitur. ibi: Probatur hoc etiam. facit etiam. xxiij. q. v. si audieris. Deut. xvj. xlv. di. disciplina. ibi: Ite z redite. z. j. z occidat vnusquisque fratrem z amicum suum z c. Exo. xxxij. Ite nec filius debebat parcere patri agenti contra rempublicam: prout ait Tullius lib. iij. de officijs. c. q̄ nihil est vtile quod ab iniustitia z malitia proficiscitur: ante finem inquirens an. si tradere patriam conabitur pater silebit ne filius z respōdet q̄ primo obsecrabit patrem ne id faciat: deinde si nihil proficiet: accusare debet. ad extremum si ad perniciem patrie res spectabit: patrie solute anteponat saluti patrie nec mirum vt ait ibidem. Si duo sapientes essent super vnā tabulam in mari: que non posset vtrunq̄ deferre simul: minus sapiens deberet credere sapientiori: eo q̄ ille vtilior esset reipublice. pp̄ hec exempla de laude romanorum consulum z multa alia concludit Augu. in li. v. de ciui. dei sic dicens: Talibus inquit dñandi potestas nō datur: nisi summi dei prouidentia q̄ res humanas iudicat talibus dñis esse dignas. Secunda ratio quare romani habuerunt dñum: traditio legum sanctarum per ora principū diuinitus promulgatarum. C. de legi. leges sacratissime. xvj. q. ij. nemo. ad conseruandum vnū quenz in sua iustitia. vnde z Augu. dicit. xvij. de ciui. dei. c. xxij. q̄ deo placuit orbem terraruz per romanos debellare: z in vnā societate reipublice legūq̄ perductum: longe lateq̄ pacare. In. v. etiam li. eiusdem. c. xv. dicit. q̄ q̄ romani auaritie resisterunt: confuluerunt patrie consilio suo libero: neq̄ delicto sm suas leges: neq̄ libidini obnoxij: Sed ijs omnibus artibus vsi sunt tanq̄ recta via ad honores: z imperium: z gloriam. Nec habent vnde conuerti debeant de summi z veri dei iustitia. perceperunt enim mercedem suam. s. ex vigore virtutum suarum legalium dñando z imperando. Iustitia ergo q̄ suis legibus vnum quenz regebant: fecit eos legitime dominari. Quanta autem iustitia vigerit apud romanos: satis apparet in paulo cesarem appellante: de quo festus preses ait: Quum essem hierosolymis: adierunt me principes sacerdotum z seniores iudeozum postulantes aduersus paulum damnationem. Ad quos rñdi:

Duo p̄cepta cupiētib⁹ p̄desse reipub.

Virgil. vj. eneid.

Nota.

Romanorum iustitia.

Nihil expeditis quod non iustum.

quia non est consuetudo romanis damnare aliquem hominem prius quam is que accusatur presentes habeat accusatores: locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina que ei obijciuntur. Act. xxv. Ad hoc faciunt capitula totius questionis. ix. iij. caule. maxime c. non oportet. c. habetur. c. qui accusare. c. absens. z. c. j. z. ij. q. viij. z. ij. q. viij. c. j. c. per scripta. cum si. Aparet etiam per multa exempla. primo quidem quod sanciebant legislatores: seruabant. unde narrat Trogus pompeius de Lycurgo: qui lacedemonijs multas leges duras dedit: sed nihil in alios sanciuisset: quod ipse non prius seruaret. Nam princeps se velle viuere legibus profiteretur. C. de legi. digna vox. C. de testa. ex imperfecto. ff. de leg. iij. ex imperfecto. insti. quibus mo. testa. instr. §. vlt. ix. di. iustum est. palea est princeps legibus teneri suis: nec in se posse danare iura: quod in subditis constituitur iustum est. Iusta est enim vocis eorum auctoritas: si que populis prohibent sibi licere non patiuntur. facit extra de homi. cum iuramento. quod legitur z. no. ex de consti. quum omnes. §. quum igitur. de rigore tamen princeps legibus humanis solutus est. ff. de legi. princeps. non diuini. x. di. non licet imperatori. Narrat autem Valerius lib. vi. tit. de iustitia. de Charonda turioz legillatores: qui quum lege cauisset ob seditiosas conciones ciuium: ut si quis cum ferro concionem intraret: interficeretur. z. ipse de rure longinquo domum repetens. accinctus gladio ex improuiso concionem intrasset: z. admonitus de solutione legis ab eo qui proxime stabat: fuisset. Ergo inquit illam resarciam: ac protinus: quod habebat: ferro districto incubuit: z. penam mortis proprie reportare maluit: quam fieret fraus iustitie. Fuit autem generale edictum apud antiquos: nihil expeditur quod non erat iustum. unde z. narrat idem maximus Valerius. vj. lib. tit. de iustitia quum Themistocles diceret atheniensibus. quod sciret saluberrimum eis consilium. scilicet quod incenderent classem lacedemonioz: nec consilium publicare voluit. sed petijt vnum sapientem cui tacite id exponeret: cui fuit datus Aristides. Qui audito consilio. redijt ad concionem dicens Themistoclem vtile consilium: minime tamen iustum. animo voluere. At vniuersa concio quod equum non est. nec vtile nec expedire proclamauit. Et sic edicto ciuium ancillata est iustitie prudentia: immo non esse prudentiam. sed potius calliditatem dicendum est: cui iustitia aduersatur. pro hoc facit extra de vo. z. vo. re. magne. §. quis. ibi: Quid liceat sibi equitatem: quid deceat sibi honestatem: quid expedit sibi vtilitatem. igitur non est vera vtilitas: vbi non equitas z. honestas. Contra talem malam vtilitatem dicit Aug. in sermone innocentium: Lucrum in bursa. damnium in conscientia. tulisti vestem: perdidisti fidem. Item scribitur Prover. xxj. Non est sapientia: non est prudentia: non est consilium contra dnm. Aeguit etiam eorum iustitia apud hostes. unde narrat Valerius. vj. lib. tit. de iustitia. de Camillo consule. qui quum phaliscos obsideret: magister ludi nobilissimos pueros eorum in castra romanoz perduxit. quibus interceptis: non erat dubium quin illi se essent tradituri. Camillus vero non solum spreuit perfidiam: sed censuit ut pueri magistrum vincitum virgis cedentes ad parentes reducerent. qua iustitia animi eorum capti: z. beneficio magis: quaz armis victi portas romanis aperuerunt. Item narrat ibidem. quod Timochares pollicitus fuit se pyrrium veneno necaturum. que res quum ad senatum esset

delata: missis legatis pyrrium inimicum romanorum. monuit ut aduersus huiusmodi insidias se cautius ageret. maluit enim bella non venenis: sed armis gerere. nomen autem Timocharis suppressit: utroque modo amplexus equitatem: quia nec hostem malo exemplo tollere: nec eum qui bene mereri paratus erat de romanis. prodere voluit. Narrat etiam Lucius florius in historia romanoz: quod medicus pyrri nocte venit ad fabricium consulē romanoz promittens se pyrrium occisurum veneno. si sibi aliquid polliceretur: quem fabricius vinctum iussit duci ad dñz suum. Pyrri quoque dicit quid contra caput eius medicus spondidisset. Et tunc rex pyrrius admiratus fertur dixisse: Ille est fabricius: qui difficilium ab honesto: quam sol a cursu suo auerti potest. Legitur etiam de Alexandro: qui quum fleuisset in morte darij inimici sui: quem sui letaliter vulnerauerunt ut placerent ei. volens scire qui hoc scelus commiserant: iurauit se facturum eos notissimos atque sublimes: z. tunc prodiderunt se belas z. arbofones huius facti auctores: quos statim in vindictam in altissimam crucez suspendit: z. sic sublimes z. notissimi cunctis fuere. pro hoc facit. quia dauid mortem inimici sui saulis planxit z. eum vindicat. ij. Reg. j. c. z. ij. q. vij. §. de his. §. item in libro regū. de pe. di. ij. §. opponitur. ver. nuns quid etiam dicendum. Item planxit filium suum absalon eum persequentem. ij. Reg. xvij. z. xix. z. xxij. q. v. quis etenim nostrum. Si ergo ignari legis diuine. tales fuerint in operibus iustitie amore patrie z. cupidine temporalis glorie: quales debent esse illuminati fide. ordinati charitate. certi spe glorie. pro publica christiana in operibus diuine iustitie. Sed quia oēs querunt que sua sunt: non que iesu christi. ad Phil. ij. z. viij. q. j. sunt in ecclesia. ideo pauci sunt tales: z. respublica deficit christiana. Quum enim quod querit proprium commodum siue emolumentum: perit respublica. ut ait Tullius lib. iij. de officijs. Ad si vnusquisque ad se rapiat commodum alioz: z. detrahat que possit emolumentum sui gratia: societas hominum z. ciuitas euertitur. pro laude ciuitatis. xij. q. j. diuinitissimis. z. viij. di. §. j. vbi etiam dicitur. quod apud platonem illa ciuitas iustissime ordinata traditur: in qua quisque proprios nescit affectus. Non solum autem viguit in romanis zelus patrie. z. sollicitudo legum pro conseruanda iustitia in orbe: sed z. morum beneuolentia in conseruando amicitiam. Est enim secundum Senecam animus hominis generosus: quod magis suauitate verbi z. operis ducit: quam rigiditate trahatur. hoc autem proprium fuit romanis sibi Aug. lib. j. de ciui. dei. cap. vj. Parcere subiectis z. debellare superbis. Et quod accepta iniuria. ignoscere malebat quam plerique. unde homines se eisdem quasi sponte subiecerunt. Exemplum de Scipione de quo narrat Valerius lib. iij. tit. de abstinentia z. continentia. quod quum xxij. annum ageret: quum esset in hispania: z. carthaginem in suam potestatem redegit. Ibi de eximie venustatis virginem ceperit. quam ut desponsatam cognouit z. nobilem: ipsam inuolatam parentibus reddidit: z. aurum quod pro redemptione puelle datum fuerat: doti eius adiecit. Ex quo idem ad honorem romanoz hostes adduxit. Titus etiam loquens de predicta victoria sic dicit de Scipione: quod quum misit obsides romam primum hortatus est vniuersos bonam habere causam: venisse. eos in romani populi potestatem: qui plus beneficio quam metu obligare homines maluit: getelque fide ac societate iunctas habere:

quod sibi

Quorum beneuolentia romanam amicitiam conseruans.

Roma
noꝝ libe
ralitas.

¶ sibi subiectas seruitio. Augu. in primo de ciui. dei. c. vi. refert de Marco marcello: qui syracusas urbē ornatissimam ceperat. cuius quum ruinam vidisset: effudit lachrymas. Lateq; fuit pudicitie ac benigne mentis, q; prius q̄ oppidum iussisset inuadi: edicto constituit ne quis corpus liberum violaret. De liberalitate autem romanorū scribitur in gestis eorū de Tito imperatore, q; statuerat ne accedentē ad eū postulandi gratia sine re siue spe habendi, dimitteret. Et interrogatus ab amicis cur plura polliceret q̄ prestare posset: respondit q; ideo, q; non oportet quemq; a sermone et vultu principis tristem recedere. Item recordatus super cenam, q; nihil illa die desisset, gemens dixit: O amici hunc diē perdidit. De eius innocentia scribitur in gestis romanorū, qd̄ nulum factum: quod penitendum esset: in morte recoluit, vno excepto quod non prodidit. unde et in morte conquestus est vitam sibi eripi immerenti. Unde et propter tantam probitatem romanorū: subditi legatissimi eis erant. Unde narrat Vegetius lib. iij. q; obfidente Annibale Saguntum, tantam ciues inopiam sunt perpeffi: vt murem centum denarijs vendisse proditum sit memorie. eiusq; venditores fame perisse: emptorē autem vixisse. fidem tñ romanis seruare perseuerauerunt. Propter tantam strenuitatez moꝝ et armorū iudei cum romanis confederati sunt j. Mach. viij. in quo capitulo plurima et pulchra de romanis scribantur. specialiter quō personas gentesq; diversas ad eorū trahabant amores. Et quō inter presides eorū nemo portabat coronam aut diademā: nec induebatur purpura vt magnificaretur in ea. Et q; curiam fecerunt: et quotidie consulebant. cccx. consilium agentes semper de multitudine: vt que digna sunt gerāt. Et q; committunt vni homini magistratum suū per singulos annos dñari vniuerse terre sue: et oēs obediunt vni: et non est invidia neq; zelus inter eos. Sed quōis romani antiqui tot floruerunt preclaris virtutibus: in modernis tamē et vltimis temporibus mutatus est color optimus. Thren. iij. Nam romani deuicta carthagine et diruta: que exercitatio romanorū bellādi medicina erat: vt non veluti concionatus fuit Scipio. Judi. ij. Ad delebo gentes quas dimisit Iosue: vt in ipsis expeariatur Israel. Greg. Abel esse renuit quem cayn malitia non exeret. xxij. q. iij. hec autem. deficientibus bellis externis: succedēte ignavia et desuetudine bellandi: insurrexerunt bella intestina et ciuilia Catilina commotionez faciente in urbe: mores finiti sunt virtutes desiere, perfidia subintravit, pullulauerunt omnigena vitia. Deficientibus virtutibus, defecit quodammodo eorū imperium. Nec tot bona de eis antiquis scripta sunt: quot mala de eis istis temporibus annotantur. Que mala prompte almus Ber. Clareuallen. scribit ad Eugenium papam quondam monachum suum, lib. iij. de consideratione dicens circa prin. Quid de populo loquar? populus romanus est. nec breuius potui, nec expressius aperire de tuis parochianis quod sentio. Quid tam notum seculis q̄ proteruita et fastus romanorū? Sens insueti pati: tumultui assueti: gens immitis et intractabilis vq; adhuc subdi nescia: nisi quum non valet resistere: scio induratum cor populi huius. xxij. q. iij. na buchodonosor. Quem dabis mihi de tota maxima urbe qui te in papaz receptorū nisi precio vel spe p̄cij interueniente: Tunc potissimum dñari volunt: quū profecti fuerint seruitutē. fideles se spōdent: vt oppo-

Populi
ro. condi
tiones.

tunius fidentibus noceant. Si stante pre foribus quōq; illoꝝ, moram vel modicam fecerit ostiarius: ego tunc pro illo esse nolo. Sapientes sunt vt faciant malum: bene autē facere nesciunt. Hier. iij. Hi inuisi terre et celo: vtriq; iniocere manus. impij in deū: temerarij in sanctos: seditiosi in inuicem: emuli in vicinos: inhumani ad extraneos: quos nemini amātes amat nemo. et quū timeri affectant ab omnibus: vt oēs timeant, necesse est. Hi sunt qui subesse non sustinent: p̄esse non norunt: superioribus infideles: inferioribus importabiles. Hi inuerecundi ad petendum: ad negandum frontosi. Hi importuni vt accipiant: inquieti donec accipiant: ingrati vbi acciperunt. Docuerunt linguam suam. de pe. di. ij. si enim ultra colū. ver. nonne tibi. loqui grandia: quum operentur exigua. Largissimi promissores: parcissimi exhibitores. Blādissimi aduatores: et mordacissimi detractores. Simplicissimi dissimulatores: et malignissimi proditores. Quare autē dñs permittat adhuc apud romanos esse imperiū hodie quale quale: Rō ab Augu. ponitur. iij. de ciui. dei. c. xv. non ex merito virtutum antiquarū: sed ex malitia crescente nimia populorū. vnde Job. xxiiij. Qui regnare facit hypocritam propter peccata populi. et canon: Pro meritis subditorū disponitur a deo vita rectorū. ij. q. viij. c. j. s. sed queritur. ver. itez quod dicitur. vi. q. j. ex merito. viij. q. i. audacter. et Eccle. viij. Interdum dominatur homo homini in maluum suum et c. de hoc. s. c. priori. ad si. Facta digressione: licet vtilis: de dominij romanorū origine et regimine: ad propositum principale redeūdo de pape et ecclesie plenaria potestate.

De quatuor monarchijs orbis et que fuit
prima. Cap. 43.

Sciendum est q; prima monarchia floruit apud assyrios, inchoata per Ninum filium Beli: per quem publice idola sunt inuenta noie patris sui. vt magister dicit in historijs: et sup̄ tactum est in c. xj. in. s. sed sciendum. ver. de nemroth. Et durauit hoc imperium siue regnum assyriorū. Mille ducentis. xl. annis s̄m Aug. de ciui. dei. lib. iij. c. vi. Secunda monarchia translata est ad medos: et ad persas, respectu Bary et Lyri et alioꝝ regum: vt ex historia colligitur Danielis. Tertia translata est ad grecos et egyptios: que maxime vixit tpe Alexandri macedonis: vt habetur ex libro. j. Mach. c. j. Quarta translata est ad romanos. Quatuor ista regna et imperia designata sunt in visione quam vidit buchodonosor: rex de statua aurea et exposita per Banielem. Danie. ij. Post quatuor ista regna suscitauit deus regnum celi: quod non dissipabitur: et regnum eius populo alteri non tradetur. comminuet autem et consumet oīa regna hec: et ipsum stabit in eternuz vt dicitur pre. c. ij. Dan. Istud est regnuz christi designati per lapidem ibi abscissum de monte sine manibus: qui comminuit testam, et ferrum, et es, et argentum, et aurum: quibus statua illa confecta erat. Ad autem dicitur abscissus de monte sine manibus lapis ille: est q; christus fuit sine virili opere natus de virgine. xxij. di. qui eps. Ad autem iste lapis statua comminuit: est q; oēs monarchias, et oīa dominia deus pater filio suo dño nostro iesu christo subiecit.

Monarchie
quas
tuor.

Christus
oia regna
dimisit vi
cario suo.

**Constanti
nus cessit
beato syl
uestro ipse
rium occi
dentale.**

**Donatio
a constanti
no facta
eccleie an
valuerit.**

**Regnum
meum non
est de hoc
mundo
exponit.**

vnde ps. viij. **D**ia subiecisti sub pedibus eius quod verbum refert apostolus ad christum dicens ad Heb. ij. In eo enim qd oia subiecit: nihil dimisit non subiectum ei. illud j. Cor. xv. z de maio. z obe. solite. Hec autem oia dñi christus dimisit suo vicario z petro z successoribus, quum dixit: Tu es petrus z sup hac petram z c. sepe superius allegatum. Qui vicarij dei super eandem terram plenarie iurisdictionem consecuti sunt quam z christus. ad hec. C. de offi. eius qui al. ge. vi. l. j. z per totum. ff. de dam. infec. qui bona. §. ult. ff. de offi. eius cui man. est inrisdi. z si pctor. extra de offi. def. sane. ij. de offi. le. studuisti. de offi. ord. pasto. ralis. §. ad quod. xciij. di. c. ult. z. xciiij. dist. c. j. z no. de offi. vicarij. sua. in gl. j. Constantinus ergo hanc consideratione permotus, post baptismum extra suum a christo inspiratus: quem viderat in baptisate suo, vt ipse testificatus est: cessit syluestro vicario christi, imperium in occidente: z ab eo recepit imperiū oīē tis. vt. xvj. dist. constantinus. prius omnem monar. chiam renuntians. vt. §. in altero. c. tactus est in. c. xij. in prin. cui tñ antichristi aduentum, z suis predeces. soribus, licuit dñum possidere saltem sūm Anno. no. extra de vo. z vo. re. q. super. z tanqz bone fidei pos. sessoibus rem alienam contractare bona fide duran. te. vt. ff. de ac. re. do. l. bone fidei. e. de re. ecclie. nō alie. ad nostram. xvj. q. iij. §. potest. z legitur z no. de pres. c. si. Ceterum quod obijecit de illa donatione con. stantini, qd non valuit facta sine assensu principum: z qz immensa. Respondetur dupliciter. Una respō. sio est: qz dedit quod erat ecclesie. istam ponit Joā. l. xij. di. ego Ludouicus. dedit enim epō qd chri erat legitimum dñi vt. §. proxime probatum est. etiam dixi. §. in. xij. c. ver. itez ratio vna. z. j. in. ij. parte. in c. xxx. ver. xij. ibi vide. vnde z dñs Mat. xvij. proponit co. ram discipulis de teloneariis petentibus ab eo di. drachmam, questionē vel querelam benigne dices: Reges terre a quibus accipiunt sensum vel tributū: a filijs vel ab alienigenis: per hoc volens ostendere vt Hiero. ibidem exponit: z Aug. in lib. de questionib. eius euangelij, qd quum verus filius esset omnipotentis dei: cuius sunt oia terrena regna: censum soluere nō debebat: tanqz nec sicut ille cui proprie z per se do. minium competebat: soluit tñ propter scandalum. vt ibi. z. xxvij. q. j. iam nunc. z. §. longe tactum est. Col. latio autem constantini potius fuit cessio: qz collatio. sic etiam fertur Anno. iij. dixisse imperatori Frederi. co: quem deposuit. Alia responsio breuis est: qd con. stantinus expresse se dicit hoc fecisse z donasse vna. cuz omnib⁹ satrapis nostris, z vniuerso senatu, opti. matibus, etiam cuncto populo imperio romane ec. clese subiacenti. xcvj. di. constantinus. ver. vii. Te. net Accur. in aut. quo opoz. epis. in prin. z cōter les. giste, qd non valuit donatio. Ostien. cōtra in summa de immu. eccl. §. pen. pro quo facit extra in de. de in. reit. romani principes. §. porro. vbi de hoc per Jo. And. in glo. disputant. Ad illud etiam verbum qd opponitur Joan. xvij. c. regnū meuz non est de hoc mundo. preter ea que. §. dixi. in alio. xxvii. c. in. §. ad illa. ver. ij. ad illud. vbi ad hoc respōdi. Adde hic tri. plicem sanctor. expositionē ad intellectū illius ver. bi. Quarum prima est Aug. dicentis: Regnū meū non est de hoc mundo. i. ab adam vitiata stirpe gene. rato. qd suum regnum non habet iurisdictionem si. ue potestatem ex carnis corrupte propagine: sed ex mystico spiramine. Secunda, quia in suo regno fra. tres z credentes per christi officiales, ad culmen z

perfectionem virtutum non exercendam tyrannidē vel ostentationis fastigium: vt reges terre ducuntur ad hoc facit illud pauli ad Col. j. Gratias agentes deo patri qui dignos non fecit in partem sortis san. ctōz in lumine: qui eripuit nos de potestate tenebra. rum: z transfudit nos in regnum filij dilectionis sue. Ista est etiam ratio Aug. Tertia, qz non disponūtur fideles christi ad temporalem successionē: quod de mundanis regnis contingit: cuius iucunditas seu falsa felicitas multis est resperfa incommodis. vt di. cit Aug. in lib. confes. Sed suum dominium regulat ad eternam remunerationem tanqz ad principales z suum proprium finem, siue ciuitatem: vbi perfecta z summa felicitas reperitur. vnde quum ortus eius nuntiaretur sue matri: statim subdidit proprietates z condiciones: Hic erit magnus: z filius al. vo. z da. bit illi dñs sedem danid parris eius: z regnabit in domo Jacob in eternuz: z regni eius non erit finis. Luce. j. vnde. §. illud Mat. ij. de magis dicentibus: Ubi est qui natus est rex iudeoz? dicit Chryso. non erat hic regnatus: vt reges terreni qui suum prin. cipalem finem ponunt in civili regimine: sed suum regnum ad hoc ordinauerat: vt filios dei congrega. ret in vnum. vt dicitur Jo. xj. vñ z sequitur in Joā. in loco predicto. Nunc autem regnum meum nō est hinc. i. non sicut regnum terrenum: quod a munda. nis queritur sicut finis potissimus: vt de romanis apparuit Et pbs in Ethicis in hoc felicitatem poli. ticam dicit consistere: ad quam ceteras virtutes dis. sponit. Sed christifideles propter hoc virtutib⁹ in. tendunt: z fructuosas laboribus se exponunt: vt re. gnum celoꝝ consequantur: in quo vera z non falsa beatitudo consistit: quam pbi ponebant: z quaz ve. ram beatitudinem christus suis discipulis repromi. sit dicens Luce. xxij. Vos estis (inquit) qui permā. sistis mecum in tentationibus meis: z ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum: vt eda. z bi. super men. me. in regno meo. Unde manife. stum est qd per verba illa: Regnū meum z c. nō ex. cludit a se z suis vicarijs z summis pontificibus tē. porale dominium: sicut quidam literam istaz carna. liter intellexerunt per modum spiritualem. Simili. ter intelligitur illud qd dicitur Mat. xx. z Mar. x. Sic vt sedeant hi duo filij mei: vnus ad dexteram z alius ad sinistram in regno tuo. Quibus ait: sede. re ad dex. z si. z c. q. di. hec potestas quam ego habeo: non in me viget ex carnis solum propagine, quam ex vobis assumpsi: sed ex diuina virtute. vnde de hoc mundo exponitur per doctores qd ipsum mundum vocabat ipsam mundanam prop. ij generis parente. lam. Item nulli dubium est qd imperator fidelis est ecclesie: z fidelitatem sibi iurat: sicut sepe. §. dictus est l. xij. di. tibi dño. z extra de iureiu. romani principes. clemen. Et inde est ratio quare facilius papa contra ipsum procedit ad depositionem: qz contra alios re. ges. z papa sibi ensē porrigit: z ipsum coronat: z inungit tanqz defensorem principalem ecclesie z p. tectorem ecclesiastice libertatis. Et qd non admini. strat ante confirmationem pape: licet contra no. In. nocen. z Ostien. e. de elec. venerabilem. z. §. dixi ap. paret precipue per quandam extrauagantem apolo. geticam dñi Innocen. iij. qui deposuit Fredericus: quam per totum orbem misit. dicit enim ibi Anno. inter alia. Aliud enim est in alijs reg. bus: qui a suis pontificibus inunguntur. e. de sacra vnc. c. j. a qbus pro temporalibus subiectionib⁹ fidelitatis accipiūt

sententia
dicit non
sententia

**Impera
tor. fidei
tate iurat
ecclesie.**

iuramenta.

iramenta. facit. xi. q. j. placuit. j. q. xxiii. q. viii. §. ecce. Aliud in romano principe: qui romano pontifici a quo imperii honorem et diadema consequitur: et fidelitatis et subiectionis vinculo adstringitur: sicut antiquitas tradidit: et modernitas approbavit. Item aliud inquit Inno. est de reliquis regibus: in quibus pro hereditaria successione suorum proveniunt iura regnum. Aliud de imperatore romano: qui per liberam germanie principum electionem assumitur: in quos ius et potestas eligendi regem in imperatorem a nobis postmodum promovendum: sicut ipsi non ambiunt, sed fatentur: ab apostolica sede peruenit. que olim a grecis imperium transfudit in germanos. de hoc extra de elec. venerabilis. et in pre. c. clemé. romani principes. et licet de hoc ius antiquum non reperitur expressum: longa consuetudine est hoc approbatum. de facto enim et consuetudine a. ccc. et quinquaginta annis et amplius inuenimus imperatores coronatos ab ecclesia antequam imperii officium prosequantur. Consuetudo autem loco iuris succedit: cuius deficit. dist. j. consuetudo. Consuetudo autem est ius quoddam moribus institutum: quod pro lege accipitur. quum deficit lex. ubi de hoc etiam no. et extra de consue. c. vlt. pro hoc faciunt. xi. q. consuetudinis. c. consuetudinem. c. in his. cum si. et iurisdictione dat consuetudo. extra de arbi. dilectio. de offi. or. irrefragabili. C. de eman. l. j. et vlti. ix. q. ii. conquestus. extra de consue. non est. lib. vj. de preben. quuz in ecclesijs. li. vj. ex de iudi. nouit. §. non intendimus. ubi de hoc de fo. compe. quum contingat. ubi de hoc.

Quod potestas papalis dignissima est, et utilissima omnem potestatum quia mista. Cap. 44.

A hec potestas papalis dignissima et utilissima est omnium potestatum: quia composita et media et cõis. et quia mista de spiritualibus et temporalibus dependentibus ab eis: et utraq; regens et dirigens. Nam sicut filius dei est vna persona in duabus naturis, diuina et humana. extra de sum. tri. c. j. §. hec sancta. et sicut christus utraq; vita vsus est: cõtemplatiua et actiua: ut ex euangelio apparet, sic eius vicarius papa in sua vna dignitate papali duplicem iurisdictionem sibi vendicat: que sunt diuerse nature: spirituales et temporales. Sicut et genus clericorum secularium compositum est: et permissam vitam ducit inter laicos et religiosos. hec permissio tangitur ex de renun. c. nisi quuz pridem. §. nec putes. et de offi. or. licet. xxxix. di. §. j. et c. j. xvj. q. j. de presentium. ex de elec. ne pro defectu. et de cleri. comuga. diuersis fallacis. et j. q. ii. si quis obiecerit. xi. q. j. expedit. c. videntes. et c. medije. per que patet quod non sunt temporalia contemnenda. Unde et scientia canonica composita est et permissa ex theologia et ciuili sapientia consistens media: ut ex compilatione decretorum et decretalium patet: et proprio nomine canonica vocat. canon autem grece, latine regula nuncupatur. dist. ii. canon. Canonica autem scientia regulat et ordinat spiritualia et temporalia. ex de iudi. nouit. et pre iurib. participat igitur scientia clericorum. s. canonica, utriusque scientie spirituali theologicæ: et temporali legali: sicut ius emphiteoticum venditioni et locationi. C. de iur. emphi. l. j. a principio tñ descendunt canonice san-

ctiones ex auctoritatibus noui et veteris testamenti. ex de accusa. qualiter et quā. ij. in prin. et spirituales cõto dictante conscripte sunt: ut ibi. et l. di. si quis diaconus. et c. si ille que vltro. Et quis dicat Hiero. quod duo sunt genera christianorum. xi. q. j. duo. tñ possumus addere hoc tertium quasi permissum: quia sepe mutat vitam: quod nunc est contemplatiuum: statim erit actiuum: ut s. probatus est proxime. Et per hec tria genera hominum trinitas tropice designatur. Nam genus laicorum assimilatur patri propter potentiam. Genus secularium clericorum filio propter sapientiam. Genus religiosorum spiritui sancto propter benignitatem vel gratiam. Vel genus religiosorum patri: quia verbo generant et exemplo. Genus laicorum filio: quia spiritualiter generantur. Genus clericorum secularium spiritui sancto: quia ex utroque procedunt. Sunt etiam actiui cum laicis: et contemplatiui cum religiosis. In his enim generibus est trinitas: sed in humanitate et charitate catholica vnitas vno capite christi vicario temporaliter gubernata et spiritualiter. xxiii. q. j. loquitur. Et hoc etiam quod dicitur de ista mista potestate et composita: potest colligi, quod sicut homines mundani siue carnales laici sensuales et bestiales habent opiniones et conscientias, multa peccata mortalia reputates venialia: et de spiritualibus parum aut nihil curantes. iuxta illud. j. ad Corin. ij. Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. sic et homines spirituales et religiosi et simplices iura penitus ignorantes. extra de vo. et vo. re. ex multa. §. illis autem. angelicas siue interitinas habent conscientias scrupulosas. extra de simo. per tuas. ij. ps. xiii. et l. j. timentes ubi timendum non est. C. de fi. instr. l. si. extra de simo. etsi questiones. Ideo humani homines. i. clerici seculares: et boni canonice, sunt mediij homines, humanas et discretas opiniones et conscientias consequentes: ut patet extra de prescrip. c. si. Sicut ergo medium rationis est inter interitimum et sensualitatem: sic et clerici seculares inter religiosos et laicos tenent medium beatorum. extra de offi. deleg. querenti. de of. custo. c. j. Ideo theologia pura potest dici scientia hominum angelicorum. Ciuilis vero per se bestialium. Sed canonica humanorum. Et sic patet quod hec triplex conditio hominum concordat cum triplici scientia, theologica, ciuili, et canonica: et cum tribus que sunt in anima: scilicet interitimi: sensualitate: et ratione: et cum triplici vita: contemplatiua: actiua: et mixta: et cum beatissima trinitate. Primum due per rachelem et lyam: mariam et martham. extra de regu. licet. Tertia per iudith et dñam nostram merito designatur. Nam de contemplatione iudith legitur iudith. viii. et ix. de actiua vita eius, quomodo occidit Holofernem: habetur iudith. xii. de utraq; vita matris dei: legitur euangelium Luc. x. in assumptione eius. in quo euangelio fit mentio de utraq; vita designata per martham et mariam. de quibus ibi fit mentio: que fuit perfectissime in dñi genitrice. Hanc duplicem vitam compositam et mistam tenuit moyses. di. xxxvj. si quis vult. etiam christus deus noster: ut s. proxime dixi. Etiam debet singulariter tenere eius solus vicarius in terris papa legitimus. regens merito et verbo loco dei tria genera hominum antedicta: et utens tribus scientijs supradictis in obsequium christi: et eligens medium fructuosum inter interitimum que est pars superior rationis. extra de hereti. ad nostrum. in clemé. et sensualitatem infimam partem eius. Ad merito igitur et rationabiliter dñs papa vniuersi rector

Potestas papalis excellens et utilissima ostenditur.

Clericorum genus duplex.

Canonica scientia mista.

Scientia theologica ciuilis et canonica quibus quilibet aptetur.

principaliter debet esse: vt totum vniuersuz hoc per se & per alios ipse regat: qui totum catholice potest dicitur a quo partes alie subregentes merito oriuntur. c. bo. xliij. q. j. loquitur. ad fi. Item pro ista veritate de potetia pape in temporalibus, facit qd no. Ostien. ex de iudi. nouit. §. non enim. super verbo contraria consuetudinem. dicens. q. d. papa. potestas nostra & iurisdictio quam habemus in omnes generaliter: no solum patet per dictum priuilegium speciale: quini mo & generalem consuetudinem approbatam. ad hoc extra de fo. compe. si clericus. vbi de hoc. extra de ap. pel. romana. §. d. lib. vi. Et qd hec litera sic sit intelligenda: euidenter probatur de transla. epif. quanto. §. j. nisi forte & ita detractum sub dubio loquitur: sed si hoc no allegando, sed definiendo dicat: omnino patet qd ipse solus sit ordinarius cunctoz. quod & verum est. r. q. iij. cuncta. z. c. principalem. hucusq; Ostien. facit textus qui sequitur in illo. c. nouit. ver. quum eniz non humane constitutioni: sed diuine legi potius in nitamur. quia potestas nostra non est ex homine: sz ex deo & c. Item no. Ostien. super illud verbum in dicto. c. nouit. ante verbum consuetudine. speciale priuilegium beato petro concessum. quod & dicitur generale. §. de transla. c. j. in princ. singulare etiam est & etiam speciale considerata persona pape: cui & nulli alij competit. de offi. leg. qd translationem. Generale vero est respectu oim christianoz: qd hanc sup oes hz potestatem. ibi. ver. quum enim. §. de maio. z obe. solite. §. pen. qui si sint legi. per venerabiles. §. rationibus. Ostien. Item no. Inno. z Ostien. in pre. c. nouit. super verbo. omittamus. q. lilla que ibi allegat: qd quilibet secularis litez habens potest eligere iudicium ecclesie. que fm glos. abrogata est: qd fuit priuilegium ecclesie ab initio concessuz: vnde & adhuc durat. nec est abrogatum: nec imperator potuit auferre priuilegium ecclesie: quod ei semel concessit. C. de dona. que sub modo. per totum. xliij. q. ij. non enim. ibi. Non aufero qd ipse donauit. fm Inno. z Ostien. facit quod no. xliij. di. ego Ludouicus. in glos. j. z s. in proxi. c. ver. ceteruz dixi. Item no. Ostien. in summa. extra de immu. eccle. §. in quanta. sub. §. sed nec illa immunitas. ver. nec credendum est. z sequenti. Item no. Inno. z Ostien. extra de fo. compe. licet. sup verbo vacante. qd specialis coniunctio est inter papam & imperatorem: qd papa ipsum examinat & approbat & inungit. & imperator ei iurat tanq; dno: z ab eo tenet imperium: & eius est aduocatus. vt colligitur ex de elec. venerabile. z. xliij. di. ego Ludouicus. z. c. tibi dno. inde est qd in iure imperij: qd ab ecclesia romana tenet imperator: succedit papa imperio vacante. Tenet etiā ibi Ostien. qd vacantibus regnis & principatibus quibuscunq; & vbiq; iudex secularis negligens est in iustitia exhibenda: papa non soluz de plenitudine potestatis quam habet: sed & de iure & consuetudine potest & debet iustitiam facere. xv. q. vj. alius. extra de elec. quum inter vniuersas. ad fin. Ibi etiam preter sex casus quos ponit gl. ord. alios sex casus ponit: in quibus ecclesia se de iurisdictione secularium intromittit. Sed contra hec ibi sic opponit dno Inno. dicit aliquis. qd quis non sine pena sacrilegij: hoc sibi summi pontifices pro se statuerunt: vnde non est sibi tanta fides adhibenda. c. ff. de inter. ac de etate. §. j. xliij. q. ij. §. i. quibus potest responderi fm eos. qd vere tales sacrilegij committunt. Unde & ibi no. qd deus a principio per se mundū rexit vsq; ad noe: cui comisit regimen sui populi: & ab eo vsq;

ad christum rexit per patriarchas & iudices & reges & sacerdotes: qd ei in vicaria successerūt vsq; ad christum: qui fuit naturalis dñs & rex & legifer noster. Ipse vero dñs Iesus christus vicarium sibi constituit beatum Petrum & successores eius qd dixit petro Mat. xvi. Tu es petrus. & tibi dabo & c. z Joan. xxi. Daſce oues meas. Et qd quis in multis distincta sint officia & regimina mundi: tñ qñcunq; iuris necessitas imminet: qd iudex dubius est quam sententiam de iure proferre debeat. vel necessitas facti: qd alius non semper est. vel non potest ius reddere: vel quali tercunq; nolit iudex: vel non possit iustitiam exerce re: semper ad papam est recurrendum. Deut. xvij. ex qui si sint leg. per venerabile. §. rationibus. & de hoc supra in. c. xxxvij. z. xxxvi. notauit. Item no. Ostien. extra de fo. compe. ex parte. super verbo procedatis. qd papa & ecclesia potestatem non habent ab homine: sed a deo. vt extra de iudi. nouit. §. j. ver. quum enim. Nec obstat qd olim clerici iudicabantur per laicos: etiam qñ personaliter agebatur: qd hoc non fiebat de iure. nec de iustitia. xj. q. j. sacerdotibus. xcvj. di. in scripturis. sed de facto & iniuriosa violentia tpe ecclesie primitiue: in quo & sancti martyrizabantur & opprimebantur: nec poterat ecclesia resistere potentie violente. Nam & hec etiam hodie in multis a tyrannis principibus ecclesie & persone ecclesiastice similia patiuntur. Sed reprehenduntur & ab ecclesia puniuntur: vt patet in eo qd legitur & no. j. de immuni. ecclie. non minus. z. c. aduersus. Si quis quis exemit clericos de iurisdictione imperatoris: quuz prius ei subessent: Respondeo qd papa consentiente imperatore. xj. q. j. continua. z. c. de persona. in aut. de san. epif. §. si quis. colla. ix. z in aut. vt clerici apud ppi. epos. §. viti. coll. vj. z de iure cano. c. j. Sed hoc non plene exemit. vnde dicimus qd exempti sunt a deo. xcvj. di. si imperator. Vel dic qd papa sine consensu imperatoris bene potuit eos eximere a iurisdictione imperatoris per suas constitutiones: qd quum clerici spirituales res sint: & ex toto corpus & animam desiderint in seruitium & in sortem christi xij. q. j. cui portio. per consequens pape in deo & constitutionibus eius subsunt. x. di. imperium. c. suscipitis. extra de maio. z obe. solite. fm Inno. qui ita no. eo. ti. si quis venerit. Quod autem ratione temporalium que transeunt cum suo onere: clerici subsunt secularibus potestatibus: & dñs voluit soluens tributum: & beatus Petrus & ecclesia approbauerunt. quod dicit vt legitur & no. extra de ma. z obe. solite. alias autem non ligant nos constitutiones quorumcunq; laicorū vt patet in eo quod legitur & no. extra de consti. que in ecclesiarum. z. c. ecclesia. z de re. eccle. non alie. quum laicis. de immu. eccle. non minus. z. c. aduersus. xcvj. di. bene quidem. fm Ostien. vnde & ecclesia potest p se inducere leges. qñ pro ipsa faciunt. sed eas contra se recipere non tenetur. vt legitur & no. x. di. c. j. in gl. & sic vtor. c. si in adiutorium. c. de capitulis. c. xxxvij. di. si quod. & no. per Ber. Inno. z Ostien. extra de iudi. nouit. Nec obstat. xij. di. si romanorū. iij. q. ij. si quis testibus. quia hoc speciale est in fauorez ecclesie. vnde & Bar. brix. in sua additione tenet qd papa potest tollere legem. etiam quantuz ad vtrūq; forum: vt no. x. di. constitutiones. Item no. Ostien. extra de solu. c. si. qd est differentia inter canones & leges imperiales & consuetudines & constitutiones siue statuta aliorum locorum. Quia canones siue fa-

Inter papam & imperatores specialis coniunctio

Misus quo ab initionisq; in finem regatur.

Canones, leges imperiales, consuetudines, & constitutiones differunt

ueat utilitati temporali laicorum vel secularium siue non: omnes adstringunt clericos et laicos. ex de consuetudine. c. j. et c. si. Leges autem imperatorum que ecclesiis et clericis sunt damnose: reprobantur. ille que eis favorabiles sunt: admittuntur. Super quo due possunt tradi regule. Prima est. lex imperialis ecclesiis fauens semper est recipienda: nisi forsitan a sede apostolica reprobetur. Secunda hec est: lex imperialis ecclesie contra ria vel ipsam impugnans nunquam est admittenda: nisi forsitan per sedem apostolicam approbetur. Et eliciuntur he due regule ex eo quod legitur et no. x. di. c. j. et per totum xxxvij. di. si quid. et c. seq. s. proxime alle. de priuile. c. ij. de no. oper. nun. c. j. s. j. quod ius licet videatur iniuriam: tamen expedit ecclesie, que a laicis plures iniurias et violentias patitur. c. ij. q. vij. laicos. et de re. eccle. no. alie. c. si. Predicta etiam regule circa consuetudinem locum habent: ut patet s. de iure. c. j. di. vij. si solus christus. ibi: Neque homines consuetudinem sequi oportet: sed dei veritatem. et xj. di. c. ij. et c. si. in fi. ibi: Aut alterius ecclesie quam romani existimant consuetudinem esse obseruandam. Statuta vero siue leges aliorum quam imperatorum, etiam si in fauorem ecclesiarum vel personarum ecclesiasticarum introducta sunt: ipsos tamen non adstringunt, nisi per sedem apostolicam fuerint approbata. xvj. di. bene. No. etiam Ostien. de no. ope. nunti. c. j. quod nunquam leges possunt preiudicare canonibus tamquam inferioribus. x. di. c. j. in fi. de consuetudine. c. j. xxxij. q. iij. nemo xxxij. q. ij. inter hec. Nec ministri ipsarum tantum inferioribus possunt vel debent ministros canonum coercere. extra de iudi. c. at si clerici. c. qualiter. Legibus autem imperialibus vtuntur: que sunt per ecclesiam approbate. x. di. quasi per totum.

Casus in quibus solus papa dispensat. Cap. 45.

que autem se extendat potestas papalis: et in quibus valeat dispensare: hic interfero: ut de eius potentia spirituali et temporalis: de qua longum protrahi sermonem: quis plenius valeat informari: que per doctores alios alibi sparsa sunt: hoc breuiario colligendo et addendo quod dominus inspirabit. Et videtur quod possit facere nonnum articulum in fide vel potius declarare. extra de hereticis. quum christus. et xix. di. s. j. facit quod non. extra de excessu prelati. sicut in gl. no. Item in omni statuto et rescripto: pape auctoritas intelligitur excepta: et in omni iuramento. legitur et no. extra de rescripto. causam que. c. constitutus. extra de iureiur. venientes. Item in editione legis maior est auctoritas pape quam totius concilii. no. iij. di. in istis. Solus papa vocatur prime sedis episcopus: sed non debet vocari vniuersalis papa. xix. di. prime. et c. ecce. licet sit contra. ij. q. vj. si quis putauerit. et dixi. s. xxxij. c. Ad papam spectat sua declarare rescripta. priuilegia. et constitutiones. extra de iudi. quum venissent. de verborum significatione. olim tibi. c. ex parte. iij. de procur. petitio. et Inno. sic patet. xj. q. iij. s. ex his. ve sententia. ex com. inter alia. xxxij. q. ij. is autem de consue. quum dilectus. de transla. c. si. de deci. ad audientiam. de sumo. ca. si. de consang. et affi. c. iij. de priuile. quum. c. in his Legatus tamen aliquotiens interpretatur mandatum pape. ve post. pre. c. j. et in gl. no. vbi triplex per Bern. interpretatio assignatur. per rescriptum tamen factum nunquam papa interdit alicui preiudicium irrogare. xxv. q. ij. rescripta. vbi de

An papa possit facere nonnum articulum in fide.

hoc. extra de off. or. graue. c. licet. de maio. et obe. quum inferior. de deci. ex multiplici. de reli. do. c. ij. d. ec. edi. c. ij. et per Inno. de deci. tua. Papa quum canonicè eligitur. confirmatur: et habet plenariam administrationem. extra de elec. licet. s. statuimus. ver. ille. et no. ibi in glo. vlti. et xxxij. di. in nomine. et extra lib. vij. de elec. vbi periculum. Item credo quod papa possit priuare electores ecclesiasticos et seculares iure eligendi imperatorum si vult: quam Bern. et Jo. And. no. contra. extra de reg. iur. ad apostolice. lib. vi. et hoc ideo quia hoc ius quod habent eligendi ab ecclesia habuerunt. vt in. c. venerabilez. de elec. et de iureiur. romani principes. in cle. ergo ecclesia potest eos priuare: quia ad quem spectat institutio et constitutio. extra de capel. mo. c. j. et ij. de priuile. quum et plantare. legitur et no. de here. quum ex iniuncto. s. si. licet non expediret: tamen propter graue scandalum tantorum principum electorum. extra de renun. nisi. s. pro graui. et propter consuetudinem diu obtentam. extra de fo. cope. quum contingat. et de hoc etiam. s. notati in charta. vij. in. xlj. c. v. his igitur. Solus papa cogit quemquam dimittere ius sibi questum. extra de elec. quum inter. Item ordinatus a papa de vno ordine non potest sine eius licentia ab alio promoueri: nec de curia sine licentia pape recedere. j. q. j. filium. extra de temp. or. quum in distribuendis. nec deponi ab episcopo ab illo ordine quem a papa suscepit. vt no. Inno. et Ostie. Vincen. et Phi. in pre. c. quum in distribuendis. et Bern. ex de maio. et obe. per tuas. licet Joan. no. contra. in pre. c. filium. s. priuilegiis standum. facit ad hoc quod legitur et no. xcij. dist. dominus in gl. nota. hoc autem crederem. quod beneficio collato sibi per papam vel per alium: licet ordinatus esset a papa: posset eum ex causa legitima episcopus priuare: ne sibi sit talis prerogatiua occasio delinquendi: et in crimine permanendi. c. bo. in eo quod legitur et no. extra de priuile. tuarum. et in gl. sic ergo videtur. et c. vt priuilegia. nec tantum est in auferre beneficium: quum ordinem. c. bo. xv. q. vij. c. si. ex de transla. c. ij. re sponso. Item milites sine licentia pape monachari non possunt. xix. q. iij. monasterijs. Sed hoc intelligit Aug. de militibus republice adstrictis: vt no. liij. di. legem. et vide hoc quod no. j. q. j. quod quidam. glo. qui forte. Alij milites sunt Laurentium monachari posuerunt. liij. di. multos. Item cum reordinatis. de quibus j. q. vij. saluberrimum. rebaptizatis. adde quod no. j. l. c. ver. xij. de quibus. de conse. di. iij. qui bis. et c. eos. Et cum omnibus iterantibus ex certa scientia sacramenta: potest dominus papa dispensare sicut Guillelmus. du. in repertorio suo in titulo de tem. or. s. attendendus. ver. n. premissis. c. extra de transla. licet. Item cum hereticis qui irregulares sunt: nisi cum eis fuerit dispensatum. xxxij. q. vij. quemadmodum. xxxij. q. iij. ipsa pietas. et q. vij. c. j. et ideo deponendi. xxxij. q. j. c. j. et ij. et in sequen. et q. ij. et q. iij. quasi per totum. solus papa dispensat sicut Guillelmus. de conse. di. liij. non in nobis. j. q. j. quod pro necessitate. et c. quod quidam. et q. vij. diabertum. Item cum defectibus patientibus et in naturalibus. solus papa plene dispensat. vide de filiis presbiteris qui. li. vij. quum irregulares sint. lvi. di. cenomanensis sem. difficilius est tamen cum vno quam cum alio. extra de renun. nisi quum pridem. s. persone. de elec. innotuit. q. si. sint legi. per venerabilem. Item cum recipientibus ordinem in excommunicatione constitutis secularibus papa solus dispensat. extra de senten. excommu. quum illoz. Item cum violatoribus interdicti papalis per solum papam dispensat. extra de excessu. pla.

An papa possit priuare electores resurre eligendi.

An quibus papa potest dispensare.

tanta. de postula. pre. c. j. ij. qd. j. scelus. idem credo de alio interdito: qz talis irregularis est: vt in c. tanta. sed Inno. ibi: z cum regularibus solus papa dispensat. vt scripsi. j. §. seq. ver. xxvii. Item cum bigamo solus papa dispensat. legitur z no. xxiii. dist. lector. de biga. c. ij. Papa ommissis medijs aditur. ij. q. vii. metropolitanum. ij. q. vi. ad romanam. j. z. ij. z. c. ideo. z c. decreto. cum si. Item solus papa potest quem priuare iurisdictione z re sua. legitur z no. ix. q. iij. p. p. principalem. extra de of. leg. dilectus. Itē solus papa deponit imperatorem z alios principes. xv. q. vi. c. alius. extra de elec. venerabile. de re iudi. apostolice. lib. vi. de sup. ne. pre. gradi. e. li. xvij. q. iij. si quis deinceps. xxv. q. v. preceptū. Sed quilibet eps potest eos excoicare. le. z no. xvj. di. duo. gl. no. Itēz pape obediendum est prius z precipue. qz imperatori esto qz vocatus regalia teneat. le. z no. xxij. q. viij. reprehensibile. z. c. quo ausu. extra de ap. quū parati. secus in alijs. legitur z no. xvij. di. si eps. Item a solo deo hz iurisdictione: non a concilijs. legitur z no. xvij. di. §. hinc etiam. xxj. di. qzuis. iij. q. vi. dudum. vbi de hoc. z. s. di. xi. in. r. c. Item solus papa in casu heresis ligari potest. legitur z no. xxiiij. q. j. achatus. in gl. Item solus papa fm cōm opinionem restituit in integritate z famam reddit: nedum clericis sed etiam laicis. bene facit extra qui si. sint legi. per venerabilem. §. j. extra de re iudi. quum te. ij. q. iij. §. hinc autem. extra de sis. mo. ex diligenti. vide. j. l. cap. §. quia eps. ver. xxvj. z. xvij. c. §. est autez. ver. remittitur. Quod vterqz gladius ad papam pertineat: plene in. xij. z. xxvij. z in. xl. c. superius declarauit. hic addo extra de sentē. excō. dilecto. lib. vi. xv. q. vi. auctoritatem. ibi: Hec in mādatis damus vt spirituali sil z materiali gladio zc. facit glōf. sella. lxxij. di. in synodo. que incipit: z ita papa. Item pactum vel transactionem vel sententiaz: que nulla est. papa ex certa scientia potest ratificare. extra de pac. quotiens. de trasac. c. j. de confir. vti. c. j. z. ij. Si papa ad se reuocat negotium: nihil valet qd ab alijs fit. extra de appel. vt nostruz. Idē est postqz aliquis iter ad papam arripit. extra de peregrina. c. j. Solus papa potest esse iudex in causa ecclesie sue. no. extra de iudi. cuz venissent. in glōf. magna. de confir. vti. quum dilecta. in gl. sic ergo. xvj. q. vj. c. j. in gl. j. p. Inno. de verb. sig. ex parte. j. Item dispensat in illicito iuramento ex causa: licet multi cōtradixerint. no. xv. q. vj. auctoritate in gl. magna. z extra de iureiur. quanto. facit quod no. xxvij. q. ij. §. j. in glōf. sic ergo. Quod papa ab aliquo non potest iudicari. ix. qd. ij. per totum. z. s. sufficienter dictuz est in. v. z. vj. c. Itē solus papa confert prebendas vacaturas. legitur z no. extra de preben. dilectus filius tuus. est in gl. hoc idem erat fm Inno. no. de off. dele. ex parte. j. in glō. hoc nō potest per pre. c. dilectus. z de concess. pre. nulla. z. c. accedens. Solus papa potest rem vni ecclesie tollere z alteri dare. legitur z no. extra de reli. do. constitutus. in gl. magna. z. xxij. di. c. j. in gl. nec papa. ix. q. iij. conquestus. adde quod. s. e. ver. Item solus papa absoluit ab obligatione qua quis alteri tenet. ex de vo. z vo. re. venientis. legitur no. Solus papa potest quos vult eximere a prebatione decimarum. legif z no. extra de deci. a nobis tua. xvj. q. j. §. si ergo. in gl. sed quō. sed expressum contra. xvj. q. iij. placuit. ij. §. porro. ad si. ver. sic etiam predia. ibi: Prouētus primitiarum vel decimationū prescriptione tolli nō potest. etiam si a romano pontifice quilibet laicus su per his rescriptum impetrauerit. sed illud intelligo

rescriptum in forma cōi: secus ex certa scientia. z hoc innuit ibi. gl. parua super verbo rescriptum. que incipit. j. xxv. Nam allegatio loquitur de rescripto: non de privilegio speciali. sic etiam loquitur textus proxime positus rescriptum. Solus papa potest facere qz monachus aliquem locum habeat perpetuo. no. extra de confir. vti. porrecta. Solus papa potest concedere presbyteris qz chrisment in fronte fm quoldam: tū contrarium legitur z no. xv. di. c. j. extra de plue. quanto. Solus papa potest committere presbyteris z concedere epis vt per presbyteros ecclesias consecratas reconcilient. legitur z no. extra de conse. eccle. aqua. vnde ibi scripsit Inno. z Ostien. post eum: sic vidimus autem qz papa pluribus epis indulsit. qz p simplices sacerdotes possent reconciliare ecclesias: aqua tū prius per epm benedicta. Scdm tū Ostie. ibi Clemens. iij. sancte memorie hoc de facili nō cōcedebat: nisi de ecclesijs non consecratis: que si fuerit polluta reconcilianda est. e. ti. c. si. sed illa per presbyterum simplicem possunt fieri: vt ibi no. Ber. sed Ostien. contradicit sibi. Sed cōis consuetudo fauet Ber. si hoc fiat de licentia epi. Circa matrimonium non consummatum papa potest. extra de conuer. cōiuga. c. verum. z ex publico. legitur z no. Solus papa dispensat in gradibus consanguinitatis. legitur z no. extra de resti. spo. literas. nisi diuina lege prohibitis. qui no. xxv. q. j. §. j. in glōf. super. z. q. viij. in summa. z. xx. q. iij. pitatum. extra de consang. z affi. qd dilecto in gl. qua auctoritate. z. c. qz circa. in glo. no. de trasac. si. c. de diuor. gaudemus. gl. j. Item papa solus potest etiam in temporalibus legitimize. fm Ostien. qui sic intelligit extra qui si. sint legi. per venerabilem. quāqz ibi gl. z Inno. cōtradican. faueo Ostien. si hoc faciat de plenitudine potestatis: quūz habeat vtrunqz gladius: vt. s. probauit. in. xij. z. xl. c. Solus papa dispensat cum diacono vt contrahat. legitur z no. xxij. di. de illo. extra de cle. coniuga. quūz olim. z no. xv. q. j. que ad perpetuam. Possit papa dispensare vt contrahens per verba de presenti cum aliqua. possit cum alia contrahere. no. de conuer. cōiuga. ex publico. facit extra de transla. quāto. ver. nō enim. Lum religioso recipiente ordinez in apostasia solus papa dispensat. extra de apost. c. si. legitur z no. ibi in quibus solus papa dispensat. Lum simoniaco in ordine z in beneficio scienter solus papa dispensat. legitur z no. de simo. c. pen. c. nobis. in gl. potest. c. de simoniace. extra de renun. post transla. j. q. j. ordinationes. in gl. legitur. ergo. Solus papa: etiam si scienter participat cum excoicato excoicationē nō incurrit. no. extra de sen. excō. nulli. c. si aliqui. xciij. di. c. j. nō tū propterea ipsum absoluit. extra in cle. de sen. excō. summus. In duobus beneficijs curatis vel personatibus solus papa dispensat. extra de preben. de multa. legitur z no. z. lxx. di. sanctorū. z de elec. dudum. ij. Solus papa restituit sollemniter depositum z inste. no. ij. q. vj. ideo. l. di. cōtumaces. extra de cle. excō. mi. clerici. adde quod no. §. seq. ver. ix. restituit. Dispensat solus papa cum voluntario homicida. no. ex de homici. sicut dignum. vnde z ibi no. Ostien. qz non de facili dispensat cum homicida voluntario. vnde ad hanc difficultatem referendum est quod legitur. l. di. stin. miroz. tū dispensare possit si vellet: quum lex diuina hanc sibi non prohibeat dispensatione: immo potius concedit: sicut patet in phinees nepote aarō sacerdotis. cui post commissum ab eo ex zelo dei duplex homicidium. mandauit dici dñs. Aume. xv.

Ecce do ei partem federis mei: et erit tam ipsi quam semi
ni illius pactum sacerdotij sempiterni. quibus illud et
spirituale fuerit et speciale: sicut et quedam alia. xxiiij.
q. viij. occidit. sed idem posset facere papa. c. s. de tran
sla. epi. c. ij. Ostien. Item solus papa inficit quod le
gitime alias factum est. extra in clemen. de immuni.
eccle. qm. ibi: et haberi volumus pro infectis: vbi no.
Joan. and. vide quanta est papalis potestas circa il
la que sunt simpliciter de iure positio: quia reuocat
illa ut extunc.

Maiores
cause ad
se. ap. refe
rende.

Sciendum autem super hoc est, quod est regula gna
lis iuris canonici: quod maiores cause ad sedem aplica
referende sunt. i. ad papam caput eius. extra de hap.
maiores. extra de transla. c. j. vbi de hoc. ij. q. vj. ois op
pressus. xxiiij. q. j. quotiens. ij. q. vj. dudum. Et citat
super istis coam ordinario, potest et absque graamine
aliquo illato vel comminato ad se. ap. appellare. vt. ij.
q. iij. nullam. et. v. q. vj. ad romanam. §. quuz ergo. qd
specialissimum est: vt probat ex de ap. vt. debitus. in
fine. Que autem sunt ille de aliquibus p. ordinez est
videndum. Primo ergo papa siue prima sedes a
quoque accusari vel iudicari non potest nisi solum de he
refi. vt. xl. di. si papa. ix. q. iij. alioz. nisi forte ipse papa
voluntarie se submittat alicuius iurisdictioni. ij. q. vij.
nos si. vbi de hoc. ij. q. v. mandastis. ff. de iurisd. o. iu
di. est receptus. Nam et ipsemet se deponit. vt. xij. di.
nunc aut. non tamen ille cui se submittit posset ipsuz de
ponere: nec papa sibi posset talem tradere potestatem.
ix. q. iij. alioz. et de hoc satis. s. dixi maxime in. xxiiij.
c. Secundo ipse erigit siue de nouo ordinat ecclesias ca
thedrales. xvij. q. j. felix. et. c. precipimus. et. c. de conf. di.
j. de locorum. Ha ois dignitas ab ecclesia romana ori
ginem sumpsit. xxij. di. c. j. vide quod legi et no. extra
de consti. quum accessissent. gl. si. et de consue. quum olim
gl. j. Et fm hoc intelligitur extra de ma. et obe. quuz
inferior. raso. j. ibi: ecclesiam cathedrales ereperis et c.
supple. autoritate nostra. vt ibi no. Bern. ad idem.
lxxx. di. in illis. Tertio a dno papa consuevit regalis
dignitas impetrari et vti rex et a quo inungatur. hoc
enim ad ipsum pertinet definire. c. extra de sac. vnc. c.
j. §. vnde in veteri testamento. Quarto subicit vna
ecclesiam cathedralem alteri. extra de offi. leg. quod
translationem. vbi de hoc. Quinto vnit duos epat
in vnum: et vnum diuidit in duos. xvj. q. j. et tps. et. c.
precipimus. §. sicut duo. extra de excel. prela. sicut vni
re. vbi etiam de hoc no. Sexto mutat sedem epalem
de vno loco in aliu. extra de transla. c. j. vj. q. j. tem
poris. lxxx. di. in illis. extra de priuileg. c. j. Septimo tras
fert vnum epm de vna ecclesia ad aliam. vij. q. j. mu
tationes. et. c. seq. extra de transla. c. j. et. c. pe. et. si. extra
de of. leg. nisi. Octauo ipse solus vel is cui mandaue
rit: potest commutare votum terre sancte. extra de vo. et
vo. re. magne. et. c. quod super his. et. c. ex multa. j. No
no restituit solenniter degradatos. ij. q. vj. ideo. vbi sic
dicitur: Huic sancte sedi pfata priuilegia in parte deci
sa. specialiter sunt concessa tam de congregandis co
cilijs ac iudicijs ac restitutionibus epoz: quz et de sum
mis ecclesiarum negotijs: vt ab ea oes oppressi auxi
lium: et iniuste damnati restitutionez sumant et c. Ad
idem facit. vij. q. j. si quis presbyter. extra de cleri. no
refi. ex tue. l. di. c. j. et. ij. xvij. di. huic sedi. de pe. di. vj. c.
j. in fi. Si vero clerici sunt solo verbo depositi: no so
lenniter degradati: possunt per suos epoz restitui. vi
de extra livj. de penis. degradatio. xlvj. di. clericus ma
ledicus. et ibi exponitur. degradetur. i. suspendat. fa
cit ad idem. extra de iudic. at si clerici. ff. de postu. l. j. §.

a qua. vide quod no. xi. q. iij. ep. extra de cler. ex. mi
clerici. Decimo remouet ab epatu vel ab administra
tione epm deserentem ecclesiam suam. extra de cleri.
non re. ex tue. Et licet causa criminalis episcopi pos
sit per concilium tractari: tamen per dno papam habet de
finiri. ij. q. vi. quuz. c. dudum. vide extra de cleri. no
refi. c. ij. Undecimo eximit epoz et alios. xvi. q. j. fra
ter noster. xij. q. j. c. j. §. j. Duodecimo legitimat illegi
timos. qui si sint leg. per venerabilem. c. tanta. Deci
motertio promouet insufficientes et defectum patien
tes. l. di. quocunq. ij. et illegitimos. extra de fi. pf. c. pe
nul. et. si. Adinores. xxx. annis ad epatus. extra de elec.
quum nobis olim. §. si. et promouet ad epatus illos q
non sunt in sacro ordine constituti: quod alius facere
non potest: nec in hoc dispensare. c. extra de elec. dudum. j.
§. si. et de eta. et. qua. or. a multis. Sed ad eum p. tinet q
solus et no. alius potest de epatibus iudicare. lvi. di. ce
nomanensem. et. c. applica. et. c. q. simpliciter. extra de
cor. viti. c. ij. Tenet enim Hof. et Inno. qui hoc no. ex
de postu. pre. c. si. q. quicunq. quis in epm postulat:
solus papa postulationem admittit. vbi et no. Guil. dur.
in spe. in tit. de lega. §. nunc de epoz. ver. xliij. q. nec
patriarcha: nec archiep. potest dispensare in etate vel
ordinibus cum postulato in epm. c. eorum q. legitur
et no. extra de elec. quum dilectus. j. et. c. innotuit. et. c.
dudum. ij. ex quibus colligitur quod solus papa in epatu
dispensat. vnde et dicit: quod ecclesia romana tanquam dno
trahit ad se epoz: nec cum eis per quosque patet disp
sare: immo epm paduanum cum quo patriarcha aq
leien. dispensauerat: iam consecratum ab epatu amo
uit. In etate etiam solus papa dispensat in epis: vt p.
c. quum nobis olim. electiones enim epozum inter
maiores causas numerantur. extra de ap. vt. debet.
in fi. de transla. inter. xvij. di. multis. Et idem potest in
alijs defectibus dici. Nam sacrilegi instar est dispu
tare vtrum dignus sit quem princeps elegerit. c. de
cri. sacri. in aut. coll. ij. vt iudi. sine quo. sus. §. eos aut.
ibi: quis non diligit. vbi de hoc. xvij. q. iij. §. q. autez.
Decimo quarto committit causam appellatione re
mota: quod nullus alius facere potest. ff. a qui. ap. no
licet. l. j. in fi. q. nec sumus delegatus. ex de offi. del. sup
qonum. §. j. vel etiam legatus: qui nequit alicui iuris
beneficium auferre. c. xvij. di. de his. de se. nup. c. pe.
et. si. q. non potest tollere minor legem iudicioz tot
laboribus adinuentam. ex de elec. ecclesia. ij. xxi. di. infe
rior. Legatus enim debet cognoscere et committere
causas iuris ordine obseruato: vt est expressum. ff. de
offi. procon. nec quicquam. §. de plano. et. §. vbi decretu.
que enim communia sunt omnibus presidibus: debet
proconsul obseruare. vt in eadez. l. in fi. Decimo quin
to ab eo non appellatur: quum superiores no habeat
extra de elec. licet. §. si. salvo eo quod dixi. s. i. pn. isti
operis in. c. xv. Decimosexto receptio facta contra id
quod vult: non valet. extra de reg. q. in insulis. acces
dit in Auf. coll. vij. quum de ap. cog. §. hanc autem pe
nam. Decimosextimo deponit epoz. ij. q. vj. quuz. c.
multum. c. dudum. ix. q. iij. si autem. ij. q. vij. c. j. vj. et
ij. deniq. extra de regula licet. §. illa. Idem iuris est
de electo et confirmato. extra de transla. c. ij. §. j. videt
tamen quod legatus a latere possit de causis epozum cogno
scere: licet non definire. c. ad hoc. xvj. q. j. frater noster.
Nam et proconsul cognoscit de omnibus. ff. de offi.
procon. l. j. licet non possit penam grauiorem impone
re. vt. e. ti. l. j. Quia et concilium examinat causam cri
minalem episcopi: sed definire non potest. ij. qd. vj.
quuz. et. c. multum. Tenet etiam Guil. dur. in spe. in

tit. de legato. in. §. superest. ver. sed quid. q. legatus a latere potest cognoscere de causa epatus, vbi duo de eo litigant: vel per appellationem, vel per simplicem querelam, extra de ap. constitutus. z de elec. q. diligētia. Nam z visitator pōt examinare qs ex electis melior sit. lxxv. di. archidiaconum florentinum. z satis videt expressum. ex li. vj. de elec. q. uis. Adde qd no. j. c. xvij. §. z primo incipio. post prin. ver. pōt. cu ver. se q. nam z legatus a latere pōt electionem imperatoris examinare. ex de elec. venerabilem. Patriarcha etiam legitimos constantinopolitanus videt q. pōt sit deponere suos epōs sicut z papa. c. iij. q. v. q. suspecti. Et alexandrinus. lxxv. di. mos antiquus. hodie nō crederez q. hoc posset per ea que leguntur z no. iij. q. vj. accusatus. z per ea que scripsi. s. e. §. xij. ver. z ver. x. Decimo octavo supplet defectum contractuz z iudicioz. extra de transac. c. iij. q. vj. hec q. ppe. Ideo q. in confirmationibus beneficiorum ex certa scientia apponitur clausula illa: supplet defectum si qs est de plenitudine potestatis. extra de elec. illa. Nam s. m. ipsam potest de iure supra ius dispensare z oino illud tollere. extra de concess. p. ben. proposuit. §. si. extra de cog. spi. c. j. Seo notandum q. si clausula illa: suppletur de plenitudine potestatis, si quis fuerit defectus: ponit in priuilegio vel rescripto: intelligit tñ dispēsatum esse in defectu circa solemnitas iuris: non autē si is de quo agit erat excommunicatus, vel illegitimus, vel alium defectum patiebatur. Nam tunc necessaria est expressa dispensatio. extra de schif. fraternitatis. s. Guil. dur. Decimo nono supplet defectum regis vacante regno. extra de elec. quum inter vniuersas. in fi. Et defectum imperatoris vacante imperio. de fo. co. pe. licet. x. deponit imperatorem z reges pp eo. uz iniquitates. de re iudi. ab aplice. li. vj. xv. q. vj. alius. z dat eis curatores. de sup. ne. pre. graui. vj. li. z de hoc. s. in. xij. z xl. c. x. recipit epōrum renuntiationes. vj. q. j. §. ecce his. extra de renun. c. j. c. nisi quum prius dem. extra de regul. licet. §. illa. quod non potest legatus. extra de offi. leg. quod translationem. z de trāsa. c. j. xij. abbas vel prior exemptus renuntiat in manibus dñi pape: z non aliter. extra de renun. dilectus. transferri autem z confirmari pōt auctoritate cardinalis legati. extra de consue. quum venerabilis. ex de elec. si abbatem. li. vj. x. ad papam pertinet definire an iuramentum sit licitum an non: vel seruanduz vel no. extra de cle. non res. ad audientiam. de elec. venerabilem. de iure iu. verum. c. quanto. c. intellecto. faciunt que leguntur z no. extra de rescrip. constitutus. de ap. dilecto. seculares etiam a iuramento absoluit nedum clericos licito etiam. xv. q. vj. iuratos. de pen. c. si. x. iij. ipse tñ vel cui commiserit specialiter pōt absoluerē excoicatum a se: q. eius est absoluerē cuius est ligare. x. di. inferior. extra de ma. z obe. quū inferior. nec legatus pōt extra de elec. venerabilem. §. rō nibus. xvj. q. j. frater. Et a snia sui delegati vel legati cuius iurisditio expirauit: z cui nullus successit in officio sibi iniuncto ipse absoluit. extra de offi. del. querēt. de concess. p. b. q. diuersitatem. de offi. leg. studuisti. xv. declarat suam constitutionem vel sui legati obsecram. extra de simo. per tuas. de sen. excom. inter. d. offi. del. super qōnum. §. intentionis. de sent. excom. c. inter alia. xv. q. j. §. si igitur. ver. ipsi nāq. soli. de elec. nemo. li. vj. de sent. excom. pñti. li. vj. Item interpretat processum legati sui. extra de elec. venerabilez. de ap. nouit. xv. q. qñ ipse absolutionem sibi retinet: ali nō absoluit. de sent. exco. nuper. xv. solus papa dispē-

fat cum illis qui irregularitatem incurrunt. xi. q. iij. si quis eps dānat. extra de eo qui fur. or. re. veniēs. extra de sent. excom. quum illoz. z. c. quum medicinalis. lib. vj. de re iud. quum eterni. li. vj. Et is casus multos includit: quum in multis casibus irregularitas contrahat: quos ponit Guil. dur. in spe. in tit. de legato. §. iuxta. z. §. quis autē. z seq. ponunt. j. xvij. c. xvij. solus absoluit illum qui hereticis ecclesiastica sacramenta ministravit. extra de hereti. excoicam. §. sane clerici. xv. quum cā deferret ad ipsum: ad eum pertinet definitio, examinatio: nec legatus intromittere se pōt: siue deferatur per relationem factam, siue p appellationem. C. de ap. ex eo. extra de p. dilectus. extra de offi. leg. licet. extra de ap. intimasti. siue p commissionem. de appel. vt nostrū. extra de of. leg. studuisti. siue per querelam. ij. q. vj. quotiens. z. c. anterior. §. ad hec. siue per postulationem porrectaz. extra de postu. bone. ij. §. nec nocebat. siue per reuocationē ad se factam. ff. de iudi. iudiciū soluit. extra de appel. vt nostrum. extra de procu. auditis. Idem est etiam siue p appellationem: vt. ij. q. vj. decreto. siue alio quocunq. modo. immo in his oibus est superioris iussio, decisio, vel rñsio expectanda. ij. q. vj. multum. vj. q. iij. de nioz. C. de rela. l. j. z. ij. z in pre. c. decreto. pōt tñ legatus a latere causam appel. ad papam interpositam examinare: non vt ei p iudicet: sed vt magis instructā remittat: z ei credid in hec. extra de ap. constitutus. vbi de hoc. de accusa. ad petitionē. pre. c. decreto. extra de statu. regu. ea q. ver. hec eadem. xv. quū de fide vel fidei. c. dubitat p papam definiri debet. extra de bap. maiores. in prin. de hereti. quum christus. de summa tri. fidei. li. vj. z. e. ti. fidei. in cle. xvij. q. j. quoties. xij. di. pceptis. etiam si indubitatum sit postq. in dubiū vertit. C. de sum. trin. l. fi. vnde z de sacramentis ecclesiasticis sentienduz est sicut ipse sentit. extra de hereticis. ad abolendam. c. tñ q. p legatum z per epm qō fidei possit agnosci. xvj. q. j. frater noster. circa medium. Sed non definiri si dubia manserit vt iuribus pre. xv. pronuntiat electionem nullam vel puisionem q. nondum facta est: si eam contingat fieri irritā z inanez. extra de elec. innotuit. §. si. extra de p. b. inter cetera. quod alius facere non pōt. s. m. Ostien. q. tractus futuri tps non pertinet ad inferiorem iudicem in hoc casu. ff. de vfu. l. j. §. vnde gradus qui non est: rumpi non potest. ff. de iniusto. rup. testa. Nam et si sub conditione. extra de reg. iu. sane. li. vj. de legati. igit in quorum literis nō apponit hec clausula. si ipsi vt presumant: abutunt s. m. Ostien. xv. edit legē gñalem. extra de consti. c. j. z in fi. iij. di. erit aut. C. de sum. tri. cūctos. per hanc approbat consuetudinē q. alias non excusaret. extra de tēpo. ordi. c. ij. extra de pse. eccl. vel al. aqua. extra de cog. spi. sup. eo. xv. approbatus electū in imperatore: z confirmat vel infirmat eius electionem: consecrat, inungit, coronat ipsum: z coronatum deponit. extra de elec. venerabile. z de re iudi. ad aplice. li. vj. Itē ordinat eū: q. imperator suo modo ordinē hz: vt. lxxij. di. valentinianus. in fi. z. §. pncipib. z no. ff. de rex diui sacra. s. tu expone iuxta ordinē meum: quod ponit in pre. c. valentinianus. i. offi. habet. n. characterem militare. j. q. j. quidā. l. di. si quis post zc. xv. iij. facit conciliū gñale. ij. q. vj. ideo. xv. di. per totum. xv. canonizat z approbat sanctos. extra de reli. z ve. sanc. c. j. extra d. testi. venerabili. adde qd no. de pse. di. iij. c. j. in gl. sed de qb. xv. de aliquo facit nihil: z de nihilo aliquid mandando etiam rei naturam. C. de rei vro. ac. l. j. rñ. j. ad

idem extra de excef. prela. tanta. §. j. in fi. extra in cle. de immu. eccle. qm. immutat ergo substantialem rei naturam: puta de faciendo de illegitimo legitimum: de monacho canonicum. vide. j. §. r. c. seq. ver. itē qd. dam. de capace non capace: r. hmoi. ad hec ex q. fi. sint legi. per venerabilem. lxxiij. di. quoz undaz. ex de transac. c. j. ij. q. vj. hec qppe. ex de concess. pb. cōstitutus. ij. q. j. in primis. lxxvij. semper r. vbiq; palliuz portat: qd non licet alij. ex de vsu pallij. ad honorem. lxxvij. concedit pallium instanter petēti. c. di. pūfca. c. optatum. ex de vsu pallij. nisi esset. exceptis patriar. chis. de priuil. anti. qua. lxxix. solutus est legib. ff. de legi. princeps. xxv. q. j. §. si ergo. Decet tñ ipluz serua re iura. C. de legi. digna vox. extra de sup. negli. pla. li. cet. vj. q. j. peruenit. ix. q. ij. ipsi sunt. r. c. patet. ix. di. iustum. pala. est. r. in pre. §. si igit. ver. hinc etiam. vnde christus volens a iohanne baptizari dixit: Sic nos de cet omnem iustitiaz adimplere. Abat. ij. xl. snia ei⁹ ius facit: si aio ius condendi pronūtiat. extra de reg. in. causis. xli. contradicente abbate r. monacho pōt ipsum epo vel principi in socium assignare: vel secum tenere. ix. q. ij. per principalem. vij. di. que cōtra mores. xj. q. ij. qui resistit. xli. gradus cōsanguinitatis in contrahendo restringit. extra de consang. non dz. xxv. q. ij. quedam lex. r. c. quod scripsi. xli. solus extra quatuor tpa ordines dat. extra de tempo. or. c. j. c. de eo. r. si alius hoc fecerit: papa solus cum taliter ordinato r. ordinatore dispensat. vt. e. ti. quum qdaz. r. c. e. ti. quum dilectus. Ipse etiam solus vna r. eadē die ad duos sacros ordines promouet aliquem: vt. e. tit. dilectus. xliij. ipse sol⁹ facit ordinationes in die sue consecrationis. extra de elec. quod sicut. §. pterea. xlv. ipse solus potest contra oīa concilia r. statuta venire. extra de elec. significasti. nisi vbi de fide agitur. r. vide quod scripsi r. addidi. §. c. vj. xlvj. ipse concedit ep̄alia insignia abbatibus r. inferioribus: puta mitram, baculum pastoralem, annulum, sandalia r. similia: sicut no. Ostien. in sum. in tit. de vsu pallij. §. r. quibus diebus. ver. r. notandum. hoc hodie expressum est. r. qualiter r. qñ talibus insignijs vti debeāt. extra li. vj. de priuil. vt aplice. xlvij. q. aliquis ante se crucez faciat portari. extra vt lite pen. c. j. quod tñ fieri non debet in presentia eius vel sui legati. extra de priuil. anti. qua. Et archiepi insignia sua recipiūt de corpore beati petri. extra de elec. significasti. ad finez. xlvij. ipse concedit laico spiritalia: puta ius eligendi. extra de iure patro. nobis fuit. r. ecclesias r. decimas eximendo ipsum a prestatione decimarū. extra de decimis. a nobis. quod alius facere non pōt. e. ti. c. quis. c. tua. ij. r. ad idem. ij. q. v. mennam. ibi: corā te. xxij. di. §. verum. ver. scribit enim. vbi vident cause spirituales laicis delegari: que sunt tñ alias interdicta. extra de cōsti. ecclesia. xcvj. dif. bene. extra de reb. eccle. cum lastis. de iudi. decernimus. de hoc de arbi. contingit. Ad hanc materiam facit amplius. lxxij. di. hadrianus. r. c. seq. xlix. ipse sedet illa quam sibi specialiter dñs in persona beati petri eligit. extra qui fi. sint legi. per venerabile. §. rationibus. ver. sane. extra de bap. maiores. in prin. xix. di. enimvero. ideoq; summus pontifex appellat. extra de sta. mo. quum ad monasterium. in fi. ad idem. xix. xx. r. xxi. r. xxij. di. p totum. l. approbat scripta alioz r. concilia. extra de sum. tri. c. ij. in fi. xix. di. si romanoruz. xv. di. sancta romana. xvij. di. regula. extra de hereticis. fraternitatis. l. ipse dispensat cum filio sacerdotis vt habeat ecclesiam in qua pater eius immediate ministravit. extra

de si. presbyterorum dilectus. fm Bos. l. ij. ipse solus dispensat cum suspenso seu interdicto ab hoīe vel excommunicato celebrante: non ep̄s vel legatus a late re. xj. q. ij. si quis ep̄s damnatus. r. c. seq. r. c. placuit. extra de cleri. excom. mi. illud. extra de eo qui sur. or. re. c. j. r. ij. q. v. que de causa. extra de senten. exco. quū medicinalis. §. si. de re iudi. quum eterni. li. vj. Tales enim irregulares sunt: r. ab officio r. beneficio remouendi. extra de de. excom. mi. latores. r. fere per totū. fm Guil. dur. in spe. in tit. de legato. §. nunc de ep̄oz. in alio. §. generaliter autem. ver. sed nunquid potest ep̄s vel legatus r. cum post. iij. col. l. ij. ipse absoluit incendiarios postq; sunt per ecclesia publicati r. denuntianti. fm Jo. de deo. extra de sent. excom. cōque sti. c. tua. l. iij. ipse absoluit occisores r. mutilatores clericorum: vel si alias lesio sit enormis: quod cardinalis legatus non pōt fm Osti. r. Jo. de deo. r. Guil. dur. in spe. in tit. de legato. §. nunc dicamus. ver. circa ad hoc facit extra de sent. excom. quum illoz. r. xiiij. q. vj. si quis membroz. c. xvij. q. iij. si quis suadē te. adde hic quod nota. j. in. xlvij. c. ver. tenent. l. v. ipse dispensat vt nouitius vel homo alterius professionis fiat abbas fm Inno. r. Jo. de deo. extra de elec. officij. alij contra: sed hodie expedituz est extra in cle. de elec. c. j. l. vj. ipse dispensat vt laicus vel in minoribus ordinibus constitutus fiat ep̄s. lxx. di. miramur. c. ofius. §. sed aliud. lxxij. di. valentinianus. l. vj. ipse solus dispensat cum illo qui scienter excoicatus ordines recepit. de sent. excom. quum illoz. §. j. l. vij. ipse solus dispensat cum ordinato in apostasia. extra de aposta. c. fi. l. ix. ipse solus dispensat cum ordinato r. schismatico. extra de schisma. c. ij. de elec. q. diligentia. l. x. is qui renuntiauit executionem pontificalis officij ingrediendo religionem per solum papam ipsam recuperare potest. extra de renun. post r. statutionem. l. xj. ipse dispensat cum regularibus exeuntib. ad audiendum leges vel physicam vt promoueant. extra ne cle. vel mo. non magnopere. r. c. super specula. r. no. j. fm Ostien. l. xij. cum non ordinato ministrante. vt extra de non or. mi. c. ij. l. xij. concedit diacono vt compagis sine sandalijs vtatur. xciij. di. puenit. Et clericis vt mappulis vti possint: vt eadem di. illud. l. xiiij. vt christian⁹ portet arma saracenis. extra de iudēis. significasti. l. xv. ipse habet vtrūq; gladium. s. spiritualem r. temporalem ex cōmissione dei: ut. xxij. dist. c. j. r. in euangelio. Ecce dno gladij. Luc. xxij. r. dñs: cuius ipse uices gerit: utroq; uisus est. r. di. qm. r. xcvj. di. quum ad verum. fm Guil. dur. in spe. in tit. de legato. §. nunc ostendenduz. ver. l. xxvij. de hoc. §. plene dixi in. xiiij. r. xxxvij. r. xl. c. l. xvj. ipse sol⁹ est successor petri r. uicarius iesu christi: uicem nō puri hoīs. sed ueri dei gerens in terris. extra de transla. inter corporalia. j. rñ. c. quāto. j. rñ. c. licet. ut eccle. bñ. c. j. §. j. uer. porro. xxj. di. c. in nouo. r. c. seq. de homic. p. humani. li. vj. xxij. q. j. qm. vñ oīa regit. disponit. r. ordinat r. iudicat: prout sibi placet. ix. q. ij. cūcta. c. p. principalem. ij. q. vj. ideo ipse habet plenitudinez pōtestatis: ad quā uocatus est. extra de usu pallij. ad honorem. ij. q. vj. de certo. c. qui se scit. r. dummodo contra fidem non ueniat: in oībus: r. per oīa pōt facere r. dicere: quicquid placet auferendo etiam ius suuz cui vult. qz non est qui dicat ei. cur ita facit. xix. di. in memoria. de pe. di. ij. §. ex persona. alias in. c. quis. Nā apud eum est pro ratione uoluntas. r. quod ei placet legis habet vigorem. insti. de iur. na. §. sed qd principi. pōt etiam oē ius tollere positiuuz. r. supra ius dispē-

fare extra de concess. pre. proposuit. nec superiorēz ha-
bet in terris. extra de elec. licet. sed ipse super omnes
est: nec pōt ab aliquo iudicari. xxi. dist. in nouo. c. nūc
a utem. ix. q. iij. quasi per totuz. z. s. in. iij. z. v. c. plene
d. lxi. habet etiam celeste arbitriuz. C. de summa trini.
in ter claras. fm Guil. dur. in spe. in tit. de legato. nūc
ostendendum. ver. lxxxix. post duo folia.

Casus in quibus non pōt papa dispensare. Cap. 46.

Tertuz de dispensatione pape in
quibus casibus dispensare va-
leat z in quibus non: dicendum
est. Super quo notandum est, qd
sunt certi casus in quibus papa
dispensare nō potest: quibus ex-
ceptis, per consequens omnia
alia in eius arbitrio relinquitur.
extra de transla. inter corporalia. xxv. di. qualis. ff.
de indi. quum pretor. Et primo quidem quidā sunt
qui dicunt qd papa dispensare potest in omni casu. Et
contra aplm quum teneat locum petri: sit vicarius
christi: z maior sit aplo alio quouis in iurisdictione z
administratione. Et hoc sentit Inno. extra de renū.
post translationem. in fi. Nec autem sunt in quibus
dispensare non potest. Primo contra aplm vt biga-
mus fiat diaconus: vel presbyter vel eps. xxvi. di. acu-
tius. c. vna tñ. c. deinde. xxv. q. j. sunt quidam. ex de
bigamis. c. iij. Joan. tñ no. qd contra aplm dispen-
sare potest: non tñ articulos fidei, vt no. in pre. ca. sunt
quidam. Unde credo qd de plenitudine potestatis
posset contra aplm dispensare qd bigamus fieret pres-
byter. vide quod legitur z no. xx. dist. lector. z eps.
qz maior est aplo: vt dictum est, sicut petrus: cui suc-
cessor est papa, maior fuit paulo z alijs aplis in ad-
ministracione: vt no. xxj. dist. in nouo. in glo. c. quod.
vnde z petrus dedit paulo licentiam predicandi: vt
no. xi. di. quis nesciat glo. j. Item non potest dispen-
sare vt quis simul habeat plures vxores. extra de bi-
ga. super eo. c. de bigamis. c. nuper. c. debitum. de di-
uoz. gaudemus. xxvi. di. deinde. qz contra dñi prece-
ptum esset. Erunt duo in carne vna. Gen. ij. in fi. z p.
c. debitum. Item contra precepta. x. decalogi: de qz
bus Exo. xx. Deut. v. z no. xxv. q. vii. quod in om-
nibus. qz etsi non sunt sicut capituli: sunt tñ articula-
ria fidei. i. ita annexa articulis fidei, qd sine eis salutē
prestare non possunt. ad hec. xxv. q. j. sunt quidam. §.
fi. lxxxvi. dist. non satis. ad finem. fm Joan. de deo.
Item contra euangelium. xv. dist. sicut. xxv. q. j. sunt
quidam. xxvi. di. deinde. extra de cele. mis. cum mar-
the. dispensat tñ in euangelio interpretando z decla-
rando ipsum: vt no. pre. c. sunt quidam. Item cōtra
ius naturale dispensare non potest. vi. di. §. si. in fi. de
iure naturali. §. sed naturalia. xii. di. c. j. de transla. c. fi.
Item non posset tollere. iij. concilia generalia: que
sunt sicut. iij. euangelia veneranda: vt. xv. dist. sicut
in fi. ibi se z non illa destruit zc. Item quidam dixe-
runt qd non possit dispensare cum homicida volun-
tario. extra de tempo. or. c. fi. l. di. miroz. j. q. vii. si quis
omnem. extra de excel. prela. ex literis. extra de accu-
sa. inquisitionis. j. rñso. extra de homici. c. j. de cōf. di. j.
c. j. sed tales in arena fundamentum iecerunt: qz di-
spensare potest. vt. s. xlv. c. ver. dispensat. dixi z no. ex
de homici. sicut dignum. facit. l. di. aliquantos. c. pre.
extra de concess. preben. proposuit. in fi. Item in gra-
dibus diuina lege prohibitis. de quibus no. extra de

diuoz. gaudemus. extra de resti. spo. literas. xxx. q. iij.
pitatum. scripsi. s. e. c. xlv. ver. solus papa dispensat.
Item in ijs que de sui natura sunt mala, vt peccata:
quis possit committere. extra de iureiur. z si christus
§. quum etiam. Item vbi status ecclesie vniuersalis
decoloraretur. j. q. vii. et si illa. xxv. q. j. que ad perpe-
tuam. Item vbi sancti patres z romani pontifices
aliquid bene definiuerunt pro vniuersali ecclesia: illud
totaliter immutando. xv. di. sicut. xxv. q. j. c. j. z. ij. ca.
contra statuta. ibi: Nec huius sedis potest authori-
tas. z. c. omne. c. ideo. z quasi per totum. Item qui-
dam dixerunt qd non possit dispensare vt monachus
proprium habeat: z matrimonium contrahat. z hec
fuit cōis sententia doctorum: vt no. extra de statu. mo-
nachorum. quum ad monasterium. §. si. ibi: Quz ab-
dicatio proprietatis: sicut z custodia castitatis: adeo
est annexa regule monachali: qd contra eam nec sum-
mus pontifex posset licentiam indulgere. Sed teneo
contrarium cum Innocen. z Ostien. z facio vim in
verbo licentiam. q. di. sine causa. dispensatio antez ve-
ra semper vtilitatem vel necessitatez presupponit pp
quā dispensatur. l. di. vt cōstitueretur. z. c. dño sancto.
j. q. vii. §. nisi rigor. cuz. c. seq. Causa ergo tanta posset
esse qd papa licite z sine peccato posset dispensare cuz
monacho vt contraheret z haberet proprium z tras-
mitteret in heredes. Quid enim si in toto regno nō
remanet heres: nisi filius regis mortui monachus: z
totum regnum in seditione est: z alium in regem ha-
bere non vult, nisi suum dñm naturalem: sicut fuit in
regno arragonie: vel aliquis rex infidelis conuerti
vult cum toto suo regno ad fidem christi: si talis mo-
nachus regis filius, filiam suam vnicam ducat vro-
rem: cum qua regnum suum sibi donat. Certe dice-
mus qd pro tanta humilitate z charitate animarum
papa in hoc valeat dispensare: qz preferenda est talis
actio z tanti meriti contemplationi solius illius mo-
nachi. quid enim deo gratius qz animarum salus, p
quibus mortuus est? nūquid quilibet se debet in ho-
locustum proferre pro salute animarum, sicut ipse fe-
cit: immo qz maior est talis charitas qz talis castitas:
quum tñ castitas dicat cum propria vxore. xxj. di. ni-
cena. xxv. q. j. caue. z pudicitia. xxv. q. j. §. j. z no.
xxv. q. v. in summa. Et maius bonum preponendū
est minori bono: z vtilitas cōis priuate. ex de renun.
nisi. §. porro. qui. §. pro hoc optime facit. z. §. ne putes
z. vii. q. j. scias si. vbi de hoc. ff. pro socio accus. atione.
§. labeo. vbi de hoc: vbi dicit qd nō id quod priuatum
vni ex socijs: sed qd toti societati expedit faciendū est
z. c. de cadu. tol. l. j. §. j. z in auf. de resti. z ea qd parit. §.
ea enim que cōiter. coll. iij. legit z no. extra de postu.
pla. bone. j. Et pp istam publicaz vtilitatē pōt fieri
monachus eps: vt pre. c. nisi. §. porro. z ex de regu. li-
cet. z etiā clericus siue rector. lv. di. piiscis. xv. q. j. ne
pro cuiuslibet. extra de sta. mo. quod dei timore. eodē
modo z rex: qz vbi eadem ratio z idem ius. extra de
transla. inter. §. j. ver. quum idem. Sed forte dicit qd
talis etsi fiat rex: tñ proprium non habebit: qz regnū
cōe est. z que est acquirat: regno acquirat. vnde nec ius
ra eius potest imminuere. c. pro his. xv. q. j. c. j. ex de
priuile. quum olim. ij. melius de iureiur. intellectu. ex
de pben. rō. sed ista non obstant: qz eadē rō rem anet
in his, bonum commune preferenduz. Sed qs sane
mentis deum reputabit ita crudelem. qd nolit p dia-
spelationē sui vicarij tate christianitatis multitudini
prouideri: vtiqz ergo dicendū est, qd possit papa in ta-
li casu z simili puidere: quū ad maiora potestas sua

An papa
dispensare
possit cuz
monacho

In quib⁹
papa non
pōt dispē-
sare.

extendi

extendi videatur: quod statuit quod si simpliciter vouens,
 contrahat: tenet matrimonium, extra qui cleri, vel vo-
 rursus, xvij. q. ij. consaldu. extra de conuer. coniuga.
 placet. cuz seq. extra de voto. quod votum. li. vj. rñ. sta-
 tim. j. ver. z hec constitutio. Item quod vxor vnus alij
 nubat. extra de dinor. gaudemus. s. pen. Itz quod mi-
 nor. xv. annis profiteri non possit. extra de reg. ad no-
 stram. immo quoniam minor. xvij. annis. e. tit. qz in in-
 fulis. quod est contra ius naturale. Nam ex quo puer
 doli capax est: potest se diabolo obligare: multo fortius
 deo. extra de delic. pu. c. j. z hec constitutio generalis
 est: z ad oēs extendi potest: quanto magis ergo con-
 fiteri oportet quod cum vna persona vel duabus in tali
 casu valeat dispensari? Nam z potestatem habet ge-
 neralem papa soluere z ligare. xxiiij. q. j. quodcumqz.
 z in quolibet voto tacite subauditur: nisi aliud deo
 magis placeat. ad quod optime facit quod legitur z
 no. xxvij. q. ij. s. j. z in gl. sic ergo patet. Illud enim quod
 placet magis deo: potius est eligendum. extra de vo.
 z vo. re. scripture. Sed credendum est quod magis deo
 placet: vt quod cōter vile est eligat. vnde z pp hoc
 papa potest dispensare in tali casu nec censendus est
 fractor voti: qui in hac parte obedit vicario iesu chri-
 sti. Nam quod ipse vicarius dei facit: ipse deus faces-
 re intelligitur. extra de transla. epi. c. ij. c. quanto. quā-
 tumcumqz ergo redditio voti necessaria videatur in-
 telligitur tñ deo votum soluere: qui ei illud quod ma-
 gis placitum credit: facit auctoritate superioris inter-
 ueniente. extra de vo. z vo. re. c. j. c. non est. xxij. q. ij.
 beatus. z de vo. z vo. re. magne. Optime pro ista ve-
 ritate concludit. c. j. pzealle. de vo. z vo. re. ibi. An reco-
 pensatio melior fuerit. i. ecclesie dei seu reipublice vti-
 lior. Ostien. z deo magis accepta. c. ergo expressus quod
 si aliquis rex saracenorum magne potentie cuz toto
 suo regno paratus sit baptizari z conuerti ad dñm:
 dummodo papa daret sibi in vxorem talē sanctimo-
 nialem professam z deo consecratam: quod dñs papa po-
 terit in hoc casu dispensare. Nec obstat quod dicitur
 quod hoc votum castitatis compensationem nō admittit:
 quia castitas sola est quod cum fiducia possibilis est deo
 aias presentare. in auct. de leno. s. sancimus. coll. ij. z
 Aug. videtur expresse dicere, quod non licet tale votum
 violare. etiam si fiat pp hoc vt aliquis vel aliqua ba-
 ptizetur. xxij. q. viij. c. non solum. quod. c. multuz sa-
 cit extra dispensationē hanc. Itē non obstat quod nullū
 inuenietur eque bonum cum quo possit commuta-
 tio fieri: quia nihil est melius continentia, quod replet pa-
 radisum. xxij. q. j. c. nuptie. Et quod nullam commuta-
 tionem potest homo dare pro aia sua. Mat. xvj. Lu.
 ix. xij. q. j. precipimus. z no. hoc extra de sta. mo. quū
 ad monasterium. in glo. fi. Sed ad hec z similia rñs-
 dendum est: vt tactum est, quod vouenti per se hoc non
 licet. hoc enim est violare ipsum votum: quod non li-
 cet. vt dicit Aug. pre. c. non solum. Sed licet auctori-
 tate z licentia dei sine sui vicarij: cuius auctoritas in
 voto z iuramento intelligitur excepta: vt. s. dictū est.
 extra de iureiur. venientes. Item vtilius est ecclesie
 dei z reipublice: vt. s. tactus est: z deo magis acceptū,
 quod virgo quous deo dicata: saluet animam suā in ma-
 trimonio viuens caste: vt pre. c. nicena. xxxj. dist. z ad
 saluandum ducat secuz plus quod. L. vel. L. milia ani-
 marum quod illa sola sibi virginitas. quia: vt dictum est:
 hec publica z tanta vtilitas preponenda est priuate.
 vt iuribus. s. positis. Quod euidenter dñs probauit
 quā incarnari voluit: z animam suā dare pro multis
 peccatoribus: quous non peccasset: considerans ibi

non suam priuatam vtilitatem: sed communem. Si
 ergo dñs ob multorum salutem animam suā dedit:
 quis tu tantus: qui ex hoc dare animam tuā negas?
 c. eius quod dicit Amb. Si filius dei censum soluit:
 quis tu tantus qui putas non soluendum: xj. q. i. ma-
 gnum. Sed etiam qui hoc dicunt sub quodam pal-
 lio pietatis potestatem dño pape auferunt: quam ha-
 bet non ab homine, sed a deo: vt pre. c. quanto. c. licet
 de transla. epi. qui statuit. circa votum solenne quod
 impediatur z dirimat matrimonium tam contractū:
 simplex autem non dirimat: z tamen apud deū non
 minus simplex obligat, quod solenne. z idem posset fac-
 cere de solēni quod non dirimeret. vt hec oia colligi-
 tur extra qui de. vel vo. consulu. c. rursus. ex de vo.
 z vo. re. quod votum. lib. vj. z facit ad hanc materiā
 quod statuit ecclesia de ingredientibus ordinem mi-
 dicantium. extra de reg. non solum. c. constitutione.
 li. vj. z de alijs ordinibus. e. ti. is qui. li. vj. Nec ob-
 stat quod illud votum voluntarium. xxij. q. j. inte-
 gritas. quod omne votum voluntariuz est. xx. q. iij. pñs.
 z tñ compensationem admittit. extra de vo. z vo. re.
 magne. z. c. j. q. viij. s. nisi rigor. z. c. seq. z. s. vtilita-
 tis intuitu. z. c. seq. Nec est impium hoc credere: sed
 contrarium esset iniquum dummodo virgo velata
 hoc non procurauerit: nec ex se petierit. sed pp solam
 charitatem z reipublice vtilitatez z humilitatem se
 pape committat. c. bo. xxvij. q. ij. s. j. quum etiam pp
 bonum obedientie: potius videatur pati quod agere. si-
 cur de illo dicitur qui ad mandatum ecclesie reddit
 debitum vxori. vt no. z legitur de senten. excom. inq-
 sitioni. De aureola quod eam perdat in hoc casu, teneo
 per. c. xxxij. q. v. ille. sed talis habebit maiorem glo-
 riam: sed non talem. legitur z no. xxxij. q. v. s. j. p hac
 sententia facit de vo. z vo. re. ca. magne. s. quum igit-
 quum igitur in lege veteri: in qua non minus prece-
 ptū dñi obligabat quod votū hodie obliget i ecclesia zc.
 vbi sic no. Ostien. Quum igitur mandatum dñi z
 votum pari passu ambulant: vt hic dicit. z mandati
 dñi possit adimpleri per aliud equipollēs. xxij. q. iij.
 innocens ergo z votum. sic argumentatur hic Inn.
 quasi diceret: quum votum succedat loco precepti:
 eandem naturam debet habere. c. extra vt li. pen. c. j.
 in. fi. z idem dicimus de actione que loco alterius suc-
 cedit: quod eiusdem nature est: cum illa cui succedit. ff. si
 quis casu. si eum. s. qui iniuriarum. c. ad hoc extra de
 sta. mo. recolentes. s. fi. z pre. c. innocens. extra de cen-
 sibz. significauit. extra de bap. maiores. s. fi. z seq. que-
 dam commutarentur in aliud: per hoc figurabatur vo-
 tum peregrinationis commutationem recipere. Osti.
 Non obstat auct. de lenonibus: quod dicit quod sola castitas
 est zc. subaudi cum alijs virtutibus. Nampe virgini-
 tatem sine baptismo z charitate z humilitate ad vi-
 tam eternam certum est non prodesse. j. ad Cor. xij.
 de pe. di. ij. s. euidenter. z expressus. xxij. q. v. tunc sal-
 uabitur. c. hoc solum. vnde z Ber. Audeo dicere sine
 humilitate. nec virginitas marie deo placuisset. z Au-
 gu. ait: Non dubito preferri mulierem superbe virgi-
 ni. Sed non obstat quod legitur Eccl. xxvj. Non est
 equa ponderatio aie continentis. Nam hoc non de-
 bet intelligi de continentia corporali. nam illud eu-
 denter fallum est: quia virginitas siue pudicitia, vir-
 tus est principaliter animi non corporis. xxij. q. v.
 s. j. c. de pudicitia. c. magis timeamus. c. sicut nemo.
 in fi. ibi: Ita nemo pudicitiam seruauit in corpore: nisi
 prius spiritui insita castitate. vnde Aug. Virginitas
 est in carne corruptibili incorruptionis perpetua

Virgini-
tas qd sit.

meditatio. vnde & Ecclesiasticus dicit. non continē
tis corporis. sed aie. qz continentia corporis sine cō
tinentia aie. est sicut lucerna sine oleo. & talibus dicit
Mat. xxv. nescio vos. vel debet intelligi de continē
tia spiritali aie. vt. s. homo abstineat a peccatis mor
talibus & venialibus quantum potest. i. ad Cor. ix.
Dis qui in agone cōtendit ab omnibus se abstinet.
pro hoc bene facit. xxvij. q. v. non est christi fidelibus.
alias est sub. c. proposito. ibi: Habetis verā magnāqz
consolationem si fidem continentiam retinetis non
consensisse peccatis eorum hoc etiam expresse proba
tur Esa. lviij. ibi: Quare ieiunauimus & non asperi
sti & c. vsqz ibi: nonne hoc est magis ieiunium quod
elegi? Dissolue colligationes cordis tui & c. preualet
ergo spiritalis continentia corporali: quam retinet
virgo sacrata in tali casu per obedientiam pape con
trahens. Sic etiam intelligitur illud Hiero. dicentis.
qz absqz puritate. virginitate. continentia & castitate
opera oia imperfecta sunt. xxvij. q. v. tunc saluabit.
hoc enim necesse est vt intelligat de virginitate & ca
stitate aie. fm quem modum tota ecclia dicit virgo.
iuxta illud. ij. Cor. x. Respondi vos & c. xxvij. q. j. nu
ptiarum bonū. alias nullus coniugatus: nulla vidua
saluaret: quod dicere error est. ex de summa tri. c. j. s.
non solum. Ad illud etiam quod dictū est. qz nullā
commutationez dabit homo pro aia sua. Mat. xvi.
de plano fateor. Sed dico qz talis nō perdit aiaz suā:
qui matrimonio authoritate pape legitime vtitur: &
caste viuere dicit: sicut superius est probatum. Nec
prohibet iste monachus vel ista lege diuina cōtrahe
re: sed canonica. extra qui clerici vel vo. venies. c. rur
sus. xxvij. q. j. quasi per totum. xxvij. q. v. tūc saluabit.
extra de vo. & vo. re. quod votum. li. vj. ergo sup eam
papa ex cā legitima dispensare. extra de cōces. p. b. p.
posuit. Restat deniqz rōdere illi p̄dicto verbo decre
talis. quum ad monasterium. de sta. mo. qz abdicatio
proprietatis: sicut & custodia castitatis. adeo annexa
est regule monachali. Rōdeo fm Inno. lumen iuris
canonici. annexa de iure positio: qd sic probat. mo
nachus enim nihil aliud est qz solitari⁹ & tristis. xvj.
q. j. placuit. ij. ibi papa Eugenius ita dicit. Agnoscat
nomen suum. Ad nos enim grece. latine vn⁹. achos
grece. latine tristis. vnde dicitur monachus. i. vnus &
tristis. & c. monachus. quicquid vltra hoc additum
est: de iure positio impositum est. Ex quo apparet
qz papa dispensare potest cum monacho. vt propriuz
habeat & vxorem ducat. vt. s. dictum est: quum nemi
ni dubium sit. quin ipsam religionem sine ordinez
z naturam siue substantiam quam debet ordinē: ex to
to tollere possit. fm Inno. etenim ois religionis regu
la a sua tm̄ authoritate vires sumpsit. ex de reli. do. c.
fi. & c. religionum. lib. vj. sicut ergo & religionē z eius
substantialia instituit: & approbat: sic & ipsam tollere
potest. extra de reg. iur. ois res. his autē sublati sub
trahitur & regula. vn̄ dicit. annexa. quasi diceret. sub
stantialia sunt hec duo. vn̄ & hec non possent destrui.
quin illa destruerentur. nec ledi. quin & lederent: qz
idez iuris est in annexis. ff. de reli. q. religiosis. & extra
de iudi. quanto. cum suis concoz. sed quod fecit tolle
re potest. Item qz mutat substantiam rei. c. de re. vx.
ac. l. j. & no. in pre. c. quum ad monasterium. Qd autē
hec abdicatio proprietatis. & custodia castitatis. non
sunt de substantia monachatus. etiam sic probō: oliz
in principio ecclesie primitiue in egypto. & palestina
& thebaida veri anachorite proprium possidebāt &
emebant & vendebant & donabant illud modicum

quod habebant: & tm̄ nedum monachi: immo genus
perfectus inter tria genera monachorum de egypto
dicebatur. sicut probat collatio Diamonis de trib⁹
generibus monachorum. s. cenobitarum. sarrabaita
rum. & anachoritarum in lib. coll. Jo. casti. Immo &
multi de cenobijs viri perfecti egredientes ibant ad
eos: vt perfectius viuerent vt apparet in predicto li
bro collationum. & vitis patruz. Ad hoc facit qz pau
lus primus summus anachorita propriuz habuit &
testamentum fecit. xij. q. si. s. contra paulus pro hoc
facit quod legitur & no. extra qui cle. vel vo. insinuā
te. xxvij. q. j. de viduis. j. Et eremite propriuz habere
possunt vt no. pre. s. contra. & xxvij. q. ij. s. ecce. in gl.
debent. Et ecclesia primitiua in speciali propriū non
habebat. vt. xij. q. j. dilectissimis. non fuit ex precepto
dñi: sed illius ecclesie ordinatione sancta & pfecta: sed
illa regula non rumpitur. si ex causa cuz aliquo de cō
trario dispensat: qz priuilegia paucoz legem non fa
ciunt. di. iij. priuilegia. extra de verb. sig. abbate. Hā.
& Aug. quod ordinauerat qz clerici proprium nō ha
berent: ex cā reuocauit. xij. q. j. certe ego sum. pro hoc
facit: qz olim diaconisse proprium habebant. c. xxvij.
q. j. si quis rapuerit. vbi de hoc no. in gl. que sit. & c. s.
sacrof. eccl. l. generali. & quod legitur & no. xij. q. j. c.
fi. ver. de sanctimonialibus. & extra de elec. indemni
tatis. s. supradicta. lib. vj. ver. innuitur. a sensu con
trario. qz papa posset approbare statum monachozū
habentium proprium fm consuetudinem alemānia
si vellet. Castitas etiam nō est de essentia monacha
tus nisi per ecclesiam: ergo possent cōtrahere: nisi lex
ecclesie impediret. c. bo. xxvij. q. iij. dixit. & facit quod
no. xxvij. q. j. nuptiarum. in gl. j. susceptum. in fi. Qd
ex hoc apparet: qz apli qui fuerunt caput ecclesie pri
mitiue: monachi vel cenobite p illo tpe fuerūt: quo
fuerunt cum multitudine credentiuz hierosolymis:
qz in illa ecclesia data fuit forma vite cenobitice fm
Diamonem. s. all. de tribus generibus monachoz:
& bedam. qui super illo verbo: dabat singulis prout
vnicuiqz opus erat. dicit: qui ita viuūt vt sint eis cōia
oia cenobite vocantur. Et quum apli communiter
vxores habuerunt: nec reperitur qz christus post eoz
rum vocationem eos separari mandauerit ab vxori
bus contra legem quaz ipse dederat de matrimonio
non diuidendo. quos deus coniunxit nisi ob causas
fornicationis. Mat. xix. Mar. x. xxvij. q. ij. quos
deus. immo eas secum ducebant: licet cum eis carna
liter non commiscebant: vt mercede predicationis su
stentarent ab eis. vt est expressum. xxxij. di. oino cōfi
temur. & ibi no. ergo dispensatio habet locum. Itēz
& obedientia de substantia monachi est fm ecclesiaz:
sicut castitas & viuere sine proprio: vt no. Dist. in p.
c. cum ad monasterium. & de regu. ex parte. & c. cōsul
ti. & facit pre. c. cum ad monasterium. s. prior. ver. ab
bas. de ma. & obe. cum in ecclesijs. ibi: ad debitā obe
dientiam & c. xij. q. ij. statuimus. ibi: Dei vice supra
caput sibi hominem imposuerit. & tm̄ monachus fa
ctus eps absolutus est ab illa obedientia: quum fa
ctus sit de filio pater: vt no. xvij. q. j. c. j. Et possunt ef
se aliqui monachi & non subesse abbati: vt no. xxvij.
q. j. de viduis & puellis. in gl. potest ergo. in fi. Ple
ne ergo & clare probatum est iuribus & rationibus
posse papam cum monacho vt proprium habeat: vt
vxorem ducat: ex causa salutifera dispensare. immo
etiam si dñs Innocen. iij. conditor illius decretalis.
quum ad monasterium. intellexisset ad literā qz nec
ipse: nec alius romanus pontifex. in tali casu posset

stātia mo
nachatus.

Papa cū
monacho
sup vōis
substātia
lib⁹ disp
sare pōt.

Proprie
tatis abdi
catio. & ca
stiatas cu
stodia. an
sint sub

monacho

monacho contrahendi licentiam indulgere: non potuisset legem suo imponere successor: quum non habeat imperium par in parē. extra de elec. innotuit. vbi de hoc. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuus. extra de rescrip. qz per ambitionem. in fi. lib. v. quicquid aut no. Ber. in pre. c. cū ad monasterium. z extra de cōdi. ap. c. ij. hoc teneas: qz Ber. z sequaces hāc subtilitatē, z rationes veras minime peruiderunt. Thomas ē de aquino in hac est sententia. Hoc tñ notandum est, qz nisi papa ex iusta causa dispenset: peccat, nec dispensatio prodest quantum ad deum: vt no. extra de vo. z vo. re. non est. Quod verum est qñ dispensatur contra votum tacitum vel expressum: vel cōtra euāgelium. vel contra ecclesie generalem statum. Secus in dispensationibus que sunt contra ius posituum: qz in his sufficit sola voluntas dispensatoris. etiaz sine causa: qz de iure potest supra ius dispensare. extra de concess. preben. proposuit. fm Guil. dur. in spe. in titu. delegato. §. nunc breuiter. ver. z no. z Inno. in p. c. cum ad monasterium. in gl. vbi ex causa que no. ibi, qz si sine causa dispensat cum monacho vt proprium habeat: nec dispensans, nec ille cum quo dispensatus est quantum ad deum tutus est. Secus si sine causa dispensat: vt vxorem ducat: qz si vxor credit bonaz z licitam, tenet matrimonium: z tenetur monacho redere debitum sed ipse debitum sine peccato exigere non potest. Rō diuersitatis est: qz in dispensatione, habendi proprium nemini preiudicium fit nisi illi cum quo sine causa dispensatur. Secus est in matrimonio: vbi dispensatio prodest vel preiudicat alij. s. coniugi. Et ideo dicendum est tenere matrimonium ne illa cū qua cōtrahit auctoritate principis decipi videat. C. de his qui ve. eta. impe. l. ij. extra de dona. p. tuas. §. si. xvij. q. j. de viduis. vnde etiam no. Ostien. in pre. c. non est: qz si sine causa facta dispensatio est: et si illi cū quo dispensatum est def. exceptio: in iudicio tñ aie dat damnatio. maxime dispensanti. c. c. de iudi. rem non nouā. ix. q. iij. alioz. sed z petenti z recipiēti. maxime si ad postulationem ipsius dispensatio est obtenta. c. ff. quod quisqz iur. l. ij. Notat etiam de ista materia Ostien. extra de elec. dudum. ij. in glo. de iur. Item super facto potentie dispensandi papalis, approbo duas regulas traditas per Ostien. extra de concess. p. proposuit. in gl. quasi diceret. Una est qz papa tantā potestatez habet, qz si dicat z faciat quicquid placuerit: accusari nō potest: nec damnari ab hoie: dum mō non sit hereticus incorrigibilis. xl. dis. si papa. pōt tñ z debet moneri in secreto. z etiam palam si palaz peccet mortaliter. Nam velit nolit subiacet euangelice veritati, quoad monitionem faciendam z recipiendam: qz cuiuslibet dictum est. Si peccauerit in te frater tuus. extra de iud. nouit. ij. q. j. si peccauerit. Ath. xvij. sed quoad hoc quod ibi dicit: dic ecclesie, nō subiacet nisi in heresi. Alia regula est, qz in omnibus potest dispensare dummodo nō sit contra fidem: z dummodo per dispensationem suam euidenter non nutriatur pctm̄ mortale: nec inducat subuersionem fidei: nec periculum animarum. Nam in talibus cōtra dñm nullam habet penitus potestatem. sic intellege. xxv. q. . sunt quidam. xv. di. sicut. ergo contra legem canonicam potest dispensare indistincte. z contra legem diuinam vbi sibi prohibitum nō est: nec pctm̄ continet euidenter. De potentia pape in dispensando z non. no. in pre. c. sunt quidā. z. c. sicut. iij. di. in istis. ix. q. ij. nemo. xv. q. vj. auctoritatē. xij. dis. in summa. extra de resti. spo. li. terras. de concess. pre. proposuit. de

sta. mo. quum ad monasterium. j. q. vij. §. nisi rigor. in gl. hic incipit. de transla. epi. c. j. de offi. leg. quod translationem. de excels. pre. sicut vnire. xij. di. preceptis. in spe. in titu. delegato. §. nunc ostendendum. z. §. nunc breuiter dicendum. De materia pape adde hic duo repertoria vtilia que posui. j. in. ij. parte istius operis in. c. xj. in. §. a capite. in primo z. ij. folio.

De officio z potestate legatorum.

Cap. 47.

Ed ne ad superiores casus papalis: quos late. s. descripsi: in feriores a papa siue cardinales legati: a latere: siue patriarche, siue metropolitani, siue epi, siue alij manus extendant: quū sibi sint in signum privilegij singularis tantum mō reseruati: ideo

incidenter in hoc opere ponam casus in quibus pdicti valeant dispensare z introumittere se de iure: z qd ad officium pertineat eorumdem. Et primo incipio a legatis quorum tria genera sunt. vt legitur z not. extra de offi. leg. officij. l. vj. z. e. tit. excommunicans. no. per Ber. Ad quorum officium pertinet tenere pacatam prouinciam: z eam purgare malis hoibus, z eos punire. ff. de offi. prefec. v. l. j. §. quies quoqz. ff. de offi. pre. l. iij. z. l. congruit. extra de offi. or. c. j. Et legatus mittitur vt euellat vitia dissipet malos, edificet virtutes: z plantet bonos. extra de ma. z obe. solite. extra lib. vj. de offi. leg. legatos. Item ad officium eius pertinet causas audire: que per appellationē deferuntur ad eum. extra de offi. leg. c. j. ij. q. vj. decreto. xj. q. j. peruenit. z etiam per simplicem querelā in prouincia sibi decreta potest audire omnem causam ad forum ecclesiasticum pertinentes: omisso quolibet or. dinario, qz roma communis patria est. ff. ad munici. pa. roma. extra de fo. compe. c. si. Ipsi enim plenissimam habet iurisdictionem: z maius imperium oib⁹ post principem. z oia exercere potest quecumqz pōt is qui legatum misit: que sibi ipsi specialiter nō reseruatur extra de sent. excom. nuper. extra de offi. leg. qd trāslationem. de of. vi. c. pen. z no. ij. qd. v. que de causa. ff. de procur. procurator. cui. z. l. seq. habet merum impium sicut z proconsul. ff. de offi. proconsul. si in aliam. §. si. z maius impium habet in prouincia sibi decreta oib⁹ alijs post principem. ff. de offi. proconsul. ideo. de offi. pfi. l. iij. nec quicqz est in ipsa prouincia quod p ipm non expediat. ff. de offi. proconsul. nec quicqz. in prin. Nam ipse vicem proconsulis z pfdis puincie obtinet. extra de offi. leg. legatos lib. vj. Nam ipse gerit vi ces dñi pape. extra de consue. quuz venerabilis. extra de psump. mādata. xcij. di. c. j. extra de off. leg. c. j. c. qz trāslationē. s. si aliqz grauia immineat z ardua pter illa qz sibi sedes aplica reseruauit: d3 legat⁹ illa ad ap. se referre: vt euidenter pbaf. xvj. q. j. ff. ni. circa mediū. xv. q. j. in galliarū. ex qz si. sint legi p venerabile. prope si. ex de hap. maiores. in pn. xvij. di. multis. xvij. di. c. j. extra d off. archid. ad hec. §. itē in epla. extra de trāsla. c. j. vñ legis Exo. xvij. in fi. qz moyses cōstituit principes z tribunos: vt qcqd mai⁹ esset ad eū referret. ad id extra de re iud. quum eterni. rñ. j. li. vj. sicut sunt illa qz maiori aī aduersione indiget. vt. ff. de offi. psec. v. l. j. Itē solēt. ad idē. ff. de offi. psec. vigi. l. ij. §. cognoscit. ff. de offi. pcosul. si qd erit. Poterit ergo legatus passim de oibus causis ecclesiasticis cognoscere. vñ separat matrimonium pp errorem condis

Legatorum tria gna: ac eorū dē officia.

Papa iustitia dē cā dī dispensare. d3.

Potentia dispensatio nis papalis pbaf.

tionis. extra de conu. seruo. c. fin. Item cognoscit de questione que vertitur inter clericum et laicum. extra de re iudi. quum causam que. Non potest tñ legatus de causa cognoscere vel eam committere audiendaz de plano sine strepitu summarie et sine figura iudiciorum: de qua commissione loquitur extra de verb. sig. sepe contingit. in cle. vt est expressum. ff. de offi. pcosu. nec quicqz. §. de plano. et §. vbi decretum. que enim communia sunt omnibus presidibus: debet pcosul obseruare. vt in. e. l. in fi. Potest legatus de ca criminali epi cognoscere: licet non definire. ff. de offi. pcos. l. j. c. iij. q. vj. Quis. c. multum. Potest legatus cognoscere de causa epatus vbi de eo litigatur. extra de ap. constitutus. j. et de elec. qz diligentia. nam et visitator hoc potest. lxxv. di. archidiaconus flo. facit extra de elec. quauis. li. vj. ad istos duos. versi. prece. iunge. qd no. s. xlv. c. §. sciendum. ver. xvij. Itz ad legatu omnis medijs appellat. fm Guil. dur. in spe. in tit. de ap. §. nunc tractemus. quauis fo. no. contra. ij. q. vj. qz quis. alias si quis nostrum. sed de consuetudine contrarium obrinet. et quod primo dixi verius est: qz vi ces pape gerit. vt. s. probatum est. Si autem iuste ab eo fuerit appellatum: ad papam appellationi deferat reuerenter. extra de re iudi. quum causam que. c. tñ contra. extra de accu. ad petitione. sed ibi non detulit frustratorie. Item legatus de latere habet iurisdictiones super exemptos. ad hoc. xi. q. j. puenit. xv. q. ij. §. si er go. prope pun. et ver. quicquid. extra de supplen. ne. p. licet. extra de offi. del. venerabilis. de preb. e. graue. de sent. excom. nuper. extra de verb. sig. veniens. li. vj. rñ. j. et no. extra de offi. leg. qz translationem. Potest legatus cardinalis in sua prouincia prouinciale pcciliu celebrare. iij. di. §. porro. xvij. di. regula. xvj. di. c. sexta. lxxij. di. c. ij. q. vj. conuenientibus. non obstat. j. q. vj. ideo. qz loquitur de concilio generali et vli. facit pro hac opinione: qz metropolitanus et primas faciunt in re proprio sua concilia particularia et prouincialia. xvj. di. c. j. xciij. di. si quis eps vacans. xvij. di. in multis. c. ibi positus. nam et eps facit cum suis clericis. xvij. di. non oportet. Potest legatus de latere interpetari mandatum dñi pape. extra de postula. pre. c. j. ver. nec valet. et processus legati approbantur contra regem francie post ap. extra de appel. nouit. Potest confirmare electionem illius qui abiurato schismate ad ecclesie redijt vnitatem. extra de elec. qz diligentia. arg. tñ contra. xij. di. nos consuetudinez. sed ibi loquit de iure coi quo non promouetur heretici et schismatici. Item legatus examinat quod est notorium. extra de elec. bone. et c. venerabilem. Promouet in abbatem irregularem: et in minoribus constitutum: vt legit et no. fm Anno. extra de eta. et quali. tuam. et de corpo. vitiat. expoluit. Potest facere legatus statuta qz perpetuo durat. extra de offi. leg. c. fi. vbi de hoc. extra de verb. sig. ex parte. et c. super quibusdaz. §. fi. de loca. c. j. vnde et papa concedit priuilegium saluis costi. leg. ap. se. extra de prescrip. c. veniens. vtrum in condedo statuta requirere teneatur prelatozum consensum: teneant Anno. et Ostien. pre. c. fi. de offi. leg. qz tenet statuta sua in his que spectant ad suam iurisdictionem. etiam si prelati non fuerint requisiti: dummodo legibus generalibus non obstant. nam ipsas ei corrigere non licet. c. c. de offi. prescrip. lly. et ori. l. ij. quod dicitur no. ipse Anno. extra de offi. archipresbyteri. c. fin. qz dicit qz tenetur requirere consensum prelatozum prouincie. allegat. ix. q. iij. c. j. et iij. et v. Violatores statutorum legati absolventur. fm S. per ordi. loco-

Ad legatū appellatur.

Legat⁹ de latere, mā datus pape interpatur.

rum. extra de senten. excom. nuper. Si legatus ferat sententiam generalem: qui factum commiserit sit excoicatus. vt extra de sen. excom. a nobis. j. valet et durat legatione finita. extra de loca. c. j. Est enim iudex ordi. extra de offi. leg. c. j. et c. fi. C. de offi. rec. prouincie. qui ordinariam. et l. seq. ff. de offi. proconsul. l. j. et ij. C. de of. eius qui vices alicui. ind. ob. l. j. et ij. et habet imperium in prouincia sibi decreta. ff. de offi. proconsul. et ideo. et similis est proconsuli si cardinalis est. ff. de of. fi. proconsul. l. j. extra de offi. le. legatos. lib. vj. extra de senten. excom. ac eminentiam. qz cardinalis sumitur ex consiliarijs dñi pape: sicut et proconsul olim eligebatur ex consulibus vrbis rome ad aliquam prouinciam regendam. ff. de of. presi. l. j. c. ff. de of. questio. l. j. §. ex his. vel potius similis est prefecto pretorio. fm Ostien. arg. extra de ap. nouit. C. de epil. man. epale. Alios autem legatos singulos dicimus similes esse presidibus. c. ff. de offi. presi. l. ij. et preses prouincie ordinarius est. C. li. r. delegatis. si quid extra. Quum ergo possint hoc alij ordinarij: vt preal. c. a nobis. et ca. nostro. multo fortius legatus poterit hoc: qui habet maius imperium in prouincia post principem: vt in preal. et ideo. et c. ti. si mihi aliam. §. fi. et l. nec quicqz. in prin. Potest etiam concedere indulgentias perpetuas. et legitur et no. extra de offi. leg. c. fi. non excedentes formam concilij generalis. extra de peni. et re. quum ex eo. nisi aliud habeat ex priuilegio speciali. Itz possunt legati ex aliqua causa reddere quemqz inhabilem ad beneficia ecclesiastica et secularia etiaz perpetuo. ff. de offi. prescrip. v. l. j. §. penul. extra de hereti. si aduersus. in fi. et c. excommunicamus. §. credentes. et ij. q. iij. §. notandum. in fi. quod idē tenet Guil. in epo. in sua dioc. tenentur epi. prouincie et alij legati obedire: qz ei substat. extra de appel. quum parati. et ipse legatus potest iudicare de epozum processibus: et eos fm iuris tramites: qñ expedire viderit: reuocare et emendare fm S. Creditur sigillo legati. ex de confir. vti. quum dilecta. Potest legatus ex causa reuocare indulgentias dñi pape et suozum predecessozum. extra de cleri. non resi. c. pen. Potest etiam legatus a latere ecclesiam inordinatam in prebendis et in alijs ordinare: et papa approbat quod per eū fit. extra de cle. ex. mi. proposuit. Potest grecos et eremitas et alios propter inobedientiaz excommunicatos et suspensos absolueret cum manuali promissione. ex de sentē. excom. super eo. Potest de causa que est inter duos reges cognoscere. extra de ap. nouit. Potest legatus regem et reginam male coniunctos separare. extra qui si sint legi. per venerabilem. §. verum. Legati eundē modū seruabūt in cōmissione causarū sicut papa. ex de rescrip. statutū. §. sancim⁹. lib. vj. Priuilegiū legatoz est vt legatione durante rñdere non teneant: nisi in his tñ qz legationis tpe contraxerūt. ff. de iudi. l. ij. §. legatis. et §. seq. et ff. de offi. pfi. l. senat⁹. Legato autē tps pdest ex quo legatus creat⁹ est: nō ex quo romā venit. ff. deleg. l. legato. Itz qz in legationibus publicis versati sunt: a civilibus muneribus et oneribus excipiunt. C. de lega. l. iij. lib. r. In trāsmarina autē legatione perfuncti vacationes biennio habent: vt. e. tit. l. iij. Superueniente legato maioris auctoritatis: officium alterius cessat. extra de offi. le. volentes. extra de priuilegijs. antiqua. nec de causis et inchoatis minor se intromittet. ff. de suspec. tu. l. hoc enim. Potest legat⁹ a latere cōferre vacantia bñficia in prouincia ex li. vj. de offi. le. officij. S; nō pōt ad vnā p̄bendā duos recipere: vel p̄bendā diuidere. ex de p̄-

Legatus cui cōpatur.

ben.

ben. dilecto. Potest a latere legatus conferre beneficia: que tanto tpe vacauerunt: q̄ eorum donatio est ad se. ap. deuoluta. extra de preben. venerabilis. z hoc tenet ibi Innoc. z Jo. and. in pre. c. officij. z Buil. in spe. in titulo de legato. §. nunc tractemus. Potest legatus seruare sue donationi collationem prebende prime vacature: quod dic vt legitur z no. extra li. vj. presenti. z. c. deliberatione. Potest legatus fm Buil. conferre prebendam vel ecclesiam spectantez ad collationem laici. q̄quid no. per alios extra de iure pa. quum dilectus. z pro hoc facit extra de iudi. quanto. z q̄ plus habet iuris in concessione prelati q̄ in presentatione patronus. extra de offi. leg. dilectus. z hanc opinionem de facto seruauit Nicolaus. iij. conferendo prebendam quam ipse ante suam promotionem habuerat in ecclesia Laudun. licet rex fracie dicens ad se pertinere collationem illius prebende alij de facto contulit. Potest prelati ex causa vnire z diuidere ecclesias. extra de excess. prela. sicut vnire. sine preiudicio tñ epi. extra de consir. vti. c. fi. Prelati vel exempti qui per iuramentum tenentur singulis annis apostolorum limina visitare. ex de iureiur. ego. A. non excusantur visitando legatū. Limina enim apostolorum ibi esse intelliguntur: vbi est papa. xciij. di. legimus prope finem. Item notauit. §. in. xxiij. c. Apostoli autem illi antonomastice sunt petrus z paulus signati in bulla papali. xij. q. ij. de viro. quoz papa est successor. extra de homici. pro humani. rñso. j. lib. vj. quia aliud est sedes apostolica: z aliud est legatus. c. extra de sent. excō. q̄ de his. z aliud romana ecclesia: z aliud eius legatus: vt. e. ti. ea noscitur. in fi. Nec dicitur a sede apostolica emanare quod ab eius legato emanat: vt legitur z no. fm Innoc. extra de si. pres. c. pen. Potest legatus a latere absolvere pro iniectione manuum in clericos. etiam extra prouinciam existens. de quo vide statim. j. ver. legatus. extra de sen. excō. ad eminentiam. extra de offi. leg. q̄ translatione. c. excōicatis. Sed de sententijs ordinariorum sue prouincie. non potest se intromittere: nec illas renouare sine cause cognitione: z sine tramite iuris. extra de sen. excō. per tuas. de offi. ordi. ad reprimendas. de offi. deleg. quum contingat. Secus autem de sententijs in forma constitutionis in genere promulgatis: puta statimimus q̄ quicumq̄ falsauerit chartam: vel luserit ad taxillos. vel furtum fecerit: vel huiusmodi sit excōicatus. quum enim talis sententia potius iuris quā hominis sit censenda. c. xxiij. q. j. c. ii. extra de sent. excō. a nobis. j. z de ap. reprehensibilis. rñso. j. legati passim a talibus sententijs absoluunt. nā etiā a sententijs in iure scriptis absoluunt: ex quo eis specialiter non inhibentur. ex de sen. excō. nup. De sententijs vero ordinariorū non sue prouincie se nullatenus intromittunt cū cause cognitione: siue non. c. ex de offi. leg. nouit. Tenent Ostien. z Buil. dur. in spe. in tit. delegato. §. nunc dicamus. ver. quod etiam dixi. q̄ legatus a latere non potest absolvere nisi a leui iniuria propter manuum iniunctionem in clericū: q̄d ep̄o non conceditur: nisi de leuissima. ex de sen. excō. peruenit. Sed salua reuerentia tantoz patrū. nimis emungere voluerunt: distinguentes inter leuem z leuissimam iniuriam. que distinctio vix est de facto practicable: nec oculis ostensibilis contra illud q̄d legitur z no. ex de dona. apostolice. §. nam z si. dico ergo q̄ ab iniuria quantumuis graui pro iniunctione manuum in clericum. potest a latere legatus absolvere: quum talis et simpliciter absolutio committatur

sine aliqua distinctione. extra de sen. excō. ad eminentiam. c. ea noscitur. z de offi. leg. excōicatis. a sensu contrario. z. c. q̄ translationem. nisi sit membrorum mutilatio vel debilitatio. xxiij. q. viij. quodcumq̄. vel interfectio: q̄ tunc legatus non potest. xxiij. q. vi. si quis membrorum. extra de sen. excō. cum illoz. De quocumq̄ autem leui iniuria possunt absolvere epi: vt cōmuniter tenetur in pre. c. peruenit. que autem sit leuis: arbitrio iudicis committitur. vt no. Innoc. in p. c. cum illoz. Immo dico q̄ legatus potest absolvere capientem se. vt no. xciij. di. c. ij. in gl. c. q̄d. z tñ nō est dubium. q̄ non est leuis iniuria: immo atrox ratione tante persone. instit. de iniur. §. atrox. de peni. di. j. aut facta. Hodie tñ talis non posset absolui preterquā in mortis capitulo: nisi a romano pontifice. extra de peni. felicitis. §. presenti. lib. vj. Legatus extra prouinciam existens. non potest excōicare vel absolvere: q̄ vtrunq̄ cause cognitionez requirit. legitur z no. extra de offi. leg. nouit. no. Innoc. z Ostien. in isto. c. nouit. q̄ vnus ep̄s in dioce. alterius de voluntate z cōsensu eius potest sedere pro tribunali: z causas subditorum suoz z illius audire. ix. q. ij. c. j. z ij. z. c. ep̄m. z xvij. q. ij. luminoso. Et q̄ ep̄s extra suam dioce. in alterius territorio sine cōmissione illius vbi est: potest suum subditum excōicare z absolvere: vbi non requiritur cause cognitio: vt in notorijs. z vbi aliquis se excōicatum confitetur: z abolutionem petit. z preferim contradictozes non habet. ix. q. ij. §. si. ij. manifesti. quia talia cause cognitio: nem non requirunt. z quum iudex suum recognoscit errorem. z sine cause cognitione potest extra suam dioce. excōicatus absolvere contradictore inuito. de appel. qua fronte. de sen. excō. sacro. §. si vero. Et absolvere sine cause cognitione ad iurisdictionē voluntariaz spectat: z ideo potest extra dioce. fieri. si. de off. presi. l. ij. no. etiā Joā. and. de fo. compe. quāuis. in cle. in gl. in duobus. q̄d inter subditos volentes in aliorum dioce. de licentia dioce. epi suā iurisdictionē exercere possunt. secus inter inuitos. de off. or. quuz ep̄s. lib. vj. Tenet etiā Ostien. in pre. c. nouit. q̄ ordinarius existens suū territorium cū intentione cito redeūdi excōicare z absolvere potest subditum suuz extra q̄d non dicitur diuertisse. ff. de diuor. l. ij. de pe. di. j. in l. diuortium. z in l. destitisse. pro hac materia supradicta facit de sen. excō. venerabilibus. §. vbi autem. lib. vj. Itēz committere causas quāuis sit iurisdictionis: potest ep̄s extra suaz dioce. ff. de offi. prefec. v. l. fi. Item q̄ iurisdictionez exerceat ep̄s extra suam dioce. nunc cum voluntate ipsius cuius est dioce. nunc propria autoritate: patet extra de vsu pal. ex tuaruz. de fideiusoribus. c. constitutus. in fi. legitur z no. per Joā. and. extra in cle. de priuile. archiepiscopo. extra de vsu pal. ad supplicationē. vj. q. iij. scriptum. vj. q. j. epi. xciij. di. §. nunc autem. cum tribus. c. seq. z gl. extra de or. ab ep̄o qui re. c. j. faciūt que no. per Ostien. in summa. de offi. leg. §. z in quo. loco all. ij. q. j. nemo. xj. q. ij. nemo. j. Alij contra p. ca. xj. q. ij. si ep̄s. extra de ap. quumq̄ sit romana. in fin. xj. q. ij. audi. ix. q. ij. §. si. z hoc veruz est fm Ostien. qui hoc no. in pre. c. nouit. z Buil. dur. in spe. in tit. de legato. §. nūc dicamus. ver. sed quid si legatus in notorijs in quibus cause cognitio nō requiritur. extra de iureiur. ad nostram. iij. de si. presby. qm̄. Potest legatus absolvere subditos suos. qui extra prouinciam suam deliquerunt: nunc vero reuersi petūt absolui. c. ff. de offi. presi. l. ij. §. ver. habet. xvj. q. j. placuit. extra de offi. le. excōicatis. que non distinguit: s̄

Culpe di
stinctio.